

Landskab og kyst

Svendborg Kommunes smukke landskaber, storslåede udsigter og nærhed til kysten er af stor betydning for befolkningens friluftsliv og rekreation, og gør det attraktivt at bosætte sig eller holde ferie i kommunen.

Svendborg Byråd ønsker at bevare og styrke kommunens værdifulde landskaber, de større landskabelige sammenhænge og de åbne kyster og ligeledes sikre og udbygge befolkningens adgang hertil.

Landskabet er resultatet af et samspil mellem landskabernes dannelse (geologien), naturindhold og de kulturbetingede mønstre i arealanvendelsen. Det åbne land udgør en variation af landskaber hver med deres identitet og oplevelsesværdi.

Kystlandskabet har en særlig høj værdi. Derfor stiller Planloven særlige krav til planlægningen i kystnærhedszonen.

Landskaberne er under pres fra byudvikling, ferie-/fritidsanlæg, infrastrukturanlæg og udviklingen i landbruget.

Kommuneplanen skal gennem udpegninger og tilknyttede retningslinjer være med til at sikre en udvikling og samtidigt medvirke til at bevare og styrke de landskabelige interesser.

I temaet om landskab og kyst indgår:

- [generelle landskabsinteresser](#)
- specifikke landskabsinteresser i [kommunens 23 landskabsområder](#),

samt afsnit om:

- [Kystnærhedszonen](#)
- [Bade- og bådebroer](#)
- [Badeinteresser](#)

De større sammenhængende landskaber beskrives i afsnittet om kommunens overordnede landskabsstruktur - [den grøn-blå struktur](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Temaet om landskab er revideret på baggrund af en ny landskabskarakteranalyse. Landskabet er delt op i 23 landskabsområder med forskellige strategier og indsatser.

Der er foretaget en ny afgrænsning af kommunens særligt værdifulde landskaber, og der er opstillet nye strategiske mål for landskabet.

Afsnit om kystnærhedszonen og badeinteresser er i det væsentlige videreført. I afsnittet om bade- og bådebroer er udpegningen justeret med en zone for blå støttepunkter.

Landskab

Svendborg Kommunes smukke landskaber, storslåede udsigter og nærhed til kysten er af stor betydning for befolkningens friluftsliv og rekreation, og gør det attraktivt at bosætte sig eller holde ferie i kommunen.

De overordnede landskabstræk - den grøn-blå struktur

Kysten og øerne udgør centrale elementer i kommunens landskabelige identitet. Det Sydfynske Øhav udgør en unik kysttype på grund af den geomorfologiske dannelse som druknet morænelandskab. Sundet er præget af byerne og østkysten ligger ud mod det mere åbne havområde. Fælles for kysterne er de mange skove, der giver et grønt udtryk. Nord for Svendborg og i kommunens nordvestlige del er landskabet kraftigt modelleret af isen. Her ligger et sammenhængende strøg af mindre randmoræner omgivet af dødislandskaber og issøen ved Stenstrup. Landskabet er bakket og rummer en stor del af kommunens større skovområder. Bag kysten og i den nordøstlige del af kommunen dominerer landbrugslandskaberne på jævne til bølgede moræneflader. En række mindre, men markante ådale løber som sammenhængende bånd fra bakkelandskabet, gennem landbrugsfladerne og ud til kysten.

På grund af de gode jorde er kommunen tæt bebygget og rummer endvidere en række større herregårde som markerer sig i landskabet.

Stadigt større pres på landskaberne

Der er en stor efterspørgsel efter nye boliger i smukke omgivelser samt ferie- og fritidsanlæg langs med og/eller tæt på kysten. Udviklingen i landbrugserhvervet går mod færre brug med meget store bygningsanlæg, og der er behov for tekniske anlæg som veje, master, vindmøller og lignende. Dette giver et stadigt større pres på landskabets karakter og kvaliteter.

Kommuneplanen skal sikre en bæredygtig udvikling

Kommuneplanen skal være med til at sikre en udvikling og samtidig medvirke til at bevare og styrke de værdifulde landskaber. Værdifulde landskaber kan være større karakteristiske og oplevelsesrige landskabelige helheder som ådale, bakker og kystområder. Det kan også være særlige kulturhistoriske strukturer som f.eks. herregårdene og store sammenhængende naturområder eller enkeltelementer i landskabet som f.eks. skove, søer, enge, gravhøje, kirker, landsbyer mv.

Ny analyse af landskabet og ny planlægning

Svendborg Kommunen har i 2010-11 fået udført en analyse af landskabet efter [Miljøministeriets landskabskaraktermetode](#).

Analysen deler kommunens åbne land ind i 23 landskabskarakterområder med hvert sit særkende og giver mulighed for en mere målrettet beskyttelse af de enkelte områders karaktergivende landskabselementer og giver bedre grundlag for at indpasse udvikling. Endvidere er kystforlandet afgrænset og dele af landskabskarakterområderne er registreret som uforstyrrede landskaber.

På baggrund af analysen revideres kommuneplanens landskabstema. Der foretages en ny afgrænsning af kommunens særligt værdifulde landskaber, og der opstilles tilhørende retningslinjer til beskyttelse af dem og de øvrige landskabsområder.

Retningslinjerne indgår bl.a. i grundlaget for administration af planlovens landzonebestemmelser og husdyrgodkendelsesloven. De indgår også som grundlag for nye byudviklingsområder, skovrejsning, vindmøller, råstofinteresser mv.

De større sammenhængende landskaber beskrives i det overordnede afsnit om kommunens [grøn-blå landskabsstruktur](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Dette afsnit omhandler de overordnede landskabshensyn og er grundlaget for planlægningen i landskabsområderne.

Generelle hensyn, som gælder hele kommunen, er i alt væsentlighed videreført, dog er retningslinjer for skilte i det åbne land taget ud, idet lovgivningen ikke giver et reelt kommunalt råderum.

Mål

Det er Byrådets mål, at:

- bevare og styrke Svendborg Kommunens værdifulde landskaber, herunder karaktergivende landskabstræk og -elementer, kystforland og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.
- de åbne kyster fortsat udgør en væsentlig natur- og landskabsressource.
- udvikle kommunens større sammenhængende landskaber i den grøn-blå struktur.
- forandringer i det åbne land sker i respekt for den karakter og kvalitet, der knytter sig til landskaberne og om muligt medvirker til at styrke eller genoprette dem.
- offentligheden har gode adgangsmuligheder til de områder, der rummer særlige landskabelige kvaliteter.
- der er muligheder for at opleve natur og landskab fri for støj og andre forstyrrende elementer.
- nattens mørke og stjernehimmel kan opleves uden for byerne.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Dette afsnit omhandler de overordnede landskabshensyn og er grundlaget for planlægningen i landskabsområderne.

Generelle hensyn, som gælder hele kommunen, er i alt væsentlighed videreført, dog er retningslinjer for skilte i det åbne land taget ud, idet lovgivningen ikke giver et reelt kommunalt råderum.

Baggrund

Statslige interesser og krav

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

I det åbne land udgør karakteristiske og oplevelsesrige landskaber af høj kvalitet de landskabelige bevaringsværdier. Det er typisk landskaber, som både repræsenterer et samspil mellem natur- og kulturgrundlag og en æstetisk landskabsoplevelse, som f.eks. ådale, bakkelandskaber og kystlandskaber.

Det er statens mål, at de værdifulde landskaber bevares og styrkes, og at de åbne kyster fortsat udgør en væsentlig natur- og landskabsressource. Og at forandringer i det åbne land skal ske i respekt for den karakter og kvalitet, der knytter sig til landskaberne.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer, som bevarer og forbedrer kvaliteten af de karakteristiske og oplevelsesrige værdifulde landskaber, herunder sikrer de værdifulde landskaber og landskabselementer, som f.eks. ådale, bakkelandskaber og kystlandskaber, og landskaber knyttet til biotoper som f.eks. skove, søer og åer.

Kommuneplanens retningslinjer skal beskytte større sammenhængende landskaber, herunder uforstyrrede landskaber, og det skal så vidt muligt undlades at placere nye, større tekniske anlæg både i og tæt på områderne. Nye bebyggelser og anlæg skal tilpasses de konkrete landskaber ved placering i terrænet, ved bygningshøjde og materiale samt ved belysning.

Ny analyse af landskabet efter Landskabskaraktermetoden

Kommuneplan 2009 forudsætter, at de landskabelige interesser skal revideres i kommuneplanrevision 2013 ved hjælp af "[Landskabskaraktermetoden](#)", som Miljøministeriet anbefaler, at kommunerne lægger til grund for landskabsplanlægningen. Formålet med landskabskaraktermetoden er at synliggøre, hvad der er vigtigt i landskabet og at forenkle den komplekse virkelighed. Det centrale i metoden er derfor at identificere og styrke det enkelte landskabs særlige karakter og kvaliteter.

Metoden omfatter en kortlægning af landskabet, detaljerede beskrivelser og vurderinger. Landskabet deles op i landskabskarakterområder, og der fastlægges strategiske mål for de enkelte områder.

Det rådgivende firma Niras Planlægning har gennemført en landskabskarakteranalyse for Svendborg Kommune i 2010-11.

Analysen deler det åbne land ind i 23 karakterområder. Et karakterområde er et landskabsområde, der fremstår med en egen landskabskarakter skabt i et samspil mellem af naturgrundlaget, arealanvendelsen gennem tiden og de rumlige visuelle forhold og derigennem adskiller sig fra de omkringliggende landskaber.

I landskabskarakteranalysen er kystforlandet også afgrænset. Kystforlandet er den del af landskabet, hvor terrænet er orienteret mod kysten og der derfor er direkte visuel sammenhæng mellem land og den tilstødende vandflade. Desuden er vurderet, i hvor høj grad at områderne er uforstyrrede med hensyn til anlæg og støj.

For hvert landskabskarakterområde er udarbejdet detaljerede beskrivelser af landskabskarakteren og vurderinger af landskabskarakterens styrke, tilstand og sårbarhed overfor ændringer samt områdernes særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

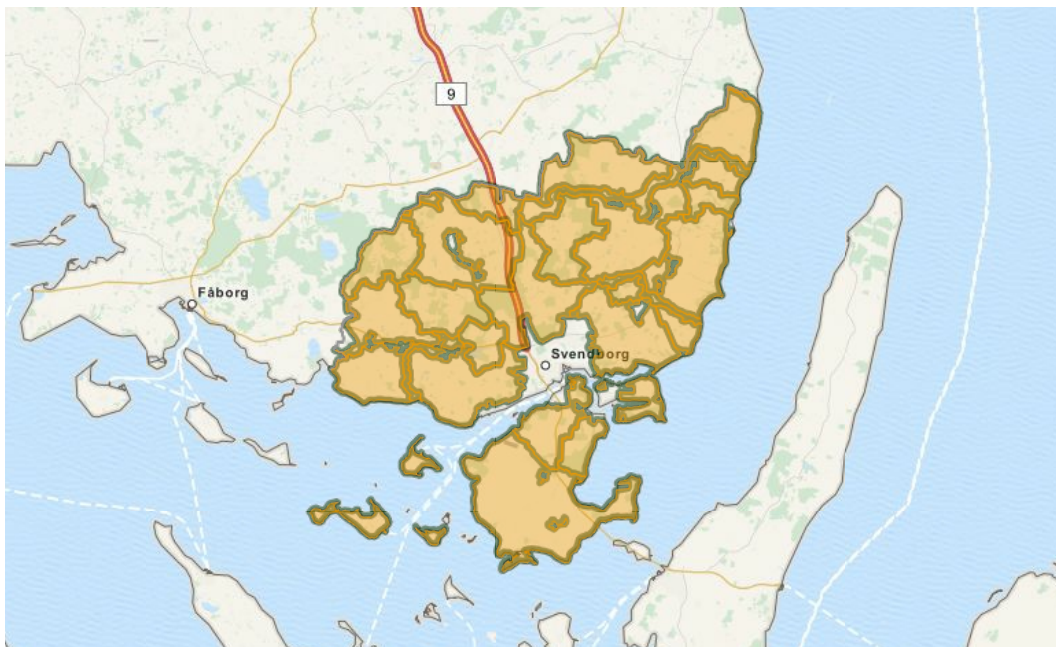
Dette afsnit omhandler de overordnede landskabshensyn og er grundlaget for planlægningen i landskabsområderne.

Generelle hensyn, som gælder hele kommunen, er i alt væsentlighed videreført, dog er retningslinjer for skilte i det åbne land taget ud, idet lovgivningen ikke giver et reelt kommunalt råderum.

Vurderingerne kan være forskellige inden for det enkelte karakterområde. Hvor det er tilfældet underopdeles landskabskarakterområderne i delområder.

På baggrund af vurderingerne opstilles mål for hvordan de enkelte landskabskarakterområder/delområder skal beskyttes og udvikles.

Landskabskarakterområderne fremgår af kortet. Beskrivelser og vurderinger kan hentes ved at klikke på det pågældende karakterområde på kortet.

Landskabskaraktermetoden

Landskabet er inddelt i landskabskarakterområder ud fra:

- naturgeografisk forhold, herunder geologi, terræn, jordbund og hydrologi (vandløb, søer og lavbundsområder), og
- kulturgeografisk forhold, herunder arealanvendelse, bebyggelsesstrukturer og tekniske anlæg

Hvert karakterområde er vurderet i forhold til karakterstyrke, tilstand, visuelle forhold og sårbarhed overfor ændringer.

Landskabskarakterens karakterstyrke er en sammenvejet vurdering af:

- hvor tydeligt landskabskarakteren fremstår
- hvor tydeligt naturgrundlaget afspejles i landskabskarakteren
- hvor tydeligt samspillet mellem naturgrundlaget og de kulturgeografiske strukturer fremstår

Tilstanden er en sammenvejning af:

- hvor intakt landskabskarakterens oprindelse fremstår
- den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer
- landskabets uforstyrrelse, dvs. tilstedeværelse/fravær af forstyrrende tekniske anlæg

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder knytter sig til områder som rummer:

- markante geologiske dannelsesformer
- store sammenhængende natur- og halvkulturarealer
- markante kulturhistoriske elementer eller strukturer
- markante enkeltelementer, der har betydning som orienteringspunkter
- markante udsigter
- særlig skala, rumlige afgrænsninger, kompleksitet eller strukturer

Sårbarheden er et udtryk for i hvilken grad landskabskarakteren og de særlige visuelle oplevelsesmuligheder vil påvirkes/forstyrres af ændringer i arealanvendelsen eller placering af tekniske anlæg eller nyt byggeri.

Nærmere beskrivelse af [landskabskaraktermetoden](#).

Uddybende redegørelse for ændringer i beskyttelsesudpegninger

Alt i alt er det samlede beskyttede landområde forøget i forhold til Kommuneplan 2009.

Landskabskarakteranalysen er kun gennemført for det åbne land. Alle afgrænsede byer både i landzone og byzone er "skåret" ud og således ikke vurderet i forhold til landskabskaraktermetoden. Det betyder, at i forhold til den tidligere udpegning af særlige landskabelige beskyttelsesområder i Kommuneplan 2009, er Lundeberg f.eks. ikke længere omfattet af en særskilt landskabsbeskyttelse. Ligeledes er områder, der tidligere indgik i landskabsudpegning på grund af geologiske interesser, nu taget ud af landskabsudpegningen og overført til et selvstændigt tema i hovedstrukturen om geologiske interesser og med egne retningslinjer for beskyttelse, f.eks. området med kvartssand ved Lundeberg.

Udpegningen af landskabskarakterområderne er baseret på en detaljeret kort gennemgang og besigtigelser. Heroverfor var de tidligere landskabsudpegninger i Kommuneplan 2009 overtaget fra Fyns Amt, der baserede dem på en mere overordnet udpegning foretaget på 1:100.000 kortgrundlag. Mindre afvigelser i forhold til Kommuneplan 2009 kan således tillægges en mere nøjagtig afgrænsning i den nye kortlægning. For den nederste del af karakterområdet 1.M2 ved V. Skerninge Moræneflade Syd og 20.M1 i Thurø Bund gælder endvidere, at selvom de ikke - som i Kommuneplan 2009 - er udpeget med højt beskyttelsesniveau, er de som kystnære områder dækket ind gennem de nye retningslinjer for kystforlandet og derudover som helhed sikret mod ændringer af Naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinje.

Større sammenhængende landskaber

Landskabskarakteranalysen har også givet et billede af kommunens landskabelige struktur - [den grøn-blå struktur](#), som er beskrevet i særskilt afsnit. Bakkelandskabet, Ådalene og kysten indgår i strukturen og udgør kommunens større sammenhængende landskaber.

Uforstyrrede landskaber

Fokus i landsplanlægningen ligger på større sammenhængende landskaber over 100 km², der ikke er berørt af byudvikling, større tekniske anlæg, ferie-/fritidsanlæg mv. Ud fra landskabskarakteranalysen må konstateres, at der ikke findes sådanne områder i Svendborg Kommune.

Landskabskarakteranalysen afgrænser derimod en række delområder, der er mere eller mindre uforstyrrede af tekniske anlæg og støj, ved: Syltemade Ådal, Vejstrup Ådal, Lundemosen, Tange Ådal og ved Stokkebækken, areal ved Tisselholt, Thurø Rev samt areal ved Valdemars Slot.

Uforstyrrede landskaber giver ro i sjælen

Støj i hverdagen er et stigende problem for mange mennesker, ikke bare i byen, men også i det åbne land. Stadigt flere og større tekniske anlæg og aktiviteter præger landskabet og påvirker med støj. Der er kun få steder tilbage, hvor stilhed stadig kan opleves.

Der findes også "visuel støj". Den opstår, når f.eks. et roligt og harmonisk landskab forstyrres af et eller flere tekniske anlæg eller byggerier, som ikke er indpasset i landskabet med hensyn til f.eks. materialer, farver eller størrelse i forhold til omgivelserne. Andre tekniske anlæg som f.eks. vindmøller eller store veje påvirker omgivelserne både visuelt og støjmæssigt.

Støj kan påvirke helbredet, og ro kan modvirke de negative effekter af støj. Der er derfor behov for områder, hvor mennesker kan opleve naturens egne lyde og det naturlige mørke, og hvor blikket kan vandre frit og ugeneret af visuelle barrierer eller forstyrrende elementer. De uforstyrrede landskaber bliver derved en vigtig rekreativ ressource af værdi for både kommunens egne borgere og for andre. Det er ikke en forudsætning, at de uforstyrrede områder rummer særlige visuelle oplevelser i øvrigt.

Stilleområder

Der udpeges ikke stilleområder i kommuneplanen. Stilleområder udpeges i relation til bekendtgørelse om kortlægning af ekstern støj og udarbejdelse af støjhandlingsplaner ([BEK nr. 1309 af 21/12/2011](#)). Svendborg Kommune har ikke udarbejdet en støjkortlægning med tilhørende handlingsplaner, idet kommunen ikke har anlæg, som kræve dette.

Potentiel påvirkning af landskabet

Landbrugets bygninger

Strukturudviklingen i landbruget medfører, at bedrifterne bliver færre og større. De nye produktionsbygninger er betydeligt større end lokalområdernes øvrige bebyggelse og har i stigende grad karakter af industri. Samtidig bliver en række utidssvarende landbrugsbygninger overflødige. Begge aspekter kan få betydelige negative konsekvenser for landskabet. Hertil kommer, at der kan være ønsker om at etablere nye driftsbygninger og anlæg til husdyrproduktion uden tilknytning til eksisterende bebyggelse. En sådan udflytning kan afbøde nabogener, men kan have stor indvirkning på f.eks. landskabet.

I forbindelse med kommunernes behandling af sager efter husdyrgodkendelsesloven skal kommunerne bl.a. sikre, at husdyrbrugene ikke påvirker de værdifulde landskaber negativt.

Udflytning af driftsbygninger

Som følge af husdyrgodkendelsesloven er kravet til lugt fra husdyrbrug blevet strammet. Derfor vil en del bedrifter, som ligger uheldigt i forhold til samlet bebyggelse, landsbyer, byzone eller planlagt byzone, opleve, at det ikke kan lade sig gøre at udvide bedriften - på trods af anvendelse af bedste og nyeste teknologi - med mindre der arbejdes med løsninger, hvor driftsanlægget flyttes væk fra de eksisterende bygninger.

Udgangspunktet for husdyrgodkendelsesloven er, at opførelse af bygninger på et husdyrbrug skal ske i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig helhed, og så der undgås en unødvendig spredning af bygninger i det åbne land.

Husdyrgodkendelsesloven giver dog mulighed for udflytning - hvis det ikke er muligt at overholde afstandskravene til naboer eller på grund af lugtgener f.eks. som følge af stedlige vindforhold, og hvis det ikke sker på bekostning af en lang række beskyttelsesinteresser, herunder natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

Ved vurderingen af udflytningens påvirkning af omgivelserne skal kommunen tage udgangspunkt i et ønske om at bevare åbne landskaber og kommuneplanens særlige beskyttelsesområder.

Udflytning af større husdyrbrug skal ske på baggrund af særlig planlægning og høring i lokalsamfundet.

Med hensyn til gyllebeholdere, skal der meddeles tilladelse til en af hensyn til markdriften ønsket placering, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur og miljø samt naboer afgørende taler imod placeringen. En tilladelse skal være betinget af, at gyllebeholderen afskærms med beplantning, og at gyllebeholderen skal fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften.

Overflødige landbrugsbygninger

Staten anslår, at mindst 60 mio. m² driftsbygninger over hele landet er blevet overflødige som produktionsbygninger. Af disse er omkring halvdelen tjent med at blive revet ned, mens de øvrige kan tages i brug til andre formål end landbrug.

Kommunerne skal jf. formålet med Planloven og Husdyrgodkendelsesloven gennem sin administration skabe og bevare værdifulde bebyggelser, kultur- og bymiljøer og landskaber.

Lyspåvirkning

Kunstig, udendørs belysning om natten, herunder lysreklamer anvendes i stigende grad på en måde, som kan være til gene for trafikanter og omkringboende, og som kan ødelægge oplevelsen af natur- og landskabsværdier (nattemørke og stjernehimmel). Også belysning fra åbne staldanlæg og drivhuse kan have en stor og dominerende fjernvirkning.

Lovgrundlag

Belysning i det åbne land er reguleret i Byggeloven (§ 6 D, stk. 2), Naturbeskyttelsesloven (§ 21) og Husdyrgodkendelsesloven (§ 23, stk. 1, pkt. 3).

Generel landskabsbeskyttelse

Der er i national sammenhæng udpeget en række beskyttelseszoner, som gælder for hele landet:

- [Kystnærhedszonen](#), der er en ca. tre km bred zone langs med hele landets kyst. I denne zone gælder særlige regler for planlægning. Kystnærhedszonen er fastlagt i Planloven. Se nærmere herom i afsnit om kystnærhedszonen.
- Strandbeskyttelseslinjen, der afgrænser en 300 meter bred zone langs størstedelen af kysten. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 15 må der ikke ændres i tilstanden af

arealer i denne zone. Naturstyrelsen kan dispensere.

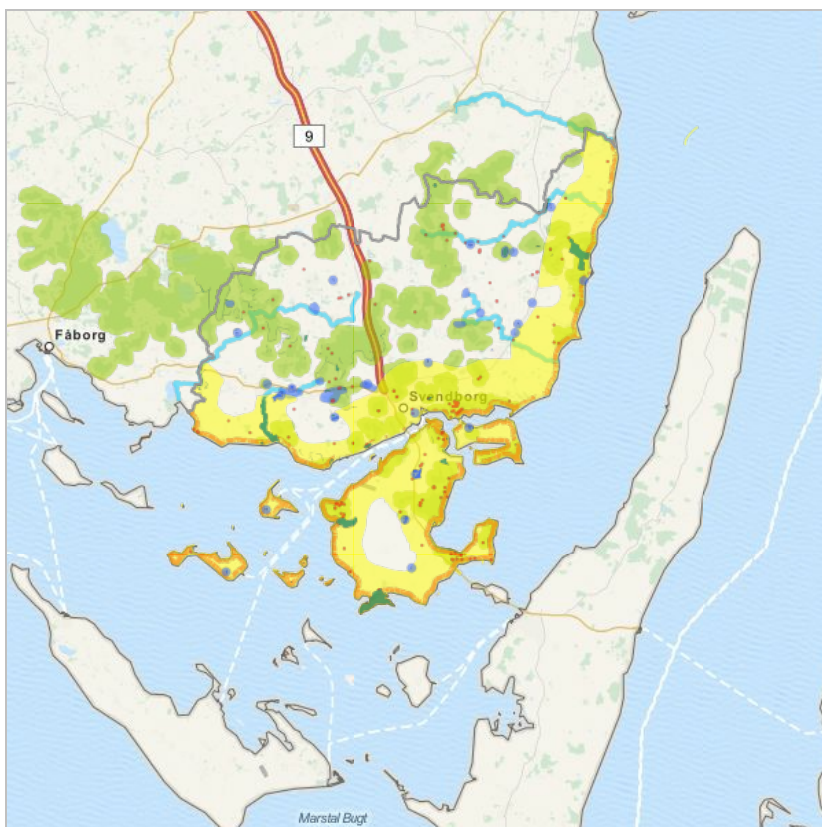
- Naturbeskyttelseslovens sø- og åbeskyttelseslinjer samt byggelinjer i forbindelse med skove, fortidsminder og kirker, der friholder arealer inden for en vis afstand for en række ændringer. Kommunen kan dispensere.

Fredede arealer

De fleste fredninger sikrer landskaber og/eller kulturhistoriske elementer.

Kommuneplanen indeholder ikke retningslinjer for fredede arealer, da de i sig selv er beskyttede gennem tinglyste servitutter på de berørte ejendomme. De fredede arealer er vist på kortet.

- Åbeskyttelseslinier
- Skovbyggelinier
- Søbeskyttelseslinier
- Kystnærhedszone
- Strandbeskyttelseslinie
- Fortidsmindebeskyttelseslinie
- Kirkebyggelinier
- Arealfredning
- Kirkefredning

Strategi og indsats

Det er Byrådets opfattelse, at Svendborg Kommunes rige kulturlandskab og unikke placering ved Det Sydfynske Øhav er en værdifuld ressource, der gør det attraktivt at bosætte sig eller holde ferie i kommunen. Landskaberne er også af stor betydning for befolkningens sundhed, friluftsliv og rekreation.

Byrådet ønsker, at større synlighed og tilgængelighed til natur og landskab skal fremme friluftsliv og give oplevelseskvaliteter for både borgere og turister i alle Svendborg Kommunes lokalområder. I den forbindelse spiller bynære landskaber og landskabskiler i og mellem byerne en særlig vigtig rolle.

Ved planlægning for fremtidig bebyggelse, skovrejsning, tekniske anlæg, veje m.v. tager kommunen særlige hensyn til landskabernes karakter og bæreevne.

Og de særligt karakteristiske og oplevelsesrige landskaber søges friholdt for byggeri, beplantning, større tekniske anlæg, herunder vindmøller og master samt råstofgravning. Generelt ønsker Byrådet ikke spredt bebyggelse i det åbne land.

Byrådet finder, at de åbne kystnære landskaber er en særlig ressource for Svendborg Kommune, og som fortsat skal være til glæde for de mange. De åbne kystnære områder skal derfor så vidt muligt friholdes for ny bebyggelse, tekniske anlæg mv. Byrådet ønsker samtidigt at fremme tilgængeligheden til de kystnære landskaber. Se særskilt afsnit om rekreative interesser.

Den nye landskabskarakteranalyse skal udnyttes til en mere målrettet beskyttelse af de særligt værdifulde landskaber og en bedre indpasning af nye anlæg og bygninger i landskaberne i øvrigt.

Landskabskarakteranalysen har også givet et billede af kommunens overordnede landskabsstruktur - den grøn-blå struktur - med bakkelandskabet, ådalene og kysterne som de bærende større sammenhængende landskaber. Den grøn-blå landskabsstruktur giver grundlag for en overordnet strategi for udviklingen i det åbne land. Den grøn-blå strukturen er beskrevet i særskilt afsnit. Der knyttes ikke retningslinjer til den overordnede struktur. Retningslinjerne i de enkelte temaer som landskab, naturnetværk og særligt værdifulde landbrugsområder understøtter den ønskede udvikling.

Strategiske mål for landskabet

På baggrund af vurderingerne i landskabskarakteranalysen deles landskabet op i tre kategorier, og der fastlægges strategiske mål for landskabet i hver kategori:

Landskaber der skal beskyttes

De særlig værdifulde landskaber, som skal beskyttes omfatter karakterområder/delområder, hvor landskabet er særligt karakteristisk eller karakteristiske landskaber som rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Det kan f.eks. være tydelige geologiske formationer, større sammenhængende skov- og naturområder, særlige kulturhistoriske mønstre og strukturer eller markante udsigter.

I de landskabelige beskyttelsesområder skal landskabernes karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder beskyttes. Dette gøres ved at friholde områderne for ændringer i arealanvendelsen, etablering af nye tekniske anlæg og nyt byggeri, som vil påvirke landskabet negativt med mindre helt særlige samfundsmæssige hensyn gør sig gældende. Ved udvidelse eller ændring af eksisterende byggeri eller anlæg tages samme hensyn. Hvor tilstanden er dårlig tilstræbes det at forbedre denne.

Nogle anlæg kan være så store, at de er synlige på lang afstand. Ved planlægning og administration er det derfor vigtigt at tage højde for, at anlæggene trods en placering uden for beskyttelsesområderne kan påvirke landskabsoplevelsen inden for disse områder.

Landskab hvor der skal ske tilpasninger

Landskaber, hvor der kan ske tilpasninger, omfatter karakterområder/delområder, hvor landskabet er karakteristisk men uden særlig visuelle oplevelsesmuligheder.

Ændringerne skal ske i respekt for landskabernes egenart og tilstand og om muligt medvirke til at styrke og genoprette landskaberne. Landskabernes karakter vedligeholdes ved at indpasse ændret arealanvendelse, nye tekniske anlæg og nyt byggeri i landskabskarakteren. Nye tekniske anlæg og nyt byggeri skal således indpasses i forhold til landskabets skala, visuelle sammenhænge, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer. Ved udvidelse eller ændringer af eksisterende byggeri eller anlæg tages samme hensyn.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Dette afsnit omhandler de overordnede landskabshensyn og er grundlaget for planlægningen i landskabsområderne.

Generelle hensyn, som gælder hele kommunen, er i alt væsentlighed videreført, dog er retningslinjer for skilte i det åbne land taget ud, idet lovgivningen ikke giver et reelt kommunalt råderum.

Landskab der kan ændres

Landskaber, som kan ændres omfatter karakterområder/delområder hvor landskabskarakteren er svag eller under hastig forandring f.eks. på grund af råstofgravning.

Her kan landskabet ændres under hensyntagen til de omkringliggende landskabers karakterer, særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstand.

Administration af retningslinjerne

Ved varetagelse af de landskabelige hensyn efter retningslinjerne skal der tages udgangspunkt i beskrivelserne af de konkrete landskabskarakterer, vurderinger af sårbarhed, uforstyrrelighed mv. samt forslag til handlinger, der fremgår af de analyser og beskrivelser, der er udarbejdet for de enkelte landskabskarakterområder.

Byrådet ønsker at understøtte udviklingen på småøerne og åbne mulighed for, at småøerne f.eks. kan drage nytte af en forventet positiv udvikling i oplevelsesøkonomien. Byrådet vil søge at tilgodese ønsker om udvikling i en skala, der harmoniserer med øerne.

Andre særlige hensyn

Kystforlandet

Kystforlandet udgør et særligt landskab. Inden for kystforlandet skal de visuelle sammenhænge i mellem land og vand, mellem modstående kyster og på langs af kystlinjen beskyttes.

Kystlandskaberne skal så vidt muligt friholdes for ændret arealanvendelse, nye anlæg eller nyt byggeri, som vil påvirke kystlandskabernes karakter, særlige visuelle oplevelsesmuligheder og de visuelle sammenhænge i mellem land og vand, mellem modstående kyster og på langs af kystlinjen.

Bade- og bådebroer er et væsentligt visuelt element i det kystnære landskab. Der medtages udpegning og retningslinjer i særskilt [afsnit om bade- og bådebroer](#).

Uforstyrrede landskaber

Det er Byrådets opfattelse, at uforstyrrede landskaber er en væsentlig kvalitet og kan give gode oplevelser. Byrådet ønsker derfor, at bevare det uforstyrrede præg, hvor det er muligt, også selvom områderne er af en mindre udstrækning.

Lyspåvirkning

Byrådet ønsker at begrænse særlig kraftig og uhensigtsmæssig, kunstig belysning i det åbne land, så der vil være let adgang til landskaber, hvor nattemørket og stjernehimlen kan opleves.

Landbrugets bygninger

Hensyn til landskabet ved opførelse af nye landbrugsbygninger

I kommuneplanen er der udpeget et område til lokalisering af store husdyrbrug, der er brug over 500 dyreenheder. Byrådet anbefaler, at udviklingen af de store husdyrbrug primært vil ske i dette område. Planlægningen for store husdyrbrug er dog ikke til hinder for at husdyrbrug kan udvikles uden for dette område.

Byrådet ønsker, at nye landbrugsbygninger og eventuel udflytning af landbrug i det åbne land skal placeres og udformes med særlig omhu, da de ofte kan ses over store afstande. Nyt byggeri kan f.eks. tilpasses landskabet gennem dets udformning, materialevalg, orientering i forhold til landskabet og evt. slørende beplantning.

For at undgå en negativ påvirkning af landskabet fra en yderligere spredning af bebyggelse i det åbne land, ønsker Byrådet, at nye landbrugsbygninger som udgangspunkt skal opføres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger.

I sårbare landskabsområder og ved større byggerier vil Svendborg Kommune i forbindelse med en ansøgning om udvidelse/ændring i forhold til husdyrgodkendelsesloven stille krav om en visualisering af det ønskede byggeri.

Udflytning kan ske

Udflytning af landbrugets driftsbygninger kan ske efter en konkret vurdering, hvis der foreligger en særlig begrundelse i forhold til afstandskrav og/eller nabogener, og hvis det er undersøgt - men ikke fundet - andre egnede placeringsmuligheder, og hvis en udflytning er forenelig med beskyttelsesinteresserne.

Overflødigjorte landbrugsbygninger

I forbindelse med tilladelse til opførelse af nye landbrugsbygninger vil Svendborg Kommune samtidig tage initiativ til, at der sammen med ansøger udarbejdes en helhedsplan for bedriftens bygninger. Det skal i den forbindelse sikres, at tomme

bygninger ikke forfalder og overgår til slum, men i stedet nedrives eller tages i brug til anden anvendelse. I overvejelserne vil bygningernes bevaringsværdi bl.a. indgå. Se afsnit om [bevaringsværdige bygninger](#), [afsnit om feriecentre og overnatning](#) samt [afsnit om erhverv](#).

Skilte i det åbne land

Byrådet ønsker at beskytte kommunens unikke landskab mod skæmmende skilte i det åbne land. Samtidigt ønsker byrådet, at erhvervslivet og de mindre næringsdrivende på landet, skal have mulighed for at synliggøre deres virksomheder.

Adgang til landskaberne for offentligheden

Svendborg Kommune vil i den kommende planperiode arbejde for at få åbnet og evt. anlagt nye stier gennem aftaler med private grundejere. [Se afsnit om rekreative interesser](#).

Koordinering med nabokommunerne

Faaborg-Midtfyn Kommune har ligeledes gennemført en landskabsanalyse efter Landskabskaraktermetoden. Nogle af landskabskarakterområderne er fælles for de to kommuner, hvilket sikrer sammenhæng i landskabsplanlægningen.

Nyborg Kommune agter i kommuneplan 2013, at fastholde de tidligere udpegede større sammenhængende landskaber mod den nordvestlige del af Svendborg Kommune samt en udpegning af deltaet ved Kongshøj Ås udløb som særlig landskabelig/geologisk beskyttelsesområde. Deltaet ved Kongshøj Å strækker sig ind i Svendborg Kommune. Den nye strategiske målsætning for landskaberne i Svendborg Kommune er i tråd med landskabsplanlægningen i Nyborg Kommune.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer vedrørende landskaber er fastsat i medfør af [Planlovens § 11 a, stk. 1 nr. 15](#).

Retningslinjerne omfatter ikke byggeri, der er nødvendigt for den jordbrugsmæssige drift og fiskerierhvervet, jf. Planlovens § 36, stk. 1, nr. 3., med mindre dette forudsætter tilladelser og/eller godkendelser efter anden lovgivning, f.eks. husdyrgodkendelsesloven.

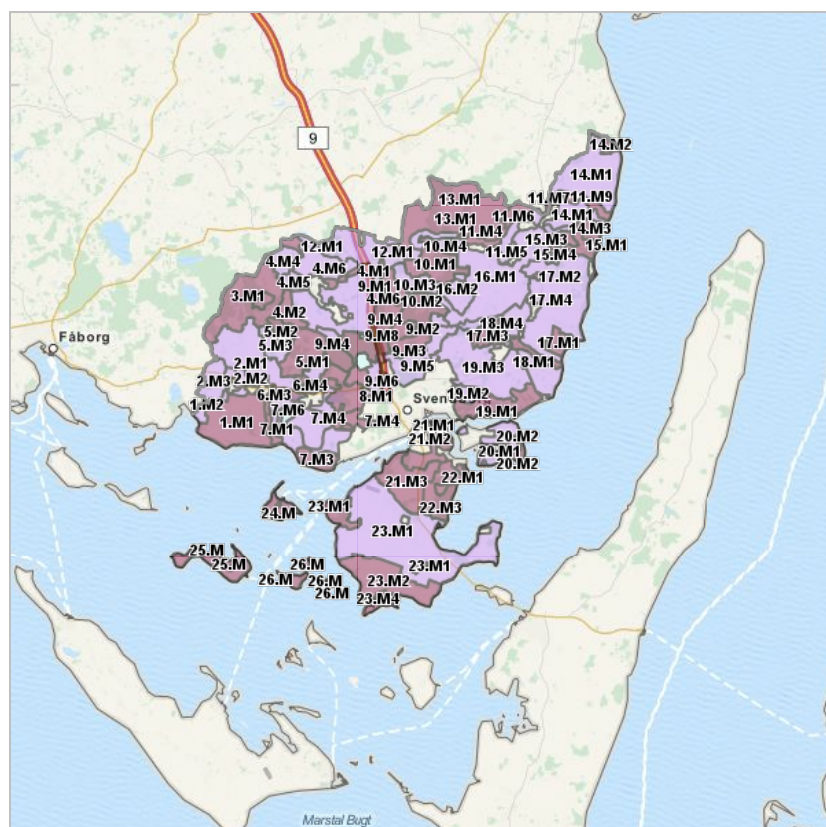
Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Dette referat omhandler

Dette afsnit omhandler de overordnede landskabshensyn og er grundlaget for planlægningen i landskabsområderne.

Generelle hensyn, som gælder hele kommunen, er i alt væsentlighed videreført, dog er retningslinjer for skilte i det åbne land taget ud, idet lovgivningen ikke giver et reelt kommunalt råderum.

Landskaber som skal beskyttes

- Der kan alene ske etablering, udvidelse eller ændringer af byggeri og tekniske anlæg, som påvirker landskabet i ganske ubetydeligt omfang, og kun såfremt landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder ikke tilsidesættes. Der kan i mindre omfang tages særligt hensyn til udviklingsmulighederne på de små øer.
- Hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn nødvendiggør, at der tillades etablering, udvidelser eller ændringer af byggeri eller tekniske anlæg eller der sker ændret arealanvendelse, som forringer landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder, skal der i tilladelsen stilles krav om erstatningsområder eller særlige tiltag, der sikrer, at de landskabelige værdier samlet set fastholdes eller forbedres.
- Der kan alene ske ændret arealanvendelse, som ikke nedtoner områdets landskabelige værdier. Der kan i mindre omfang tages særligt hensyn til udviklingsmulighederne på de små øer.
- Ikke erhvervmæssigt landbrugsbyggeri, som er omfattet af husdyrgodkendelsesloven, og erhvervmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri kan etableres i tilknytning til eksisterende bebyggelse under hensyn til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.
- Udflytning af landbrugets driftsbygninger herunder gyllebeholder kan ske i helt særlige tilfælde og kun efter en konkret vurdering, hvis der foreligger væsentlige miljøhensyn f.eks. afstandskrav og/eller nabogener (- for gyllebeholdere også af hensyn til markdriften), og hvis det er undersøgt - men ikke fundet - andre egnede placeringmuligheder. Byggeriet må ikke tilsidesætte landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.
- Læskure til græssende dyr kan i særlige tilfælde f.eks. i forbindelse med naturpleje etableres efter en konkret vurdering, og kun såfremt byggeriet ikke tilsidesætter landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.
- Landskaber, der er uforstyrret af tekniske anlæg og støj, skal tillægges særlig værdi.
- Planlægningsmuligheder, som i øvrigt fremgår af gældende kommuneplan kan realiseres under hensyn til landskabsinteresser.
- Ved etablering, udvidelser eller ændringer af byggeri og tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse skal der ske en tilpasning i forhold til landskabets skala, visuelle

sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.

Landskaber hvor der skal ske tilpasning

- Ved etablering, udvidelser eller ændringer af byggeri og tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse skal der ske en tilpasning i forhold til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.
- Ved større tekniske anlæg, større byggeri eller i andre særlige tilfælde skal det dokumenteres, at bygge- og anlægsprojektets visuelle indvirkning tilpasses områdets særlige karaktergivende landskabelementer.
- Ikke erhvervsmæssigt landbrugsbyggeri, som er omfattet af husdyrgodkendelsesloven, og erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri kan ske i tilknytning til eksisterende bebyggelse under hensyn til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.
- Udflytning af landbrugets driftsbygninger herunder gyllebeholder kan ske efter en konkret vurdering, hvis der foreligger væsentlige miljøhensyn f.eks. afstandskrav og/eller nabogener (- for gyllebeholdere også af hensyn til markdriften), og hvis det er undersøgt - men ikke fundet - andre egnede placeringsmuligheder. Byggeriet skal tilpasses landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.
- Læskure til græssende dyr kan i særlige tilfælde f.eks. i forbindelse med naturpleje etableres efter en konkret vurdering, og kun såfremt byggeriet kan tilpasses landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.
- Ved etablering af byggeri og anlæg, skal der tages hensyn til og sikres harmoni med de omkringliggende landskabers særlige karakteristika, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, tilstand og sårbarhed.
- Landskaber, der er uforstyrret af tekniske anlæg og støj, skal tillægges særlig værdi.
- Planlægningsmuligheder, som i øvrigt fremgår af gældende kommuneplan kan realiseres.

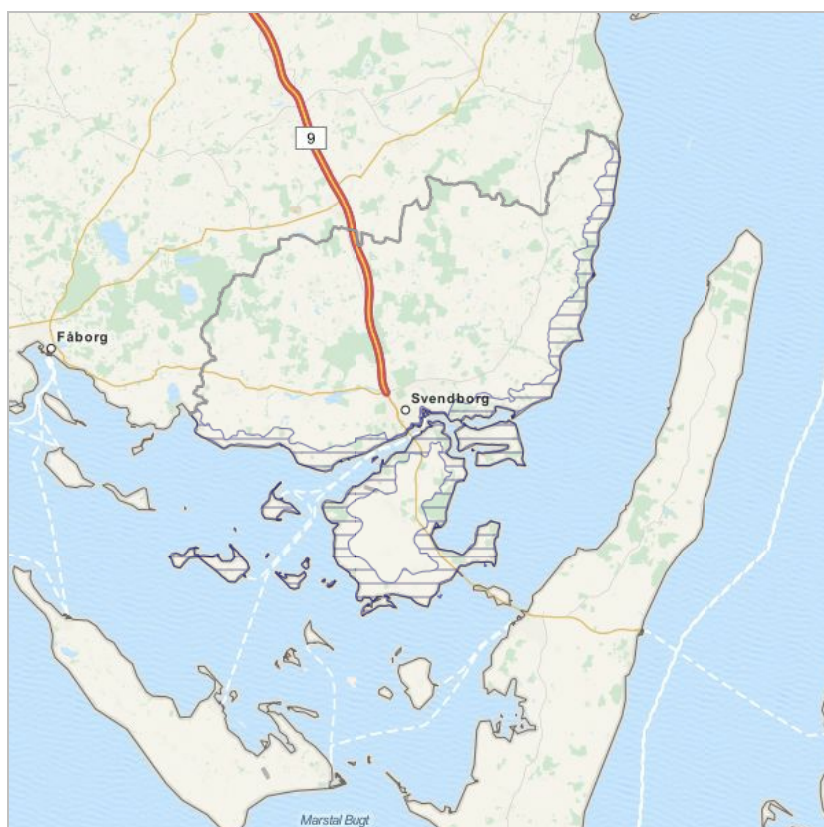
Fortolkningsbidrag

Større tekniske anlæg er f.eks. større enkeltstående master, vindmøller, solcelleparker, kraftvarmeværker eller biogasanlæg mv.. Siloer til opbevaring af f.eks. korn henføres som byggeri.

Tilpasning kan f.eks. inkludere materiale- og farvevalg, ændret placering eller omfang af byggeri eller anlæg.

Landskaber som kan ændres

- Ved etablering af byggeri og anlæg, skal der tages hensyn til og sikres harmoni med de omkringliggende landskabers særlige karakteristika, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, tilstand og sårbarhed.
- Planlægningsmuligheder, som i øvrigt fremgår af gældende kommuneplan kan realiseres.

 Kystforland

Kystforlandet

- Ved ændret arealeanvendelse, etablering, udvidelse eller ændring af byggeri og tekniske anlæg skal de visuelle sammenhænge i mellem land og vand, mellem modstående kyster og på langs af kystlinien varetages.

Nedrivning af overflødiggjorte bygninger

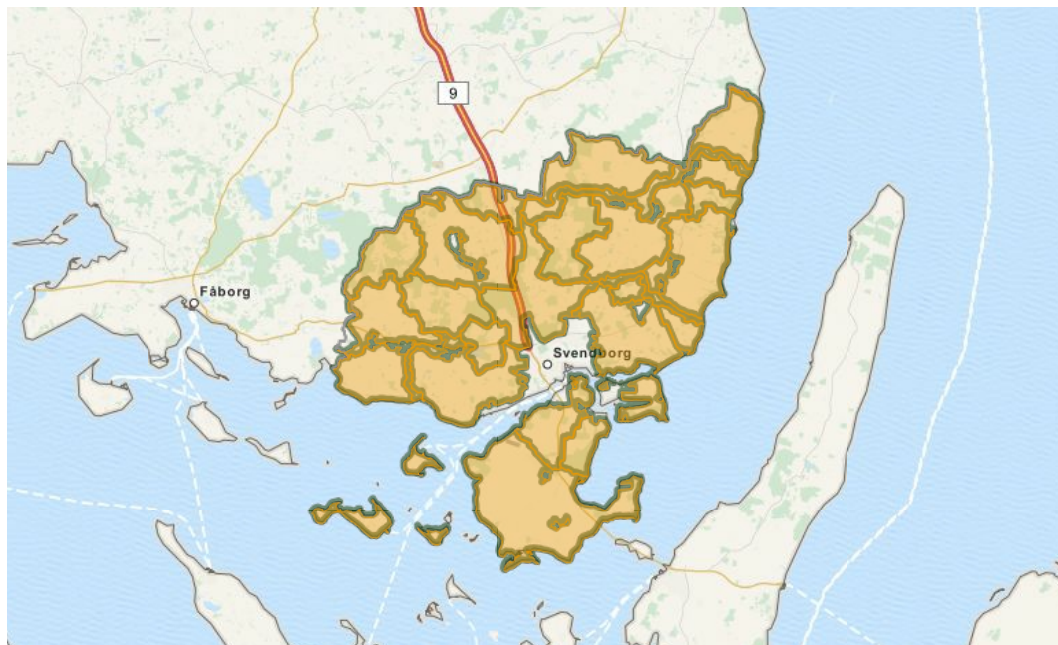
- I landzonetilladelser samt godkendelser og tilladelser efter husdyrgodkendelsesloven til nyt byggeri - herunder også læskure til græssende dyr - kan der stilles vilkår om nedrivning af overflødiggjorte bygninger i det omfang, der er en naturlig sammenhæng med det ansøgte og under hensyntagen til det almindelige proportionalitetsprincip, og der ikke er tale om bevaringsværdige bygninger.

Lysforurening

- Stærk vedvarende lysudsendelse i form af dominerende lysreklamer, lysende vartegn, projektører og lignende må ikke hindre oplevelsen af nattemørke og mulighed for at se stjernehimlen. Lysudsendelse fra åbne staldanlæg skal begrænses.
- Vindmøller, master og lignende må forsynes med lys i form af afmærkning, der er nødvendig af hensyn til fly- og sejladsikkerheden. Diskret belysning af kirker og andre kulturelementer kan ske som led i synliggørelsen af kulturarven. Oplysning af idrætsanlæg i forbindelse med idrætsaktiviteter kan finde sted i nødvendigt omfang.

Landskabsområder

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil. De særlig værdifulde landskaber er landskaber med det strategiske mål "beskyt" til sammen med kystforlandet.

Ny landskabsanalyse giver grundlag for målrettet beskyttelse og tilpasning

Svendborg Kommunen har i 2010-11 fået udført en analyse af landskabet efter [Miljøministeriets landskabskaraktermetode](#).

Analysen deler kommunens åbne land ind i 23 landskabskarakterområder med hvert sit særkende og giver mulighed for en mere målrettet beskyttelse af de enkelte områders karaktergivende landskabslementer og giver bedre grundlag for at indpasse udvikling. Endvidere er kystforlandet afgrænset.

Et karakterområde er et landskabsområde, der fremstår med en egen landskabskarakter skabt i et samspil mellem af naturgrundlaget, arealanvendelsen gennem tiden og de rumlige visuelle forhold og derigennem adskiller sig fra de omkringliggende landskaber.

Kystforlandet er den del af landskabet, hvor terrænet er orienteret mod kysten og der derfor er direkte visuel sammenhæng mellem land og den tilstødende vandflade.

For hvert landskabskarakterområde er udarbejdet detaljerede beskrivelser af landskabskarakteren og vurderinger af landskabskarakterens styrke, tilstand og sårbarhed overfor ændringer samt områdernes særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Vurderingerne kan være forskellige inden for det enkelte karakterområde. Hvor det er tilfældet underopdeles landskabskarakterområderne i delområder.

På baggrund af vurderingerne opstilles strategiske mål for, hvordan de enkelte landskabskarakterområder/delområder skal beskyttes og udvikles, og der fastlægges retningslinjer i tilknytning hertil.

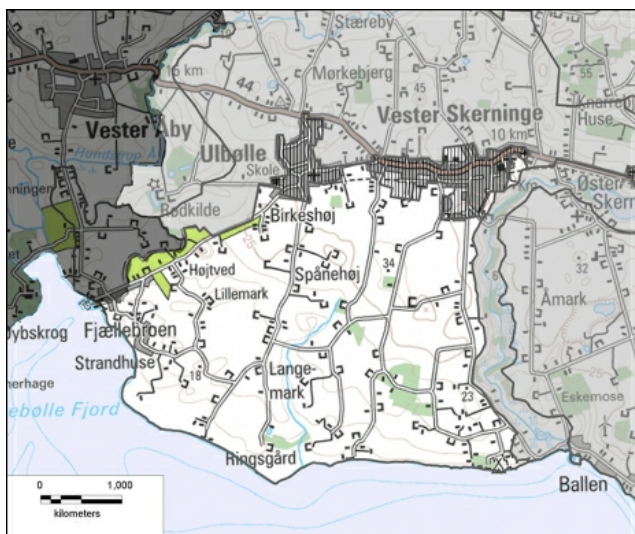
De detaljerede beskrivelser af landskabsområderne, de strategiske mål og retningslinjerne kan ses for hvert område ved at klikke på området på kortet.

V. Skerninge Moræneflade Syd

Baggrund

Nøglekarakter

Enkelt middel- til storskala jordbrugslandskab betinget af let bølget terræn med middelstore markfelter, lave hegn, spredtliggende middelstore gårde og åbne kig ud over landskabet.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af let bølget terræn, store markfelter og levende hegn. Middelstore gårde ligger spredt på fladen med indbyrdes stor afstand. Terrænform og de store markfelter, som opdeles af linieformede hegn og spredtliggende gårde betinger et enkelt middel- til storskala landskab med transparent rumlig afgrænsning. De lange kig ud over landskabet som findes i størstedelen af karakterområdet understreger områdets transparente fremtoning og middel til store skala.

I området nær kysten findes udsigt over vandet. I det sydvestlige hjørne ligger bebyggelserne Strandhuse og Fjællebroen med udsigt over vandet og karakteren er her kraftigt betinget af nærheden til kysten og udsigterne til vandet.

Endvidere er karakteren uforstyrret af større tekniske anlæg.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Den sydøstlige del - 1.M1

Området er særligt karakteristisk, har særlige visuelle oplevelsesmuligheder og en god tilstand

- Området bør fortsat dyrkes.
- De karakteristiske levende hegn bevares og vedligeholdes.
- Området skal friholdes for skov og lignende bevoksning, som vil bryde områdets åbne og enkle karakter.
- Området skal friholdes for tekniske anlæg og ny bebyggelse, som vil bryde områdets enkle og uforstyrrede karakter.
- Ved placering af nyt byggeri skal det placeres i forbindelse med de eksisterende bebyggelser og således at den eksisterende karakter, med spredte gårde og mellemliggende åbent landskab opretholdes. Endvidere skal nyt byggeri holdes lavt, som den eksisterende bebyggelse, og følges af skærmende beplantning.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

- De lange kig henover landskabet skal beskyttes og friholdes for ny beplantning, nye anlæg og ny bebyggelse.
- Udsigterne over Øhavet og de visuelle sammenhænge til og fra de modstående kyster skal beskyttes i mod forstyrrende beplantning og bebyggelse

Kystforlandet

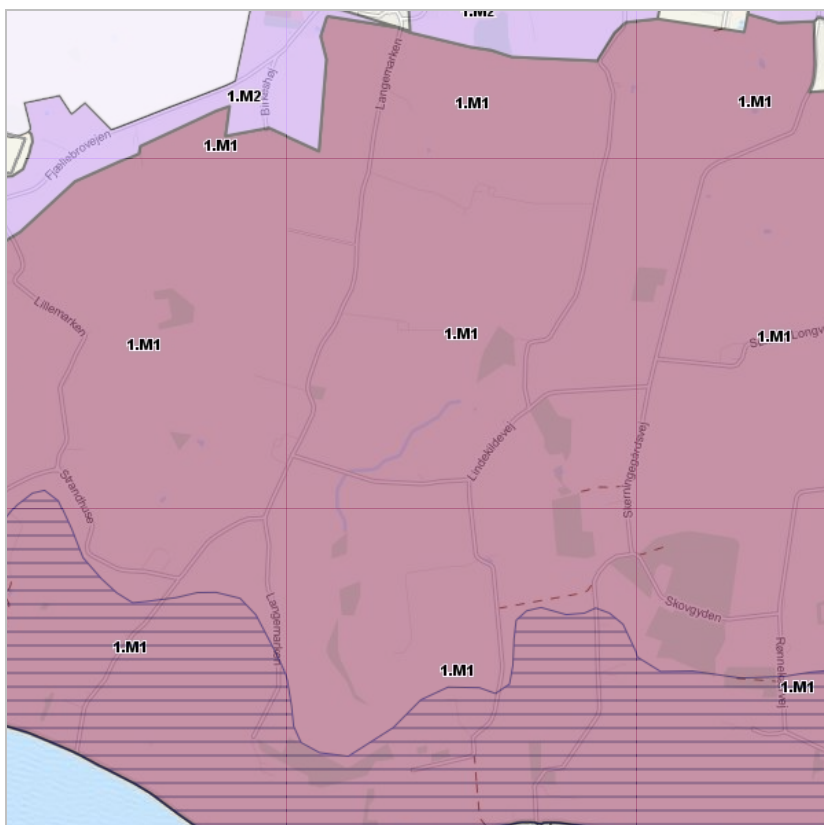
- I kystforlandet skal der i særlig grad tages hensyn til de visuelle sammenhænge til og fra det omkringliggende øhav.
- Den uforstyrrede karakter af de kysterne (Fyn, Drejø, Avernakø, Skarø og Ærø) skal forsat holdes uforstyrrede. Nyt byggeri og tekniske anlæg af større dimensioner skal således undgås indenfor eller i umiddelbar nærhed til kystforlandet.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Den nordlig og vestlige del - 1.M2

Områdets er karakteristisk og i middel tilstand

- Området bør fortsat dyrkes.
- Eventuel byudvikling af Ulbølle og Vester Skerninge skal så vidt muligt ske i nordlig retning.
- Byområderne skal indpasses og afskærmes med en grøn beplantning mod landskabet.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Home › Hovedstruktur › Landskab og kyst › Landskabsområder › V. Skerninge Moræneflade Syd - uddybende beskrivelse

V. Skerninge Moræneflade Syd - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabsselementer

Dyrkningsform

Områdets eneste dyrkningsform er intensivt dyrkede marker.

Bevoksningsstruktur

Levende hegn af varierende højde og sammenhæng, dog overvejende lave, opdeler den dyrkede flade. Tjørn er hyppigt forekommende i hegnene. Bevoksning omkring gårdene, som oftest består af store gamle løvtræer, er ligeledes hyppig i området. Lokalt i det sydvestlige hjørne findes frugtplantager.

Bebyggelsesmønster

Kirkelandsbyerne Ulbølle og Vester Skerninge ligger ved områdets nordlige grænse og udgør en del af overgangen til nabokarakterområdet. De er begge væsentligt udbyggede med nyere boligområder.

Det åbne land domineres af middelstore og enkelte store gårde, som ligger primært langs vejene. Det opleves som om gårdene ligger med indbyrdes stor afstand.

Ved kysten i det sydvestlige hjørne af karakterområdet ligger landsbyen Strandhuse, som består af en række gårde og husmandssteder. I dag fungerer disse som beboelse.

Fjællebroen ligger i samme område, som en samling af primært huse og kun med få oprindelige gårde, 0,5km vest for Strandhuse.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Udskiftningsmønstrene i området er noget udvisket pga. at mange hegn er fjernet i området. Bebyggelsestætheden i det åbne land fremstår dog overordnet uændret.

Fjællebroen har en lille havn, tidligere med bådebyggeri og skibs-motorfabrik.

Tekniske anlæg

Området er frit for dominerende tekniske anlæg. En mindre højspændingsledning gennemskærer området i øst-/vestgående retning, men er ikke dominerende og forstyrrer derfor ikke karakteren markant.

Landskabet med let bølget terræn og spredte gårde.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

De lave, tætte levende hegn er karakteristiske i området.

Udsigt mod Øhavet øst for Strandhuse.

Ulbølle Kirke set fra syd.

Vester Skerninges sydlige.

Den smalle strandbred med dyrket land der strækker sig næsten helt ud i vandet.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk udgøres regionen af moræne fra sidste istid.

Jordtype

Den altovervejende jordtype er moræneler. Små områder med ferskvandsdannelser findes spredt på fladen.

Terræn

Terrænet er fladt til svagt bølget.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Ingen særlige hydrologiske forhold.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Karakterområdet grænser op til det Sydfynske øhav og Nakkebølle fjord, der betegnes som indre danske farvande.

Øhavet er et "druknat" morænelandskab med en mængde småøer der som tidligere bakketoppe stikker op af vandet som øer.

Dybdeforhold

Øhavet er et lavvandet farvandsområde med primære havdybder under 5 meter.

Vindeksporering

Kysten ligger i læ bag øerne ud for kysten der bryder både vind og bølger.

Strandbredden

Strandbredden er smal og bevoksning langs stranden breder sig helt ud til vandkanten.

Rumlige og visuelle forhold

Det jævne til let bølgede terræn med middelstore til store markfelter, som primært adskilles af lave hegn med spredt forekommende huller danner et middelskala landskab med transparent afgrænsning.

De terrænmæssige forhold giver mange steder kig ud over landskabet, hvilket understreger landskabets transparente fremtoning og tendens til store skala.

Landskabskarakteren domineres af de flader, som markerne betinger. Spredt på fladen ligger de middelstore og enkelte store gårde omgivet af store løvtræer. Hegn og gårde ligger spredt uden overordnet mønster og betinger sammen med de store markfelter et enkelt landskab.

Området er upåvirket af tekniske anlæg.

Visuelle relationer til naboområderne

Området har en åben grænse til de omkringliggende morænelandskaber. Området ligger desuden lavt og er derfor en del af det landskab man ser ud over fra udsigtspunkter mod øhavet i bakkelandskabet længere inde i landet. Ændringer i karakterområdet kan derfor påvirke de visuelle forhold i naboområderne.

Visuelle relationer til kystlandskabet

Fra de kystnære landskaber er der udsigt over øhavet til Drejø, Avernakø, Skarø og Ærø. De modstående kyster på øerne ud for området opleves som fjernereliggende (de nærmeste ca. 4 km væk) og karakteriseres af en mosaik af marker, levende hegn og skov. De modstående kyster danner en rumlig afgrænsning af farvandet ud for karakterområdet.

I det sydvestlige hjørne ligger bebyggelserne Strandhuse og Fjællebroen med udsigt over vandet og karakteren er her kraftigt betinget af nærheden til kysten og udsigterne til vandet.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Den centrale og sydøstlige del af området - 1.K1

De karaktergivende elementer fremstår tydeligt i området. Tætte levende hegn, der opdeler det let bølgede terræn i velafgrænsede landskabsrum og spredte gårde, danner et enkelt landbrugslandskab. Det viser en tydelig sammenhæng mellem de kulturhistoriske mønstre og naturgrundlaget.

Områdets intakthed vurderes som middel til god. De overordnede strukturer fra udskiftningen eksisterer stadig men mange levende hegn er sløjfet, når man sammenligner historiske kort fra midten af 1800 -tallet. Forekomst af bebyggelse i det åbne land er dog uændret.

Området vurderes som særligt karakteristisk.

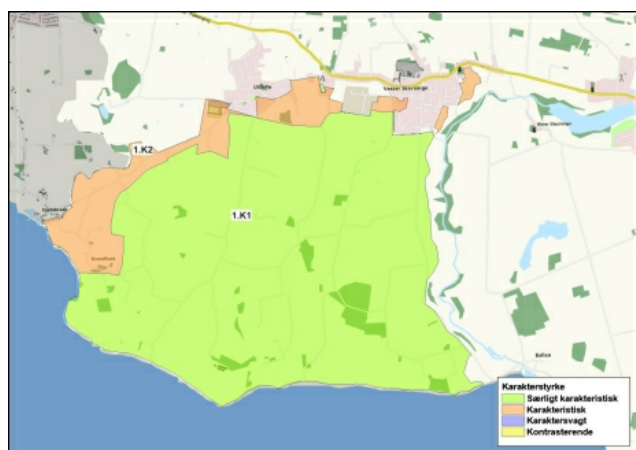
Karakteristisk

Den vestlige del af området og omkring Ulbølle og Vester Skerninge - 1.K2

I denne del af karakterområdet står de karaktergivende elementer mindre stærkt. Bebyggelsen omkring Strandhuse ligger samlet og langs vejen mellem Ulbølle og Fjællebroen ligger mindre plantageområder, hvilket giver landskabet et mere lukket udtryk, end den øvrige del af karakterområdet. Omkring Byerne Ulbølle og Vester Skerninge har landskabet et mere bynært præg.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Ingen særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Den centrale og sydøstlige del af området - 1.T1

De mønstre der opstod efter uskiftningen fremstår stadig tydeligt og får landskabet til at fremstå intakt i forhold til dets oprindelse.

De karaktergivende elementer fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. De levende hegn er tætte og bygningerne fremstår generelt i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Der er ingen større tekniske anlæg der virker forstyrrende i området.

Samlet vurderes tilstanden i området som god.

Middel

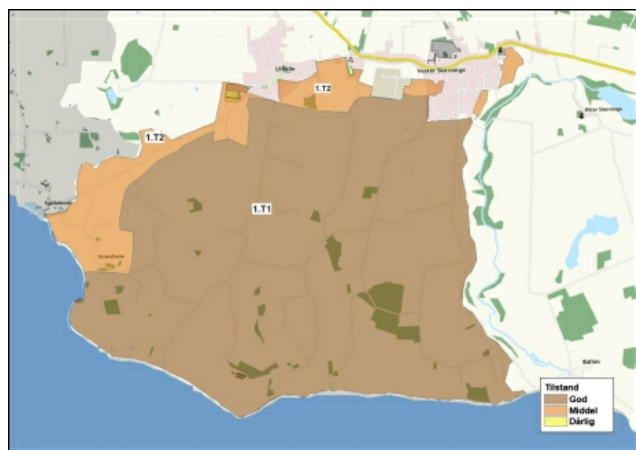
Den vestlige del af området samt omkring Ulbølle og Vester Skerninge - 1.T2

Områdets intakthed i forhold til karakterens oprindelse vurderes som middel pga. udbygning af landsbyerne Ulbølle og Vester Skerninge samt omkring Strandhuse.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer er god og der er ingen større tekniske anlæg der virker forstyrrende i området.

Byrandende omkring Ulbølle og især Vester Skerninge påvirker landskabet lokalt.

Samlet vurderes tilstanden i området til middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Sårbarhed

Landskabskarakteren er sårbar overfor ophør i den landbrugsmæssige drift og overfor skovrejsning. Karakteren er desuden sårbar overfor yderligere nedlæggelse af levende hegn som er med til at give området dets veldefinerede landskabsrum og sin enkle karakter.

Pga. områdets åbne og enkle karakter med stedvist lange kig henover landskabet er mulighederne for at indpasse nye anlæg og nyt byggeri i landskabet begrænset. Den karaktergivende bevoksning omkring bebyggelsen giver dog mulighed for indpasning af mindre bygninger og anlæg.

Kystforlandet

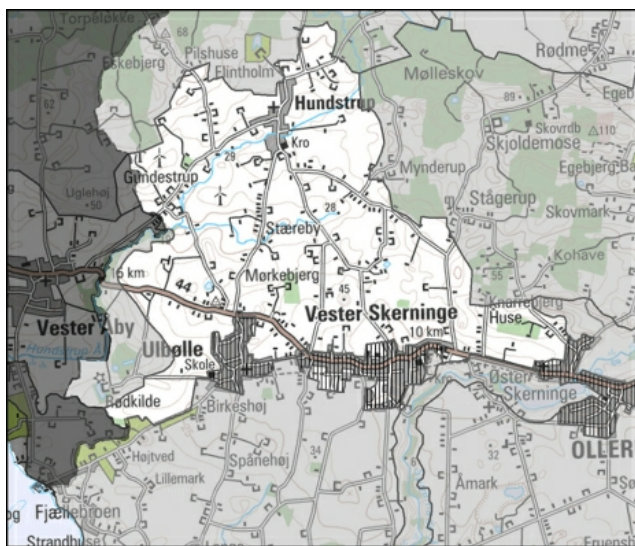
Området ligger ud til det Sydfynske Øhav med udsigt til Drejø, Avernakø, Skarø og Ærø. De visuelle sammenhænge, som knytter sig til øhavet gør området særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde med kysternes karakter og primært uforstyrrede præg. Området er således sårbart overfor byggeri og tekniske anlæg, som vil fremstå markante i vertikal og horisontal udstrækning.

V. Skerninge Moræneflade Nord

Baggrund

Nøglekarakter

Enkelt middel- til storskala jordbrugslandskab betinget af et bølget til bakket terræn med middelstore markfelter, tætte levende hegn, huse og middelstore gårde spredt langs vejene og samlet i mindre klynger. Åbne kig ud over landskabet.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

De karaktergivende elementer i form af det bølgede til bakkede terræn, levende hegn og beplantning omkring gårdene skaber et middelskala landskab. De bakkede skovklædte naboområder danner en visuel grænse og horisont i den nordlige del.

Karakteristiske, tætte levende hegn, ofte langs vejene, deler nogle steder området op i mindre landskabsrum, især i den centrale del af området mens der især mod vest er større marker og færre tætte hegn og dermed lange udsigter over landskabet.

Levende hegn og bebyggelse danner sammen med terrænet et enkelt til let sammensat landskab med en lav grad af kompleksitet, uden et særligt mønster.

Af landskabelige elementer og udsigter i området bør nævnes udsigten mod syd fra Knarrebjerg Huse, udsigten fra hovedvejen mellem Svendborg og Faaborg over Det Sydfynske Øhav, Ravnebjerg og Dejrbjerg der fremstår som markante bakker i landskabet samt indsigten til Hundstrup Kirke fra nordøst. Desuden opleves lokalt omkring Margrethes Minde et hovedgårdsmiljø.

Vindmøllerne i den vestlige del af området påvirker landskabet lokalt og delvist udsigten fra højdepunkter i syd mod den skovklædte visuelle grænse mod nord.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Den centrale, nordlige og østlige del af karakterområdet - 2.M1

Området er karakteristisk og har god tilstand

- Området bør fortsat dyrkes landbrugsmæssigt.
- Evt. ny bebyggelse og nye anlæg skal placeres i forbindelse med eksisterende bebyggelse og respektere landskabets skala. Anlæg skal efterfølgende skærmes af beplantning.
- Arealerne omkring Hundstrup Å mellem Gundestrup og Hundstrup bør fortsat drives

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

ekstensivt.

- Bebyggelse i Gundestrup der slører den velbevarede landsbystruktur skal undgås.
- Det udlagte erhvervsområde omkring Hundstrup Savværk bør trækkes tilbage, således at der opretholdes en klar grænse mellem byen og det åbne land. Arealet kan evt. i stedet udvides mod syd.

Nord for Vester Skerninge og Ulbølle - 2.M2

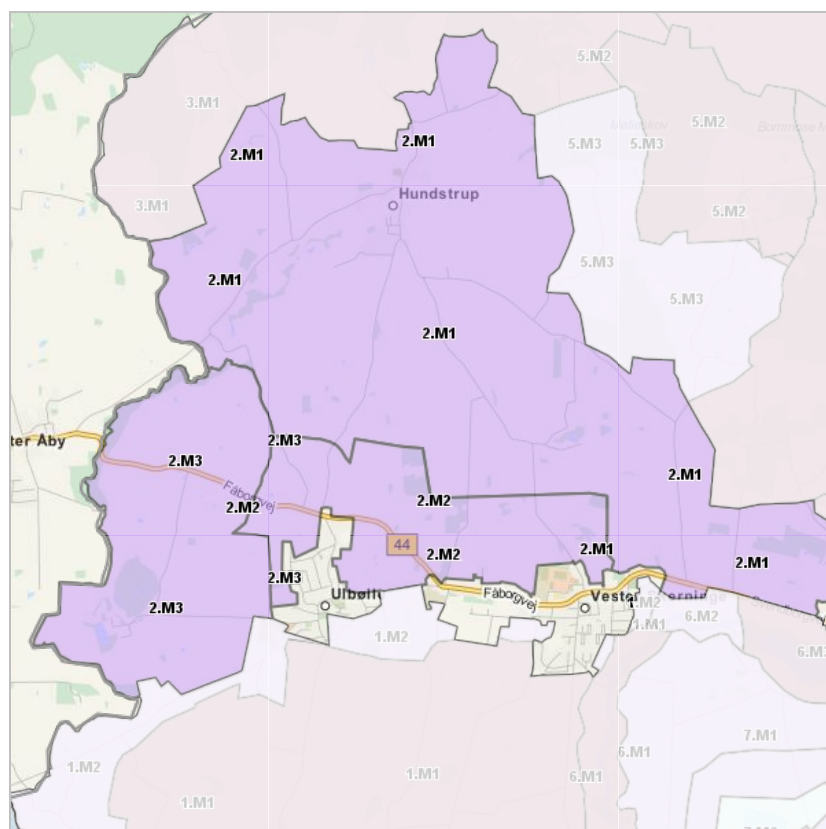
Området er karakteristisk og har middel tilstand

- Evt. fremtidig byudvikling af Ulbølle og Vester Skerninge bør ske i nordlig retning.
- Skovrejsning i området kan fortsætte. Der er mulighed for at det med tiden kan danne en grøn grænse for byområderne.

Omkring Margrethes Minde og Rødkilde - 2.M3

Området er kontrasterende og har god tilstand

- Ny bebyggelse uden sammenhæng til de to store gårde skal så vist muligt undgås.
- Evt. ny bebyggelse omkring Rødkilde og Margrethes Minde skal ske i tæt sammenhæng med de eksisterende bygninger og i samme stil. Der skal tages særlig hensyn til den karaktergivende træallé ved Margrethes Minde.
- Skovrejsning i området skal undgås.
- Nye elementer der forstyrrer de åbne landskaber, herunder tekniske anlæg, skal undgås.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Home > Hovedstruktur > Landskab og kyst > Landskabsområder > V. Skerninge Moræneflade Nord - uddybende beskrivelse

V. Skerninge Moræneflade Nord - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Den altdominerende arealanvendelse er intensivt dyrkede marker.

Bevoksningsstruktur

Levende hegn opdeler den dyrkede flade. De levende hegn varierer fra helt tætte hæk lignende - ofte langs vejene - til mere udflydende hullede hegn, med karakter af spredt bevoksning i markskel. Tjørn er hyppigt forekommende i hegnene. Omkring gårdene findes typisk bevoksning i form af store gamle løvtræer.

Bebyggelsesmønster

Kirkelandsbyerne Ulbølle og Vester Skerninge ligger ved områdets sydlige grænse. I områdets nordlige del ligger landsbyen Hundstrup, som ligeledes er en kirkelandsby. De er alle væsentligt udbyggede med nyere boligområder.

Små og enkelte middelstore gårde, samt husmandssteder ligger spredt langs områdets veje. Stedvist ligger bebyggelsen tæt, således at der dannes små enklaver af sammenhængende bebyggelse langs vejene. Dette er bl.a. tilfældet omkring Gundestrup, Stæreby og Nørremark.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Udskiftningsmønstrene i området er noget udviskede pga. at mange hegn er fjernet i området. Bebyggelsestætheden i det åbne land fremstår dog overordnet uændret.

Margretesminde i den sydvestlige del af området er en stor gård omgivet af store træer og med en allé, der fører ind til gården og dens store avlsbygninger og siloer. Gården er opført i 1803 og hørte oprindeligt under Hovedgården Rødkilde. Lokalt omkring gården opleves et hovedgårdmiljø.

Hovedgården Rødkilde ligger i smeltevandsdalen omkring Hundstrup Å. Gården bliver første gang omtalt allerede i 1314. Den nuværende hovedbygning er fra 1854, og nordvest for denne ligger voldstedet af det ældste Rødkilde. I forbindelse med gården ligger også en vandmølle. Hovedgården ligger trukket væk fra offentlig vej og bygninger og ses derfor ikke.

Tekniske anlæg

Ved Gundestrup i den vestlige del af området står en mindre samling af vindmøller. 3 møller nordvest for og 2 møller nordøst for den lille samling af gårde.

Hovedvejen mellem Svendborg og Faaborg løber gennem den sydlige del af området.

Blik over det bølgede intensivt dyrkede landskab ved Nørremark umiddelbart nord for Vester Skerninge.

Nørremark længere mod nordvest. Tætte levende hegn deler her landskabet op i klart afgrænsede landskabsrum.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Blik fra Gundestrup mod nordøst, hvor der står to vindmøller i landskabet.

Skovbryn der danner grænse til karakterområdet mod nordøst.

Ravnebjerg set fra nord. Bakken fremstår lokalt som et markant element i landskabet.

Fra samme sted ses Margretes Minde længere mod øst. Gården og dens driftsbygninger er blandt de største i karakterområdet.

Alléen ind til Margretes Minde set fra sydøst.

Udsigt mod det Sydfynske Øhav i den sydlige del af karakterområdet. Billedet viser også begyndelsen af den opdyrkede del af dalsiden mod Smeltevandsdalen omkring Hundstrup Å.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk er landskabet dannet som moræne fra sidste istid.

Jordtype

Den altovervejende jordtype er moræneler. Små områder med ferskvandsdannelser findes spredt i området.

Terræn

Terrænet er bølget til bakket.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Området gennemskæres af Hundstrup Å, som har sit udspring længere mod nord i nabokarakterområdet omkring Stenstrup og mod syd løber ud i Nakkebølle Fjord.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende elementer i form af det bølgede til bakkede terræn, levende hegn og beplantning omkring gårdene skaber et middelskala landskab. De bakkede skovklædte naboeråder danner en visuel grænse og horisont mod nord.

Karakteristiske, tætte levende hegn, ofte langs vejene, deler nogle steder området op i mindre landskabsrum, mens der andre steder er lange udsigter over landskabet. Udsigt mod syd fra Knarrebjerg Huse er særlig markant ligesom der fra et udsigtspunkt på hovedvejen mellem Svendborg og Faaborg, er udsigt over Det Sydfynske Øhav.

Ravnebjerg og Dejrbjerg fremstår som markante bakker i landskabet.

Levende hegn og bebyggelse danner sammen med terræn et enkelt til let sammensat landskab

Grænsen til Vester Skerninge og Ulbølle fremstår generelt grøn. I den nordlige kant af Ulbølle ses dog store haller (foderstof- lager) ved grænsen til byen og der er indsigtil til Ulbølle kirke fra nordøst.

Hundstrup ligger mere synlig i landskabet og der er indsigtil til Hundstrup Kirke fra nordøst. I den østlige grænse af byen ligger et gammelt lukket Savværk. Dets sammensunkne bygninger præger oplevelsen af byens vedligeholdelsesmæssige tilstand, især når man ankommer til byen fra denne kant.

Syd for og omkring Margretesminde, giver alléen ind til gården, de store omgivende marker samt store driftsbygninger oplevelsen af et hovedgårdsmiljø.

Vindmøllerne i den vestlige del af området påvirker landskabet lokalt men også fra høje udsigtspunkter syd for møllerne, påvirkes udsigten mod nord, idet det store skovklædte bakkelandskab i grænsen til området virker mindre i forhold til de store møller.

Området opleves ellers som roligt og uforstyrret.

Visuelle relationer til naboeråderne

De bakkede skovbevoksede nordlige naboeråder danner en grøn grænse for området mod nord.

Fra hovedvejen mellem Svendborg og Faaborg er der udsigt til Øhavet over Vester Skerninge Moræneflade Syd og over Smeltevandsdalen omkring Hundstrup Å.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet - 2.K1

De karaktergivende elementer fremstår tydeligt i området i form af det bakkede terræn, husmandssteder og middelstore gårde, der ligger langs vejene og tætte levende hegn, der danner stedvist præcist afgrænsede landskabsrum mens terrænets højdepunkter og åbne markskel stedvist giver lange udsigter over landskabet.

Levende hegn er sløjfet i området i forhold til tidligere, hvilket giver området en større skala end oprindeligt, som det er tilfældet i de fleste danske landbrugslandskaber. Veje og bebyggelse har overordnet set bevaret deres placering og struktur i landskabet. Landskabet fremstår således delvist intakt og med et tydeligt samspil mellem naturgrundlaget og de kulturgeografien.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

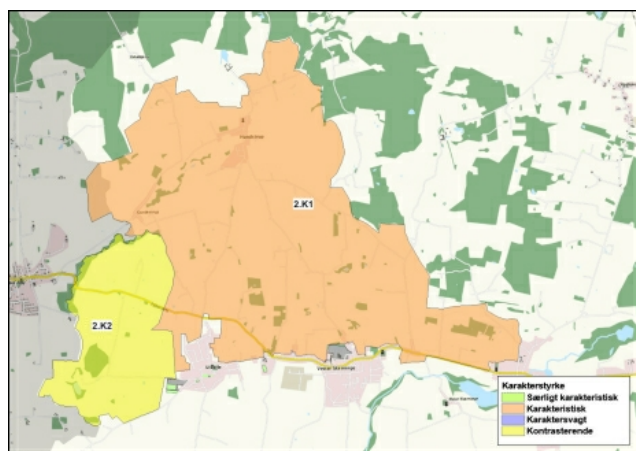
Kontrasterende

Omkring Margretesminde og Rødkilde - 2.K2

Området omfatter den østlige dalside af smeltevandsdalen ved Hundstrup Å og ligger i et sammenhængende ejerlav omkring Rødkilde.

Området fremstår med større skala pga. store åbne markflader og et mere jævnt skrånende terræn end det øvrige karakterområde. De store bygninger med smukke

hovedbygninger tilbagetrukket fra vejene samt alléen ind til hovedbygningen er medvirkende til at give området hovedgårds karakter.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Ingen særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Hele området undtagen nord for landsbyerne - 2.T1

De karaktergivende landskabselementer fremstår i generelt god vedligeholdelsesmæssig tilstand og landskabet fremstår delvist intakt, som beskrevet ovenfor under vurderingen af karakterstyrken.

Den vestlige del af området er lokalt påvirket af vindmøllerne, men deres antal og placering forstyrrer ikke landskabskarakteren markant.

Landskabet vurderes samlet at være i god tilstand.

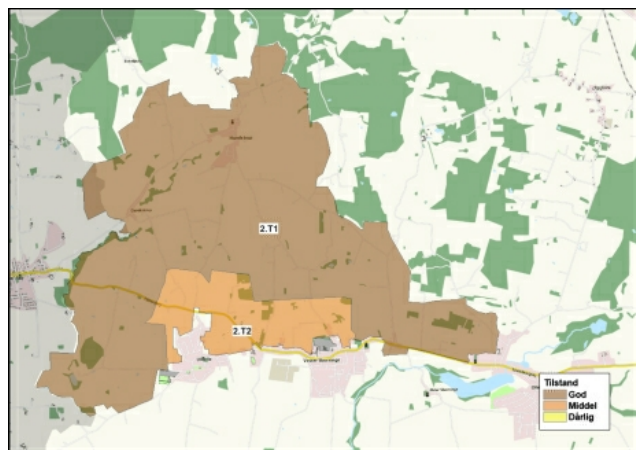
Middel tilstand

Området nord for landsbyerne - 2.T2

De karaktergivende landskabselementer er påvirket af mindre skovområder samt af nærheden til Ulbølle og Vester Skerninge, der bevæger sig ind i området med fremskudte partier langs en uregelmæssig rand. De små skovområder giver området en uklar karakter, med en blandet oprindelse og dermed sløret intakthed.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af området vurderes til god.

Samlet vurderes tilstanden i området til middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende

udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Landskabet vurderes generelt ikke sårbart. Det bakkede middelskala landskab giver mulighed for indpasning af nye anlæg og bebyggelse under forudsætning af, at de følges af skærmende beplantning, respekterer landskabets skala og underordnes de terrænmæssige forhold.

Særligt sårbare delområder

Karakterområdet rummer ingen særligt sårbare delområder

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Skovrejsningsområder

Der er allerede en udvikling i retning af flere mindre arealer med skov, i området inden for de udpegede skovrejsningsområder nord for Ulbølle og Vester Skerninge. Med tiden vil det ændre karakteren lokalt til at være mere præget af skov og have mindre skala end det øvrige karakterområde. Skovrejsningen vil betyde at sammenhængen mellem landsbyerne Ulbølle og Vester Skerninge og landbrugslandskabet nord for landsbyerne vil forsvinde. Landsbyerne har dog allerede mistet en stor del af deres tilknytning til landbrugslandskabet med udbygningen af boligområder. Landskabet vurderes derfor ikke sårbart overfor fortsat skovrejsning i det udpegede skovrejsningsområde.

Skovrejsning vest for Hundstrup vurderes fint at kunne indpasses i landskabet så længe der holdes afstand til de markante skovbryn i karakterområdets nordlige grænse, således at disse friholdes for slørende småplantninger og bevarer deres landskabelige betydning.

Erhvervsområde

Det udlagte erhvervsområde i den nordøstlige del af Hundstrup vil udvide byområdet helt frem til de yderste af den mindre samling af huse omkring Grængesbjerg Have. Dermed vil den østlige grænse af Hundstrup blive mere udflydende.

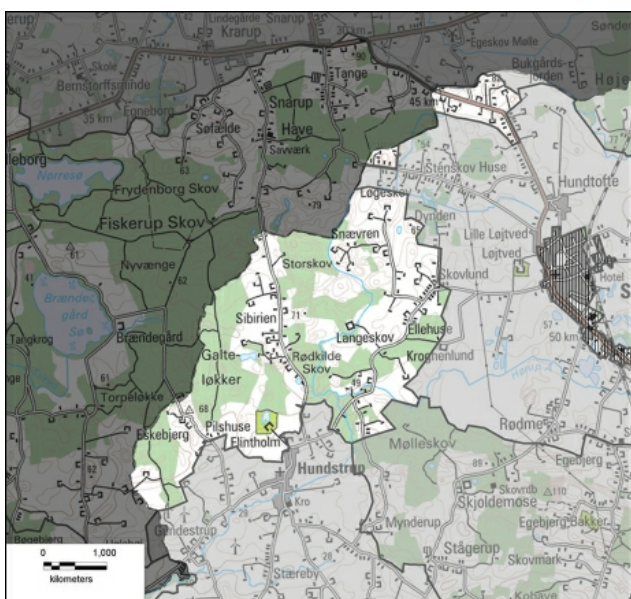

Korinth Dødislandskab

Baggrund

Nøglekarakter

Storbakket dødislandskab med store sammenhængende skovområder og søer. Enkelte spredtliggende gårde og husmandsbebyggelser samt tætte levende hegn skaber et småskala landskab med velafgrænsede landskabsrum.

Landskabsområdet er vist på kortet. Korinth Dødislandskab ligger primært i nabokommunen Faaborg Midtbyn Kommune, men strækker sig ind i den nordvestlige del af Svendborg Kommune.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det bakkede til storbakkede dødislandskab, med landbrugsarealer i omdrift og skovområder. Området er præget af et lille - stedvis middelskala - jordbrugslandskab med spredte middelstore gårde samt husmandssteder tilknyttet hobbypræget arealanvendelse og nyere huse langs vejene. Tætte levende hegn, mindre skovområder og levende hegn langs vejene inddeler, sammen med terrænformerne, landskabet i små til middelstore lukkede landskabsrum.

Omkring Snævren og Stenbanker fremstår terrænet særligt markant pga. de tidligere nævnte issøplateaubakker, som ligger her.

Omkring Langeskov og Flintholm udgør store bygningsværker og markflader, markante skovbryn, stendiger og alléer hovedgårdslandskaber. De fremstår dog mindre markant i landskabet dels pga. manglende indgang til hovedbygningerne dels pga. delvis tilplantning af tidligere åbne markflader.

Landskabet fremstår roligt og uforstyrret.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Størstedelen af området - 3.M1

Særligt karakteristisk, god tilstand, særlige visuelle oplevelsesmuligheder (Snevren og Stenbanker)

- Områdets velafgrænsede landskabsrum skal bevares ved beskyttelse og vedligeholdelse af skovbryn og levende hegn.
- Området skal friholdes for ny bebyggelse som vil påvirke landskabets karakter. Skal der placeres ny bebyggelse skal denne underordnes den eksisterende

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

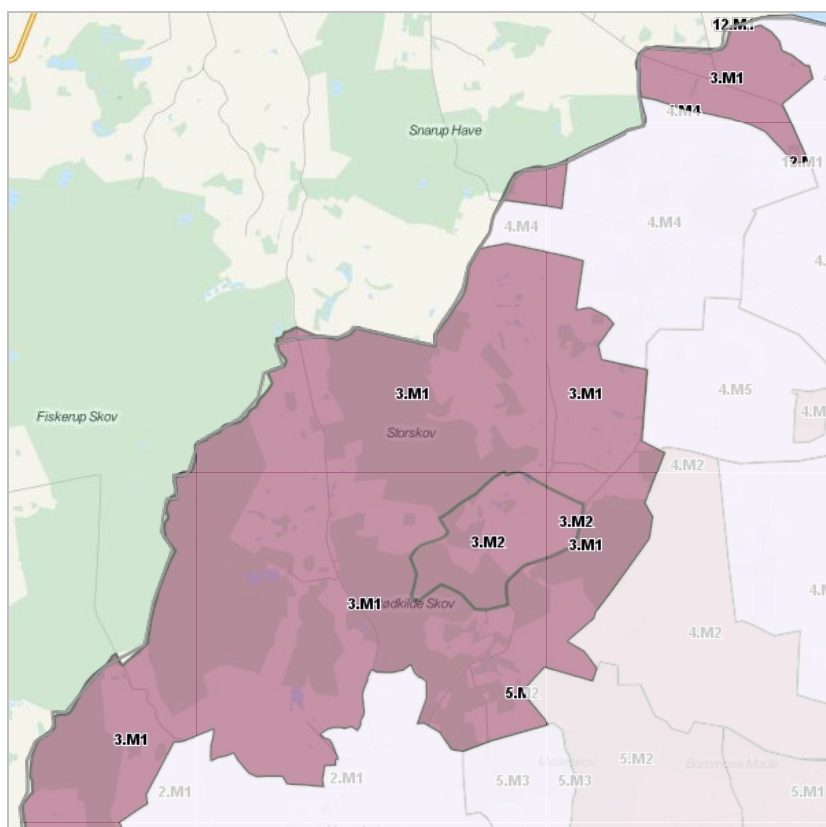
bebyggelsesstruktur med husmandssteder langs vejene og smågårde trukket tilbage fra vejen. Skalaen i ny bebyggelse skal afstemmes i forhold til skalaen af eksisterende bebyggelse og således være lille.

- Skovrejsning der vil lukke for de karakteristiske velafgrænsede landskabsrum bør undgås. Især området omkring issøplateaubakkerne skal friholdes for skov og anden beplantning, som vil sløre muligheden for at opleve bakkeformationerne.
- Terrænformationerne i området omkring Snævren og Stenbanker skal beskyttes.
- Området skal friholdes for tekniske anlæg, som vil påvirke landskabskarakteren.

Omkring Langeskov - 3.M2

Særligt karakteristisk, middel tilstand, beskyt

- Områdets hovedgårdsmiljø vil blive svækket af yderligere skovrejsning på de store markflader hvorfor dette skal undgås.
- Alléen ind til Langeskov kan med fordel vedligeholdes ved indplantning af træer af samme art som de eksisterende.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Korinth Dødislandskab - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har især sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen og stedvist tidligere. De opdyrkede områder er kendetegnende for udskiftningstidens jordbrugslandskab.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Intensiv jordbrugsdrift dominerer landskabet. Markerne er små til middelstore og i forbindelse med de mindste gårde og husmandsbebyggelsen, forekommer mere ekstensivt drevne arealer. Dyrkningsformen i området består således af en blanding af både intensivt drevne bedrifter og hobbybrug. Indenfor Svendborg Kommune ligger tre små kvægbrug og et mindre svinebrug.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningsstrukturen domineres af store sammenhængende skove. Udover de betydelige fredsskovområder er bevoksningen karakteriseret ved småbevoksninger og krat i forbindelse med vandhuller i lavninger, samt enkelte levende hegn. Hegnsbevoksningerne findes især langs vejene, hvor de stedvis vokser sammen over de ofte smalle biveje og skaber tunneldannende forhold. I forbindelse med husmandssteder ses enkelte steder nyere plantager med gran og pyntegrønt og ved Langeskov er den sydlige del af gårdens ejerlav plantage, med bl.a. juletræer.

Bebyggelsesmønster

Kendetegnende for karakterområdet er det, at gårdene i området er ret få, spredtliggende og udflyttet til markerne tilbagetrukket fra vejene, mens husmandsbebyggelsen er mere talrig langs vejene, særligt ved Sibirien og Tange. Korinth er områdets eneste stationsby og Grønderup den eneste landsby. Begge ligger i nabokommunen. Indenfor Svendborg Kommune ligger hovedgårdene Langeskov og Flintholm.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Flintholm hovedgård, som ligger i Svendborg Kommune, i karakterområdets sydøstlige del opleves fra vejen mod vest. Hovedbygning og avlsbygning, som er nyopført i 1800 er delvist bygget i kampesten. Hegnstruktur og tilhørende skovområde ligger ifølge historiske kort uændret i forhold til midten af 1800-tallet.

Omkring Langeskov findes ligeledes et hovedgårdsmiljø af nyere dato, opført i slutningen af 1700 tallet.

Tekniske anlæg

Den del af karakterområdet, som ligger indenfor Svendborg Kommune, rummer ingen markante tekniske anlæg.

Sibirien

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Alléen ind til Langeskov Hovedgård

Dødislandskabet i området. (Foto fra amtets karakterbeskrivelse af området.)

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk er området præget af dødis. Omkring Snævren og Stenbanker findes en samling issøplateaubakker, der ligger som runde velafgrænsede bakker med flad top i landskabet. Den øvrige del af karakterområdet er præget af et uroligt relief med lokale bakketoppe og dødishuller.

Jordtype

Den dominerende jordtype i området er moræneler, som dækker over halvdelen af områdets samlede areal. Spredt i området findes større sammenhængende områder med morænegrus, ekstramarginale smeltevandsaflejringer og ferskvandsdannelser. Morænegruset er koncentreret i den østlige del mens de ekstramarginale smeltevandsaflejringer findes i den vestlige del af området. Ferskvandsdannelserne findes spredt i hele området.

Terræn

Terrænet er generelt domineret af mindre lokale bakketoppe, som rejser sig omkring 8-15 højdemeter over det omkringliggende terræn. Bakkerne har ofte hældninger på 6-12°. Koncentrationen af bakketoppe er størst i den nordlige og østlige del af området. Et mindre område på ca. 2x2 km omkring Stenbanker, vest for Stenstrup, domineres af de ovenfor omtalte dødisplateaubakker, der fremstår som tætliggende flade bakketoppe. Dette delområde er det mest kuperede i området.

Kompleksitet

Som beskrevet, er området komplekst med hensyn til jordtype, idet områder med morænegrus, ekstramarginale smeltevandsaflejringer og ferskvandsdannelser dækker omkring 50% af regionens samlede areal. I tilknytning til de lokale bakketoppe hælder terrænet mellem 6-12°, hvilket betinger moderat kompleksitet mht. terrænforhold.

Hydrologi

Den del af karakterområdet, som ligger i Svendborg Kommune rummer Hundstrup Å, enkelte mindre fugtige lavninger og små mergelgrave. I nabokommunen Faaborg Midtfn Kommune ligger søerne Arreskov Sø, Nørresø og Brændegård Sø.

Rumlige og visuelle forhold

Områdets overordnede landskabsrum afgrænses af skovområderne, de stedvist tætte hegn og det bakkede terræn. De klart afgrænsede landskabsrum, særligt betinget af skovbrynene, skaber letopfattede enkle landskabsrum. Skovområderne præger de visuelle indtryk i det meste af området. Ved gennemkørsel af det bakkede område opleves hyppige skift mellem skove og de mellemliggende landskabsrum, hvilket giver

en overordnet varieret oplevelse af landskabet.

Landskabet er af overvejende lille skala, betinget af bebyggelsernes størrelse og de små landskabsrum afgrænset af bakkerne og skovene.

Omkring Snævren og Stenbanker fremstår terrænet særligt markant pga. de tidligere nævnte issøplateaubakker, som ligger her.

Omkring Langeskov og Flintholm udgør store bygningsværker og markflader, markante skovbryn, stendiger og alléer hovedgårdslandskaber. De fremstår dog mindre markant i landskabet dels pga. manglende indkig til hovedbygningerne dels pga. delvis tilplantning af tidligere åbne markflader.

Området fremtræder visuelt roligt og opleves som stille.

Visuelle relationer til naboområderne

Inden for kommunegrænsen er der visuel sammenhæng til naboområdet mod syd, Vester Skerninge Moræneflade Nord. Grænsen mellem områderne er åben.

Visuelle sammenhæng til kystlandskabet

Der er ingen visuelle sammenhænge til kystlandskabet i området inden for kommunegrænsen.

Landskabsvurdering

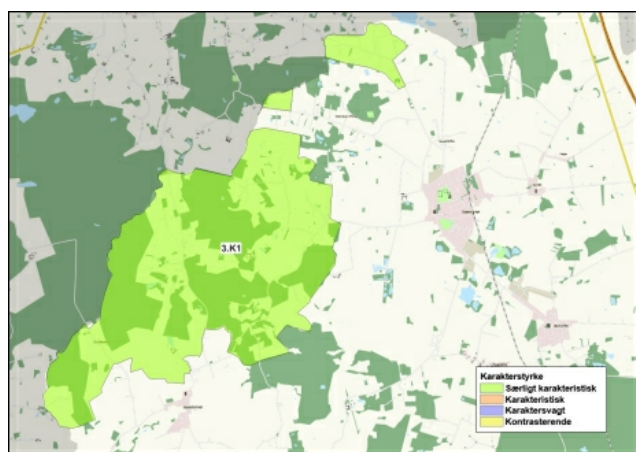
Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Størstedelen af karakterområdet - 3.K1

De karakteristika som er typiske for landskabskarakteren fremstår tydeligt i det meste af karakterområdet. Det bakkede jordbrugslandskab med de store skove, stedvise tætte hegn og spredt gårdbebyggelse og husmandssteder langs vejene afspejler landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse samt relationen mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre. Landskabskarakteren vurderes som særligt karakteristisk.

Hovedgårdsmiljøet omkring Brahetrolleborg fremstår med de markante bygninger og store, flade marker nord for som kontrast til områdets hovedkarakter.

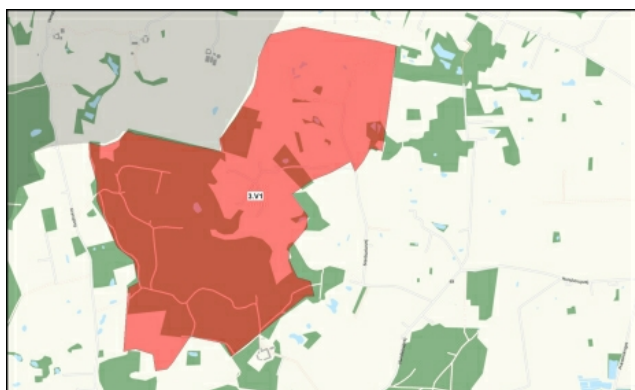

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Issøplateaubakkerne omkring Snævren og Stenbanker - 3.V1

I denne del af karakterområdet ligger en række markante bakkeformationer - runde og med flad top. De er dannet af sediment, som er aflejret i issøer, som har ligget ovenpå den dødis (is, som under isens tilbagetrækning knækkede af hovedisen og lå tilbage og smelte bort på stedet uden af bevæge sig), som har formet landskabet. Bakkerne fortæller tydeligt historien om landskabets dannelse og udgør sammen med Stenstrup Issø, Egebjerg Bakker, Syltemade Ådal og Hvidkilde og Ollerup Sø historien om landskabets dannelse i Svendborg Kommune. Udover det rent geologiske skaber bakkerne et dramatisk bakket landskab, som pga. dets form rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Vurdering af tilstand

God

Hele karakterområdet bortset fra området omkring Langeskov - 3.T1

Som nævnt har landskabskarakteren sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, og det lille skala jordbrugslandskab med mindre lukkede markfelter adskilt af hegn og småskove fremstår stadig tydeligt. På trods af intensivering af landbruget og sammenlægning af markfelter som følge af sløjfning af hegn er skalaen bevaret. Naturgrundlaget betinger stadig kulturlandskabet i form af jordbrug i omdrift og bortset fra enkelte huse tæt ved kysten, har bebyggelsen samme funktion som da den blev dannet under udskiftningen.

Landskabelementerne skove, levende hegn, dyrkede arealer og bebyggelse fremstår i god tilstand. Bebyggelsen er velholdt og de levende hegn i relativt god stand.

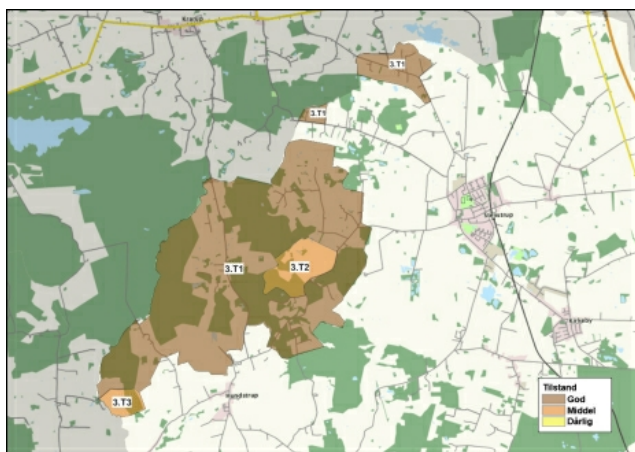
Bevarelsen af det overvejende intensivt drevne landbrug, bebyggelsesstrukturen, de levende hegn samt den gode vedligeholdelse af disse elementer, har medført, at størstedelen af nøglekarakteristikaene samlet set fremstår velholdt. Enkelte hegn og diger er sløjfet siden udskiftningstiden og mindre arealer er sprunget i krat og skov.

Oplevelsesmulighederne i området, betinget af udsigter og rumlige/ visuelle forhold er i fin tilstand. Landskabskarakteren er overvejende uforstyrret. I det både nøglekarakteristika og visuelle oplevelsesværdier fremstår relativt intakte og i god vedligeholdelsesmæssig tilstand, samt at områdets fremtræden kun lokalt er forstyrret af elementer uden tilknytning til nøglekarakteristika, vurderes tilstanden som god.

Middel

Omkring Langeskov - 3.T2

Omkring Langeskov er tidligere åbne marker inddraget i de omkringliggende skovområder hvilket har mindsket oplevelsen af et hovedgårdsmiljø. Alléen ind til gården er fragmenteret og udgåede træer er erstattet af træer af andre arter. På baggrund af den vedligeholdelsesmæssige tilstand og intaktheden vurderes områdets samlede tilstand som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for

vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Landskabskarakteren rummer en vis sårbarhed i forhold til store anlæg pga. landskabets lille skala. Områdets karakteristiske bevoksning og det bakkede terræn har dog en afskærmende virkning i tilfælde af mindre lokale ændringer.

Landskabet er generelt sårbart overfor tiltag, som f.eks. skovrejsning, der vil sløre muligheden for at opleve terrænet.

Særligt sårbare delområder

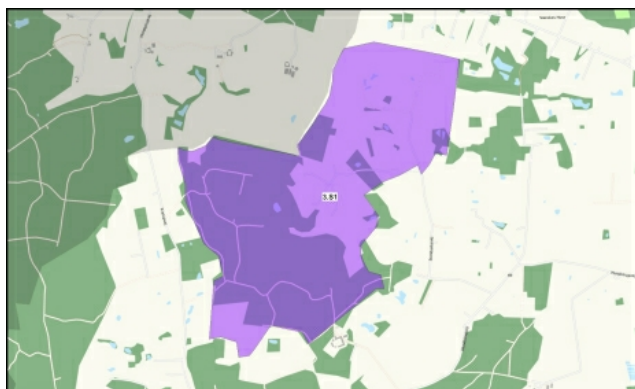
Issøplateaubakkerne omkring Snævren og Stenbakker - 3.S1

I denne del af karakterområdet rummer landskabet markante bakkeformationer, som dels giver en særlig landskabelig oplevelse, dels er en del af den samlede fortælling om landskabets dannelse, som Stenstrup Issø, Egebjerg Bakker, Syltemade Ådal og Hvidkilde og Ollerup Sø fortæller. Bakke formationerne og muligheden for at opleve dem er særligt sårbare overfor dels råstofgravning dels beplantning på og omkring bakkerne dels etablering af nyt byggeri eller anlæg, som vil sløre deres landskabelige betydning.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Skovrejsning

Syd og øst for Flintholm vil skovrejsning i de udpegede områder medføre at gårdens markante bygninger der ses lokalt fra vejen øst for gården vil blive skjult, og området vil miste en del af sin intakthed idet landbrugsområderne vil overgå til skov. Gården ligger dog ikke markant i landskabet som helhed og vurderes derfor ikke sårbare overfor skovrejsning.

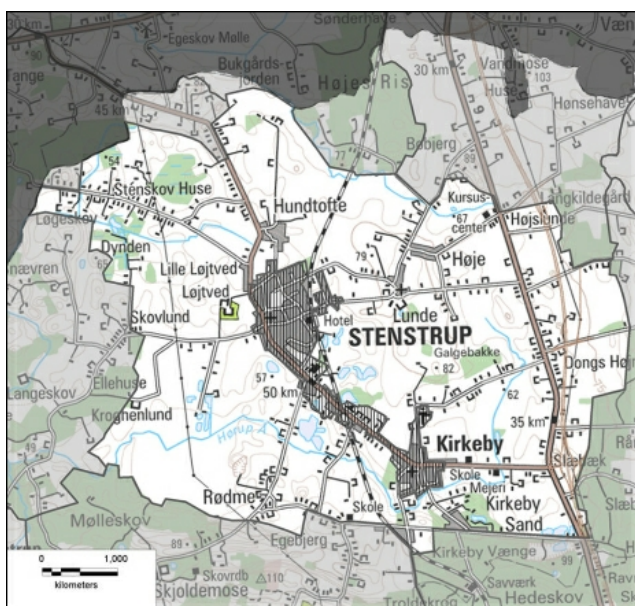
Kort over sårbare områder.

Stenstrup Issø

Baggrund

Nøglekarakter

Flad til bølget issøbund og bølgende morænekråninger og markante afgrænsende skovbryn. Mange husmandssteder langs vejene af varierende tidsalder samt enkelte større gårde langs moræneranden, hvor skalaen er lille til middel. Enkelte hullede hegn, bevoksede diger og småskove.

Landskabsområdet er vist på kortet. Området dækker et areal på omkring 35 km².

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af det flade til bølgede terræn med intensivt dyrkede marker. Markante skovbevoksede bakkellandskaber danner en overordnet rumlig afgrænsning af området. Bebyggelsen i området består primært af husmandssteder og nyere huse, som ligger tæt langs områdets veje og omkranset af tæt bevoksning. Disse "bælter" af bebyggelse, adskilles dyrkede marker uden eller med sparsom bebyggelse men med høj andel af småbevoksninger og enkelte levende hegn og bevoksede diger.

Bevoksningen i området ligger uden at følge noget overordnet mønster og afgrænser således rum af varierende størrelse og form, hvilket giver landskabet er varieret udtryk. Skalaen i landskabet er overordnet middel.

I karakterområdets vestlige og nordlige del fra Rødme i syd til Lunde i nord er landskabet mere åbent og enkelt, præget af lange levende hegn og spredtliggende husmandssteder og smågårde. Omkring hovedgården Løjtved og avlsgården Kroghenlund har landskabet hovedgårdslandskabet karaktertræk med ubebyggede markflader og stendiger. Terrænet omkring Kroghenlund er lavtliggende fladt og del af en markant udsigt fra nabokarakterområdet Egebjerg Bakker.

Omkring husmandsbebyggelsen Stenstrup Huse i områdets nordvestlige del, er skalaen lille og bebyggelse og bevoksning skaber tilsammen et tydeligt mønster, med rektangulære markfelter, der strækker sig vinkelret ud fra vejen hvor små husmandssteder ligger tæt.

Omkring lergravene sydøst for Stenstrup er landskabet ligeledes tæt bevokset men med et mere ekstensivt præg og høj andel af krat, hvilket stedvist skaber et meget lukket landskabet i lille skala.

Landskabskarakteren påvirkes lokalt af tekniske anlæg, Herunder 3 vindmøller vest for Stenstrup samt højspændingsledninger der skærer gennem området. Odense - Svendborg motorvejen har en meget begrænset visuel påvirkning, da den ligger nedgravet i terrænet gennem hele området.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Lunde Kirke - 4.M1

Karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Indsigten til kirken skal beskyttes ved at undgå skovrejsning og bebyggelse der vil spærre for indsigten til kirken eller nedtone kirkens landskabelige betydning som landmark.

Den sydvestlige del af området - 4.M2

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Den tydelige overgang mellem randmoræne og issø opretholdes.
- Herregårdsmiljøet omkring Kroghenlund beskyttes.
- Undgå skovrejsning, høje energiafgrøder og tilgroning i området.
- Undgå anlæg og nybyggeri uden tilknytning til hovedgården.

Lokalt omkring Løjtved - 4.M3

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Herregårdsmiljøet, herunder allé og indsigten til gården skal beskyttes.
- Byudvikling omkring Stenstrup bør ikke ske i retning af Løjtved.
- Undgå skovrejsning
- Undgå nye anlæg og byggeri uden tilknytning til hovedgården.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Stenstrup huse - 4.M4

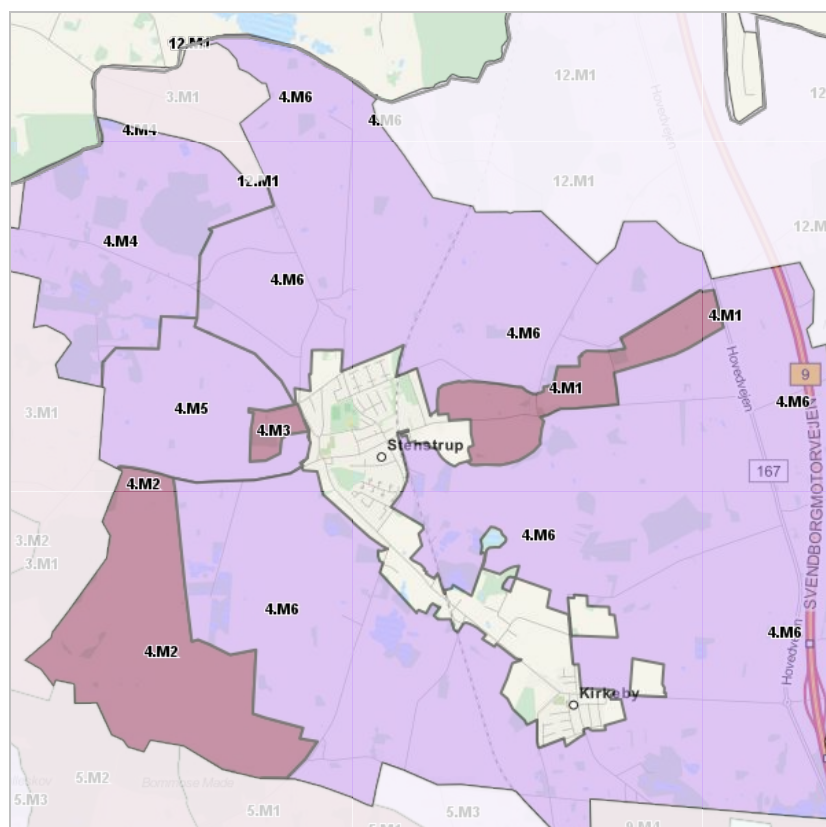
Karakteristisk, middel tilstand, vedligehold

- Drift af de små markstykker bør opretholdes i en form, som sikrer at de holdes åbne.
- De strukturerende levende hegn, diger og beplantninger der står vinkelret på vejen skal vedligeholdes
- Områdets lille skala skal respekteres ved ny beplantning og bebyggelse. Byggeri og anlæg bør følges af skærmende bevoksninger.
- Ny bebyggelse skal underordnes en eksisterende struktur, med små husmandssteder der ligger tæt langs vejen.

Størstedelen af karakterområdet - 4.M5

Karakteristisk, god tilstand

- Fortsat landbrugsdrift.
- Eksisterende levende hegn skal søges opretholdt
- Nye anlæg og byggeri skal ske i forbindelse med eksisterende bebyggelse og med respekt for områdets middelskala. Byggeri og anlæg bør følges af skærmende bevoksninger og holdes lavt.
- Byudvikling i byerne, herunder, Stenstrup og Kirkeby, bør følges af grønne byrande på nye bolig og erhvervsområder.
- De eksisterende lergravssøer kan indarbejdes som rekreativ værdi i forbindelse med byudvikling i området.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Stenstrup Issø - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse er især knyttet til perioden omkring udskiftningen, med en tidsdybde på op mod 200 år. På trods af byudvikling, marksammenlægninger, skovplantninger, store råstofgrave og ændringer i den landbrugsmæssige funktion i området, bærer issølandskabet stadig præg af det jordbrugslandskab, der blev formet under udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Området er præget af intensiv landbrugsdrift.

Omkring lergravsøerne sydøst for Stenstrup er arealanvendelsen mere ekstensivt præget med græsningsarealer og stedvist tæt krat.

Bevokningsstruktur

Bevokningen i området består primært af småskove og småbeplantninger, som ligger spredt på den dyrkede flade samt tæt bevokning i tilknytning til områdets bebyggelser - både landsbyer, husmandssteder og gårde. Enkelte levende hegn og bevokning på diger, bestående af løvfældende arter opdeler den dyrkede flade. De levende hegn og bevokningen på digerne findes både som helt tætte og som mere hullede.

Op til hovedgården Løjtved, som ligger vest for Stenstrup findes en kort allé.

Omkring lergravsøerne sydøst for Stenstrup findes opvækst af krat, som stedvist er meget tæt.

Større skovområder i nabokarakterområderne definerer afgrænsningen af karakterområdet og indgår, rent visuelt, som en del af bevokningen i området.

Bebyggelsesmønster

Husmandsbebyggelser ligger tæt langs områdets veje. Det er karakteristisk for bebyggelsesstrukturen af de sammenhængende "bælter" af husmandssteder, som følger vejene, adskilles af partier af dyrkede marker uden eller kun med begrænset mængde bebyggelse. Desuden forekommer enkelte mindre gårde i kanten af karakterområdet på de skrånede og bølgede moræneflader.

Området rummer landsbyerne Rødme, Slæbæk, Høje, Hundtofte, Stenstrup, Kirkeby og Lunde, hvoraf de sidste tre er kirkebyer. Lokale teglværker forekommer ligeledes centralt i området mellem Kirkeby og Stenstrup, hvor nye erhvervsbyggerier også er opført og under opførelse. Landsbyerne Kirkeby, Stenstrup og Hundtofte opleves tilnærmelsesvist som et sammenhængende bånd af by.

Vest for Stenstrup ligger hovedgården Løjtved, tilknyttet avlsgården Kroghenlund, som ligger ved karakterområdets sydvestlige grænse.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Lokalt omkring hovedgården Løjtved, hvis hovedbygning er fra 1843, samt omkring avlsgården Kroghenlund fornemmes hovedgårdslandskabets karakteristika med alléer og stengærder, der sammen med markante skovbryn og bygningsløse dyrkningsflader skaber et tilnærmelsesvist sammenhængende hovedgårdslandskab i karakterområdets sydvestlige del. Parken i tilknytning til Løjtved har omtrent samme udstrækning som o. år 1800 mens vådområderne overvejende er borte.

Husmandsudstyknings Stenskov Huse er et klassisk udstykningseksempel rent placeringsmæssigt, om end mange af de oprindelige staldbygninger er fjernet og funktionen i højere grad er overgået til boligformål uden synlig tilknytning til landbruget. Områdets struktur fremstår intakt i forhold til de historiske kort fra 1800 tallet.

Tekniske anlæg

Områdets østlige del gennemskæres i nord-sydgående retning af hovedvejen Svendborg-Odense samt den nybyggede motorvej mellem Svendborg og Odense. Ligeledes gennemskærer Svendborg-Odense jernbanen områdets centrale del mens højspændingsledninger af varierende størrelse gennemskærer områdets centrale og østlige del. Umiddelbart vest for Stenstrup er opstillet tre vindmøller.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Udsigt mod vest fra Hovedvejen mod Lunde. Karaktergivende elementer i form af det bølgede landskab med marker, levende hegn og mindre bevoksninger danner et middelskala landskab.

Landskabet øst for Lunde set mod Nord.

Lergravssø Ved Lundsbro.

Stenskov Huse

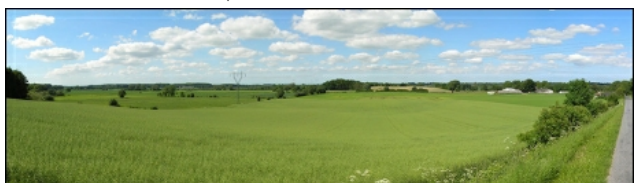

Alléen op til Løjtved Hovedgård

Vindmøller vest for Stenstrup

Udsigt over issøen fra syd.

Lunde kirke set fra vest.

Landskabet i den østlige del af karakterområdet set mod syd. Motorvejen er nedgravet langs højspændingsledningerne.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området er dannet som en issø med en udstrækning på ca. 5,5 km i nord-/sydgående retning og ca. 4,5 km i øst-/vestgående retning. Issøen har været opstemmet af Storebæltsgletscherens ismassiv i øst, Egebjerg Randmoræne i syd og dødismasser i nord og vest. Den endelige afstrømning fra issøen er sket ad Hundstrup å mod vest.

Jordtype

Regionen domineres af senglacialt nedskylningsmateriale i form af ferskvandssand og -ler, der i denne klassifikation kategoriseres som ekstramarginale aflejringer. Ferskvandsleret dominerer i den vestlige og centrale del af issøen mens ferskvandssandet er aflejret i den østlige del af issøen, hvor strømningshastigheden har været størst. Det senglaciale nedskylningsmateriale er generelt aflejret som et flere meter tykt lag ovenpå issøens bund, som består af en ujævn moræneflade. Tilsammen dækker ferskvandssand og -ler omkring 3/4 af det samlede areal. Det resterende areal, mod øst og nordvest dækkes overvejende af moræneler.

Terræn

Den dominerende terrænform er i området bølget. I områdets sydvestlige del samt et mindre område i den sydøstlige del er terrænet imidlertid helt fladt. Det østlige morænestrøg skråner bølgende fra randmorænen omkring Høje Dong ned mod issøbunden.

Kompleksitet

Jordtypefordelingen betinger en moderat kompleksitet.

Hydrologi

Hørup Å løber igennem hele den sydlige del af området.

Rumlige og visuelle forhold

Skovområderne i nabokarakterområderne skaber en tydelig visuel afgrænsning af området, som især opleves i den sydlige del.

Bebyggelsen langs vejene, de mange småbeplantninger på dyrkningsfladen, levende hegn og det bølgede terræn skaber overordnet set et varieret middelskala landskab øst/sydpå for Stenstrup. Landskabet fremstår varieret pga. lokale skift i størrelsen af de landskabsrum som bevoksningen afgrænser, et svagt bevoksningsmønster med transparente afgrænsninger af stedvist tynde og hullede hegn og mindre beplantninger, samt bebyggelsen langs vejene. Alligevel samles området af de markante skovklædte grænser i den sydlige del.

Et strøg, som strækker sig vest og nord om Stenstrup fra Rødme i syd til Højme i nord, præges af større markflader, mere spredt bebyggelsesstruktur og mindre andel af småbevoksninger, hvilket skaber et mere åbent og enkelt landskab. Den dyrkede flade brydes her af levende hegn. I området findes flere steder lange kig over landskabet. Vest og sydvest for Stenstrup ligger Løjtved Hovedgård og Kroghenlund omgivet af større markfelter og med alléer der fører op til gårdene. Omkring Kroghenlund er terrænet fladt og lavtliggende. Fra nabokarakterområdet Egebjerg Bakker, lige sydvest for Rødme findes en markant udsigt over denne del af karakterområdet. Kontrasten mellem den højtliggende og bakkede randmoræne og den lavtliggende og fladere issø opleves

tydeligt herfra.

Omkring lergravene sydøst for Stenstrup har landskabet er udpræget ekstensivt præg med stedvise græsningsarealer og høj andel af krat.

Omkring Stenskov Huse i karakterområdets nordvestlige del, præges landskabet af en tydelig struktur skabt af de tætliggende huse langs vejen og levende hegn, som går vinkelret på vejen og afgrænser små rektangulære markflader med mange spredtliggende småbevoksninger. Skalaen i landskabet er lille.

Landskabet er svagt påvirket af tekniske anlæg særligt i den østlige del af Højspændingsledninger og af motorvejen, der dog næsten ikke ses, da den ligger nedgravet gennem området. Vest for Stenstrup påvirkes landskabet af 3 vindmøller.

Visuelle relationer til naboområderne

Der er særlige visuelle sammenhænge til naboområderne, Egebjerg Bakker og Heldager Bakkelandskab, mod syd og øst, med markante skovklædte bakker, der danner en tydelig visuel afgræsning af karakterområdet.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Størstedelen af karakterområdet - 4.K1

Landskabskarakteren fremstår med varierende tydelighed i denne del af karakterområdet. Den dyrkede flade, som opdeles af småbevoksninger, bevoksning omkring bebyggelsen og enkelte levende hegn, danner et middelskala landskab, som skaber et varieret landskab pga. skift i markfelternes og bevoksningernes størrelse og form. Mod vest og nord fremstår landskabet mere åbent og enkelt, men rummer grundlæggende de samme landskabselementer og varierede udtryk.

Landskabets oprindelse som jordbrugslandskab og samspil mellem naturgrundlag og arealanvendelse afspejles stadig i karakteren selvom den stedvist er præget af diffus byudvikling, tekniske elementer og den udvikling mod større markflader, som generelt præger jordbrugslandskabet.

Samlet vurderes som karakteristisk.

Kontrasterende

Området omkring Løjtved og Kroghenlund - 4.K2

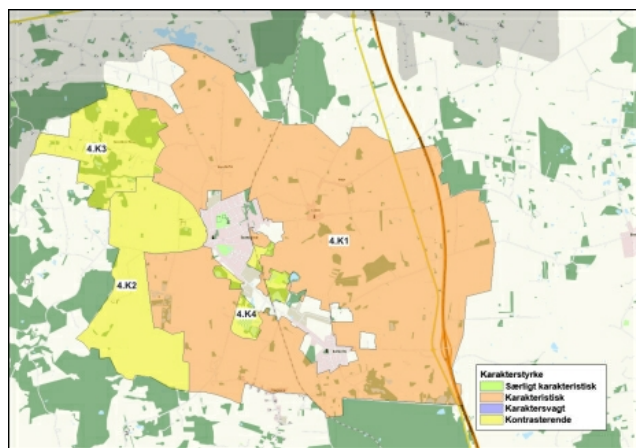
Området omkring Løjtved og Kroghenlund fremstår enkelt uden bebyggelse og med store åbne flader i det flade landskab. Oprindelsen som hovedgårdslandskab afspejles tydeligt i karakteren. Området vurderes som kontrasterende.

Stenskov Huse - 4.K3

Omkring Stenskov Huse er landskabet præget af et tydeligt mønster, hvor levende hegn afgrænser rektangulære markfelter, som går vinkelret på området ene vejforløb hvor små husmandssteder ligger tæt. Dette danner et tydeligt mønster og en småskala landskab. Både pga. skala og det tydelige mønster fremstår landskabet kontrasterende i forhold til den dominerende landskabskarakter i området - nøglekarakteren.

De gamle råstofgrave ved Stenstrup - 4.K4

Omkring de gamle råstofgrave ved Stenstrup præges landskabet dels af tæt krat dels ekstensiv arealanvendelse i form af græsning. På denne baggrund vurderes området som kontrasterende.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Lunde kirke - 4.V1

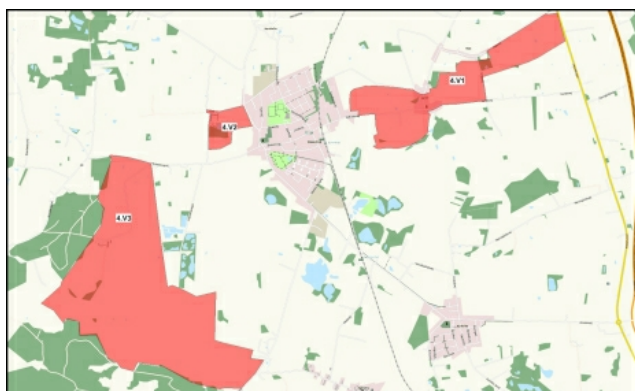
Indsigten til Lunde Kirke fra vest og øst, hvor det karakteristiske spidse kirketårn fremstår som et markant element i landskabet, vurderes som en særlig visuel oplevelsesmulighed.

Løjtved Hovedgårdslandskab - 4.V2

Helt lokalt omkring Løjtved betinger de store hovedgårdsbygninger, parkanlæg og allé, særlige visuelle oplevelsesmuligheder. På trods af at gårdmiljøet i hovedgårdsammenhæng, er af nyere dato fremstår den med en relativ høj grad af oprindelse.

Den sydvestlige del af karakterområdet - 4.V3

Fra det højereliggende nabokarakterområde Egebjerg Bakker findes en markant udsigt over denne del af karakterområdet. Udsigtspunktet ligger lige syd for Rødme og strækker sig udover den flade og lavtliggende del af issøens sydvestlige hjørne. Kontrasten mellem dette flade og lavtliggende landskab og den højereliggende og bakkede randmoræne (Egebjerg Bakker) opleves særligt tydeligt her og udgør en del af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Samtidig danner hovedgårdslandskabet omkring Kroghenlund med allé, markante skovbryn, og store markfelter i det flade terræn et let opfattet mønster. På baggrund heraf vurderes området at rumme særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God

Den sydvestlige del af området - 4.T1

I det flade område omkring Kroghenlund og langs den sydvestlige grænse af karakterområdet fremstår landskabet intakt i forhold til karakterens oprindelse. De markante skovbryn, allé samt de flade marker fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand og området er endvidere uforstyrret og roligt. Samlet vurderes tilstanden af dette delområde som god.

Middel

Den resterende del af karakterområdet - 4.T2

Landskabets oprindelse som jordbrugslandskab afspejles stadig i karakteren selvom den stedvist er præget af diffus byudvikling, tekniske elementer og den udvikling mod større markflader, som generelt præger jordbrugslandskabet. Endvidere er bebyggelsesstrukturen suppleret med nyere bebyggelse

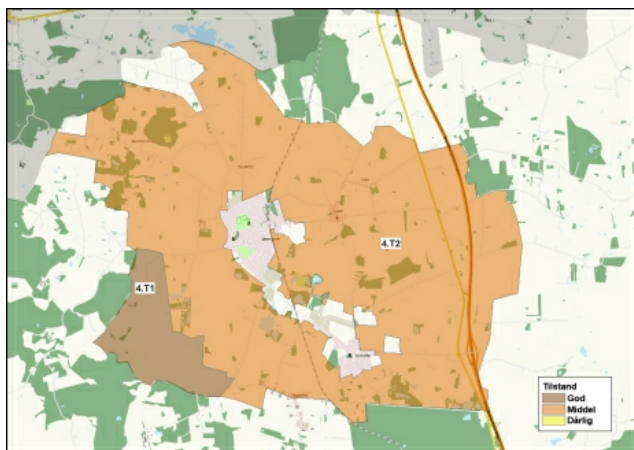
Landskabelementerne (småskove, gårde og marker) fremstår generelt i god vedligeholdelsesmæssig tilstand, mens hegn, diger og især husmandsbebyggelsen fremtræder mindre velholdt, særligt i den nordlige og østlige del af karakterområdet, hvor mange af husmandsstederne og de mindre gårde fremtræder uhomogent i både deres vedligeholdelsesmæssige tilstand og farve- og materialevalget i tilbygningerne.

Området er delvist forstyrret af tekniske anlæg, især af højspændingsledningerne der skærer gennem området. Motorvejen har en minimal visuel påvirkning i området men forstyrrer dog lydæssigt.

Hovedgårdslandskabet omkring Løjtved præsenterer sig mere velholdt og fremstræder med en relativ høj grad af oprindelse. Området forstyrres dog af vindmøllerne vest for Stenstrup.

Stenskov huse fremstår med en høj grad af intakthed i forhold til oprindelsen men vedligeholdelsen af bygninger og beplantning i delområdet svinger.

Samlet vurderes områdets tilstand som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Med baggrund i landskabets sammensatte karakter og på baggrund af den varierede skala vurderes landskabet at have en vis kapacitet/robusthed i forhold til ændringer. Landskabets bevoksningsstruktur giver mulighed for at afskærme nye anlæg ved etablering af beplantning og ved indpasning af byggeriet i områdets stedvist velafgrænsede landskabsrum.

Byudvikling i forbindelse Stenstrup og Kirkeby vurderes at gøre den svage adskillelse i af de to landsbyer endnu svagere. Ved gennemkørsel vil de to byer opleves som en. Landskabet omkring de to byer vurderes dog at have gavn af den planlagte udvikling, da det opleves fragmenteret og som "taget i brug".

Skovrejsning nord for Lunde vil styrke landskabet ved at danne en tydelig afgrænsning af området mod nord og skabe en rolig visuel afgrænsning af området.

Det vurderes at landskabet stedvist har kapacitet til etablering f.eks. større anlæg i forbindelse med eksisterende bebyggelse, under forudsætning af at de følges af skærmende beplantning og holdes lavt.

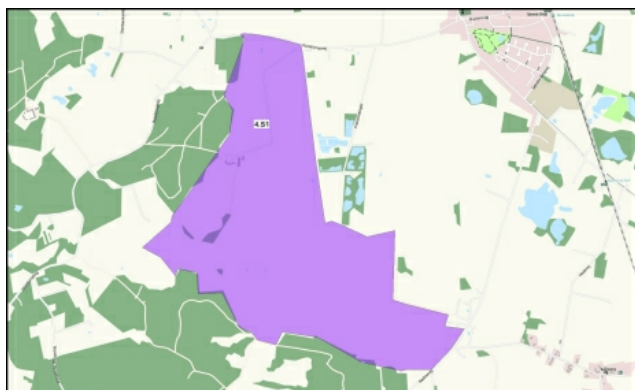
Særligt sårbare delområder

Den sydvestlige del af karakterområdet - 4.S1

Det intakte landskab og udsigten over fladen i denne del af karakterområdet gør landskabet særligt sårbart overfor bebyggelse, tilgroning og skovplantning der vil sløre landskabets enkle karakter, udsigten og muligheden for at opleve kontrasten mellem den

flade og lavtliggende issø og den højereliggende og bakkede randmoræne (Egebjerg Bakker).

Kort over sårbare områder.

Egebjerg Bakker

Baggrund

Nøglekarakterer

Variert småskala jordbrugslandskab med spredte skovområder og levende hegn i storbakket terræn, hvor husmandssteder og mindre gårde ligger spredt med udsigt over det Sydøstlige Øhav.

Landskabsområdet er vist på kortet og dækker et ca. 14,7 km² stort areal

Landskabskarakteren

Karakteren af området er især betinget af det højtliggende storbakkede terræn og de rumlige afgrænsninger, som skovene og de levende hegn betinger samt spredtliggende husmandssteder og mindre gårde. Skovområderne afgrænser overordnede landskabsrum af varierende form men primært orienteret nord/syd. De levende hegn og nogle steder også terrænet underinddeler disse overordnede landskabsrum i mindre rum, som er transparent afgrænsede. Disse forhold skaber i samspil med terrænformerne et varieret småskala landskab. Områdets bugtede vejforløb samt mange husmandssteder, hvoraf størstedelen fungerer som beboelse, understreger områdets lille skala.

Flere steder i Egebjerg Bakker findes markante udsigter over landskabet mod syd og det Sydøstlige Øhav. Disse udsigter støttes af en generel orientering af landskabet i sydlig retning, dels falder terrænet imod syd dels er de overordnede rumskabende skovbryn orienteret nord/syd.

Landskabet omkring Skjoldemose præges af ubebyggede middelstore markflade, som afgrænses dels af stendiger dels større skovområder. Hovedgården og driftsbygningerne ligger tæt ved vejen og giver sammen med stendiger i markskel og den ubebyggede hovedgårdsjord en klar fornemmelse af at befinde sig i et fungerende og sammenhængende hovedgårdslandskab.

Landskabet er generelt roligt og uforstyrret af tekniske anlæg. En højspændingsledning løber dog over Egebjerg Bakker tværs igennem udsigtsfeltet fra de højestliggende dele af bakkepartiet, hvor der også findes en sendemast. Pga. skovområdernes rumdannende virkning afskæres disse tekniske anlæg visuelt fra de øvrige dele af karakterområdet. En samling vindmøller, syd for Ollerup, står i udsigtsfeltet fra Bakkerne, hvorved de virker forstyrrende på den ellers uforstyrrede, småskala karakter, som området har.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Den centrale del af karakterområdet - 5.M1

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder (de øvre dele af Egebjerg Bakker), god tilstand, dog middel langs højspændingsledningen

- Tiltag der vil medføre ændringer i karakteren skal undgås.
- Udsigterne over Øhavet skal bevares ved at friholde området for tilplantning og understøtte en driftsform som vil bevare de dyrkede marker som åbne.
- Nybyggeri i området skal undgås.
- Som minimum skal landskabets lille skala bevares, ved at friholde landskabet for tilbygninger, nyt byggeri og nye landskabselementer generelt, som vil bryde områdets skala.
- De markante og rum skabende skovbryn skal opretholdes.
- Ved ændringer i naboområderne mod syd, bør påvirkning af udsigten klarlægges med henblik på at undgå at udsigten forstyrres.
- Nedgravning af højspændingsledninger skal prioriteres højt på strækningen over Egebjerg Bakker.
- Overdrevsområdet Rødme Svinehaver skal særligt beskyttes ved forsat ekstensiv drift og udsigterne fra området friholdes for elementer som vil bryde denne.

Skjoldemose - 5.M2

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Området skal friholdes for ny bebyggelse og andre anlæg.
- Muligheden for at opleve bygningerne omkring Skjoldemose skal bevares.
- Blotlæggelse af de tilgroede stendiger langs vejene ville understrege hovedgårds karakteren i området.

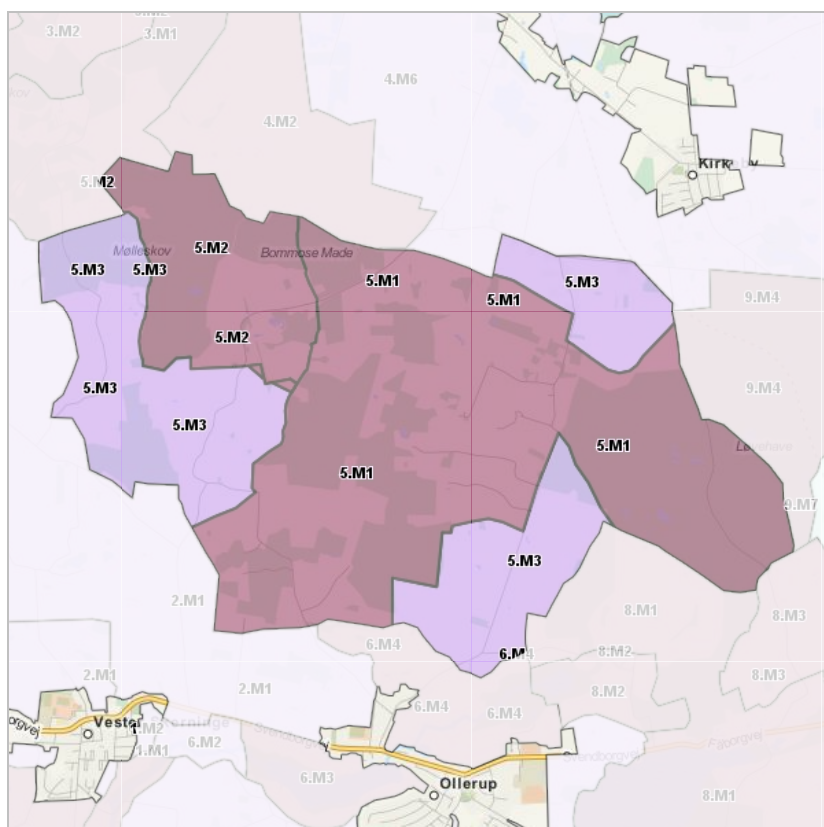
Områder hvor der skal ske tilpasning

Den østlige og sydvestlige del af området - 5.M3

Karakteristisk, god tilstand (dog middel omkring højspændingsledningen og gårdene Granlund og Solbjerggård)

- Yderligere sløjfning af levende hegn bør undgås.
- Skovrejsning eller skærmende beplantning omkring de store driftbygninger ved Granlund og Solbjerggård vil gøre bygningerne mindre dominerende i landskabet, uden at ændre karakterområdets nøglekarakter.
- Yderligere sløjfning af levende hegn bør undgås.
- Evt. nye bebyggelser eller anlæg kan kun ske i forbindelse med eksisterende bebyggelse, og skal respektere landskabets skala.
- Evt. ny bebyggelse skal gives en skærmende beplantning mod det omgivende landskab.
- De markante skovbryn og indkikket hertil skal opretholdes.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Egebjerg Bakker - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren, som er betinget af det varierede småskala landskab med husmandssteder, småskove og hegn, har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen. Landsbyerne Egebjerg, Rødme og Ollerup, som ligger dels nord dels syd for Egebjerg Bakker, har de yderste dele af deres ejerlav placeret i bakkerne. Denne struktur, som er betinget af de topografiske og jordbundsmæssige forhold, har betydet at husmandsstederne er blevet placeret i Egebjerg Bakker i forbindelse med udskiftningen.

Tidsdybden i delområdet omkring Skjoldemose Gård går noget længere tilbage. Hovedgården er bygget i 1662. Af det historiske kort fra midten af 1800-tallet fremgår det at den overordnede struktur er den samme som i dag. På baggrund af årstallet for hovedgårdens opførelse, kan denne struktur muligvis gå længere tilbage.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Jorden i området er i landbrugsmæssig drift. De mange husmandssteder giver et overordnet indtryk af et jordbrugslandskab, men uden intensivt industrialiseret præg.

I områdets nordlige del ligger overdrevsområdet Rødme Svinehaver.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningen i området domineres af en række skovområder, levende hegn i markskel og langs veje samt bevoksede diger. Skovområderne består af blandet løv og nål med arealer fra omkring 15ha. til omkring 50ha. Skovområderne ligger koncentreret i områdets østlige, centrale og vestlige del, således at de afgrænser nord-/sydgående landskabsrum.

De levende hegn og de bevoksede diger er sammensat af en bred vifte af løvtræsarter (bl.a. hassel, ahorn, hunderose, hylde, ask, tjørn). Hegn og bevoksede diger er overordnet orienteret øst/vest og nord/syd, således at den dyrkede flade opdeles i tilnærmelsesvist kvadratiske markfelter.

Langs vejene findes levende hegn, som ligeledes består af en bred vifte af løvtræsarter (bl.a. ahorn, ask, kirsebær, hylde, hassel, hunderose).

I tilknytning til bebyggelsen i området findes løvtræsbeplantninger, som delvist bryder indkigget til bebyggelsen.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i området domineres af husmandssteder, som ligger tæt i umiddelbar tilknytning til vejene i området og placeret i lokale terrænlavninger. Bygningerne i området domineres af renoverede/istandsatte gårde og husmandssteder hvoraf en del er bindingsværkshuse.

Kun enkelte gårde bærer præg af at indgå i fuldtids landbrug med fungerende driftsbygninger i form af staldanlæg, siloer og store haller. I områdets sydøstlige del ligger to sådanne gårde, med et intensivt præg med driftsbygninger, siloer m.v. Endvidere rummer Skjoldemose ligeledes bygninger, der vidner om intensivt landbrug.

Stågerup er områdets eneste landsby. Denne udgøres af et mindre antal gårde og huse. I den nordlige grænse af landsbyen ligger et mindre gartneri med væksthuse.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Egebjerg Mølle, en hollandsk vejrmølle fra midten af 1800-tallet, står på en lokal bakketop 96 m.o.h. i Egebjerg Bakker. Møllen er dog uden vinger. Ved gennemkørsel af området omkring hovedgården Skjoldemose opnås en fornemmelse af et sammenhængende kulturmiljø bestående af hovedbygning (opført 1662) og driftsbygningerne samt de gamle stendiger langs vejene og på markerne.

Tekniske anlæg

En højspændingsledning gennemskærer området omkring Egebjerg Bakker fra sydøst mod nordvest. Ved siden af Egebjerg Mølle står en sendemast.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Udsigt mod syd fra Skovmark. Karakter med det storbakkede landskab, mindre landskabsrum afgrænset af skov og levende hegn samt spredt husmandsbebyggelse fremstår tydeligt.

Slågerup set fra syd.

Egebjerg Mølle og udsigten mod syd fra toppen af Egebjerg Bakker. Det nord-sydgående skovbryn på Folehave Skov indrammer udsigten. Den tværgående højspændingsledning ses gennem området.

Skjoldemose Gårds Store driftbygninger der ligger helt ud til vejen.

Stendige (skjult bag græs), skovbryn og store marker nord for Skjoldemose Gård.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk består området af et randmorænestrøg, som overvejende strækker sig 5,5 km i øst-/vestgående retning og omkring 3 km i nord-/sydgående retning. Egebjerg Bakker afgrænses i østlig retning af det nord-/sydgående randmorænestrøg Heldager Bakkelandskab.

Jordtype

Den dominerende jrodtype er moræneler. Spredt i området findes mindre områder med ferskvandsdannelser.

Terræn

Terrænformen domineres af et øst-/vestgående bakkestrøg, der ligger således at de danner 3 tydelige og en mindre markant terrasse vendt mod syd. Den højeste af bakkestrøgene ligger 105 m.o.h. i den nordlige del af regionen. Den sydligste og dermed lavestliggende af terrasserne ligger 32,5 m.o.h. Hældningerne mellem bakkestrøgene/terrasserne er oftest på 6-12°. Terrænet i den vestligste del af området

er generelt mindre struktureret og rummer runde bakkeformationer, der danner et storbakket landskab.

Kompleksitet

Som beskrevet under de terrænmæssige forhold er hældninger på 6-12° hyppige i regionen. I den centrale del af regionen findes de parallelt med de øst-/vestgående bakkestrøg.

Hydrologi

Ingen markante hydrologiske forhold.

Rumlige og visuelle forhold

Skovområder, levende hegn og terrænformer danner tilsammen et middel- til småskala landskab. Landskabets lille skala understøttes af de små husmandssteder i området. Skovområderne inddeler landskabet i overordnede landskabsrum, som er middelstore og af varierende form, men primært orienteret nord/syd. Levende hegn og sporadisk bevoksede diger inddeler de overordnede landskabsrum i transparent afgrænsede mindre rum. I samspil med de bakkede terrænformer og bugtede vejforløb giver dette tilsammen området et varieret præg.

På sydsiden af Egebjerg Bakker er hegn og bevoksede diger orienteret nord/syd og øst/vest, hvilket skaber et middel fremtrædende mønster af kvadratiske markfelter indenfor de overordnede landskabsrum, som skovområderne betinger.

På den sydlige side af Egebjerg Bakker er det overordnede landskabsrum, som skovbrynene skaber, orienteret nord/syd. Sammen med terrænet, der falder mod syd, understreger dette landskabsrum den udsigt, som findes fra Egebjerg Bakker (Møllen, P-plads og udsigtspunktet, området ved gården Bakkelund). Udsigtsfeltet dækker landskabet syd for Egebjerg bakker og videre ud over det Sydfynske Øhav. Også fra overdrevsområdet Rødme Svinehaver er der udsigt over det Sydfynske Øhav. Omkring Bakkelundgård findes græssede arealer. Disse halvkulturarealer i det kuperede terræn understøtter områdets idylliske karakter.

Fra toppen af Egebjerg Bakke findes også delvist udsigt mod nord over Stenstrup Issø. Udsigten blokeres flere steder af bevoksninger bl.a. omkring bebyggelsen i Egebjerg, således at udsigten bliver fragmenteret og forskellen imellem de to landskabstyper ikke fornemmes tydeligt. Fra vejen, som fører fra Skjoldmose til Rødme, er lokalt vid udsigt over Stenstrup Issø. Kontrasten mellem det kuperede randmorænelandskab og den flade issø er meget markant og illustrativ fra dette punkt.

Området omkring hovedgården Skjoldmose afviger fra den dominerende landskabskarakter. Det fremstår som et sammenhængende kulturmiljø bestående af hoved- og driftsbygninger, parkanlæg og gamle stendiger langs vejene og i markskel på den ubebyggede hovedgårdsjord.

Karakterområdet er overordnet set roligt og uforstyrret af tekniske anlæg, byudvikling eller andre former for udvikling som medfører forstyrrende landskabs-elementer. Som undtagelse herfra findes en højspændingsledning, som løber tværs over Egebjerg Bakker samt den sendemast som står ved siden af Egebjerg Mølle. Pga. skovenes rumlige afgrænsning afskæres disse tekniske anlæg visuelt fra den øvrige del af området, således at disse anlægs påvirkning af området kun er lokal. De to gårdanlæg, som ligger i områdets sydøstlige del afskærmes fra det omkringliggende landskab af terrænet og deres landskabelige betydning er således begrænset til landskabet helt lokalt omkring gårdene.

En samling vindmøller i karakterområdet syd for Egebjerg Bakker (Egense Moræneflade) står i udsigtsfeltet fra bakkerne og forstyrrer denne.

Visuelle relationer til naboområderne

Der er udsigt over naboområderne fra den centrale højtliggende del af karakterområdet både mod syd og mod nord. Mod syd strækker udsigten sig over Syltemade Ådal ved Ollerup og Egense Moræneflade til Øhavet. Herudover danner skovene i området de overordnede afgrænsninger således at der ikke er visuel sammenhæng mod øst og vest.

Visuel sammenhæng til kystlandskabet

Der er visuel sammenhæng til kystlandskabet i form af udsigten mod syd fra den centrale og højestliggende del af Egebjerg bakker, der rækker helt ud over øhavet.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlægning

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren er betinget af landbrugsmæssig drift af jorden, som sikrer åbne markflader. En driftsform, som forsat vil bevare dyrkningsfladerne åbne er central for landskabskarakteren. Karakteren i området knytter sig til den lille skala som er betinget af de små til middelstore markfelter og de spredtliggende husmandssteder og små gårde. Intensivering af jordbrugsdriften med større markfelter og gårde med tilhørende tekniske anlæg vil bryde markant med områdets karakter.

Udviklingstendenser

Karakterområdet rummer enkelte mindre gårde med tilhørende tekniske anlæg og store markfelter. Tages den generelle udvikling indenfor landbruget i betragtning kan der forventes nogen grad af intensivering af driften i området.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særlig karakteristisk

Centrale del af Egebjerg Bakker - 5.K1

I den centrale del af området fremstår de karaktergivende elementer og rumlige visuelle forhold tydeligt i form af det bakkede terræn, bebyggelsesmønstret med mange små husmandssteder, et varieret småskala jordbrugslandskab, markante rumskabende skovbryn og udsigter mod syd og nord.

Overordnet set fremstår karakteren intakt i forhold til dens oprindelse, som småskala jordbrugsland med husmandssteder. Landskabskarakteren er ændret i mindre omfang pga. nytillkomne mindre skovområder og kratbevoksninger samt fjernelse af enkelte levende hegn.

Samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen er ligeledes tydelig. Med husmandssteder placeret i det kraftigt kuperede terræn med mindre gode dyrkningsmuligheder.

Samlet vurderes området som særlig karakteristisk.

Karakteristisk

Østlige del af Egebjerg Bakker og den sydvestlige del omkring Stågerup og Mynderup - 5.K3

I disse dele af karakterområdet fremstår de rumlige/visuelle forhold og den arealanvendelse, som er karakteristisk for landskabskarakterområdet tydeligt. Områdets nøglekarakteristika af et varieret småskala landskab med transparent til lukkede landskabsrum betinget af skove og levende hegn og mindre gårde og husmandssteder spredt langs de snoede veje er let erkendbare.

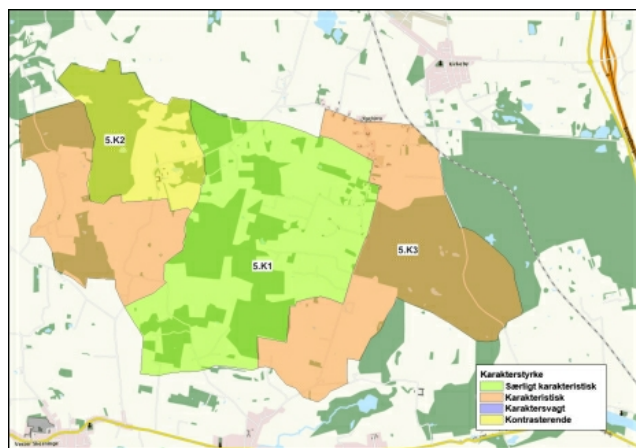
I den vestlige del af området er det storbakkede terræn mindre tydelig, men derudover er karaktergivende elementer og deres placering uændrede sammenholdt med de forhold, som afspejles på det historiske kort fra 1860. Der er tale om husmandssteder beliggende i små landskabsrum, som afgrænses af mindre skovområder. Kortet fra 1860 anvendes som reference for forholdene i tiden omkring udskiftningen, der er tiden for landskabskarakterens oprindelse

På baggrund af disse overvejelser vurderes området som karakteristisk.

Kontrasterende

Hovedgården Skjoldmose i den vestlige del af karakterområdet - 5.K2

Karakteren af dette delområde er typisk for herregårdslandskabet. Selve hovedgården er eneste bebyggelse, som findes i området. Markfelterne, som afgrænses af stendiger er middelstore og uden bebyggelse afgrænset af skovbryn og stendiger. Områdets karakter af herregårdslandskab fremstår kontrasterende i forhold til nøglekarakteren, som dominerer den øvrige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Omkring Egebjerg Mølle - 5.V1

Flere steder i Egebjerg Bakker findes markante udsyn over landskabet mod syd og det Sydfynske Øhav. Disse udsigter understøttes af en generel orientering af landskabet i sydlig retning. Dels falder terrænet imod syd dels er de overordnede rumskabende skovbryn orienteret nord/syd.

Fra toppen af Egebjerg Bakke findes delvis udsigt over Stenstrup Issø mod nord. Udsigten blokeres dog flere steder af bevoksninger bl.a. omkring bebyggelsen i Egebjerg således at udsigten bliver fragmenteret og forskellen imellem de to landskabstyper - randmorænen og issøen - ikke fornemmes tydeligt.

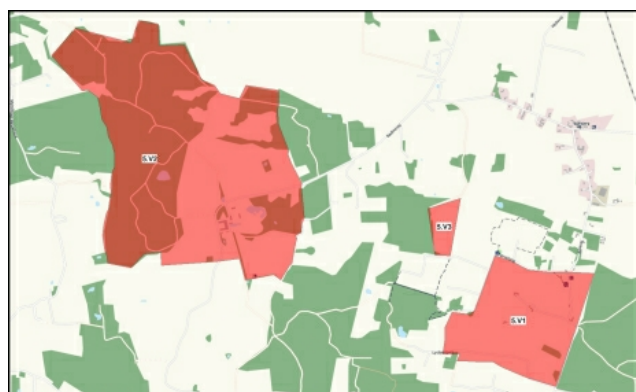
De græssede overdrevarsarealer omkring Bakkelundgård understreger områdets varierede småskala karakter og bidrager positivt til de visuelle oplevelsesmuligheder i området.

Skjoldemose - 5.V2

Ved gennemkørsel af ejerlavet til Skjoldemose passeres hovedgården med tilhørende parkanlæg. Denne indsigtsmulighed samt stendigerne i området får tidsdybden til at fremstå tydeligt, hvilket betinger at der knytter sig kulturhistoriske betingede visuelle oplevelsesmuligheder til området.

Rødme Svinehaver - 5.V3

Overdrevsområdet rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder betinget dels af områdets naturtype dels udsigterne fra området.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God

Størstedelen af karakterområdet - 5.T1

Det gælder for hele karakterområdet at landskabskarakteren er overvejende intakt. I den centrale del af karakterområdet er en del hegn fjernet hvorved markfelterne er blevet større. Samtidig er en del mindre skov- og kratområder kommet til i forlængelse af tidligere eksisterende skovområder, hvilket har gjort området en smule mere lukket. De dominerende strukturer kan dog stadig let erkendes i landskabet og områdets varierede småskala karakter med mindre gårde og husmandssteder afspejler stadig forholdene

omkring udskiftningen. Delområdet omkring hovedgården Skjoldemose fremstår ligeledes intakt.

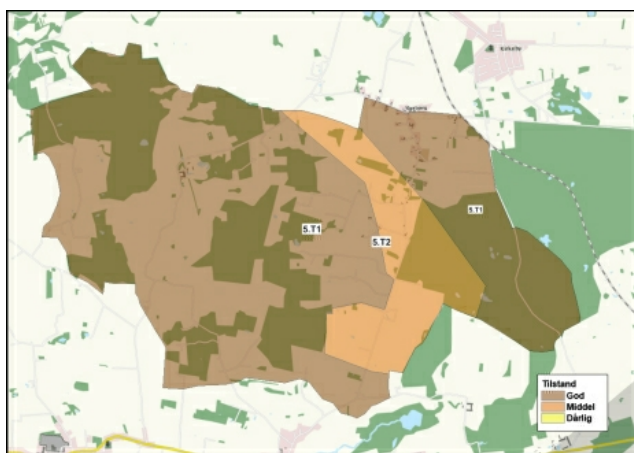
De karaktergivende landskabselementer skovbryn, levende hegn og bebyggelse fremstår velholdt og uden tegn på forfald. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de visuelle oplevelsesmuligheder er generelt god.

Samlet vurderes tilstanden at være god.

Middel

Lokalt omkring højspændingsledningen over Egebjerg Bakke og den sydlige del af karakterområdet - 5.T2

I den sydlige del af karakterområdet, hvor der ligger en række større gårde, præges området af intensivering og tekniske anlæg i tilknytning til gårdene virker forstyrrende i området. Især Granlunds staldanlæg er lokalt dominerende i landskabet, mens de 3 haller ved Solbjerggård ligger mere skjult i terrænet og bag eksisterende bebyggelse. En højspændingsledning gennemskærer Egebjerg Bakker i sydvest-/nordøstgående retning, og en sendemast er placeret tæt ved Egebjerg Mølle, hvilket forstyrrer området lokalt. På baggrund af forstyrrende landskabselementer og mindre grad af intakthed i området omkring gårdene, vurderes tilstanden her som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Sårbarheden i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

De karaktergivende landskabselementer skov og levende hegn giver mulighed for en vis afskærmning af nye anlæg og mindre ændringer i landskabskarakteren. Dog betinger udsigtsforholdene i området en vis sårbarhed overfor ændringer ligesom områdets lille skala og uforstyrrethed gør det sårbart overfor nye anlæg som vil bryde med skalaen og derved fremstå forstyrrende.

Særligt sårbare delområder

Udsigten mod syd - 5.S1

Den del af landskabskarakteren, som knytter sig til de vide udsigter, der findes på toppen af Egebjerg Bakke er sårbart overfor ændringer i landskabskarakteren samt nye store tekniske anlæg. Ændringer i de dele af det Sydfyske område, som ligger syd for Egebjerg Bakker, vil således kunne have betydning for den landskabelige oplevelse.

Skovrejsning i den sydlige del af området vil ændre og potentiel bryde udsigten fra Egebjerg Bakker mod syd. Endvidere vil skov i dette område bryde den visuelle sammenhæng, som findes til Egebjerg Bakker fra dalstrøget ved Ollerup. Ved placering af skoven i områdets østlige og lavestliggende del, op mod Folehave, vil dog kunne indpasses i området.

Skoldemose - 5.S2

Landskabet omkring Skjoldemosegård, i form af store markflader, store bygninger, stendiger og markante skovbryn, er sårbart overfor ændringer, der vil sløre de karaktergivende elementer eller gøre skalaen i landskabet mindre.

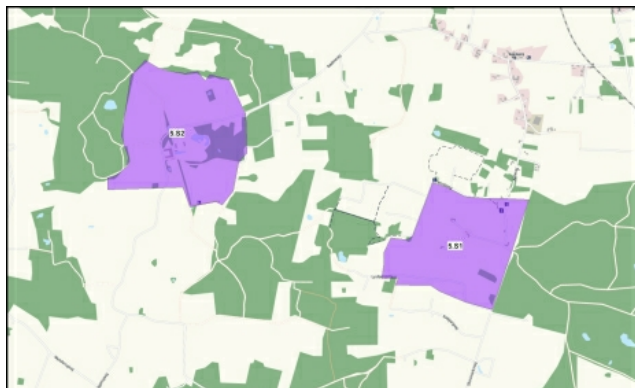
Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Skovrejsning

Landskabet vurderes ikke at være særligt sårbart overfor skovrejsning i de udpegede områder.

Kort over sårbare områder.

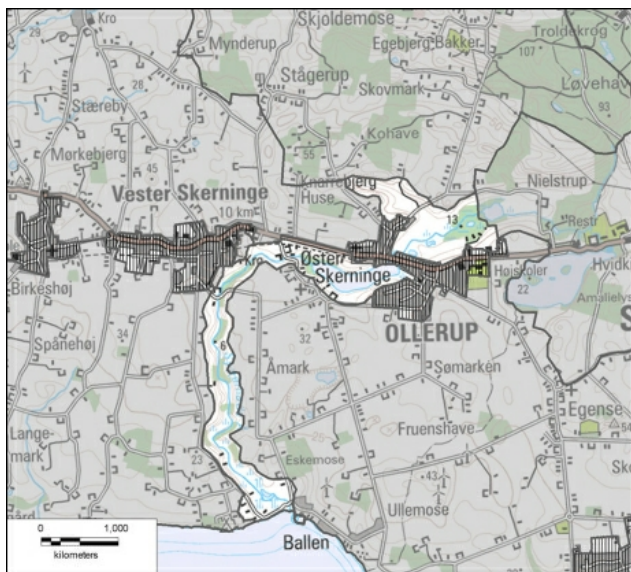

Syltemade Ådal

Baggrund

Nøglekarakter

Smal smeltevandsdal med markante dalsider hvor småskove, eng, mose, overdrev og dyrkede marker danner et varieret småskala landskab.

Landskabsområdet er vist på kortet. Syltemade Ådal strækker fra Hvidkilde i vestlig retning mod Vester Skerninge hvor den i et ca. 90 graders sving, drejer sydpå mod kysten til Ballen.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af den smalle smeltevandsdal med markante dalsider og flade dalbund. Karaktergivende for området er endvidere at eng, mose, overdrev og små skovområder danner en mosaik af varierende arealanvendelse. Småskovene ligger spredt i området og strækker sig fra åløbet og et stykke op ad dalsiderne. Området er stort set frit for bebyggelse. Kun enkelte små husmandssteder ligger på den østlige dalsiden i den østlige del af dalstrøget.

Terræn og spredte skovområder skaber et småskala landskab i den smalle nord-sydgående del af ådalen, med lukkede til transparent afgrænsede landskabsrum dog med hyppige kig på langs af ådalen. Karakteren er betinget af elementerne terræn, skov og eng, som skaber et enkelt landskab domineret af flader.

I den øst-vest gående del af ådalen er dalbunden bredere og dalsiderne mindre stejle. Her domineres arealanvendelsen af dyrkede marker på dalsiderne og mose og krat i dalbunden. Mod syd og vest danner Ollerup By, som ligger langs overkanten af dalsiden, den rumlige afgrænsning. Landskabet fremstår åbent og med lange kig især mod nord til toppen af Egebjerg Bakker.

Ollerup Sø dominerer dalstrøget vest for Ollerup By. Søen omkranses af højt voksende løvtræsbevoksning og jævnt skrånende dalsiderne, som dyrkes intensivt.

Området er roligt og uforstyrret af tekniske anlæg. Dog passerer landevejen mellem Svendborg og Faaborg dalstrøgets nordlige del. Dens landskabelige påvirkning opleves dog kun lokalt pga. de terrænmæssige forhold eller indgår som en del af den bymæssige bebyggelse i området.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Den smalle nord-sydgående del af Syltemade Ådal - 6.M1

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Området skal beskyttes i overensstemmelse med den eksisterende fredning.
- Området skal fortsat græsses og slås for at undgå tilgroning.
- Området skal friholdes for ny bebyggelse eller markante udbygninger af eksisterende byggeri. Dette gælder også byggeri i nabokarakterområderne, hvortil der vil være tydelig visuel sammenhæng.

Ved Ollerup sø - 6.M3

Kontrasterende, middel tilstand

- Området skal friholdes for tiltag, som vil skærme for udsigterne over Ollerup sø, herunder yderligere beplantninger og bebyggelse.
- Rydning af beplantning og efterfølgende ekstensiv drift omkring søens vestlige del vil styrke oplevelsen af ådalens terræn.
- Yderligere byudvikling i Øster Skerninge bør undgås. Dels for at bevare landsbyens struktur og udtryk dels for at bevare den landskabelige "pause" mellem Ollerup og Øster Skerninge.
- Eventuel byudvikling omkring Ollerup skal så vidt muligt ske væk fra dalstrøget og dets sider.

Åmose - 6.M4

Karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Fortsat landbrugsdrift på dalsiderne og fortsat afgræsning i dalbunden er en forudsætning for vedligeholdelse af ådalens karakter.
- Landskabets karakter, tilstand og visuelle oplevelsesmuligheder kan styrkes ved at genoprette eng arealerne øst for Ollerup.
- Området bør friholdes for ny bebyggelse således at byranden omkring Ollerup bevarer sin nuværende form og dalstrøget i øvrigt sin ubebyggede karakter.
- Udsigten over dalstrøget og til Egebjerg Bakker mod nord skal beskyttes.
  - Området friholdes for beplantning som vil sløre udsigterne
  - Området friholdes for byggeri som vil bryde med det eksisterende byggeris struktur, skala og udtryk.

Kystforlandet

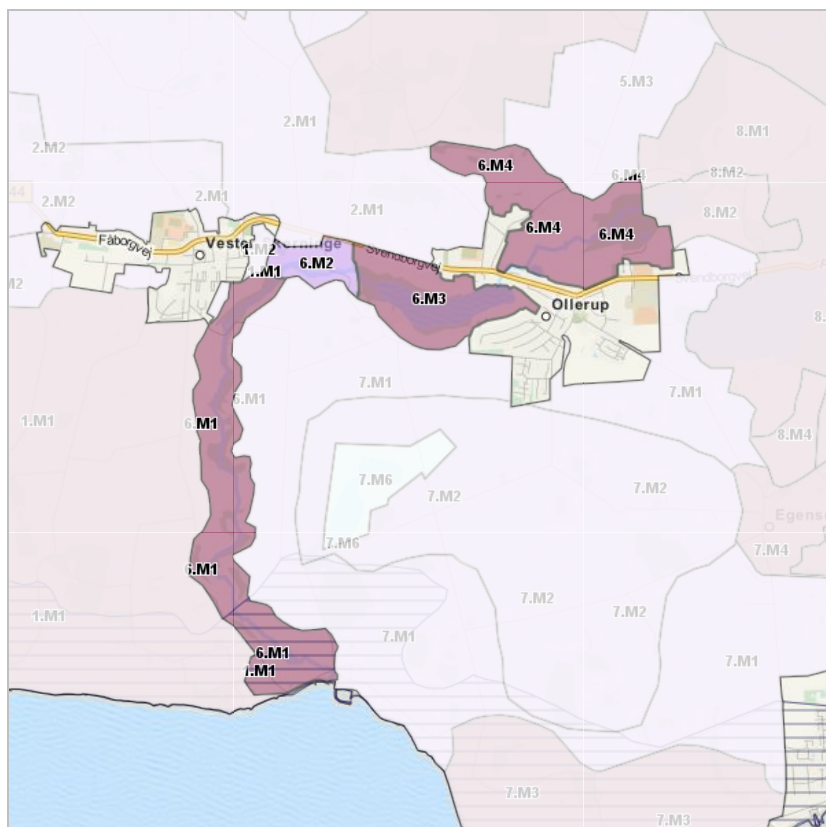
- I kystforlandet skal der i særlig høj grad tages hensyn til de visuelle sammenhænge til og fra det omkringliggende øhav.
- Den uforstyrrede karakter af kysterne omkring Øhavet skal fastholdes. Nyt byggeri af større dimensioner skal således undgås indenfor eller i umiddelbar nærhed til kystforlandet.

Områder hvor der skal ske tilpasning

Ved Øster Skerninge - 6.M2

Karakteristisk, god tilstand

- Nyt byggeri i dalbunden skal undgås.
- Eventuelt ny bebyggelse i området skal holdes på ådalens overkant.
- Eventuelt nyt byggeri må ikke sløre indsigtsmulighederne til kirkerne i de tre landsbyer.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Syltemade Ådal - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden før udskiftningen og har antageligvis fungeret som græsningsarealer i mange hundrede år. Hertil kommer områdets mindre gårde, husmandssteder samt de intensivt dyrkede marker som en følge af udskiftningen.

Siden udskiftningen er et jernbanetrace gennem området nord om Ollerup Sø anlagt og nedlagt igen. Jernbanen har betydet en udbygning af Ollerup mod syd.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Arealanvendelsen i den smalle del af dalstrøget er en mosaik af eng, mose overdrev, og nær kysten strandengsarealer. Intensivt dyrkede marker strækker sig fra den omkringliggende moræneflade og ned ad de øverste dele af dalsiderne.

Omkring Ollerup Sø, Ollerup By og Åmose udgøres arealanvendelsen af dyrkede marker på dalsiderne og mosearealer i dalbunden. En mindre del af dalbunden lige nord for Ollerup er drænet og opdyrket.

Bevoksningsstruktur

I den smalle del af dalstrøget strækker mindre og spredtliggende løvskovsområder sig fra åen i dalbunden og et stykke op ad dalsiderne. Enkelte levende hegn findes i skel mellem de marker, som strækker sig ned ad de øverste dele af dalsiderne.

Omkring Åmose er en stor del af mosearealet vokset til i krat med høj andel af el. Ligeledes omkranses Ollerup Sø af højstammet løvtræsbevoksninger og krat.

Bebyggelsesmønster

Den smalle nord-/sydgående del af dalstrøget er sparsomt bebygget. Enkelte små husmandssteder ligger på overkanten af dalstrøget, og et enkelt ved dalbunden. Koncentrationen er størst i den sydligste del nær kysten.

Ved den nord-/sydgående del af dalstrøget ligger landsbyerne Vester Skerninge, Øster Skerninge og Ollerup. Vester Skerninge ligger trukket tilbage fra dalstrøgets overkant og ligger egentlig i nabokarakterområderne Vester Skerninge Moræneflade Nord og Vester Skerninge Moræneflade Syd.

Øster Skerninge ligger karakteristisk placeret langs overkanten af den sydlige dalside, men strækker sig også på tværs af ådalen mod nord. Bebyggelsen på den nordlige dalside er opstået i tilknytning til den, nu nedlagte, jernbanestation.

Ollerup strækker sig ligeledes på tværs af ådalen. Den oprindelige landsby ligger nord for ådalen, hvor byranden mod øst stadig følger den oprindelige rand og understreger landsbyens placering på overkanten af dalsiden. Byen er senere vokset mod øst og sydøst, hvor en nyere bydel er opstået omkring den nu nedlagte jernbanestation og efterfølgende er udbygget med parcelhusområder. Mod nord følger byranden overkanten af dalstrøget. Bebyggelsen ses tydeligt langs byranden, men det bymæssige præg brydes og nedtones af den megen bevoksning, som står langs byranden, således at denne får et meget grønt udtryk.

Enkelte mindre huse findes i dalbunden nord for Ollerup.

Ved Vester Skerninge ligger en gammel vandmølle (Vestermølle) i dalbunden.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Vandmøllen, Vestermølle, i områdets nordlige del er områdets eneste egentlige kulturhistoriske anlæg.

Byerne Vester Skerninge og Øster Skerninge samt Ollerup har kirker, der ligger forholdsvis tæt på ådalens overkant.

Tekniske anlæg

Hovedveje og biveje gennemskærer dalstrøget ved byerne og en bivej fører over ådalen langs kysten. Ellers er området frit for større tekniske anlæg.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Den smalle del af ådalen med markante dalsider og smal dalbund. Oven for ådalen ligger dyrkede marker græssede arealer og mindre skovpartier dækker skråninger og dalbund.

Ollerup set mod syd fra den nordlige side af ådalen er et eksempel på den brede del af ådalen hvor de mindre stejle dalsider er dyrkede og dalbunden græsses eller ligger som mose og højstaudeeng.

Den brede del af ådalen set fra syd.

Den vestlige del af Ollerup sø, mellem mindre stejle, opdyrkede dalsider.

Syltemaden i den sydligste del af ådalen umiddelbart før øhavet.

Udsigten over øhavet fra ådalen.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Den nord-/sydgående del af Syltemade Ådal er dannet som en ekstramarginal smeltevandsdal mens den øst-/vestgående del er dannet som tunneldal under isen. Den øst-/vestgående del af dalstrøget strækker sig videre mod øst ind igennem herregårdslandskabet til Hvidkilde.

Jordtype

På dalsiderne udgøres jordtypen af moræneler mens der i dalbunden findes ferskvandsdannelser.

Terræn

Syltemade Ådal er i den smalle del omkring 0,3 km bred fra overkant til overkant af ådalen med stejle dalsider med hældninger over 12° i størstedelen af dens udstrækning. Fra overkanten af ådalen til dalbunden falder terrænet omkring 15 højdemeter. Dalbunden er ganske smal.

I de bredere dele af ådalen (den øst-/vestgående del) strækker dalbunden sig til en bredde på op til omkring 0,6 km ved Åmosen og dalsiderne er her mindre stejle.

Kompleksitet

De stejle dalsider i ådalens smalle del betinger en kompleksitet mht. de naturgeografiske forhold i den smalle del af ådalen. Ellers fremstår området generelt homogent.

Hydrologi

I den øst-/vest gående del af ådalen løber Syltemade å i sine naturlige slyngninger gennem Åmosen men er rettet ud de sidste 0,7 km før den løber gennem Ollerup og videre ind i Ollerup Sø. Fra søen og videre ind i den smalle nord-/sydgående del, løber Syltemade Å i sine naturlige slyngning og breder sig ud i den nederste del af ådalen til et sammenhængende lavbundsområde.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Karakterområdet grænser op til det Sydfynske Øhav. Øhavet er betegnes som et "druknet" morænelandskab med en mængde småøer, der som tidligere bakketoppe stikker op af vandet som øer.

Dybdeforhold

Øhavet er et lavvandet farvandsområde med primære havdybder under 5 meter.

Vindeksponering

Kysten ligger i læ bag øerne, der bryder både vind og bølger.

Strandbredden

Strandbredden er smal og bevoksning langs stranden breder sig helt ud til vandkanten.

Rumlige og visuelle forhold

De markante dalsider danner det overordnede rum. I den smalle nord-/sydgående del inddeles dette i små landskabsrum af de spredtliggende skovområder. Disse landskabsrum er lukkede dog med åbninger således at der findes hyppige kig på langs af ådalen.

I den bredere del er dalsiderne mindre stejle og præges af dyrkede marker. En sidearm strækker sig mod nord og omfatter Dalmosen. Dette giver tilsammen oplevelsen af større landskabsrum og lange udsigter både på tværs og på langs af ådalen. Omkring Åmosen findes krat og højt voksende elletræer, hvilket bryder de lange kig over landskabet i denne del af dalstrøget. Mod syd og vest danner Ollerup By den rumlige afgrænsning langs overkanten af dalsiderne.

Ollerup Sø danner med den store blanke flade en kontrast til oplevelsen af den øvrige del af ådalen. Der findes kun stedvist kig til søen fra det omkringliggende landskab pga. den megen bevoksning, som omgiver søen.

Fra dele af overkanten af ådalen findes udsigter over ådalen og fra den sydlige del er udsigt til det Sydfynske Øhav. Fra den sydlige dalside omkring Ollerup findes lange kig over landskabet mod nord - henover dalstrøget og til toppen af Egebjerg Bakker.

Området fremstår roligt og homogent uden forstyrrende tekniske anlæg.

Visuelle relationer til naboområderne

Set fra de omkringliggende moræne- og dødislandskaber fremstår ådalen som en grøn "slange" som bugter sig igennem landskabet pga. den megen bevoksning i dalbunden. Som beskrevet under de rumlige visuelle forhold findes et langt kig til toppen af Egebjerg Bakker fra dalsiden ved Ollerup.

Visuelle relationer til kystlandskabet

Fra de kystnære landskaber er der udsigt over Øhavet til Drejø, Avernakø, Skarø og Ærø. De modstående kyster på øerne ud for området ses relativt langt væk (de nærmeste ca. 4 km væk) og karakteriseres af en mosaik af marker, levende hegn og skov.

De modstående kyster danner en rumlig afgrænsning af farvandet ud for karakterområdet.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Den smalle nord-/sydgående del af Syltemade Ådal -6. K1

Langskabskarakteren i form af den smalle smeltevandsdal med markante dalsider og den flade bund, som domineres af engarealer og spredtliggende småskove, der strækker sig op ad dalsiderne fra åløbet og skaber et lukket småskala landskab, fremstår tydeligt i denne del af karakterområdet.

Sammenholdes historiske kort fra midten af 1800-tallet med den nutidige arealanvendelse fremgår at området fremstår stort set uændret mht. beliggenhed af skove, enge og åbne dalsider, hvilket betinger høj intakthed.

Samspelet mellem naturgrundlag og de kulturhistoriske mønstre er tydelig med engarealer i dalbunden, græsarealer på dalsiderne og mindre skovområder som strækker sig op ad de stejle dalsider. De karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold fremstår tydeligt i hele området, intaktheden er høj og samspil mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre er tydeligt.

Samlet får disse forhold området til at fremstå som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Ved Vester- og Øster Skerninge - 6.K2

Dalsiderne omkring Øster Skerninge fremstår mindre tydeligt især mod nord og landsbyens gårde og huse fortsætter fra den sydlige overkant i en stribe langs vejen på tværs af ådalen. Dalbunden i dette område er meget smal og Syltemade Å omgives kun af en smal stribe af bevoksning mens intensivt drevne marker præger dalsiderne. De karaktergivende elementer fremstår således mindre tydeligt i denne del af karakterområdet.

Åens forløb, beplantning og marker er uændrede i forhold til de historiske kort. Enkelte nyere huse er kommet til, men landskabet opleves overordnet set som intakt og samspelet mellem naturgrundlag og arealanvendelse kan aflæses i landskabet.

Samlet vurderes området som karakteristisk

Omkring Åmose - 6. K3

Ådalen breder sig ud i området nord og øst for Ollerup og ådalen har en sidearm mod nordvest omkring Dalmosen, hvilket er med til at understrege dalstrøgets bredere form. Dalsiderne er her mindre stejle og landskabet mere åbent. Noglekarakteren i form af det smalle dalstrøg afgrænset af de stejle dalsider fremstår således mindre tydeligt i denne del af karakterområdet.

Nær Ollerup er de tidligere engarealer i dalbunden drænet og opdyrket mens de omkring Åmose er blevet til mose og er vokset til med krat. Bebyggelsen i området følger overkanten af dalsiderne, som de oprindelige bebyggelser, men er blevet mere omfangsrige. Disse forhold gør området mindre intakt i dets udtryk.

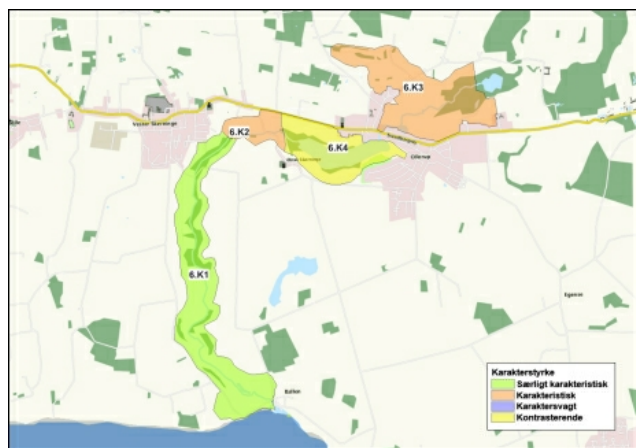
Samspelet mellem naturgrundlag og arealanvendelse sløres delvist pga. den drænedede og opdyrkede dalbund.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

Kontrasterende

Ved Ollerup Sø - 6.K4

Ollerup sø fremstår kontrasterende til den resterende del af ådalen med sin store blanke flade.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Den smalle nord-/sydgående del af Syltemade Ådal - 6.V1

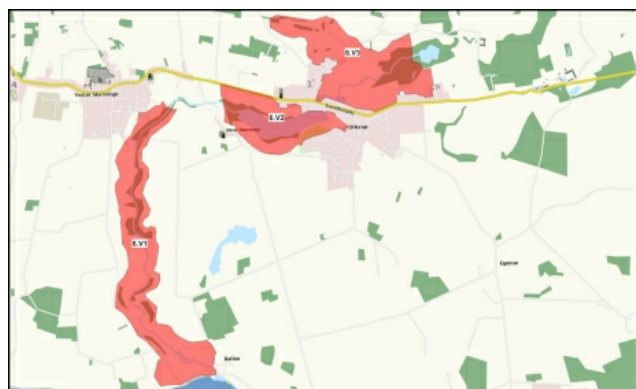
Denne del af ådalen rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Dels pga. de markante terrænskrænter dels pga. naturarealerne dels pga. udsigterne fra overkanten af ådalen.

Ved Ollerup Sø - 6.V2

Området omkring Ollerup Sø rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder i form af udsigt over ådalen og den åbne vandflade på søen. I området er desuden indsigt til både Ollerup Kirke og Øster Skerninge Kirke

Dalstrøget øst og nord for Ollerup - 6.V3

Dette landskab rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder pga. de lange udsigter dels over ådalen dels de tilstødende landskaber mod nord (Egebjerg Bakker). Udsigten præges af det bølgede landbrugsland med høj andel af levende hegn, skove og enkelte små gårde og husmandssteder. Endvidere rummer sidearmen omkring Dalmoose særlige visuelle oplevelsesmuligheder pga. det tydeligt afgrænsede dalstrøg med eng- og overdrevarsarealer.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Den smalle nord-sydgående del af Syltemade Ådal - 6.T1

Landskabet opleves her intakt, med ekstensiv arealanvendelse og enkelte små husmandssteder. Oplevelsen understreges af at de karaktergivende elementer kan genfindes på de historiske kort.

De karaktergivende elementer fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Engarealerne fremstår dog nogle steder som højstaudeeng, men det må antages at høslet eller græsning finder sted i området.

Området fremstår roligt og uforstyrret af tekniske elementer.

Samlet er tilstanden af i området god.

Middel tilstand

Omkring Åmosen og Ollerup Sø - 6.T2

Intaktheden i denne del af området er reduceret af byudvikling omkring Ollerup ligesom et stykke af Syltemade Å er rettet ud og dalbunden drænet og opdyrket øst for Ollerup.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer (den bymæssige bebyggelse, den drænedede og opdyrkede dalbund og kratvegetation) er god.

Som eneste tekniske element, gennemskæres området af landevejen mellem Svendborg og Faaborg. I Ollerup indgår den som en del af den bymæssige bebyggelse, mens den ved Ollerup Sø ligger frit i landskabet. Vejens landskabelige betydning er dog ikke markant og området opleves roligt og uforstyrret.

Samlet vurderes områdets tilstand som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Landskabskarakterens sårbarhed i forhold til igangværende og planlagte udviklingstendenser vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Landskabskarakteren har høj alder og intakthed og udgøres af landskabselementer, som alle har lang regenererings tid, hvilket betinger at området generelt er sårbart overfor ændringer. Den planlagte vej i den nordlige del af karakterområdet vil ændre områdets rolige småskala karakter lokalt i området samt i en buffer omkring vejanlægget betinget af støj fra vejen. Ådalens lukkede fremtoning vil imidlertid afskærme vejens påvirkning af karakterområdet. Høje anlæg vil imidlertid kunne erkendes fra overkanten af dalsiderne, hvortil der på nuværende tidspunkt knytter sig særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Særligt sårbare delområder

Den smalle del af Syltemade Ådal - 6.S1

Den smalle del af Syltemade Ådal har et meget naturmæssigt udtryk med høj andel af ekstensivt drevne arealer og uden tekniske anlæg og kun lidt bevoksning. Landskabets lille skala betinget af den smalle form og meget markante dalsider betyder at nye anlæg let vil komme til at dominere og virke forstyrrende på landskabskarakteren.

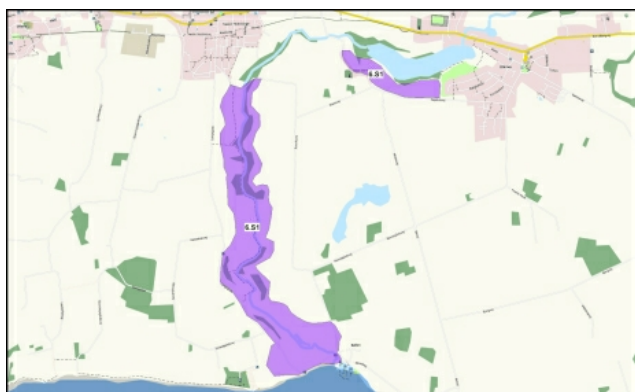
Tilsammen gør disse forhold landskabet særligt sårbart overfor ændret arealanvendelse, som vil nedsætte områdets naturmæssige præg og nye anlæg og nyt byggeri.

Øster Skerlinge ved Ollerup Sø - 6. S2

Området omkring Øster Skerlinge er særligt sårbart overfor udbygning. Yderligere udbygning vil dels bryde landsbyens oprindelige struktur dels forstyrre de særlige visuelle oplevelsesmuligheder, som knytter sig til området og dets uforstyrrede præg. Afstanden mellem byranden af Øster Skerlinge og Ollerup bør desuden fortsat fastholdes.

Kystforlandet

Området ligger ud til det Sydfynske Øhav med udsigt til Drejø, Avernakø, Skarø og Ærø. De visuelle sammenhænge, som knytter sig til øhavet gør området særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde med kysternes karaktergivende forhold og primært uforstyrrede præg. Området er således sårbart overfor byggeri og tekniske anlæg, som vil fremstå markante i vertikal og horisontal udstrækning.

Kort over sårbare områder.

Egense Landbrugsflade

Baggrund

Nøglekarakter

Kystnær bølget landbrugsflade med dyrkede marker opdelt af hegn i middelstore landskabsrum samt små til middelstore gårde.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Karaktergivende er især den dyrkede og let bølgede moræneflade, som inddeles i middelstore markfelter af lange hegn og diger med stedvist hullet bevoksning bestående af en bred vifte af arter. Karaktergivende er endvidere de små til middelstore gårde langs vejene og de spredtliggende vandhuller på markerne, der omgives af træbevoksninger og krat.

De karaktergivende landskabselementer skaber tilsammen et transparent afgrænset middelskala jordbrugslandskab. I den nordlige del af karakterområdet danner skovområder på Egebjerg og Heldager Bakker den overordnede rumlige afgrænsning.

Det er karakteristisk, at byrandene fremstår grønne eller afgrænset fra det omkringliggende landskab af terrænformen. Den nordlige del af Svendborg byrand ligger således bag en bakkedag.

Omkring Egense Kirke er der markante ind- og udsigtsforhold. Mod nord findes en vid udsigt hen over Hvidkilde Herregårdslandskab til skovområderne på Egebjerg Bakke.

Et delområde i den sydøstlige del af Egense Landbrugsflade danner kontrast til den øvrige del af landskabskarakterområdet. Her ligger Egense Ås som et markant landskabselement og danner den overordnede struktur og rumlige afgrænsning i delområdet. Nord for åsen, som er en del af den planlagte byzone omkring Tankefuld, strækker en åben og let bølget moræneflade sig mod nord. Henover denne flade er der fra vejen i nord gode muligheder for at opleve åsens terrænform og udstrækning.

Syd for åsen mellem Skovsbo og Svendborg præges karakteren af mindre markfelter og skovområder med markante skovbryn. Disse landskabselementer skaber tilsammen et småskala landskab med lukkede, velafgrænsede landskabsrum. Også dette delområde er en del af det planlagte byområde Tankefuld.

Mod syd grænser karakterområdet ud mod det Sydfynske Øhav og Svendborg Sund. Et delområde mellem de to bymæssige bebyggelser Rantzausminde og Ballen nær kysten præges af kystnære skove, hovedgården til Lehnskov og vide udsigter over det Sydfynske Øhav og Svendborg Sund.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Kun lokalt fremtræder tekniske anlæg med visuel dominans, i form af vindmøller og råstofgrav i den vestlige del af området. Den østligste del af karakterområdet nær Svendborg er kun svagt visuelt påvirket af nærheden til randen af Svendborg By. De nye parcelhusområder i randen af Ollerup og Rantzausminde påvirker visuelt de tilstødende arealer.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabelementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Egense Ås, Egense landsby og kirke - 7.M4:

- Åsens terrænform skal bevares.
- En driftsform, som vil opretholde et åben landskab på og omkring åsen bør opretholdes/etableres med henblik på at sikre muligheden for at opleve åsen i landskabet.
- Åsen skal friholdes for yderligere bevoksning, bebyggelse og tekniske anlæg.
- Fjernelse af opvækst af krat vil stedvist kunne styrke oplevelsen af åsens terræn.
- Egense landsby skal bevare sin struktur og friholdes for byudvikling.
- Indkiggene til og udsigterne fra Egense Kirke skal beskyttes og friholdes for ny skov, ny bebyggelse og andre visuelle barrierer.
- Bebyggelsesstrukturen i områdets nordlige del, hvor smågårde ligger langs vejen skal opretholdes.
- Sigtelinjerne ind mod åsen, som understreges af de levende hegn, som er orienteret nord/syd, skal opretholdes.

Egense Ås sydvest - 7.M5

- Åsens terrænform skal bevares.
- Rydning af tilgroede arealer vil styrke muligheden for at opleve åsen i landskabet.
- Etablering/opretholdelse af en driftsform, som vil holde landskabet på og omkring åsen åbent eller delvist åbent vil styrke muligheden for at opleve åsen i landskabet

Lehnskov-området - 7.M3:

- Områdets åbne karakter med enkelte mindre kystløvskove skal beskyttes.
- Den landbrugsmæssige drift i området bør videreføres.
- Området skal friholdes for fritliggende landbrugsbyggeri og anden ny bebyggelse og større anlæg.
- Udsigterne over kystlandskabet fra området øst for Ballen skal beskyttes.
- Lehnskovhuse, der består af en række små husmandssteder, som ligger i skovbrynet skal bevares i deres bygningsmæssige udtryk og størrelse.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Landbrugsfladen - 7.M1

- Landskabets karakteristiske bebyggelses- og hegnstruktur skal vedligeholdes.
- Den landbrugsmæssige drift i området skal understøttes og videreføres.
- Området skal friholdes for spredt byudvikling.
- Store dominerende tekniske anlæg og bebyggelser skal undgås, også i forhold til landskabsoplevelsen i nabokarakterområderne Hvidkilde Herregårdslandskab, Egebjerg Bakker og kystlandskabet.
- Områdets middel skala skal respekteres ved opførelse af ny bebyggelse og nye anlæg. Ved etablering af ny bebyggelse skal der ske en tilpasning f. eks ved etablering af omkransende beplantning af løv.
- De klare byrande og deres beplantninger skal vedligeholdes og der skal etableres nye ved eventuel byudvikling.

Centrale del af landbrugsfladen omkring vindmøllerne - 7.M2

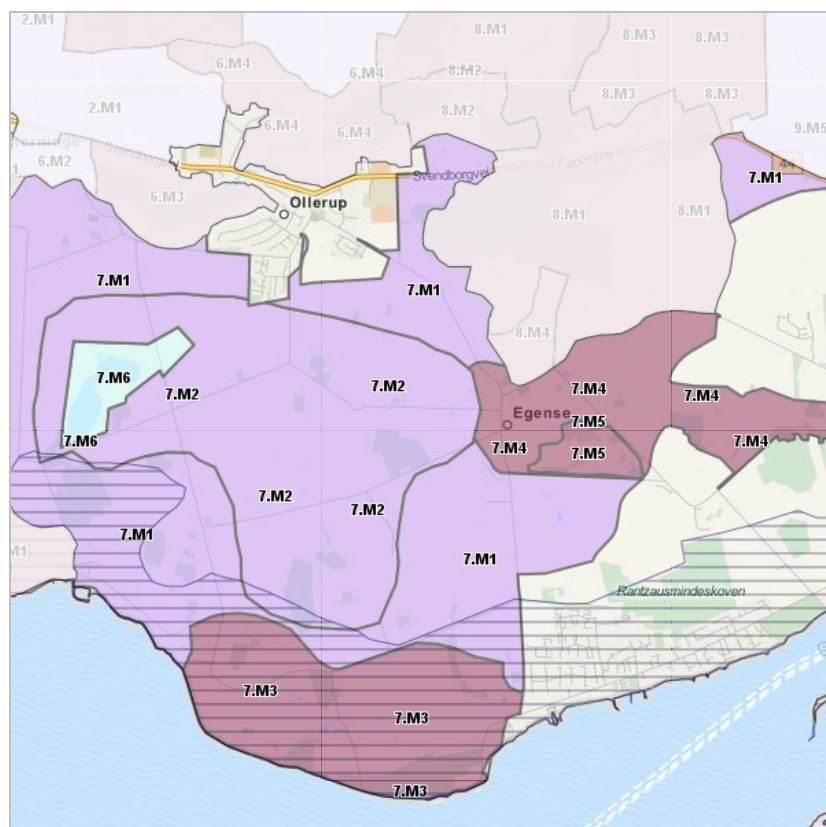

- For dette område gælder de samme anbefalinger som for målområde M1 (se ovenfor).
- Herudover kan landskabets kvaliteter forbedres ved ikke at genopføre vindmøller i området.

Områder som kan ændres

Grusgraven - 7.M6

- Omkring grusgraven bør de jordvolde, som er etableret omkring selve graveområdet, fjernes efter endt gravearbejde.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Egense Landbrugsflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har primært sin oprindelse i tiden efter udskiftningen med blokudskiftede landsbyer samt gårde og husmandssteder liggende spredt i landskabet. Se endvidere det foranstående afsnit Kulturhistoriske mønstre og anlæg.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Karakterområdet præges af intensiv drift, primært planteavl. Markfelterne er middelstore og dækker arealer primært omkring 20 ha. En række små og mindre kvæg- og svinebrug ligger spredt i området.

På åsen findes mindre braklagte områder samt områder i tilknytning til lavbundsområder, som er sprunget i krat. Dyrkningsmønstret på åsens sydlige og vestlige del er således mere komplekst.

Bevoksningsstruktur

Den dyrkede flade opdeles af lange enkeltrækkede hegn og diger med bevoksning af varierende højde og tæthed, dog primært hullede. De består af en bred vifte af løvfældende arter.

Langs en stor del af vejene i karakterområdet findes høje hækklignende hegnsplantninger.

Spredt på markerne findes bevoksninger omkring vandhuller og bebyggelsen er omgivet af bevoksninger af løvtræer. Især på åsen findes opvækst af krat ofte i tilknytning til tidligere lavbundsområder.

I området findes en række mindre løvskovsområder. Skovområderne findes primært ved områdets østlige og sydlige grænser. Områdets største skovområder er Sofienlund på omkring 40 ha., Engene på omkring 30 ha. og Povlinelund på samme størrelse, som grænser op til byranden af dels Svendborg dels Rantzausminde og som begge ligger i det planlagte byzoneområde Tankefuld. Ved hovedgården Lehnskov ved kysten vest for Rantzausminde findes fire mindre skovområder hvoraf Fredskov og Mølleskov ligger helt ned til kysten og fremtræder med vindpåvirkede rande. Skovområdet Eskemose på omkring 20 ha ligger ved karakterområdets sydvestlige grænse nær Syltemade Ådal.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i det åbne land domineres af små til middelstore ejendomme, der primært ligger langs vejene i umiddelbar tilknytning til disse.

I området ligger landsbyerne Egense, Skovsbo og Øster Skerninge på overkanten af Syltemade Ådal samt Ballen ved kysten. Langs den østlige del af kysten er de tidligere samlinger af huse ved Rantzausminde, Fisk op Huse og Kogtved vokset sammen med Svendborg og fremstår i dag som en del af Svendborg. Den sydøstlige del af karakterområdet afgrænses således af bymæssig bebyggelse til Svendborg.

Kirkelandsbyen Egense ligger centralt i området som en vejby med gårdene samlet langs det nord-/sydgående vejforløb. Den nordlige og oprindelige del af Egense domineres af flerlængede gårde i sort/hvidt bindingsværk. Trods huludfyldning med nyere bebyggelse har Egense bevaret sin oprindelige struktur. Skovsbo, som ligger syd for åsen og Ballen i karakterområdets sydvestlige hjørne og oprindeligt bestod af ganske få gårde, præges i dag af en del nyere bebyggelse, som er kommet til siden starten af 1900-tallet. Især Ballen er vokset markant og har bredt sig fra sin oprindelige beliggenhed, vest for Krogenlund skoven, imod vest til Syltemade Ådal.

En mindre hovedgård, Lehnskov, ligger ved kysten af karakterområdet. Selve hovedgården opleves ikke markant i landskabet.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Ved at sammenholde et nutidigt kort med det historiske kort for området fra starten af 1900-tallet fremgår det at ændringerne i de karaktergivende landskabselementer primært knytter sig til de bevoksede diger og bebyggelsen. En del bevoksede diger er fjernet, hvorved markstørrelsen er øget, og i tilknytning til landsbyerne er der stedvist kommet nogen nyere bebyggelse til. Ændringerne er dog begrænsede, og den overordnede bebyggelses-, vej- og bevoksningsstruktur er tilnærmelsesvist intakt. Den dyrkede landbrugsflade med de mange spredtliggende gårde og rektangulære markfelter adskilt af bevoksede jorddiger afspejler således stadig landsbyernes blokudskiftning.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Endvidere afspejler den forholdsvist intakte og uforstyrrede struktur af landsbyen Egense og dens kirke landskabskarakterens oprindelse.

Ved kysten ligger hovedgården Lehnkov, der har sin oprindelse omkring starten af 1400-tallet. Selve hovedbygningen er nyopført i 1885, men anlæggets overordnede middelalderlige struktur er velbevaret. Ejerlavet til Lehnkov domineres af anlægget omkring hovedbygningen og de kystnære skove. I skovbrynet mellem skoven Pavevænge og selve kystlinien ligger to små bindingsværkshuse, som også er af betydning for den landskabelige oplevelse af ejerlavets kulturhistoriske mønster.

Tekniske anlæg

Af større tekniske anlæg findes der i karakterområdet flg.:

- To klynger à tre møller er placeret vest for Egense.
- To gårde med høje siloer fremstår markant i landskabet nordvest for Egense
- I områdets vestlige del et råstofgraveområde på omkring 35ha.
- Karakterområdet gennemskæres af en 60kV højspændingsledning i øst-/vestgående retning.
- Udenfor områdegrensen i nordøst ligger et stort forbrændingsanlæg, hvortil der er visuel sammenhæng fra karakterområdets nordvestlige del.

Den bølgede landbrugsflade vest for Egense i sydvestlig retning.

Den højtliggende Egense Kirke i udkanten af landsbyen, set fra nord (nabokarakterområde Hvidkilde Herregårdslandskab).

Egense Ås set fra nord. Åsen er et markant landskabsэлемент, som danner kontrast til den øvrige del af karakterområdet. Foran åsen ligger den åbne, bølgede moræneflade.

Udsigt over Lehnkov-området til det Sydfynske Øhav fra et udsigtspunkt i det højtliggende område øst for Ballen.

Geomorfologi

Dannelsesmæssigt er der tale om et morænelandskab fra sidste istid. Området er del af en større sammenhængende moræneflade, der ligger omkring Svendborg og afgrænses af smeltevandsdalene Vejstrup Ådal i øst og Syltemade Ådal i vest. Mod nord rejser randmorænerne Egebjerg og Dongs Bakker sig. I områdets østlige del nær Svendborg

ligger Egense Ås, som på de højeste punkter hæver sig 12,5 m over det omkringliggende landskab, der ligger omkring 35 m.o.h. Åsen følger et bugtet forløb på omkring 2,5 km i øst-/vestgående retning. I områdets vestlige del nær Syltemade Ådal har tidligere ligget endnu en ås, Kølle Banker. Denne ås er i dag gravet væk, og råstofgravning finder stadig sted i området.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Spredt på den lerede moræneflade findes mindre områder med ferskvandsler, ferskvandstørv og smeltevandssand. Disse områder er imidlertid så små, at de ikke kan forventes at have betydning for arealanvendelsen i området.

Terræn

Terrænet er overvejende fladt til let bølget. De overordnede terrænforhold præges af et let fald fra nordøst mod syd/sydvest. Den østlige del omkring Egense Ås ligger ca. 35 m.o.h mens den vestlige del af området ligger omkring 25m.o.h. Endvidere falder terrænet gradvist ned mod kystlinien med et fald på ca. 25 højdemeter over en afstand på omkring 0,5-0,75 km.

Egense Ås præger de terrænmæssige forhold i den østlige del om end den fremstår med varierende tydelighed. Mod syd fremstår den med markante terrænskråninger med hældning på over 12° i den, mens den mod nord præges af hældninger mellem 6-12° og gradvist går over i en bølget flade, der ligger foran åsen.

Kompleksitet

Ingen markante forhold mht. kompleksitet.

Hydrologi

Ingen markante hydrologiske forhold, dog enkelte små vandhuller spredt på markfladerne, især i tilknytning til åsen.

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Egense landbrugsflade grænser op til to forskellige farvandsområder. Den østlige del grænser op til Svendborg Sund, som er af typen Sund og Bælt i beskyttede indre danske farvande. Den vestlige del grænser ud mod det Sydfynske Øhav, som er af typen Øhav i beskyttede indre danske farvande. Svendborg Sund består af ganske smalle sunde, som omkranses af kystlinjer til tre forskellige øer, er alle har tilnærmelsesvist retlinjede kyststrækninger. Kystlinjernes tilnærmelsesvis rette linjer er betinget af øernes dannelsesform, idet der er tale om unge lavenergikyster. Det Sydfynske Øhav er opstået som "druknet" morænelandskab i forbindelse med den relative landsænkning, som præger området. Øhavet består af en mængde små øer på mellem 1 og 6 km². Øerne er alle rige på odder, tanger og andre marine forlande i tilknytning til de ujævne kystlinjer. Småøerne ligger med en indbyrdes afstand på mellem 1,5 og 5 km.

Dybdeforhold

Både Svendborg Sund og Øhavet er lavvandede farvandsområder, primært med havdybder under 5 m.

Vindekspønering

Kysten af Fyn ligger i læ bag småøerne, som bryder vinden og bølgeenergien. Endvidere er havdybderne lave, hvilket betinger lav bølgeaktivitet i begge farvandsregioner.

Strandbredden

Strandbredden langs Egense Landbrugsflade er ganske smal. I den vestlige del adskilles den fra det bagvedliggende landområde af lave stedvist tilgroede klinter. Langs den østlige del af kyststrækningen, ud mod Svendborg Sund ligger bebyggede områder helt ud til kysten. strandbredden præges her af mindre kystbeskyttelses anlæg.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer i form af markflader, hegn og bebyggelse skaber tilsammen et sammensat, middelskala landskab med et forholdsvis tydeligt mønster. Dette mønster er betinget af arealanvendelsen i form af de rektangulære marker med lange lige hegn og bebyggelsens placering langs vejene. De lave og ofte hullede hegn skaber en transparent rumlig afgrænsning, der stedvist fremstår som åben, hvor huller i hegnene giver mulighed for kig på tværs af flere markflader. Hæklignende hegn langs vejene og den tætte beplantning omkring bebyggelsen skaber lokalt langs vejene fornemmelsen af en lukket karakter og afskærer mange steder udsynet over det omkringliggende landskab.

I kraft af Egense Kirkes beliggenhed på en lokal bakketop er der markante ud- og indsigtsforhold omkring kirken. Indsigtssonen til kirken ligger dels syd for kirken, dels nord for kirken, dvs. i det tilstødende karakterområde, Hvidkilde Herregårdslandskab. Fra kirken findes en vid udsigt mod nord over Hvidkilde Herregårdslandskab til skovområderne på Egebjerg og Heldager Bakker.

I områdets sydøstlige del præges landskabskarakteren af Egense Ås, der ligger som det primære landskabelement. Dens bakkede terræn og øst-/vestgående udstrækning danner den overordnede struktur og rumlige afgrænsning. Mod nord går åsen gradvist over i den foranliggende åbne moræneflade, som understreger åsens terrænform og giver mulighed for at opleve denne fra landevejen i nord. På åsens sydlige side, især i den østlige ende, findes de mest markante terrænformer, hvor åsen rejser sig fra den jævne moræneflade. Her er terrænformen dog delvist sløret af krat og småskove med markante løvbryn, og landskabet fremstår med en mindre skala og med lukkede rumlige afgrænsninger. Den vestlige del af åsen præges af ekstensiv drift, tilgroning og mindre skalaforhold.

Langs kysten fra Ballen til Rantzausminde er mange muligheder for vide udsigter fra vejene over Øhavet til primært Strynø og Tåsinge samt de lidt fjernere liggende øer Drejø og Hjortø. Karakteren af kysten omkring Lehnskov domineres af skoven, som ligger helt ud til kystlinien kun adskilt fra denne af vejen og to mindre husmandssteder, der ligger i skovbrynet. Øst for Ballen findes en markant udsigt over kystlandskabet og det Sydøstlige Øhav. Den jævnt skrånende kystskråning er åben og præget af lave levende hegn som står parallelt med kystlinien. Denne struktur understøttes af rækker af småøer, Skarø, Drejø og Hjortø, der ligger bag hinanden som kulisser på vandfladen.

I den vestlige del af karakterområdet fra den nord-/sydgående vej mellem Øster Skerninge og Ballen, fremstår bevoksningen på dalsiderne af Syltemade Ådal som en grøn rand.

I forbindelse med eksisterende og tidligere frugtplantager vest for Skovsbo findes stedvist høje poppelhegn, der fremstår i kontrast til de karaktergivende forhold.

Råstofgraveområdet nordvest for Egense danner med grave og omgivende jordvolde kontrast til den omgivende landbrugsflade, men i kraft af levende hegn omkring hovedparten af området har dette først og fremmest lokal visuel betydning i karakterområdet.

Tekniske anlæg og bymæssige bebyggelser fremtræder kun lokalt med visuel dominans inden for karakterområdet. Vindmøllerne og de to gårde med høje siloer er først og fremmest synlige fra den del af karakterområdet, som ligger vest for Egense, hvor de har nogen visuel dominans i landskabet pga. deres relativt store skala i forhold til landskabets øvrige elementer. I den østlige del af karakterområdet ses stedvist forbrændingsanlægget, som ligger nordøst for karakterområdet og er af meget stor skala og tyngde i forhold til de øvrige landskabelementer. På grund af afstanden har det dog ikke egentlig påvirkning af landskabskarakteren, men fremtræder som et orienteringspunkt. Højspændingsledningen, som gennemskærer området, har ikke væsentlig visuel betydning, idet det harmonerer i skala med de tilstødende skovområder i nord, som danner den nordlige afgrænsning af karakterområdet. Det påvirker dog den oplevelsesrige indsigt til kirken fra naboområdet i nord.

Byrandene omkring Svendborg og Egense fremstår primært grønne. Ved Svendborg afgrænser skoven Sofienlund byen fra det åbne land, mens den del af Svendborg, som ligger nord for skoven, adskilles visuelt fra det åbne land af et højedrag. Endvidere domineres karakteren her af lange sammenhængende og kraftigere levende hegn. Byranden markeres dog visuelt ved høje lysmaster i tilknytning til sportsanlægget syd for Sofienlund Skov samt lysmaster langs vejen vest for skoven.

Randene af nye beboelsesområder nord for Rantzausminde, og syd for Ollerup er lokalt meget synlige og dominerende i det tilstødende jordbrugslandskab. Den eksisterende byrand er dog omgivet af det planlagte byzoneområde Tankefuld og må som sådan forventes at ændre karakter.

Visuelle relationer til naboområderne

Vindmølleklyngerne ved Egense er synlige i det tilgrænsende karakterområde Hvidkilde Herregårdslandskab mod nord, hvor møllerne virker forstyrrende for udsigten fra vejen forbi herregården udover Hvidkilde Sø.

Forbrændingsanlægget i naboområdet mod nordøst ses stedvis tydeligt fra den østlige del af Egense landbrugsflade.

Den østlige del af karakterområdet er del af de udsigter, som findes på den vestlige side af Bregninge Bakke.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Kystlandskabet omkring Svendborg Sund

Kystforlandet ud mod Svendborg Sund præges af den bymæssige bebyggelse omkring Rantzausminde, der ligger helt ud til strandbredden. Stedvist imellem bebyggelserne findes offentlig adgang til kysten. Fra østsiden af Lehnskov Huse findes en vid udsigt ind i kystlandskabsrummet omkring Svendborg Sund. Denne visuelle sammenhæng knytter sig til modstående kyst og på langs af den bebyggede kystlinje ved Rantzausminde.

Karakteristika for modstående kyst

Den modstående kyst udgøres af Bregninge Bakke og præges især af et bælte af bevoksning langs selve kystlinjen samt lange sammenhængende levende hegn. Hegnene strækker sig op ad det bagvedliggende jævnt skrånende kystforland med dyrkede markflader. På toppen af Bregninge Bakke ligger Bregninge Kirke som et markant orienteringspunkt. Kystforlande, vandfladen og den modstående kyst ved Bregninge Bakke opleves som et sammenhængende velafgrænset rum, der dog åbner sig ud mod øhavet mod vest. Den korte afstand mellem kysterne bevirker, at de modstående kyster opleves som et sammenhængende landskab.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk delområde

Hovedparten af karakterområdet - 7.K1

I denne del af karakterområdet fremstår landskabskarakteren - betinget af den dyrkede, bølgede moræneflade med hegn og spredte mindre bevoksninger og små til middelstore gårde langs vejene - tydeligt. Endvidere afspejles landskabskarakterens oprindelse som blokudskiftet jordbrugslandskab stadig i karakteren, selvom landskabet har gennemgået en intensivisering af landbrugsdriften, som alle andre landbrugsområder i Danmark. Samspillet mellem naturgrundlag og kulturhistoriske mønstre afspejles ligeledes i det intensive landbrugslandskab på den lerede moræne. Landsbyen Egense har bevaret sin oprindelige struktur som vejlandsby, selvom den oprindelige bebyggelse er blevet suppleret med nyere huse, som slører landsbyens oprindelige fremtoning. På baggrund af disse forhold vurderes delområdet som karakteristisk.

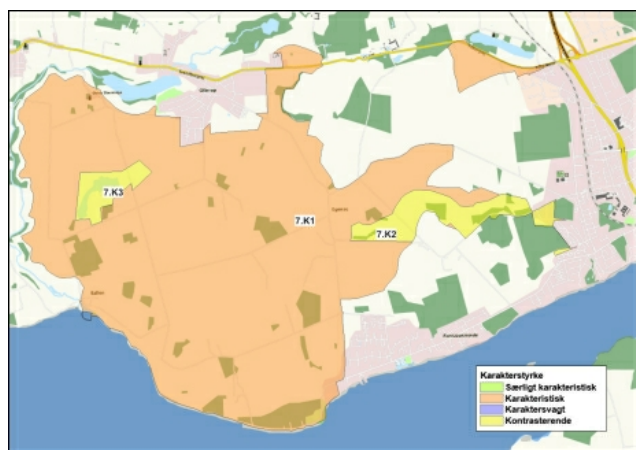
Kontrasterende delområde

Egense Ås - se delområde 7.K2

Delområdet omkring Egense Ås danner kontrast til karakterområdets nøglekarakteristika, såvel med hensyn til terrænform, bevoksningsstruktur og dyrkningsmønster: Egense Ås danner det dominerende landskabselement i delområdet og skaber den overordnede struktur og rumlige afgrænsning. Endvidere skaber braklagte marker og tilgroede lavbundsområder et stedvist mere komplekst dyrkningsmønster. Herudover ligger størstedelen af karakterområdets skove i dette delområde og danner markante rumlige afgrænsninger omkring små markfelter.

Råstofgraveområde - se delområde 7.K3

Råstofgraveområdet nordvest for Egense landsby danner kontrast til karakterområdets i kraft af indvindingsaktiviteten, de store grave samt de omgivende jordvolde

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Delområder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Egense Ås med omgivelser - 7.V1

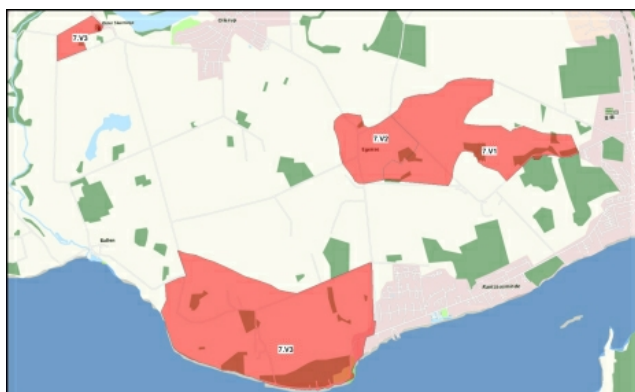
Delområdet med Egense Ås udgør et område med særlige visuelle oplevelsesmuligheder i kraft af det markante bakkedrag, der bugter sig igennem landskabet. På åsens sydlige side, især i den østlige ende, findes de mest markante terrænformer, hvor åsen rejser sig fra den jævne moræneflade. Her er terrænformen dog delvist sløret af krat og skov. Mod nord, hvor åsen gradvist går over i den foranliggende moræneflade, fremstår dens udstrækning og terrænform imidlertid tydeligt. Morænefladen, der ligger som et landskabeligt "forland" til åsen, er således af stor betydning for åsens landskabelige betydning, idet den understøtter terrænformen og giver mulighed for at opleve denne. Et vejforløb på tværs af åsen fra Egense i nord til Skovsbo i syd er stærkt præget af åsens terrænform og er endvidere omkranset af høj tunneldannende bevoksning domineret af asketræer. Dette vejforløb udgør en del af den visuelle landskabsoplevelse, som knytter sig til området.

Delområdet omkring Egense kirke - 7.V2

Indblikszonen til Egense kirke med den markante beliggenhed på en bakketop i randen af landsbyen og gode udsigts- og indblikforhold udgør et delområde med særlige oplevelsesmuligheder. Kirkens tilknytning til landsbyen Egense, der delvist har bevaret sin oprindelige struktur, understøtter de visuelle oplevelsesmuligheder, som knytter sig til kirken. Den del af indblikszonen og udsigtskilen, der ligger nord for kirken, er beliggende i det tilstødende landskabskarakterområde Hvidkilde herregårdslandskab.

Kyststræningen mellem Rantzausminde og Ballen - 7.V3

I kraft af de markante udsigtsmuligheder over det Sydfynske Øhav og samspillet mellem småskove, hegn og kystlinien samt kulturmiljøerne omkring Lehnskov og husmandsstederne ved kysten, vurderes dette delområde at have særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

Middelgod tilstand

Hovedparten af landbrugsfladen - 7.T1

Der er kun sket mindre ændringer i de karaktergivende landskabselementer i forhold til landskabskarakterens oprindelse. De overordnede strukturer i form af bebyggelsemønstre, vejnet og den dyrkede flade er således tilnærmelsesvist intakt. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer vurderes som middel til god, idet hovedparten af områdets bevoksningselementer samt bebyggelser fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand, mens hegnene, som er et centralt karaktergivende landskabselement, dog stedvist meget hullede og andre steder er blevet klippet ned. Tekniske elementer påvirker ikke landskabskarakteren væsentligt. I tilknytning til områdets frugtplantager findes høje poppelhegn, som lokalt er forstyrrende i forhold til oplevelsen af områdets landskabskarakter. På baggrund af disse forhold vurderes tilstanden samlet som middel.

Den centrale og østlige del af Egense Ås - 7.T2

Åsens terrænform er intakt, men stedvist sløret af opvækst af krat på og omkring åsen, især i tilknytning til tidligere åbne lavbundsområder, hvorved de karaktergivende forhold og visuelle oplevelsesmuligheder sløres. Endvidere slører tilgroningen af de tidligere åbne lavbundsområder den oprindelige sammenhæng mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre. Der findes dog områder, især i nord, hvorfra terrænformen erkendes tydeligt. Derfor vurderes tilstanden som middel.

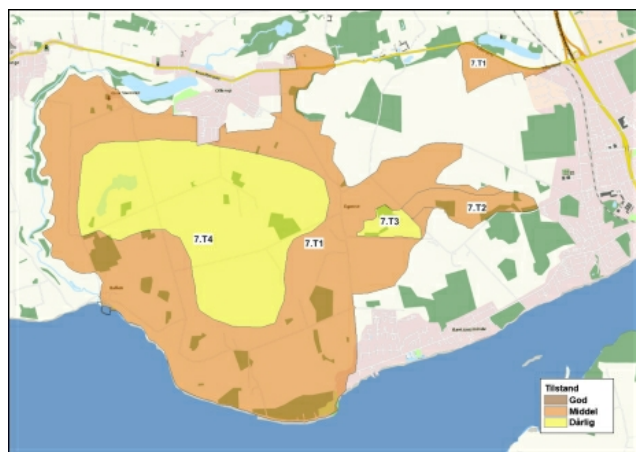
Dårlig tilstand

Vestlige del af Egense Ås - 7.T3

Denne del af åsen er også intakt, men delområdet er præget af krat og anden bevoksning i en sådan grad, at åsens terrænform og dermed dens karakter og visuelle oplevelsesmuligheder dårligt kan erkendes. Samtidig slører krat i tidligere åbne lavbundsområder samspillet mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre. Derfor vurderes denne del af åsen at være i dårlig tilstand.

Delområder omkring vindmøller, store landbrugsbygninger og råstofgrav vest for Egense - 7.T4

To vindmøllergrupper er stedvis synlige i en relativt stor del af området vest for Egense, men i kraft af deres mellemstore møller forstyrre de kun landskabskarakteren i nærzonen omkring møllerne, der set på større afstand ikke har visuel dominans i det åbne middelskala landskab. Nyere driftsbygninger på to landbrugsejendomme har ligeledes relativt visuel dominans i delområdet pga. deres højde og omfang, der adskiller sig fra de øvrige landbrug. Råstofgraveområdet med dets jorddeponier i den vestligste del af Egense området har visuel dominans i et mindre nærområde. I kraft af den samlede påvirkning fra disse anlæg mv. vurderes delområdet at være i dårlig tilstand.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Landskabets delvis åbne karakter og middelstore skala, som er betinget af de hullede og stedvist lave hegn i det let bølgede terræn samt de middelstore gårde, begrænser mulighederne for at indpasse og afskærme nye landskabselementer af stor skala og markante ændringer i landskabskarakteren. De mange hegn og mindre bevoksninger omkring bebyggelsen og spredt på markerne giver dog mulighed for at afskærme lave bebyggelser og enkeltelementer i overensstemmelse med landskabskarakteren. På baggrund af disse forhold vurderes landskabskarakteren generelt ikke at være særligt sårbar overfor nyanlæg og ændringer, med mindre disse er af større skala (højde, tyngde, arealudstrækning). Dog knytter der sig særlige forhold til visse delområder, se herunder.

Særligt sårbare delområder

Delområdet omkring Egense Ås - 7.S1

Egense Ås er den eneste større ås på Sydfyn. Åsen ligger som et markant og strukturerende landskabselement i et ellers homogent område karakteriseret ved dyrkede marker og levende hegn på en bølget moræneflade. Som beskrevet ovenfor knytter der sig oplevelsesmuligheder til åsen, dens dannelseshistorie og terrænform, udstrækning og strukturerende fremtoning. Det er således et vigtigt landskabstræk i området. Den åbne bølgede og dyrkede flade nord for Egense Ås og de visuelle oplevelsesmuligheder der knytter sig hertil vurderes at være sårbare overfor alle større ændringer og nyanlæg pga. de meget åbne rumlige forhold. Endvidere vurderes selve åsen at være sårbar overfor væsentlige ændringer i terrænforhold samt overfor nye bebyggelser, anlæg og yderligere bevoksning, der vil ændre/ tilsløre terrænen og forstyrre områdets skalaforhold. Samlet set vurderes ås-området at være sårbart.

Delområdet omkring Egense kirke og landsby - 7.S2

De gode ind- og udsigtsforhold, som knytter sig til Egense Kirke, afstedkommer en sårbarhed i indsigtssonen omkring kirken overfor ændringer i landskabet i form af bebyggelser, anlæg og beplantning. Den nordlige indsigtssone er beliggende i nabo-karakterområdet Hvidkilde herregårdslandskab, hvor sårbarheden for dette delområde er gennemgået. Også landsbyen med den velbevarede struktur og de mange gamle gårde og huse samt zonen omkring den er sårbar.

Kyststrækningen fra Ballen til Rantzausminde

Sårbarhed og kapacitet - 7.S3

De åbne rumlige forhold, som knytter sig til kysten og Øhavet, samt de visuelle oplevelsesmuligheder, der knytter sig til den kystnære skov, de små husmandssteder i skovbrynet samt udsigterne, gør området meget sårbart overfor større landskabsændringer og opførsel af nye anlæg. Der er ikke planlagt ændringer i denne del af karakterområdet, som fremtræder uforstyrret og i god tilstand i øvrigt.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Skovrejsning

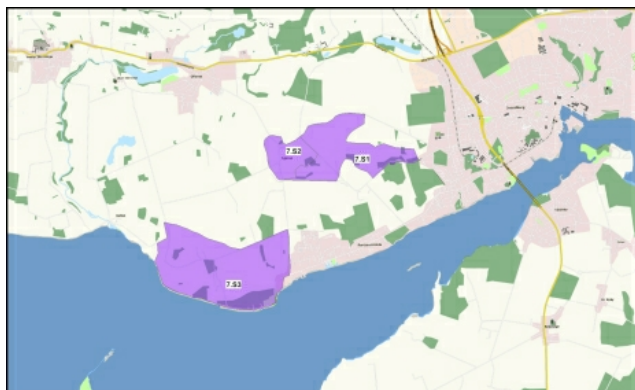
Nye skovområder vil fint kunne passes ind i denne del af karakterområdet, da småskove her (nær kysten og i den østlige del, er en del af området eksisterende karakter.

Ny by - Tankefuld

Der henvises til rapporten "Landskabelig tilpasning af Tankefuld", som rummer en detailvurdering af landskabets sårbarhed og kapacitet i forhold til ny by.

Vejreservation

En ny vej igennem den nordlige del af karakterområdet vil påvirke landskabets landbrugsmæssige karakter, men vil kunne indpasses i landskabet ved beplantning

Kort over sårbare områder.

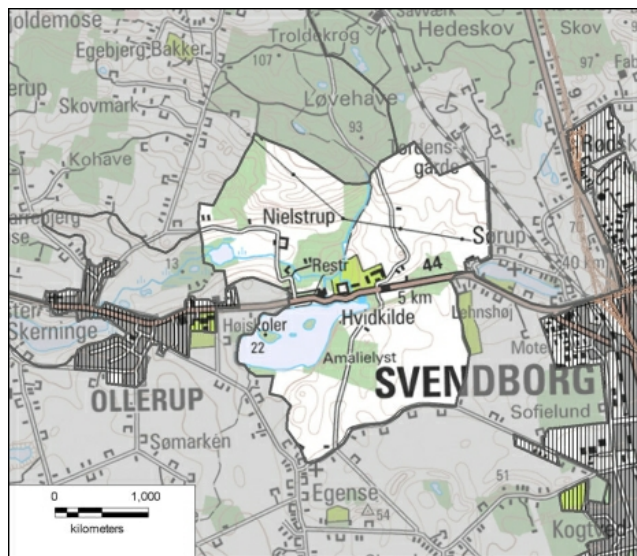

Hvidkilde Herregårdslandskab

Baggrund

Nøglekarakter

Herregårdslandskab med markante bygninger i tunneldal med søer samt skove og landbrug på tilstødende moræneflader.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Herregårdslandskab i markant tunneldal med søer og lavbundsarealer omkranset af markante dalsider, der går over i tilstødende moræneflader med skov- og landbrug. Særligt karaktergivende for området er den markante tunneldal og de karakteristiske bygningsanlæg, som knytter sig til herregårdslandskabet.

Terrænforholdene i tunneldalen og skovområderne mod nordvest skaber markante rumdannelse. Mod syd og øst åbner landskabet op mod de omkringliggende karakterområder. Tyngden i bebyggelsesstrukturen knytter sig til dalbunden med hovedbygninger, ladegård og vandmøller mens der spredt på de ellers bygningsløse moræneflader ligger små tjenesteboliger alle i samme byggestil. Tunneldalens forløb i samspil med bebyggelsesstrukturen skaber det overordnede mønster i karakterområdet.

I dalbunden skaber terrænforhold, søerne, segmenter af gamle alleer og bebyggelsen et fortættet og meget oplevelsesrigt herregårdsmiljø. I karakterområdets sydvestlige hjørne findes en markant indsigt til Egense kirke, som ligger i nabokarakterområdet, Egense Landbrugsflade.

Dalbunden er generelt fri for tekniske anlæg. Den nordlige moræneflade præges af den øst-/vestgående højspændingsledning samt affaldsforbrændingsanlægget i nabokarakterområdet.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabelementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som bør beskyttes

Den sydlige moræneflade, dalbunden omkring Hvidkilde Sø samt den nordvestlige del af morænefladen - 8.M1

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Landbrugsdrift på de dyrkede marker bør opretholdes.
- Indkigget til de markante skovbryn skal beskyttes
- Planlagt skovrejsning på den nordvestlige dalside ved Nielstrup skal undgås.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

- Området skal friholdes for ny bebyggelse. Kan dette ikke undgås skal ny bebyggelse opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, og arkitektur afstemmes og gives en farve efter den eksisterende meget homogene bebyggelse i området.
- Den landskabelige betydning af et eventuelt nyt byområde i nabokarakterområdet mod sydøst, skal nedtones ved at holde bebyggelsen lav og etablere en grøn byrand.
- Placeringen af en eventuelt ny vej placeres således at de store markfelter bevarer deres størrelse i videst muligt omfang.

Dalbunden omkring Nielstrup - 8.M2

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Tilgroning i dalbunden skal undgås. Rydning af krat i dalbunden og genopretning af de tidligere våde enge vil forbedre tilstanden og styrke oplevelsen af landskabet.
- Området skal så vidt muligt friholdes for ny bebyggelse. Kan dette ikke undgås skal ny bebyggelse opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, og afstemmes i arkitektur og farve efter den eksisterende meget homogene bebyggelse i området.
- Landbrugsdrift på de dyrkede marker bør opretholdes.

Den nordøstlige del af morænefladen - 8.M3

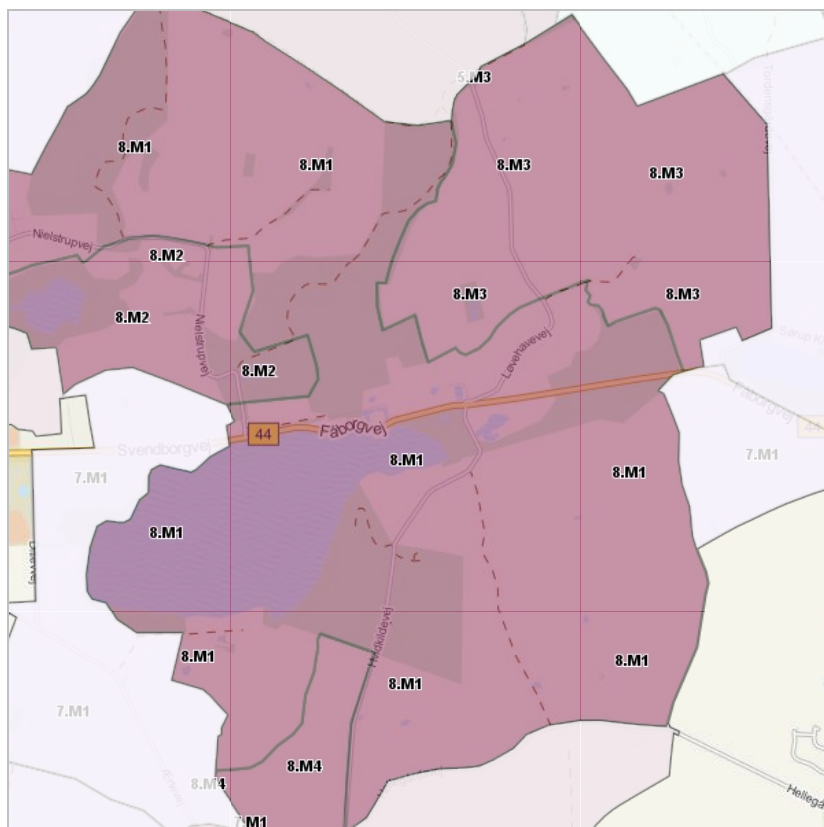
Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Landbrugsdrift på de dyrkede marker bør opretholdes.
- Evt. skovrejsning i området skal ske fra øst, følge de eksisterende skel og etableres i store sammenhængende områder der vil fortsætte områdets karakter med markante lange skovbryn.
- Området skal friholdes for ny bebyggelse. Kan dette ikke undgås bør ny bebyggelse kun opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, og afstemmes i arkitektur og farve efter den eksisterende meget homogene bebyggelse i området.

Indsigtskilen til Egense Kirke - 8.M4

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Landbrugsdrift på de dyrkede marker bør opretholdes.
- Indsigten til kirken skal holdes åben.
- Jordlægning af luftledningerne gennem området ville forbedre indsigten til kirken.
- Ved planlægning af en eventuelt ny vej bør indkigget til kirken (og den tilsvarende udsigt fra kirken, som er beskrevet for nabokarakterområdet) friholdes for markante anlæg og skærmende beplantning.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Home > Hovedstruktur > Landskab og kyst > Landskabsområder > Hvidkilde Herregårdslandskab - uddybende beskrivelse

Hvidkilde Herregårdslandskab - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Den nuværende struktur af ejerlavet omkring Hvidkilde og Nielstrup har sin oprindelse omkring 1700-tallet.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Morænefladerne mod nord og syd dyrkes intensivt og fremstår med store sammenhængende marker med størrelser på omkring 20-60ha.

Dalbunden omkring Orte Mølle og Nielstrup præges af lavbundsområder med ekstensiv arealanvendelse iform af braklagte arealer og forskellige tilgroningsstadier fra højstaudeng til ellesump.

Bevoksningsstruktur

I dalbunden og på overkanten af dalsiderne findes skovområderne Amalielyst, Hestehave, Dyrehave og Skovmark på omkring 20-30ha. af blandet løv og nål. De indre dele af Amalielyst skov fremstår diffus og hullet pga. renafrifter og bevoksninger af yngre bøge. Brynene består imidlertid af gamle ege, hvilket danner en markant rand mod det omkringliggende landskab. De øvrige mindre skovområder præges set udefra af yngre bevoksninger og nål.

Mod nord danner skoven Løvehave overgangen til nabokarakterområdet. Pga. det stigende terræn, som skoven ligger på, er det muligt at se ind i skoven og renafrifter, pyntegrøntbevoksninger og samlinger af lærketræer præger skovbilledet set udefra og giver en meget fliget og usammenhængende skovrand.

Typisk findes der langs vejene i dalbunden rester af stynede lindealleer.

En stor del af lavbundsarealerne i dalbunden er sprunget i krat og domineres af Rød-EI og andre fugttolerante arter.

Bebyggelsesmønster

Tyngden i bebyggelsesmønsteret ligger i dalbunden, med ladegård og hovedbygning til Hvidkilde, vandmøllerne Rødemølle og Ortemølle samt hovedbygning og driftsbygninger til Nielstrup. Hovedbygningen til Hvidkilde samt vandmøllen Rødemølle ligger markant placeret ved den østlige bred af Hvidkilde Sø kun adskilt fra denne af Fåborg-Svedborg vejen, som gennemskærer området.

På de omkringliggende moræneflader ligger syv små meget velholdte tjenesteboliger i skønvirkestil spredt.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Samlet danner karakterområdet og de karaktergivende landskabselementer et helstøbt og intakt kulturmiljø. De gamle vandmøller i dalbunden afspejler tydelig sammenhæng mellem naturgrundlaget og de kulturgeografiske mønstre og de overordnede strukturer iform af bebyggelse, stendiger og arealanvendelse kan genfindes på det historiske kort fra starten af 1900-tallet. Oprindeligt er Hvidkilde og Nielstrup to separate hovedgårde men Nielstrup blev op igennem historien opkøbt af ejeren til Hvidkilde, hvilket betinger en vis funktionel sammenhæng mellem de to hovedgårde.

Arealanvendelsen i dalbunden samt strukturen af skovene i den nordlige del af karakterområdet har dog ændret sig i forhold til de strukturer, som er gengivet på det historiske kort fra starten af 1900-tallet. Omkring Ortemølle og Nielstrup er de tidligere åbne lavbundsområder, der sandsynligvis har været græssede engarealer, under kraftig tilgroning og fremstår med højstaudeng og ellesump.

Den vestlige del af skovområdet, som danner den nordlige grænse for karakterområdet, er kommet til siden starten af 1900-tallet ligesom det skovområde, som forbinder Dyrehave med Løvehave samt Skovmark med Løvehave også er af nyere dato.

Tekniske anlæg

Områdets nordøstlige del, som udgøres af den dyrkede moræneflade, gennemskæres fra øst mod vest af en højspændingsledning med gittermaster. Endvidere kan affaldsforbrændingsanlægget i nabokarakterområdet ses fra denne del af karakterområdet.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Den sydvestlige del af den sydlige moræneflade gennemskæres af en mindre højspændingsledning og vindmøllerne vest for Egense ses tydeligt fra denne del af karakterområdet.

Ved Hvidkilde Sø i bunden af tunneldalen ligger hovedgården samt vandmøllen Røde Mølle som er afbilledet ovenfor. I baggrunden ses vindmøllerne på Egense Landbrugsflade.

På overkanten af den østlige del af tunneldalen ligger ladegården til Hvidkilde i rødt/hvidt bindingsværk i flere stokværk markant placeret i landskabet.

Den nordøstlige del af ejerlavet til Hvidkilde består af store dyrkede marker i bakket terræn. Karakterområdet afgrænses mod nord af skovene på Egebjerg Bakker.

Den markante skrånende dalside nordvest for Nielstrup.

Nielstrup set fra nord.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Hvidkilde Herregårdslanskab strækker sig over to typer af naturgrundlag. En øst-/vestgående tunneldal løber midt igennem karakterområdet og omgives mod nordøst og syd af flade til let bølgede moræneflader fra sidste istid. Tunneldalens form og bredde er stærkt varieret. På det bredeste sted er afstand fra den nordlige overkant af tunneldalen til den sydlige overkant omkring 2km mens den på det smalleste sted er omkring 200m.

Jordtype

Dalsiderne af tunneldalen består af moræneler, mens der i dalbunden findes ferskvandsdannelser i de områder, hvor der ikke er sø.

Jordbunden på de omkringliggende moræneflader består af moræneler.

Terræn

Dalbunden ligger mellem 15 og 20m.o.h. - højestliggende omkring Hvidkilde Sø og lavest omkring Nielstrup Sø. Især nord for Nielstrup rejser dalsiderne sig markant og når en højde på omkring 65m.o.h. inden terrænet knækker og går over i randmorænestrøget Egebjerg Bakker. Mod syd er terrænstigningen fra dalbunden mod morænefladen mindre markant og når en højde på omkring 35m.o.h.

Morænefladen mod syd fremstår terrænmæssigt jævn og ligger i en højde fra 35m.o.h. ved overkanten af tunneldalen til en højde på omkring 40m.o.h. i karakterområdets sydøstlige hjørne.

Terrænmæssigt fremstår morænefladen mod nordøst noget mere bølget og ligger i en højde fra 40m.o.h. ved overkanten af tunneldalen til omkring 50m.o.h. i karakterområdets nordøstlige hjørne.

Kompleksitet

Naturgrundlaget er moderat komplekst mht. terræn idet forekomst af terrænhældninger mellem 0-6° forekommer hyppigt i tilknytning til dalsiderne.

Hydrologi

Dalbunden gennemskæres af en å, som løber igennem søerne Hvidkilde Sø og Nielstrup Sø. Hvidkilde Sø er den største af søerne med en størrelse på omkring 60 ha mens Nielstrup Sø dækker omkring 4 ha og omkranses af et større sammenhængende lavbundsområde. I tilknytning til Ortemølle findes en mølledam.

Rumlige og visuelle forhold

Landskabskarakteren og dermed de rumlige visuelle forhold præges især af terræn, bebyggelse og skovene i området.

De stedvist markante dalsider og skovområderne skaber markante lukkede landskabsrum i den centrale og nordvestlige del af karakterområdet. Dalsiden nord for Nielstrup fremstår særlig markant med store opdyrkede flader der fremhæver terrænet og med et markant skovbryn der afgrænser området langs højderyggen.

Som kontrast til dette åbner landskabet sig mod øst og syd. Dette mønster understøttes af bebyggelsen, som har sin tyngde i dalbunden i form af hovedbygninger, ladegård og vandmøller mens der på morænefladerne findes små spredtliggende tjenesteboliger alle i samme byggestil og farver.

Dalbunden og den fortættede forekomst af markante bygningsanlæg, som findes i dalbunden, fremstår som et særligt delområde dog i tæt landskabelig sammenhæng med de enkle og åbne moræneflader. I det sydvestlige hjørne fremstår Egense Kirke tydeligt i landskabet pga. dens højere liggende placering mod syd.

Kirkeindsigtszonen til Egense Kirke gennemskæres af en mindre højspændingsledning mens den nordlige moræneflade præges af en nyere og noget større højspændingsledning samt affaldsforbrændingsanlæg i nabokarakterområdet. Fra vejen mellem hovedbygningen til Hvidkilde og Hvidkilde Sø kan vindmøllerne på Egense Moræneflade ses.

Visuelle relationer til naboområderne

Mod nordøst og mod syd åbner landskabet sig mod de omkringliggende landskabskarakterområder, som præges af dyrkede marker og levende hegn. Mod nordøst præges landskabsoplevelsen af forbrændingsanlægget, som ligger højt placeret i landskabet nordvest for Svendborg. Lokalt i dalbunden findes visuel sammenhæng med vindmølleklyngerne på Egense Landbrugsflade mod syd.

Visuelle relationer til kystlandskabet

Der er ingen visuelle relationer til kystlandskabet.

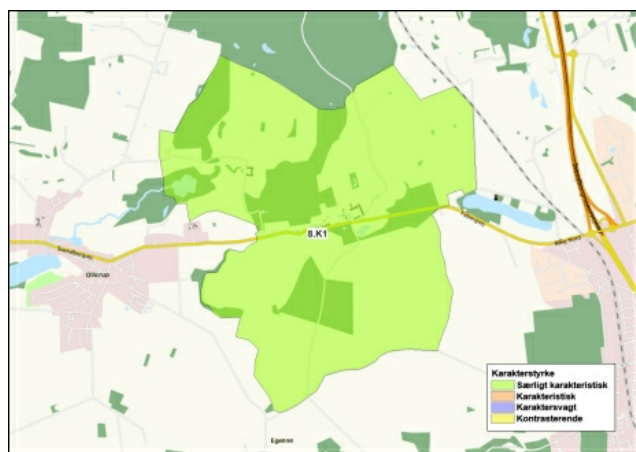
Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk område

Hele karakterområdet - 8.K1

De karaktergivende landskabselementer i form den markante tunneldal der gennemskærer morænefladerne samt placering af skov og bebyggelse i området fremstår tydelige. Endvidere fremstår karakteren intakt og samspil mellem naturgrundlag og kulturgeografiske mønstre afspejles tydeligt i landskabskarakteren. Hele området vurderes derfor at være særligt karakteristisk.

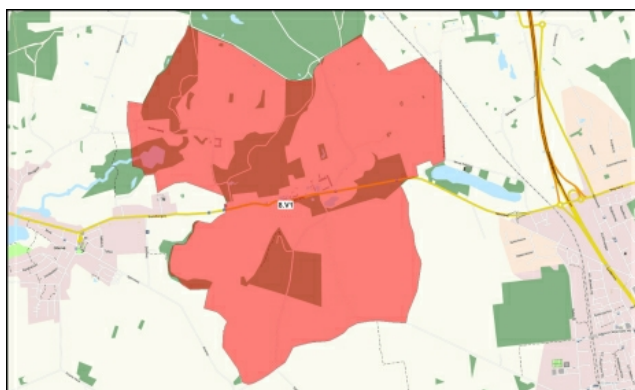
Kort over delområdet.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Hele karakterområdet - 8.V1

Karakterområdet fremstår som en samlet enhed bestående af den koncentrerede placering af bygningsanlæggene i den markante dalbund omgivet af de dyrkede moræneflader med skov- og landbrug. De spredtliggende tjenesteboliger på morænefladerne understreger sammenhængen i områdets herregårdsprægede karakter. På baggrund af disse forhold vurderes det at der knytter sig særlige visuelle oplevelsesmuligheder til hele karakterområdet.

Egense Kirke, som ligger i nabokarakterområdet på en lokal bakketop ved den østlige rand af landsbyen Egense, opleves særligt tydeligt fra den sydøstlige del af landskabskarakterområdet. Indsigtskilen til Egense Kirke vurderes at indeholde særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Den sydlige moræneflade, dalbunden omkring Hvidkilde Sø samt den nordvestlige del af morænefladen - 8.T1

De karaktergivende landskabelementer fremstår generelt i vedligeholdelsesmæssig god tilstand. Især bygningsanlæggene til Hvidkilde, Hvidkilde Sø, de dyrkede marker samt stendiget mod syd fremstår i særlig god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Set udefra fremstår skoven Amalielyst i vedligeholdelsesmæssig god tilstand selvom den indvendige struktur er diffus - skoven vurderes at indgå som et landskabelement i god vedligeholdelsesmæssig tilstand på trods af dens indre form og pga. dens intakte rande.

Med udgangspunkt i det historiske kort vurderes landskabskarakteren at være intakt. Dog er der kommet ny skovbevoksning til mellem Løvehave og Dyrehave, der fremstår forstyrrende pga. artssammensætningen.

Den sydlige, centrale og nordvestlige del af karakterområdet er uforstyrret af tekniske anlæg.

Den sydlige del, den centrale del med undtagelse af området omkring Ortemølle og Nielstrup samt den nordvestlige del vurderes samlet set at være i god tilstand.

Middel tilstand

Dalbunden omkring Ortemølle og Nielstrup - 8.T2

Lavbundsområderne i dalbunden omkring Ortemølle og Nielstrup, som på de historiske kort præges af engsignatur, er i dag under kraftig tilgroning. Det oprindelige samspil mellem natur og kultur sløres og muligheden for at opleve de terrænmæssige forhold, som knytter sig til tunneldalen sløres af opvækst af krat. Driftsbygningernes murværk og de nære omgivelser til Nielstrup fremstår ikke vedligeholdte, herunder er en askeallé langs vejen til Nielstrup knap synlig pga. tilgroning mellem træerne.

Denne del af karakterområdet er dog fri for forstyrrende tekniske anlæg. På baggrund af den dårlige vedligeholdelsesmæssige tilstand af lavbundsområderne og den delvist slørede intakthed som dette betinger, vurderes det at dette delområde er i middelgod tilstand.

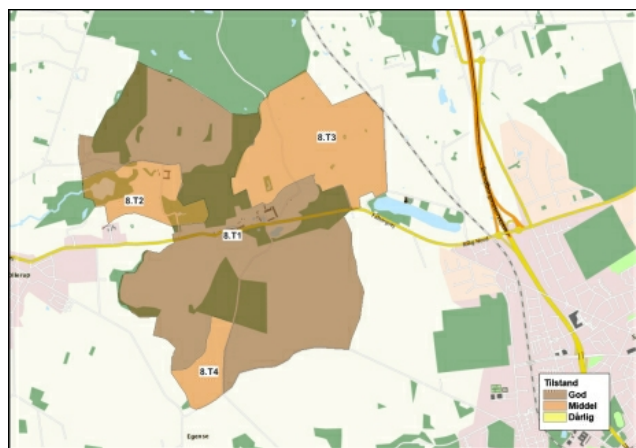
Den østlige del af den nordlige moræneflade - 8.T3

Mod nordøst gennemskæres morænefladen af en højspændingsledning og synligheden af affaldsforbrændingsanlægget mod øst virker forstyrrende på landskabskarakteren. Endvidere fremstår skovbrynet og de nyere skovområder ved Løveskov diffust og stedvist forstyrrende på landskabskarakteren. Pga. de forstyrrende tekniske anlæg og den diffuse skovrand vurderes den nordøstlige del af morænefladen at være i middelgod tilstand.

Indsigtskilen til Egense Kirke - 8.T4

En mindre højspændingsledning gennemskærer netop indsigtskilen til Egense Kirke. Trods højspændingsledningens ringe størrelse virker den forstyrrende på den landskabelige oplevelse i området, pga. sammenfald mellem masternes placering i forhold til kirken.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Hele området er vurderet som særligt sårbart - se derfor nedenstående beskrivelse af sårbarheden.

Særligt sårbare delområder

Hele karakterområdet - 8.S1

Karakterområdet udgør en sammenhængende funktionel enhed med bygningsanlæg til de to hovedgårde samt tilhørende ejerlav, som stadig afspejles tydeligt i landskabskarakteren. Landskabet er særligt sårbart overfor nyt byggeri, som vil bryde oplevelsen af denne funktionelle enhed. Landskabet er endvidere særligt sårbart overfor byggeri, som vil ændre det eksisterende byggeris hierarki, med de store bygningsmassiver koncentreret på to punkter i dalstrøget og små enheder spredt på dyrkningsfladerne.

Muligheden for at opleve tunneldalens markante terræn og de åbne vandflader er særligt sårbar overfor tiltag som vil sløre terrænet, f.eks. skovrejsning og tilgroning. Endvidere er dalstrøget særligt sårbart overfor nyt byggeri eller tekniske anlæg, af sådanne dimensioner af terrænets betydning vil nedtones.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Vejreservation

Karakterområdet åbner sig mod sydøst og syd. I karakterområdets sydlige del er udlagt en arealreservation til en ny vej. Ønskes karakterområdets værdier bevaret bør udstrækningen af nye anlæg begrænses og deres placeringen sikre at markfelternes store størrelse bevares.

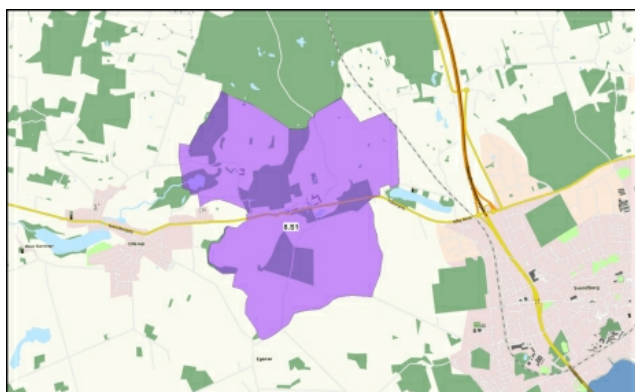
I den sydvestlige del af karakterområdet vil den fremtidige vej gennemskære indsigtszonen til Egense Kirke. Pga. kirkens middelstore skala vil den landskabelige oplevelse, som knytter sig til indsigtszonen let forstyrres af nye anlæg. For at minimere de negative konsekvenser af et nyt vejforløb bør det tilstræbes at friholde vejforløbet omkring kirken for skilte, lysmaster og andre tekniske anlæg, som kan knytte sig til et vejforløb. Endvidere bør beplantning langs vejen udgås for at bevare indsigtszonen.

Byzone i nabokarakterområdet

I nabokarakterområdet mod sydøst er udlagt perspektiv områder til ny by og nye erhvervsområder. Pga. den åbne moræneflade, som præger den sydøstlige del af landskabskarakterområdet vil den visuelle sammenhæng til nye anlæg i dette område være tydelig. Som afbødende foranstaltning kan etableres bevoksning langs randen af den nye bebyggelse og mødet mellem bebyggelsen og herregårdslandskabet bør blødes op ved at holde bebyggelsen lav.

Skovrejsning

Den markante terrænkant nord for Nielstrup er udpeget som skovrejsnings område. Ved tilplantning vil en af tunneldalens mest markante dalsider sløres og de særlige visuelle oplevelsesmuligheder, som knytter sig til området ligeledes sløres. Denne terrænskrænt vurderes derfor at være særligt sårbar overfor denne planlagte ændring.

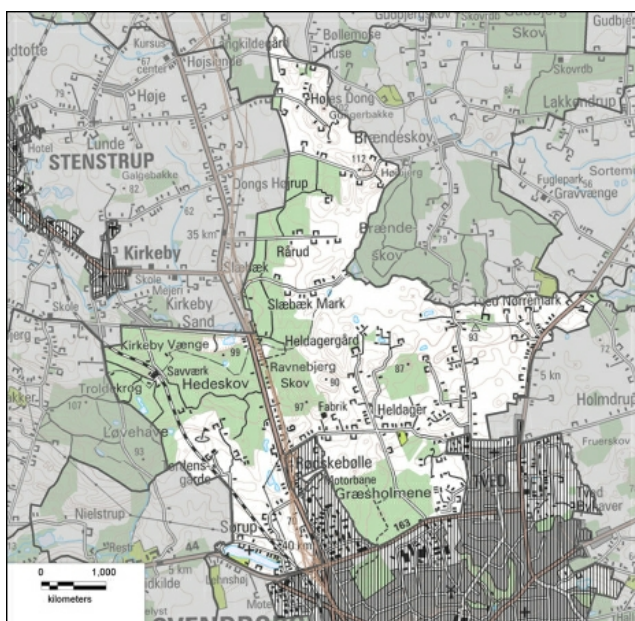
Kort over sårbare områder.

Heldager Bakkelandskab

Baggrund

Nøglekarakter

Storbakket middel til småskala landskab med dyrkede marker, skovområder, mange husmandssteder, kraftige levende hegn og småbevoksninger omkring afløbsløse vandhuller på markerne.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Storbakket landbrugsområde med enklaver af husmandssteder, mange småbevoksninger, levende hegn og skove. I tilknytning til husmandsbebyggelserne domineres landskabet af hobbypræget landbrugsdrift. Enkelte mindre gårde med kvæg eller svin findes spredt i området omgivet af middelstore markfelter uden bebyggelse.

Terræn og bevoksning danner varierende rumlige forhold, der skifter mellem lukkede landskabsrum i terrænlavningerne og kig over landskabet fra bakketoppene. De mange karaktergivende landskabselementer i form af terræn, småbevoksninger, levende hegn, skov og bebyggelse skaber et komplekst landskab, der varierer mellem småskala landskaber med enklaver af små husmandssteder og middelskala, åbne landskaber omkring enkelte større gårde i området.

Især hovedgården Heldagergård fremstår tydeligt i landskabet midt i karakterområdet, hvor den ligger omgivet af større sammenhængende og bygningsløse markflader afgrænset af lange stedvist sammenhængende stendiger.

Området er generelt højtliggende i forhold til omkringliggende landskaber, hvilket stedvist giver mulighed for vide udsigter over op til flere nabokarakterområder. Især fra hovedvej A9 mod vest/sydvest samt fra Højbjerg i den nordlige del af karakterområdet findes vide udsigter.

Omgivet af skovområderne Fruensvænge og Hedeskov ligger en golfbane i områdets sydvestlige del.

Den centrale og nordlige del af karakterområdet er uden tekniske anlæg mens den sydlige og sydvestlige del af karakterområdet præges af større tekniske anlæg (motorvejen, forbrændingsanlægget) og nærheden til Svendborg i form af lysmaster langs vejene, nyere 1900-tals bebyggelse og stedvise kig til byranden af Svendborg.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Strategi og indsats

Områder som bør beskyttes

Den nordlige del - 9.M1

Særligt karakteristisk, god tilstand, særlige visuelle oplevelsesmuligheder omkring Højbjerg

- Området bør fortsat dyrkes.
- Landskabet skal friholdes for skovrejsning og anden beplantning, som vil sløre muligheden for at opleve terrænet.
- Området skal friholdes for byggeri og tekniske anlæg, som vil påvirke landskabet.
  - Evt. ny bebyggelse skal følge den eksisterende bebyggelsesstruktur med bygningerne placeret lavt i terrænet.
  - Evt. ny bebyggelse skal tilpasses områdets lille skala.
- Udsigten fra Højbjerg skal beskyttes ved at friholde udsigten for ny bevoksning, tekniske anlæg og ny bebyggelse.

Omkring Heldagergård - 9.M2

Karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Området bør fortsat dyrkes.
- Stendigerne i området skal beskyttes
- Den åbne dyrkningsflade skal friholdes for ny bebyggelse.
- Eventuel ny skov bør minimeres og indpasses således at der dannes lange sammenhængende og markante skovbryn med en artssammensætning, der svarer til den eksisterende bevoksning.

Syd og øst for Heldagergård - 9.M3

Særligt karakteristisk, god tilstand

- Området bør fortsat dyrkes.
- Muligheden for at opleve områdets markante terræn skal bevares ved at friholde området for beplantning, som vil sløre dette.
- Området friholdes for byggeri og tekniske anlæg, som vil påvirke landskabet.
- Eventuel ny bebyggelse placeres lavt i terrænet.
- Eventuel ny bebyggelse tilpasses områdets lille skala.

Omkring Slæbæk og Rårud - 9.M4

Karakteristisk, god tilstand

- Evt. ny bebyggelse skal følge den eksisterende bebyggelsesstruktur med bygningerne langs vejene
- Evt. ny bebyggelse skal afpasses områdets lille skala.
- Oplevelsen af at være i et skovpræget landskab, som de omkringliggende skovbryn skaber, bør bevares.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Den østlige, sydlige og sydvestlige del - 9.M5

Karakteristisk, middel tilstand

- Eventuel ny bebyggelse skal placeres lavt i terrænet.
- Eventuel ny bebyggelse skal tilpasses landskabets lille skala enten ved byggeriets størrelse eller dets placering i landskabet, således at det ikke opleves fra de omkringliggende landskaber.
- Eventuel skovrejsning eller anden beplantning i området skal ske under hensyntagen til udsigter og visuelle sammenhænge i landskabet og mulighederne for at opleve det bakkede og terræn.
- Indsigtskilen omkring Sørup Kirke friholdes for bebyggelse, anlæg og beplantning som vil sløre oplevelsen af kirken.
- Udsigten over landskabet fra landvejen A9, øst for Stevningen, friholdes for bebyggelse, anlæg og beplantning som vil bryde udsigten.

Omkring motorvejen - 9.M6

Karakteristisk, dårlig tilstand

- Skovrandene langs motorvejen i den nordlige del af karakterområdet skal fastholdes.
- Landskabet vest for motorvej og hovedvej, ved Sørup kan fint udnyttes til skovrejsning, som udpegningen giver mulighed for. Dette vil nedtone indkigget til forbrændingsanlægget fra vest.
- Den østlige grænse af erhvervsområdet øst for Rødskebølle gives en grøn kant.

Områder som kan ændres

Tordensgårde, golfbane - 9.M7

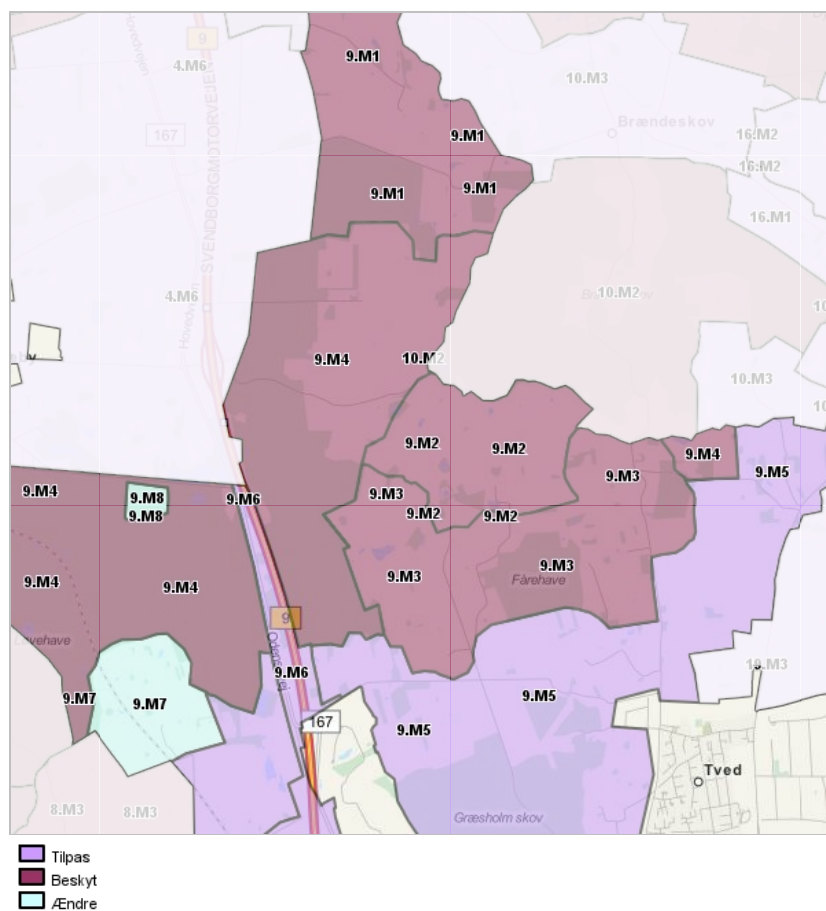
Karakteristisk, middel tilstand

- Områdets karaktergivende skovbryn og levende hegn vedligeholdes.
- Tilbageværende tegn på landskabets oprindelse i form af gårde, diger o.a. bør opretholdes.
- Ved eventuelle ændringer i landskabskarakteren skal hensynet til de visuelle sammenhænge til landskabet mod syd inddrages og respekteres.

Graveområdet ved Sellebjerg - 9.M8

Kontrasterende, dårlig tilstand

- Når graveaktiviteten er afsluttet bør landskabet reetableres således at det passer ind i det omkringliggende landskab og/eller skaber et oplevelsesrigt delområde.

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Heldager Bakkelandskab - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen og det udskiftede landbrugslandskab.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Marker i området dyrkes intensivt. Enkelte mindre husdyrbrug med intensiv drift findes spredt i området omgivet af større markfelter på omkring 30ha. Ellers domineres området af husmandssteder tilknyttet hobbybrug med heste, juletræer og et par køer eller får nær bebyggelsen omgivet af markfelter på omkring 5-10ha.

Bevoksningsstruktur

Markfelterne adskilles typisk af kraftige levende hegn og bevoksede sider, bestående af en bred vifte af løvfældende buske og træer. I de centrale dele af området er overstandere af eg hyppigt forekommende.

Småbevoksninger af løv og nål er hyppigt forekommende i området. Typisk findes de i tilknytning til de vandfyldte lavninger.

En række småskove ligger i den sydlige og centrale del af karakterområdet mens den vestlige og nordvestlige del rummer større sammenhængende skovområder. I nabokarakterområdet Gudbjerg Dødislandskab ligger et sammenhængende skovområde, som markerer grænsen af karakterområdet Heldager Bakkelandskab mod øst.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i området domineres af husmandssteder, der ligger samlet i enklaver adskilt af mindre områder uden bebyggelse. Især i den sydlige del omkring Heldager er byggestil og alder varieret.

Enkelte gårde findes i området primært i den centrale og østlige del. Centralt i området ligger hovedgården Heldagergård omgivet af bygningsløse markflader, som afgrænses af lange sammenhængende stendiger.

Bebyggelsen i området ligger primært placeret lavt i terrænet, således at bakketoppene er friholdt.

Karakterområdets eneste landsby er kirkelandsbyen Sørup i områdets sydvestlige hjørne. Sørup består af en række mindre huse og husmandssteder samt kirken, som ligger langs Sørup Sø.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Heldager Bakkelandskab udgør primært de yderste dele af ejerlavene til en række landsbyer, som ligger ude omkring området. Den perifere placering af områderne indenfor Heldager Bakkelandskab i forhold til ejerlavenes udstrækning, forklarer bebyggelsesstrukturen, som domineres af husmandssteder og mindre gårde.

I tilknytning til Heldagergård lå tidligere et teglværk. I dag er kun få bygninger af de tidligere eksisterende tilbage og de tørvegrave, som tidligere lå i det tilstødende lavbundområde er i dag groet til. Herudover fremstår ejerlavet til Heldagergård tilnærmelsesvist intakt. Især et meget langt stendige ved ejerlavets nordøstlige grænse der afgrænser de større åbne marker i det bølgede terræn, understreger tidsbybden i området.

Tekniske anlæg

Karakterområdets sydvestlige del gennemskæres i nord-/sydgående retning af motorvejen mellem Svendborg og Odense. Parallelt med denne løber en højspændingsledning. Karakterområdets sydvestlige del præges endvidere af forbrændingsanlægget, som ligger ved Rødskebølle. Det ligger højt i terrænet og kan ses fra store dele af det omkringliggende landskab mod vest/sydvest.

I den sydlige og østlige del af karakterområdet præges karakteren af en højspændingsledning, en samling af 3 vindmøller samt en telefonmast.

Byranden af Svendborg fremstår generelt grøn. I den østlige del (nord for Tved) er dog visuel sammenhæng med et nyere industriområde i nabokarakterområdet mens der i den vestlige del lokalt er visuel sammenhæng med randen af industriområdet syd for Rødskebølle.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Et mindre graveområde findes ved Sellebjerg i karakterområdets vestlige del, nær grænsen til Stenstrup Issø mod nord.

Husmandssteder og mindre gårde i det storbakkede terræn præger landskabskarakteren. Her vest for Højbjerg i karakterområdets nordlige del.

Husmandssteder og megen bevoksning i storbakket terræn nord for Træbjerg i karakterområdets østlige del.

Ejerlavet til Heldagergård præges af middelstore og bygningsløse markfelter, som afgrænses af stendiger.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Heldager Bakkelandskab består af et mindre randmorænestrøg der dækker omkring 25 km².

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler iblandet mindre områder med ferskvandsdannelser og smeltevandssand og -grus.

Terræn

Terrænet består af store tætliggende runde bakkeformationer. Bakketoppene når generelt højder på omkring 80-90 m.o.h. i et terræn som ellers ligger omkring 70-80m.o.h. Terrænhældninger på 0-6° er hyppige i området.

Området ligger højt i forhold til de omkringliggende landskaber.

Kompleksitet

Som beskrevet ovenfor er terrænhældninger på 0-6° hyppige, hvilket betinger en vis kompleksitet i området.

Hydrologi

Små vandfyldte og afløbsløse vandhuller findes spredt i områdets terrænlavningerne.

Rumlige og visuelle forhold

Landskabskarakteren præges af samlinger af husmandssteder, som ligger spredt i det storbakkede terræn. Levende hegn og småbevoksninger er hyppige i området og større skovområder præger store dele af karakterområdet. Enkelte større gårde findes i området hvor de ligger omgivet af større markfelter.

Terrænet og den hyppige bevoksning skaber et middel- til småskala landskab med lukkede landskabsrum, der brydes af kig ud over landskabet fra bakketoppene. De mange og tætliggende landskabselementer danner et lettere komplekst landskab. Småskala landskabet brydes stedvist af områderne omkring det større gårde, hvor skalaen er middel. Dette får karakterområdet til at fremstå lettere varieret. Større sammenhængende skovområder danner en visuel grænse mod vest og øst mens Græsholmene bryder den visuelle sammenhæng mellem karakterområdet og en stor del

af randen omkring Svendborg.

Stedvist findes markante udsigter, som strækker sig på tværs af flere nabokarakterområder. Fra hovedvej A9 er vid udsigt mod vest/sydvest og Hvidkilde Herregårdslandskab og Egense Landbrugsflade. Fra Højbjerg i den nordlige del af karakterområdet er udsigt i alle retninger med undtagelse af sydøst. I denne del af karakterområdet, omkring Højbjerg, fremstår landskabet særligt bakket.

Hovedgårdsjorden nord for Heldagergård præges af større marker, der opdeles af lange og primært velholdte stendiger.

I karakterområdets sydvestlige hjørne er indsiget til Sørup Kirke.

Nordvest for Svendborg præges landskabet af motorvejen, en række højspændingsledninger, forbrændingsanlægget samt den vestvendte rand af industriområdet ved Svendborg. Karakterområdets sydlige og østlige del præges af en højspændingsledning, en række vindmøller en telemast samt fra den østlige rand af karakterområdet (nord for Tved) indsiget til et nyt industriområde i randen af Svendborg.

Visuelle relationer til naboområderne

Som beskrevet ovenfor findes tydelige visuelle sammenhænge med nabokarakterområderne mod vest fra enkelte af karakterområdets højest liggende punkter. Forbrændingsanlægget er placeret på toppen af den terrænstigning, som findes fra Egense Landbrugsflade. Dette betyder at værket kan ses fra de nordøstlige dele af karakterområdet omkring Egense samt fra den nordlige del af Hvidkilde Herregårdslandskab.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særlig karakteristisk

Den nordlige og centrale del af karakterområdet - 9.K1 og 9.K3

De karaktergivende landskabselementer i form af terræn, små husmandssteder, som ligger lavt placeret i landskabet og de kraftige levende hegn, som tilsammen skaber er varieret middel- til småskala landskab fremstår særligt tydeligt i disse to delområder.

Endvidere har bebyggelse og bevoksning overordnet set bevaret sin oprindelige struktur. Enkelte levende hegn er fjernet, men skalaen er stadig lille til middel. En del af områdets tidligere vandfyldte og våde lavninger er nu drænet, men landskabet, især det sydlige delområde, har bevaret en del af disse vandfyldte lavninger.

Naturgrundlaget med det meget bakkede terræn afspejles tydeligt i områdets arealanvendelse med de mange små husmandssteder, mindre markflader og høje andel af småbevoksninger og skove.

Samlet vurderes disse to delområder som særligt karakteristiske.

Karakteristisk

Hele karakterområdet med undtagelse af golfbanen ved Tordensgårde og den nordlige og centrale del - 9.K2

De karaktergivende landskabselementer i form af terræn, bebyggelse og bevoksning fremstår tydeligt i hele karakterområdet. Dog er det bakkede terræn stedvist mindre markant i disse dele af karakterområdet. Især omkring Heldagergård, Slæbæk Mark, Rårud og nord for Sørup er terrænet mere bølget end bakket.

Det oprindelige samspil mellem naturgrundlaget i form af det bakkede terræn og arealanvendelsen afspejles stadig i de kulturgeografiske mønstre og strukturer i form af de mange husmandssteder. En del nyere bebyggelse er dog kommet til samtidig med at mange levende hegn er fjernet. Dette er især tilfældet omkring Rårud, Slæbæk Mark, landevejen ved karakterområdets østlige grænse og nord for Rødskebølle.

På dette grundlag vurderes disse dele af karakterområdet som karakteristisk.

Karaktersvagt delområde

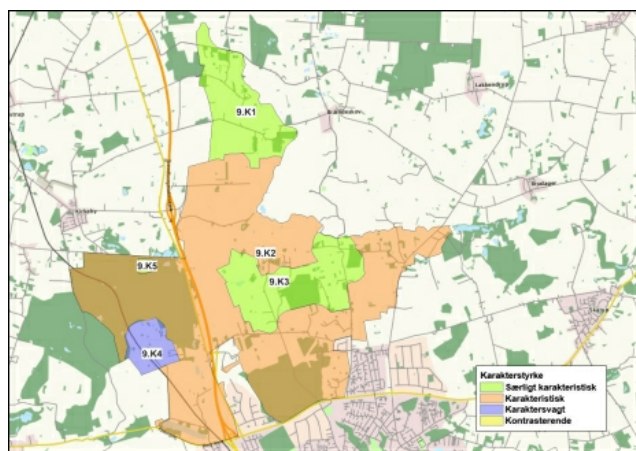
Golfbanen ved Tordensgårde - 9.K4

Her er den oprindelige landskabskarakter forsvundet til fordel for et typisk golflandskab med parklignende fremtoning, hvilket gør landskabet karaktersvagt i forhold til de øvrige dele af karakterområdet.

Kontrasterende delområde

Graveområde ved Sellebjerg - 9.K5

I dette område graves råstoffer, hvilket giver landskabet et markant anderledes udtryk end den øvrige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

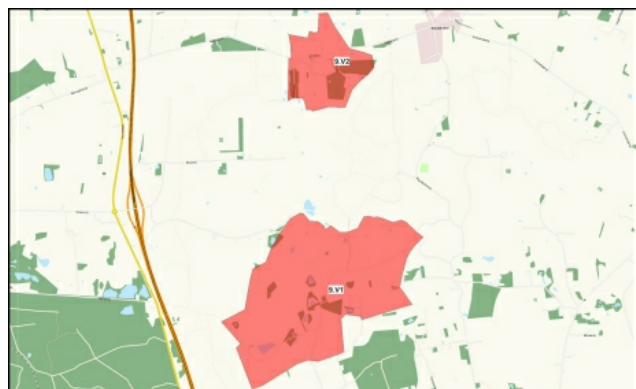
Delområder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Landskabet omkring og nord for Heldagergård - 9.V1

I denne del af karakterområdet findes lange kig over det bølgede til svagt bakkede markflader, hvor lange stendiger i samspil med store bygningsløse dyrkningsflader vidner om kulturhistorien i området og dets tilknytning til hovedgården Heldagergård. På baggrund af disse forhold vurderes området at indeholde særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Udsigten fra Højbjerg - 9.V2

Fra Højbjerg findes en markant udsigt udover det omkringliggende storbakkede landskab og videre til nabokarakterområderne. Det lange kig over landskabet rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Den nordlige og centrale del af karakterområdet - 9.T1

Som beskrevet under vurderingen af karakterstyrke fremstår disse dele af karakterområdet forholdsvist intakt i forhold til dets oprindelse. Dog er en række nyere bebyggelser og juletræskulturer kommet til omkring Slæbæk Mark og Rårud. Dette vurderes dog at være underordnet i forholdt til at områdets karaktergivende elementer i øvrigt fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand og at området er uforstyrret af tekniske anlæg. Derfor vurderes området samlet at være i god tilstand.

Middelgod tilstand

Den sydlige og østlige del af karakterområdet - 9.T2

I denne del af karakterområdet præges karakteren af nærheden til Svendborg og en række tekniske anlæg. Nærheden til Svendborg afspejles i lysmaster langs nogle af vejene nærmest Svendborg og højere andel af nyere bebyggelser, herunder genbrugspladsen, end tilfældet er i de øvrige dele af karakterområdet. Disse forhold

giver tilsammen indtryk af at mindre intakt landskab.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer er generelt god.

Området nord/nordøst for Svendborg præges af en højspændingsledning, en telemast nær Træbjerg og visuel sammenhæng med en række vindmøller i nabokarakterområdet, som virker lokalt forstyrrende på landskabsoplevelsen.

Samlet vurderes tilstanden som middel.

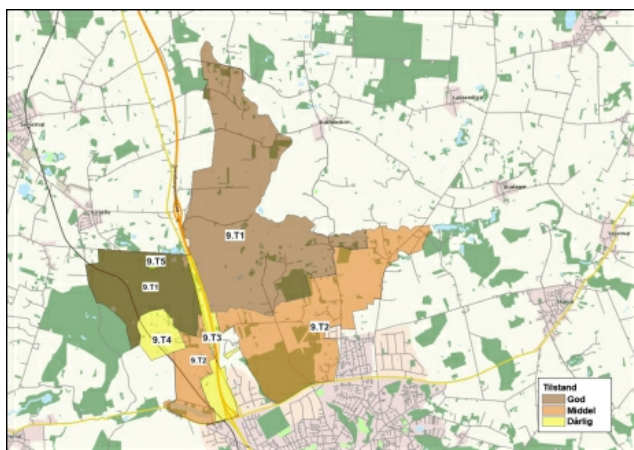
Dårlig tilstand

Mindre delområde i den sydvestlige del af karakterområdet ved Rødskebølle og motorvejen - 9.T3

I dette område er landskabet påvirket af motorvejen og den højspændingsledning, som løber parallelt med. Endvidere er der tydeligt visuel sammenhæng med forbrændingsanlægget ved Rødskebølle. Disse elementer bryder landskabets intakthed og virker forstyrrende. Samlet vurderes dette delområde derfor at være i dårlig tilstand.

Golfbanen ved Tordensgårde - 9.T4

Den del af karakterområdet hvor golfbanen ligger, har ikke længere sammenhæng med landskabskarakteren i den øvrige del af karakterområdet. Den oprindelige karakter er forsvundet, hvilket giver lav intakthed og området er forstyrret af den parklignende fremtoning, som præger golfbanen. Omkring golfbanen ved Tordensgårde vurderes karakteren derfor at være i dårlig tilstand.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Sårbarheden i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

De varierede terrænformer samt den hyppige bevoksning giver mulighed for at afskærme nyt byggeri eller nye anlæg i de lavere liggende områder. Fra bakketoppene findes imidlertid kig ud over området, hvilket stedvist betinger visuel sammenhæng indenfor større delområder. Disse visuelle sammenhænge er vigtige at inddrage i forbindelse med eventuel indpasning af nye anlæg. Skalaen i landskabet er lille til middel, hvilket stiller krav til størrelsen af nye anlæg. Store anlæg vil, af hensyn til områdets karakter være svære at indpasse og landskabet vurderes derfor at være sårbart overfor disse. Der kan dog stedvist hvor skalaen er større og afstanden mellem bakkeformationerne tillader det, være mulighed for indpasning af disse større anlæg. Karakteren vurderes på baggrund af disse overvejelser at rumme en vis kapacitet i forhold til nye anlæg.

En stor del af karakterområdet er udpeget som skovrejsningsområde. Den eksisterende skov, som præger karakteren, knytter sig primært til randområderne eller nabokarakterområderne. Ny skov indenfor området vil potentielt potentiel sløre de terrænmæssige forhold og dermed landskabskarakteren.

Skovrejsning som planlagt i området sydvest for Rødskebølle vil svække udsigten over landskabet ind i naboområdet fra dette sted. Udstrækningen af skovrejsningsområdet bør derfor revideres og gerne indskrænkes, således at udsigten over det åbne landskabsrum bevares.

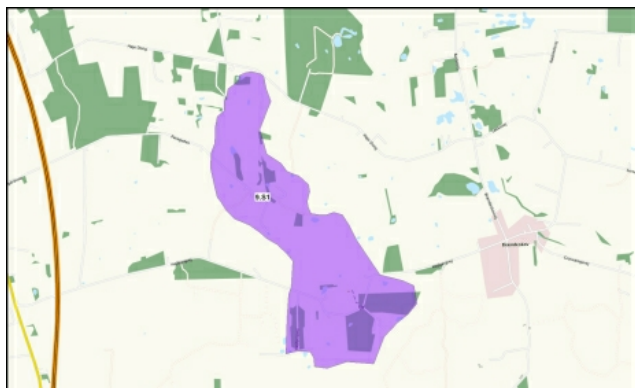

Området nord for Sørup kirke er sårbart overfor bebyggelse og beplantning der kan sløre indsigten til kirken. Skovrejsning er uønsket nord for kirken og friholder en mindre del af indsigtskilen for skov. Udpegningen kunne evt. udvides til at omfatte hele det klart afgrænsede landskabsrum som kirken vender ud mod.

Særligt sårbare delområder

Omkring Højbjerg - 9.S1

Omkring Højbjerg er terrænet særligt bakket og der findes markante udsigter over det omkringliggende landskab fra selve Højbjerg. Dette delområde er særligt sårbart overfor tiltag som vil sløre mulighederne for at opleve det markante terræn eller bryde de markante og uforstyrrede udsigter over landskabet.

Kort over sårbare områder.

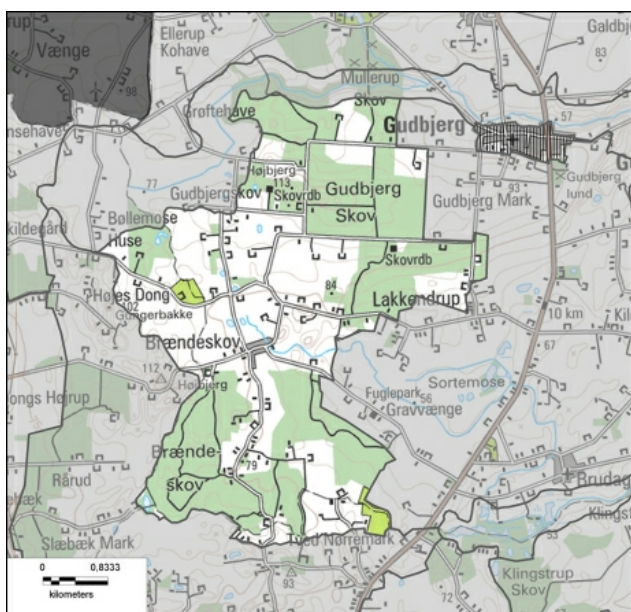

Gudbjerg Dødislandskab

Baggrund

Nøglekarakter

Småskala jordbrugslandskab med mange små husmandssteder og smågårde primært placeret langs vejene samt bevoksede diger, levende hegn og bevoksning omkring bebyggelse og omkring lavninger i terrænet skaber små transparente til lukkede landskabsrum som overordnet set afgrænses af områdets mange store skovområder.

Landskabsområdet er vist på kortet. Gudbjerg Dødislandskab ligger i den nordlige del af kommunen, hvor landskabet er præget af mindre randmorænestrøg og dødisprægede moræneflader.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det bølgede til bakkede terræn med store sammenhængende skovområder, tætte hegnstrukturer og spredt bevoksning omkring afløbsløse lavninger og i tilknytning til bebyggelsen. Små husmandssteder og mindre gårde ligger tæt langs vejene. Arealanvendelsen er en mosaik af intensivt dyrkede marker og områder med hobbypræget drift med bl.a. hestehold med små græssede markfelter.

Skovene danner de overordnede landskabsrum og levende hegn inddeler landskabet i små landskabsrum. Den megen bevoksning omkring lavninger og bebyggelsen giver landskabet et let "uldent" udtryk og gør de rumlige afgrænsninger skiftevis lukkede, transparente, lige og bugtede. Skovrandene opleves kun som markante rande helt tæt på.

Et mindre område omkring Kielsgård, Dalgård og Vestergård fremstår med en meget enkel og letopfattelig struktur skabt af kvadratiske markflader afgrænset af levende hegn med gårdene placeret midt på dyrkningsfladen i de afgrænsede rum.

I et mindre område vest for Lakkendrup Mark præges landskabet af en række små nu vandfyldte og delvist tilgroede råstofgrave, hvilket giver området er meget naturpræget udtryk.

Ved områdets vestlige grænse opleves overgangen til nabokarakterområdet Heldager Bakkelandskab tydeligt idet Højbjerg rejser sig markant over det omkringliggende landskab.

Området fremstår generelt roligt og afdæmpet både visuelt og støjmæssigt.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Den nordlige del af området - 10.M1

Særligt karakteristisk, god tilstand

- Den lille skala skal bevares både i bebyggelsen og i bevoksningens struktur.
- Det bølgede terræn og muligheden for at opleve det skal beskyttes.
- Områdets naturpræg skabt af de små vandfyldte små grave bør vedligeholdes.
- Den tydelige struktur i landskabet omkring Kielsingård og Dalgård, hvor gårdene ligger midt på en åben markflade i det bølgede terræn, skal beskyttes
- Skovbrynene skal bevares som karaktergivende element og dermed friholdes for etablering af småplantninger i deres umiddelbare nærhed.
- Områdets uforstyrrede præg skal bevares.
- Karakteren er særligt sårbar overfor tiltag som vil ændre på terrænet og råstofgravning er derfor uhensigtsmæssigt i dette område og bør undgås. Ved eventuel råstofgravning skal retablering ske med udgangspunkt i det omgivende terræn.

Den sydlige del af området - 10.M2

Særligt karakteristisk, god tilstand

- Området skal friholdes for nyt byggeri, som vil bryde den eksisterende struktur med små husmandsteder, som ligger tæt langs vejen.
- Områdets lille skala skabt af de små markfelter skal bevares.
- Området skal friholdes for store anlæg, som vil bryde med landskabets lille skala.
- Skovbrynene bevares som karaktergivende element og skal derfor friholdes for etablering af småplantninger i deres umiddelbare nærhed.
- Områdets uforstyrrede præg skal bevares.

Områder hvor der kan ske en tilpasning

Den centrale del af området omkring Brændeskov - 10.M3

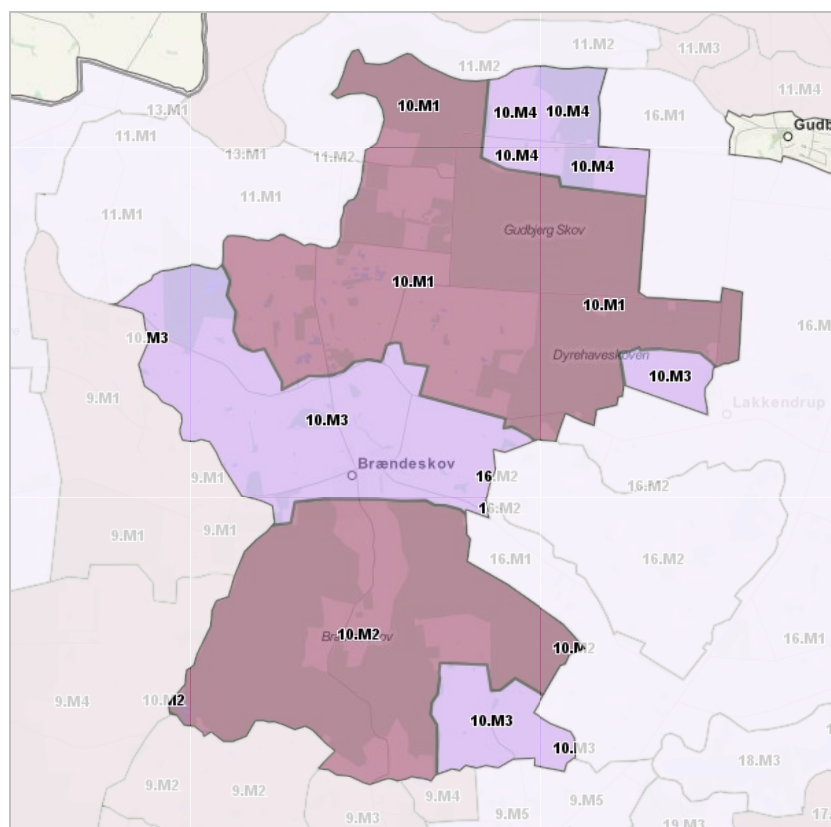
Karakteristisk, middel tilstand

- Områdets småskala landbrugspræg skal bevares. Ved eventuelt nyt byggeri eller tilbygninger skal der holdes særligt fokus dels på skalaen dels på byggeriets indpasning i forhold til terrænet, således at stort og højtliggende byggeri undgås.
- Områdets vedligeholdelsesmæssige tilstand kan styrkes ved øget fokus på tilstanden af de levende hegn i området vest for Brændeskov.
- Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af Brændeskov by kan styrkes.
- Karakteren er særligt sårbar overfor tiltag som vil ændre på terrænet og råstofgravning er derfor uhensigtsmæssigt i dette område og bør undgås. Ved eventuel råstofgravning skal retablering tage udgangspunkt i at genskabe oprindelige terrænformer.

Nordøst for Gudbjerg Skov - 10.M4

Karakteristisk, god tilstand

- Områdets skovpræg skal vedligeholdes ved fortsat at lade skovbrynene stå som de overordnede rumskabende elementer.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Gudbjerg Dødislandskab - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Området domineres af intensivt dyrkede marker tilknyttet fuldtidsbrug iblandet områder med hobbypræg, med heste og små græssede marker. De hobbyprægede områder findes primært i et centralt beliggende nord-/sydgående strøg, både nord og syd for Brændeskov. Området rummer en række små bedrifter mindre end 75DE, primært kvæg men også en enkelt svinebesætning. På grænsen til nabo karakterområdet Stokkebæk Ådal ligger en mindre kvægbedrift større end 75DE.

Pyntegrønt/juletræsbevoksninger findes stedvist i området.

Bevoksningsstruktur

Området rummer megen og tæt bevoksning.

En række større skovområder, bl.a. Gudbjerg Skov, Dyrehaveskoven, Brændeskov, Fløjterupskov samt en række mindre vænger og løkker dominerer bevoksningsstrukturen. Skovområderne udgør tilsammen to sammenhængende og forgrenede skovområder, der omkranser mindre landskabsrum - et skovområde i den nordøstlige del af området og ét i den sydlige del. Set udefra domineres skovene af løv.

Omkring gården Stokholm findes endvidere et mindre skovområde. Dette er dog forholdsvis nyplantet og karakteriseres af lavere og mindre markante træer.

Tætte levende hegn med høj artsvariation og sporadisk bevoksede diger inddeler markfladerne i små til middelstore rum. Hegnsbevoksningen består bl.a. af tjørn, syren, hassel, hunderose, ask, frugttræer og ahorn. Langs vejene findes mange steder bevoksninger, der fremstår som høje hække med en uklippet øvre del.

I tilknytning til vandfyldte lavninger på markerne samt de små gamle råstofgrave i områdets centrale del findes ligeledes opvækst af krat.

Nord om Brændeskov ligger et lavbundsområde, som strækker sig mod sydøst til Sortemose. Her dominerer pilekrat med karakteristiske "puder" af pil oplevelsen af landskabet.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsesmønsteret i området er ganske enkelt og består af små husmandssteder og mindre gårde, der primært ligger langs vejene. Husmandsstederne er en variation af såvel ældre husmandssteder som statshusmandsbrug fra omkring 1900-tallet.

De lidt større gårde præger landskabet primært i den nordlige del, hvor også størrelsen af markfladerne er lidt større end i den øvrige del af karakterområdet.

Landsbyen Brændeskov ligger centralt i området. Brændeskov er en vejlandsby med huse af varierende alder og varierende vedligeholdelsesmæssige stand fra ubeboede tomme huse, mindre velholdte til enkelte nyistandsatte huse. Hertil enkelte gårde.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

I Fløjterup Skov ligger Slotsbanken, som er resterne af et voldsted fra omkring 1300-tallet. Voldstedet fremstår i dag om en terrænmæssig forhøjning med et udgravet fundament i sten.

I Brændeskov ligger den gamle vandmølle. Denne opleves dog ikke fra offentlig tilgængelig vej og bærer set herfra mest præg af at være del af et landbrug.

Tekniske anlæg

Området rummer ingen tekniske anlæg. Dog er i den nordlige del tydelig visuel sammenhæng til tre vindmøller som står i nabokarakterområdet ved Bøllemose.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Lidt større markfelter og lange sammenhængende hegn i det tydeligt bølgede terræn præger et mindre område nordøst for Brændeskov.

Det bølgede terræn, med dyrkede små opdyrkede marker opdelt af bevoksede diger og levende hegn i lukkede til transparente rum.

Gamle råstofgrave fyldt med vand og omkranset af bevoksning præger en strøg fra Brændeskov til karakterområdegrænsen mod nord. Området præges endvidere af hobbypræget landbrug.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området er del af et sammenhængende strøg af moræneflade med dødispræg som strækker sig over den nordøstlige del af kommunen.

Jordtype

Jordtypen er moræneler med små inklusioner af morænegrus og smeltevandssand i den vestlige og mest kuperede del af morænenes udstrækning.

Terræn

Bølget til småbakked terræn. Især øst for Brændeskov og i områdets nordlige del mellem Gudbjerg Skov og Grønnemosegård fremstår terrænet bakket.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Et af de vandløb som længere mod syd løber sammen til Vejstrup Å har sit udspring nord for Brændeskov og et lavereliggende område strækker sig herfra og mod øst ud af karakterområdet og via Sortemose til Vejstrup Å.

Små og afløbsløse lavninger ligger spredt i området.

Centralt i områdets nordlige del findes et større antal små vandfyldte huller, der er opstået som små råstofgrave.

Rumlige og visuelle forhold

Store skovområder og levende hegn i det ellers overvejende opdyrkede landskab danner et småskala jordbrugslandskab med velafgrænsede, lukkede landskabsrum. Skovene danner de overordnede landskabsrum og de tætte levende hegn underinddeler landskabet i små lukkede rum. Den megen bevoksning i tilknytning til vandfyldte lavninger, graveområder, husmandssteder og lavningen nord for Brændeskov, giver området et let "uldent" udtryk og landskabsrummenes afgrænsning varierer mellem lukkede og transparente, lineære og bugtede. Oplevelsen af skovbrynene som markant rumskabende opleves kun helt tæt på skoven.

I et mindre område vest for Lakkendrup Mark præges landskabet af en række små nu vandfyldte råstofgrave.

Et mindre område omkring Kielsgård, Dalgård og Vestergård fremstår med en meget enkel og letopfattelig struktur skabt af kvadratiske markflader afgrænset af levende hegn med gårdene placeret midt på dyrkningsfladen.

Oplevelsen af ro og stilhed er gennemgående for området der fremstræder visuelt roligt. Dog er i den nordlige del tydelig visuel sammenhæng til tre vindmøller, som står i nabokarakterområdet ved Bøllemose.

Visuelle relationer til naboområderne

Ved områdets vestlige grænse opleves overgangen til nabokarakterområdet Heldager Bakkelandskab tydeligt idet Højbjerg rejser sig markant over det omkringliggende landskab. Overgangen til Bøllemosen i nabokarakterområdet Stokkebæk Ådal begrænses af terræn og bevoksning og findes således kun i en smal zone langs karakteområdegrænsen. Til de øvrige nabokarakterområder findes ingen visuelle sammenhænge pga. skovområderne.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Den nordlige og den sydlige del af karakterområdet - 10.K1

I karakterområdets nordlige og sydlige del fremstår landskabskarakteren særligt tydeligt. Skov, bevoksede diger og husmandsstederne, som ligger tæt langs vejene, skaber tilsammen et småskala landskab med små lukkede rum.

De karaktergivende elementer og strukturer fremstår overordnet set intakte i forhold til karakterens oprindelse, som den afspejles på de historiske kort.

Endvidere afspejles naturgrundlaget tydeligt i områdets kulturgeografiske mønstre og strukturer med husmandsbebyggelser i det småbakkede dødislandskab, med varierende bonitet.

Samlet vurderes denne del af karakterområdet som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Den vestlige og nordøstlige del af karakterområdet og landskabet omkring Brændeskov - 10.K3

I denne del af karakterområdet fremstår de karaktergivende elementer i form af det bølgede terræn, levende hegn og husmandssteder langs vejene ganske tydeligt. De karaktergivende strukturer fremstår overordnet set intakt i forhold til deres oprindelse, som de afspejles på det historiske kort, dog er den oprindelige struktur af Brændeskov, som knytter sig til vandmøllen overlejret af nyere tidslag og vandmøllen erkendes kun

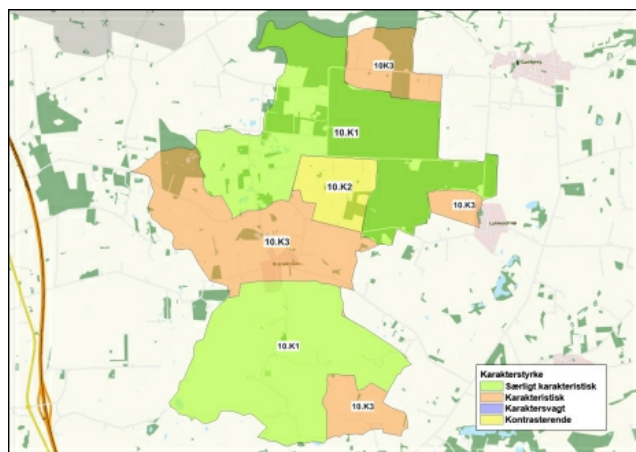
for dem som søger efter dens tilstedeværelse i byen. Selvom skov er karaktergivende for området, har den nye skov omkring Stokholm mest karakter af et stort sammenhængende kratområde og slører som sådan karakterens oprindelse.

Samlet vurderes denne del af karakterområdet som karakteristisk.

Kontrasterende

Omkring Kielsingård og Dalgård - 10.K2

Landskabskarakteren fremstår i denne del af karakterområdet meget enkel og domineret af en enkelt struktur hvor gårdene ligger centralt placeret på en kvadratisk mark afgrænset af levende hegn. Den enkle karakter domineret af den stramme struktur, giver dette lille delområde en anden karakter end den øvrige del af karakterområdet og vurderes derfor som kontrasterende.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Ingen særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Den nordlige og den sydlige del af karakterområdet - 10.T1

Samlet vurderes området at være i god tilstand.

De karaktergivende strukturer fremstår intakte med husmandssteder og smågårde beliggende primært langs vejene, små markflader adskilt af levende hegn og skovene, som den overordnede rumlige afgrænsning.

De karaktergivende elementer i form af bebyggelse, levende hegn, småbevoksninger og skovbryn fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området er endvidere uforstyrret og roligt.

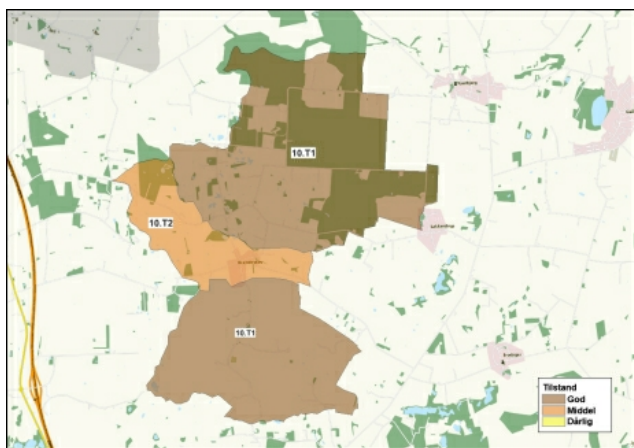
Middelgod tilstand

Den vestlige del af karakterområdet og landskabet omkring Brændeskov - 10.T2

Som de øvrige dele af karakterområdet fremstår de karaktergivende elementer og strukturer intakte i forhold til landskabskarakterens oprindelse som udskiftet jordbrugslandskab i et område med bakket terræn og varierende bonitet.

De karaktergivende elementers vedligeholdelsesmæssige tilstand er mindre god. De levende hegn i den vestlige del af området fremstår fragmenterede og hullede og dele af bebyggelsen i Brændeskov By fremstår ligeledes i mindre god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området er uforstyrret og roligt.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Terrænet er sårbart overfor tiltag som vil sløre muligheden for at opleve det bølgede terræn. Områdets lille skala sårbart over store elementer, som ikke kan indpasses i områdets eksisterende skala og dermed potentielt komme til at dominere området.

Særligt sårbare delområder

Overgangen til nabokarakterområdet Heldager Bakkelandskab - 10.S1

Mod vest opleves det terrænmæssige spring i overgangen til det storbakkede randmorænestrøg Heldager Bakkelandskab tydeligt. Især bakkeformationen omkring Højbjerg fremstår markant. Dette område er særligt sårbart overfor tilplantning eller nye anlæg som vil sløre oplevelsen af det markante terrænspring. Dette enten ved helt at bryde indkigget til bakkeformationerne eller ved rent skalamæssigt at dominere terrænspringet.

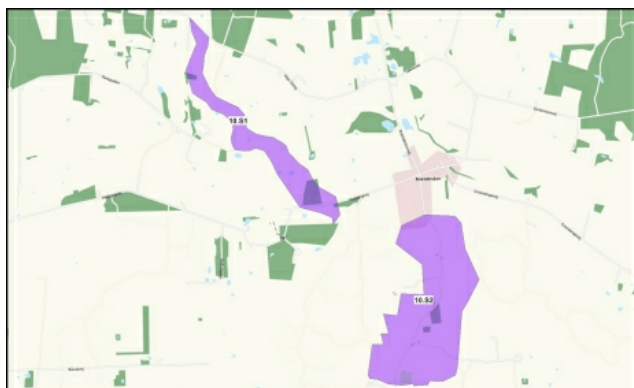
Den sydlige del af området mellem skovene syd for Brændeskov - 10.S2

I denne del af området fremstår strukturen med små husmandssteder langs vejen omkranset af små landskabsrum med en overordnet rumlig afgrænsning skabt af de omkringliggende skove. Dette område er særligt sårbart overfor nyt byggeri, som vil bryde den eksisterende struktur ligesom landskabet er sårbart overfor nye anlæg, som vil bryde den lille skala.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Graveområder for sand, grus og ler

Især terrænet er en central del af karakter i dette område. Landskabskarakteren er derfor sårbart overfor tiltag, som vil ændre på terrænet.

Kort over sårbare områder.

Stokkebæk Ådal

Baggrund

Nøglekarakter

Dalstrøg med bølgede dalsider med dyrkede marker, som skråner jævnt ned mod en smal dalbund bevokset med højstammet løv og stedvis græsning. Landbyer og gårde langs overkanten af dalstrøget og enkelte mindre gårde og husmandssteder i dalbunden.

Landskabsområdet er vist på kortet. Stokkebækken har sit udspring i dalstrøgets vestlige ende omkring Bøllemose og følger dalstrøget imod øst, som bugter sig igennem landskabet over en strækning på omkring 16km fra Bøllemose nær motorvejen i vest til kysten lidt nord for Lundeborg i øst.

Landskabskarakteren

Karaktergivende for dalstrøget er især de bølgede og opdyrkede dalsider med et jævnt fald ned mod en primært smal dalbund. Det er karakteristisk for dalstrøget at der på dalsiderne findes intensivt dyrkede marker opdelt af kraftige levende hegn mens dalbunden domineres af bevoksninger af ask, ahorn lidt poppel og stedvist med gamle elletræer langs Stokkebækken. Enkelte partier imellem bevoksningerne i dalstrøget græsses. Landsbyerne Gudbjerg, Gudme, Galdbjerg, Hesselage og Vormark ligger placeret langs overkanten af dalstrøget mens enkelte mindre gårde ligger på dalsiderne.

Oplevet fra de øvre dele af karakterområdet, hvor det er muligt at se henover og langs bevoksningen i dalbunden, skaber de bølgende og jævnt skrånende dalsider overordnet set en åben rumlig afgrænsning med rum i middelskala. Oplevet fra dalbunden skaber bevoksningen imidlertid mange steder mindre og lukkede rum. Den forholdsvist megen bebyggelse i området giver, sammen med bevoksning og levende hegn, landskabet en let varieret karakter.

Bøllemose, som udgør den vestligste del af området fremstår som et bredt, helt fladt lavbundsområde med en drænet og intensivt dyrket flade kun brudt af bevoksning langs Stokkebækken samt enkelte vildtplantninger. Bøllemose afgrænses fra de omkringliggende landbrugsflader af et svagt markeret spring i terrænet.

Gudme ligger langs en kort sidearm til dalstrøget på overkanten af dalsiden ned mod Gudme Sø. Gudme Sø ligger med en stor åben vandflade afgrænset af bevoksning langs nord, vest og syd. Mod syd ses den nyere del af Gudme på overkanten af dalsiden bag bevoksningen, som omkranser søen.

På syd sydlige dalside, lidt sydøst for Vormark ligger Dammestenen, en enorm ledeblok som isen har ført med sig under sidste istid.

Landskabet er overordnet set upåvirket af tekniske anlæg. Omkring landsbyerne Gudbjerg, Gudme og Hesselage strækker den bymæssige bebyggelse sig ned af dalsiderne stedvist helt til dalbunden.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Strategi og indsats

Generelt for dalstrøget - 11.M3 til 11.M9

- Dalstrøget skal generelt friholdes for tiltag, som vil sløre muligheden for at opleve dalstrøgets terrænform- herunder større sammenhængende beplantninger.
- Bebyggelse skal som udgangspunkt placeres på de omkringliggende moræneflader.
- Større landbrugsbyggeri må ikke placeres i selve dalstrøget eller i tilknytning hertil, men på den tilstødende moræneflade således at visuel påvirkning af dalstrøget undgås eller som minimum minimeres.
- Fortsat landbrugsdrift (intensiv eller ekstensiv) på dalsiderne er en forudsætning for vedligeholdelse af den eksisterende karakter.

Områder som skal beskyttes

Ved Åhuse - 11.M3

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Området skal fortsat holdes åbent ved græsning og pleje som sikrer at yderligere tilgroning undgås.
- De gamle elletrunter langs åløbet bevares
- Området skal friholdes for opførelse af nyt byggeri og tekniske anlæg, som vil påvirke dalstrøget visuelt.

Mellem Åhuse og Gudme / Stubbehoved og Ny Hesselager / Hesselager til Vormark - 11.M4

Særligt karakteristisk, middel tilstand

- Området skal friholdes for tiltag, som vil sløre dalstrøgets terrænform, herunder større sammenhængende beplantninger.
- Området skal friholdes for nye anlæg, som vil dominere dalstrøgets terrænform og skala - herunder store vindmøller og stort landbrugsbyggeri.
- Større landbrugsbyggeri må ikke placeres i selve dalstrøget, men på den tilstødende moræneflade således at visuel påvirkning af dalstrøget minimeres.
- Eventuelt ny bebyggelse omkring Gudbjerg skal ske i retning væk fra dalstrøget.
- Eventuelt ny bebyggelse omkring Vormark bør placeres på den tilstødende moræneflade.

Ved Hesselager - 11.M7

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Området bør fortsat græsses
- Fjernelse af en del af bevoksningen i områdets vestlige del efterfulgt af græsning eller anden pleje vil styrke oplevelsen af dalstrøgets terrænform.
- Området skal friholdes for ny bebyggelse og andre anlæg.
- Muligheden for at opleve bygningerne omkring møllegården bør bevares - herunder kigget ind til gården fra vejen.
- Områdets bindingsværkshuse bør bevares.

Fra Damestenen til kysten - 11.M9

Særligt karakteristisk, middel tilstand

- Områdets meget enkle og uforstyrrede karakter skal bevares.
- Ny bebyggelse og nye anlæg skal så vidt det er muligt ikke placeres i dette område.
- Større landbrugsbyggeri må ikke placeres i selve dalstrøget, men på den tilstødende moræneflade således at visuel påvirkning af dalstrøget minimeres.

Omkring Damestenen - 11.M8

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Dalstrøget skal friholdes for yderligere bevoksning, med henblik på at bevare muligheden for at opleve dalstrøgets terrænmæssige form.
- Landskabet omkring Damestenen skal fortsat holdes åben således at stenen opleves i en landskabelig kontekst.
- Landskabet omkring stenen skal friholdes for ikke at nedtone oplevelsen af dens størrelse.
- Oplevelsen af dalstrøgets terrænmæssige form vil kunne styrkes ved en delvis fjernelse af den megen vegetation i dalbunden efterfulgt af græsning eller anden pleje.

Områder hvor der kan ske tilpasning

Bøllelose -11.M1

Kontrasterende, middel tilstand

- Eventuelt ny bebyggelse i området bør så vidt muligt holdes på overkanten af den terrænmæssige afgrænsning af lavbundsområdet.
- Eventuelt nyt byggeri skal tilpasses områdets eksisterende skalamæssige forhold, som er middel.
- Nu beplantning i området skal placeres på højbundsarealerne, og følge den eksisterende struktur, hvor skoven danner den overordnede afgrænsning mod syd.

Mellem Bøllelose og Åhuse - 11.M2

Karakteristisk, god tilstand

- Områdets uforstyrrelse friholdes for nye anlæg.
- Ny skov placeret på overkanten af de svagt markerede dalsider kan fint indpasses i den eksisterende karakter.

Omkring Gudme - 11.M5

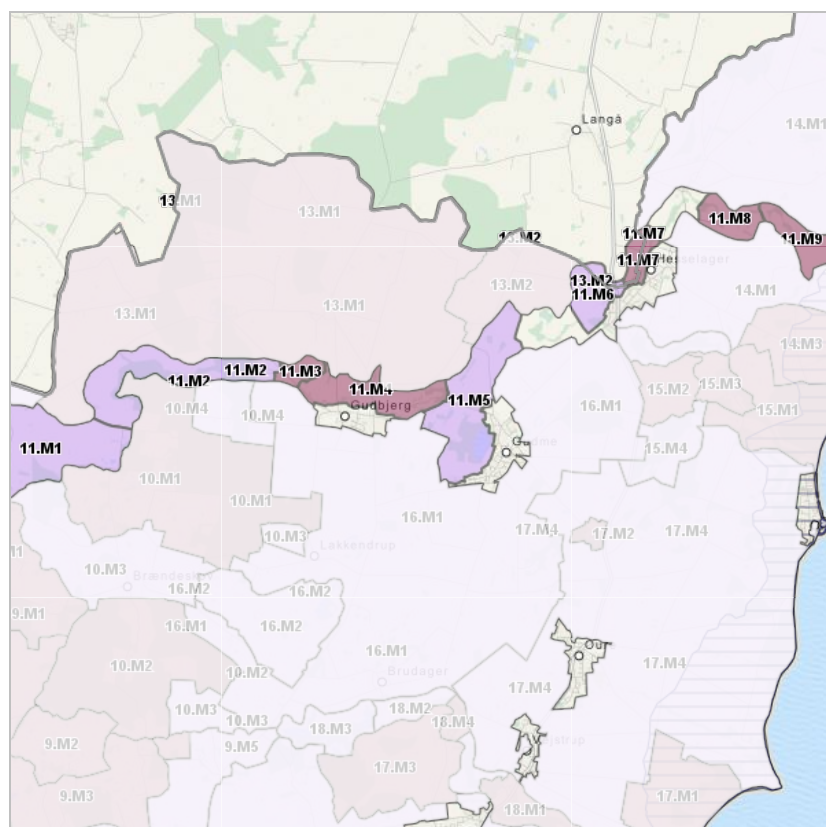
Karakteristisk, middel tilstand

- Fortsat landbrugsdrift på dalsiderne er en forudsætning for vedligeholdelse af den eksisterende karakter.
- Dalstrøgets bølgede dalsider skal friholdes for større beplantninger, da disse vil sløre dalstrøgets form yderligere. Fjernelse af de eksisterende nåletræsbevoksninger på den nordlige dalside vil være med til at fremhæve dalstrøgets terrænform.
- Eventuelt nye levende hegn som går på tværs af dalsidernes terrænform vil understrege dalstrøgets form.
- Ny bebyggelse omkring Gudme skal holdes på overkanten af dalsiderne.
- Genopretning af områdets tidligere engarealer vil styrke dalstrøgets karakter.
- Landskabet omkring Gudme Sø skal friholdes for yderligere byggeri og andre tiltag. Dette for at opretholde områdets forholdsvist uforstyrrede præg og dermed rekreative værdi.

Ved Ny Hesselager - 11.M6

Karakteristisk, middel tilstand

- Eventuel ny bebyggelse omkring Ny Hesselager skal følge overkante af dalstrøget.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Stokkebæk Ådal - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse er især knyttet til perioden omkring udskiftningen, med en tidsdybde på op mod 200 år. På trods af byudvikling, marksammenlægninger, skovplantninger, store råstofgrave og ændringer i den landbrugsmæssige funktion i området, bærer issølandskabet stadig præg af det jordbrugslandskab, der blev formet under udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Dyrkningsformen i området domineres af intensivt landbrug med dyrkede marker på dalsiderne, som mange steder strækker sig helt til åløbet i bunden kun adskilt fra denne af bevoksningen langs åløbet. Langs strækningen fra Gudbjerg til Vormark og videre ud til kysten findes flere steder områder med ekstensiv drift i dalbunden. Afgrænsningen af disse områder følger i højere grad markskel end områdets naturlige hydrologiske forhold og præges af vigende drift. Et lille område mellem Åhuse og Gudbjerg fremstår med velplejede engarealer i dalbunden, understreget af gamle elletrunter langs Stokkebæk og med et lille overdrevsareal på den nordlige dalside.

Bevoksningsstruktur

Langs størstedelen af Stokkebæk findes bevoksning enten i form af et bælte af højstammet løv (blandet Ask, Ahorn, enkelte popler og andre fugttolerante arter) eller i form af enkeltstående og gamle individer af Rødel.

Kraftige levende hegn opdeler den dyrkede flade og strækker sig ned ad dalsiderne. Lokalt ved Gudme findes et par større samlinger af nåletræer, som ligger markant på dalsiden.

Mullerup Skov og Skrams Vænge strækker sig ned ad dalsiderne og præger landskabet i den vestlige del af dalstrøget. Ligeledes danner den nye skov omkring Stokholm samt den vestlige del af Gudbjerg Skov en grøn rand på overkanten af terrænkanten omkring Bøllemose

Bebyggelsesmønster

Det er særligt karakteristisk for området af en række landsbyer ligger på overkanten af dalstrøget. Heraf er Gudbjerg, Gudme og Hesselager alle vokset betydeligt i størrelse i forhold til deres oprindelse og rummer i dag bebyggelser fra flere tidsperioder herunder også nyere parcelhusområder. Alle tre landsbyer rummer en kirke hvorom den gamle og oprindelige bydel ligger. De oprindelige byer ligger alle trukket op på overkanten af dalstrøget dog har Hesselager en oprindelige del, bestående af små bindingsværkshuse, som ligger ned af dalsiden mod vandmøllen. Den nordlige del af Gudme og Ny Hesselager er vokset omkring den gamle Odense-Svendborg bane, som tidligere har passeret igennem området. Landsbyen Galdbjerg har, overordnet set, bevaret sin oprindelige placering og struktur mens Vormark er vokset en smule i udstrækning.

Få gårde ligger spredt på overkanten af dalsiderne, heraf både større og mindre kvægbesætninger samt svinebesætninger.

Ved Gudme strækker en samling af husmandssteder samt nyere beboelsesejendomme sig ud i dalstrøget langs vejen.

Langs Stokkebækken ligger tre vandmøller.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Ved Gudbjerg, Hesselager og Vormark ligger vandmøller. Vandmøllerne ved Gudbjerg og Vormark er ikke erkendbare fra offentligt tilgængelige steder i området og således ikke markante i landskabet. Ved Hesselager ligger Hesselager Møllegård som en markant samling af bygninger med hovedbygning og tilhørende bindingsværksslænger, som opleves tydeligt fra vejen, der passerer forbi. Selve vandmøllen med hjul og mølle sø er ikke erkendbar i området.

Sydøst for Vormark ligger Damestenen, der med sine 370m³ er Damarks største vandrerblok.

Tekniske anlæg

Hovedveje og biveje gennemskærer dalstrøget i nord-/sydgående retning, primært i tilknytning til landsbyerne. Herudover er området frit for tekniske anlæg, med

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

undtagelse af en højspændingsledning, som gennemskærer området lige nord for Gudme, denne er dog ikke markant i landskabet. Her ligger ligeledes et vandværk i dalbunden hvoraf en gul firkantet bygning erkendes tydeligt fra det omkringliggende landskab.

Dalstrøgets jævnt skrånende dalsider ned mod den smalle dalbund og den vestlige del af Gudbjerg placeret på overkanten af dalstrøget.

Bøllelose set fra nord.

Den svagt markerede del af dalstrøget ved skovområdet Skrams Vænge.

Den bredere og mere "udflydende" del af dalstrøget nord for Gudme.

Græssede arealer i dalbunden ved Hesselager.

Damestenen.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Dalstrøget omkring Stokkebæk skærer sig ned i den omkringliggende moræne. På de geomorfologiske kort er dalstrøget hverken markeret som smeltevandsdal eller tunneldal. Dalstrøget har imidlertid en tydelig markering i landskabet.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler, som findes på dalsiderne og i dele af dalbunden. I tilknytning til Bøllemose findes et omkring 0,8km² stort område med ferskvandsaflejringer. Herudover findes ferskvandsaflejringer langs ca. halvdelen af dalstrøgets udstrækning.

Terræn

Bølgede til svagt bakkede dalsider falder jævnt ned mod dalbunden, som overvejende er ganske smal med en maksimal bredde på ca. 200m i området mellem Gudme og Hesselager. Fra bunden af dalen stiger terrænet mellem 5 og 15 højdemeter til overkanten af dalsiderne. De største terrænforskelle findes i den del af dalstrøget, som ligger nær kysten og de mindste forskelle i den vestlige del ved Bøllelose.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Stokkebæk, som har sit udspring omkring Bøllelose, følger dalstrøget i hele dets udstrækning. På de første 3 km af sit forløb er Stokkebæk kraftigt reguleret og fremstår som en dybtgravet kanal. Vest for Gudme ligger Gudme Sø.

Rumlige og visuelle forhold

Oplevet fra de øvre dele af karakterområdet, hvor det er muligt at se henover og langs bevoksningen i dalbunden, skaber de bølgede og jævnt skrånende dalsider overordnet set en åben rumlig afgrænsning med rum og landskabselementer (bevoksning, gårde og landsbyer) i middelskala. De karaktergivende elementer i form af terræn, gårde, landsbyer og bevoksning skaber tilsammen et let varieret landskab, som dog bliver mere enkel fra Vormark og ud til kysten hvor bebyggelsen er mindre hyppig og hvor bevoksningen er koncentreret omkring dalbunden.

Oplevet fra dalbunden skaber bevoksningen imidlertid mange steder mindre og lukkede rum.

Dalsstrøget er så tilpas markant at oplevelsen af at krydse dalen tydeligt opleves ved gennemkørsel af området.

Bøllelose, som udgør den vestligste del af området fremstår som et bredt, helt fladt lavbundsområde med en drænet og intensivt dyrket flade kun brudt af bevoksning langs Stokkebakken samt enkelte vildtplantninger. Bøllelose afgrænses fra de omkringliggende landbrugsflader af et svagt markeret spring i terrænet. Mod syd og sydøst danner skoven omkring Stokholm og den vestlige del af Gudbjerg Skov en grøn og overordnet afgrænsning af området.

Vest for Gudme har dalstrøget en kort med bred sidearm mod syd. Denne sidearm rummer Gudme Sø, som ligger omkranset af krat og anden løvtræsbevoksning. Mod syd ses den nyere del af Gudme på overkanten af dalstrøget over bevoksningen omkring søen. Sidearmen er med til at understrege hoveddalstrøgets mere brede og udflydende karakter i områdets nordvest for Gudme.

Området fremstår generelt uforstyrret af tekniske anlæg og fremstår med få undtagelser roligt og uforstyrret.

Visuelle relationer til naboområderne

Set fra de omkringliggende moræne- og dødislandskaber fremstår dalstrøget som en grøn "slange" som bugter sig igennem landskabet pga. den megen bevoksning i dalbunden.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Fra Åhuse til Gudme / Fra Stuppehoved til Ny Hesselager / Fra Hesselager til kysten - 11.K3

I disse dele af karakterområdet fremstår dalstrøgets karakteristika særligt tydeligt - den terrænmæssige markering med de bølgede dalsider, som skråner jævnt ned mod den forholdsvis smalle dalbund hvor bevoksning af højstammet løv og partier med ekstensivt drevne arealer dominerer arealanvendelsen. De spredtliggende gårde i middelskala, beliggende primært på overkanten af dalsiden samt landsbyernes randplacering.

Landskabskarakterens oprindelse med landsbyernes randbeliggenhed samt de udflyttede gårdes placering primært på overkanten af dalsiderne afspejles stadig tydeligt i karakteren. Selvom Gudbjerg og Ny Hesselager er vokset betydeligt i størrelse kan deres oprindelige placering i landskabet erkendes.

Samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen, afspejles trods tilgroning og

vigende drift af de ekstensivt drevne arealer, tydeligt i området. Bebyggelsens placering følger terrænet, den intensive drift findes primært på højbundsarealer og den mere ekstensive drift knytter sig til de lavtliggende og mere fugtige arealer.

Samlet vurderes området som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Fra Bøllelose til Åhuse - 11.K2

I denne del af karakterområdet fremstår områdets ådalskarakter kun svagt pga. en svagt markerede dalsider med intensivt dyrkede marker, som strækker sig helt ned til den gravede rende, som udgør Stokkebæk på denne strækning. Åløbet markeres kun af en ganske smal bræmme af ikke opdyrket areal, som bl.a. er bevokset med bjørneklo. Skovområderne Skrams Vænge og Mullerup Skov er yderligere med til at udviske områdets ådalskarakter.

Denne del af dalstrøget fremstår karakteren ganske intakt i forhold til dens oprindelse som den afspejles på de historiske kort fra slutningen af 1800-tallet.

Den udrettede Stokkebæk, og de intensivt dyrkede marker også i dalbunden giver området at svagt samspil mellem naturgrundlag og det kulturgeografiske lag.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

Ved Gudme - 11.K4

Mellem Galdbjerg og Gudme fremstår ådalskarakterens mindre markant end i de øvrige dele dels pga. dalstrøgets lidt bredere og mindre markerede form. Denne tendens understreges yderligere af den brede sidearm, som strækker sig mod syd ved Gudme Sø.

Mellem Galdbjerg og Gudme er samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse - og herved også karakterens tydelighed - sløret idet dalbundens oprindelige engarealer er drænet og dyrket intensivt helt ned til åløbet. Herved er dalforløbets markante afgrænsning svær at erkende i området. Endvidere er den nordlige del af Gudme vokset ned af dalsiden hvorved karakterens tydelighed sløres. På denne baggrund vurderes dette delområde som karakteristisk.

Ved Ny Hesselager - 11.K6

Nordvest for Ny Hesselager fremstår ådalens terrænmæssige markering og dermed selve ådalskarakteren mindre markant. Dette skyldes til dels en mindre skarpt markeret sidearm, som strækker sig mod nord.

Der hvor hovedvejen krydser dalstrøget ved Ny Hesselager er landsbyerne vokset langt ned ad dalsiden, hvilket slører karakterens oprindelse og samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse.

Samlet vurderes landskabskarakteren her som karakteristisk.

Kontrasterende

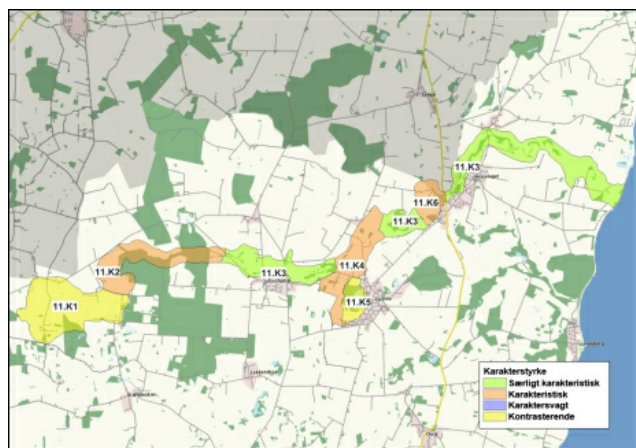
Bøllelose- 11.K1

Bøllelose, som udgør den vestligste del af karakterområdet, fremstår med en anden karakter end den øvrige del af karakterområdet. Her domineres landskabskarakteren af det brede og helt flade vådområde, som afgrænses af en svagt markeret terrænkant. Området domineres af den drænedede og opdyrkede flade, som kun brydes af enkeltrækket og stedvist hullet bevoksning langs Stokkebæk, som her udgøres af en dybtgravet rende samt enkelte vildtplantninger. Mindre gårde ligger langs overkanten af "dalsiderne".

Pga. disse karakteristiske vurderes området som kontrasterende i forhold til den dominerende karakter af dalstrøget.

Gudme Sø - 11.K5

Gudme Sø er områdets eneste sø med frit vandspejl. Søen ligger i et selvstændigt rum afgrænset af bevoksning på den ene side og Gudme på den anden siden og opleves som sådan ikke fra det omkringliggende landskab. Området omkring søen fremstår kontrasterende i forhold til den øvrige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Mellem Åhuse og Gudbjerg - 11.V1

Her findes en lille strækning af ådalen hvor den ekstensive drift og gamle elletrunter langs Stokkebæk i særlig grad understreger dalstrøgets karakter.

Hesselager Møllegård - 11.V2

Dalforløbet omkring Hesselager Møllegård fremstår med særligt markante dalsider og partier med græssede engarealer i dalbunden. Endvidere giver bebyggelsen i området en særlig dimension til oplevelsen af dalstrøget dels i form af den markante Hesselager Møllegård dels i form af de små bindingsværkshuse, som ligger ned ad dalsiden og ét i selve dalbunden.

Damestenen - 11.V3

Damestenen ligger som en mastodontisk sten midt i landbrugslandet på dalsiden ned mod Stokkebæk. Stenens størrelse og fortællingen om dens "rejse" hertil med isen rummer i sig selv en særlig oplevelse. Stenen ligger som nævnt i det åbent landskabsrum med lange kig til de omkringliggende landbrugsflader samt dalbunden, som på denne strækning rummer megen højstammet løvtræsbevoksning.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Fra Bøllepose til Åhuse - 11.T2

Denne del af dalstrøget fremstår karakteren ganske intakt i forhold til dens oprindelse som den afspejles på de historiske kort fra slutningen af 1800-tallet. Området er del af hovedgårdsejerlavet til Mullerup.

Områdets karaktertgivende elementer i form af skoven og dyrkede marker fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området er endvidere uforstyrret af tekniske anlæg, med undtagelse af den vestligste del, hvor der er visuel sammenhæng til vindmøllerne ved Ryttergård.

Samlet vurderes området som værende i god tilstand.

Omkring Åhuse - 11.T3

I dette område fremstår landskabskarakteren med de græssede engarealer ganske intakt i forhold til dens oprindelse, som den afspejles på de historiske kort fra 1800-tallet.

Endvidere fremstår i karaktergivende elementer (engarealer og bevoksning) i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Den sydlige dalside gennemskæres af vejen mellem Gudbjerg og Mulerup, som er forholdsvis trafikeret. Udover vejstrækningen er området frit for landskabselementer, som skaber visuel og støjmessig uro i området.

Samlet vurderes området som værende i god tilstand.

Middel tilstand

Fra Åhuse til kysten - 11.T4

Landskabskarakterens intakthed i forhold til dens oprindelse, som den afspejles på de historiske kort fra starten af 1800-tallet, kan stadig erkendes i landskabet. Den stedvise udviskning af landsbyernes randplacering er dog med til at reducere intaktheden i landskabet. Endvidere

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer vurderes som middel med udgangspunkt i den vigende driftsindsats på de ekstensivt drevne arealer. Den megen bevoksning er overordnet set med til at understrege dalstrøgets forløb og karakter. Dog er den stedvist så markant at den slører dalbunden og muligheden for at opleve dalstrøgets terrænmæssige form - dette gælder for området omkring Hesselager Møllegård. De øvrige karaktergivende elementer fremstår i fin vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området fremstår primært uforstyrret af tekniske anlæg. Dog fremstår randen af den østlige del af Gudbjerg markant og forstyrrende på landskabsoplevelsen set fra modstående dalside. Det samme gælder for den del af Ny Hesselbjerg som ligger langs landevejen mellem Nyborg og Svendborg. Endvidere forstyrres landskabet mellem Gudme og Galdbjerg af højspændingsledningen, rensningsanlægget, som er placeret midt i dalstrøget samt de markante nåletræsbeplantninger på dalsiden.

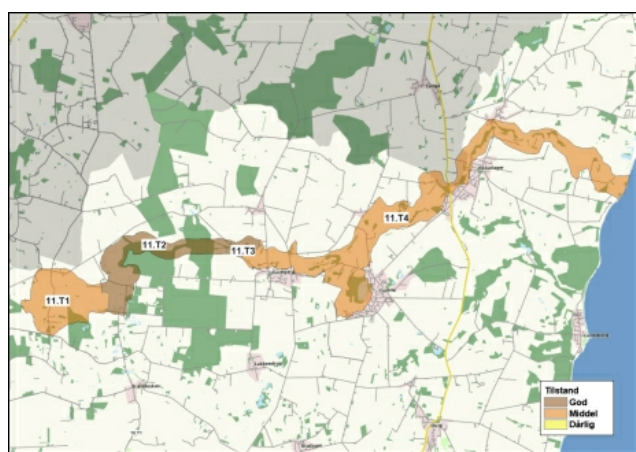
Bøllepose - 11.T1

Sortmose fremstår i dag med en tydelig karakter som drænet og opdyrket landskab og må som sådan vurderes som intakt i forhold til dets oprindelse ligesom samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse må betragtes som afstemt.

Dele af bebyggelsen i området fremstår i middelgod tilstand.

De tre vindmøller som står i området er fint afstemt i forhold til landskabsrummet skala og enkelthed og fremstår dermed kun moderat forstyrrende i området.

Samlet vurderes tilstanden som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Sårbarhed

Landskabskarakterens er særligt sårbar overfor yderligere reduktion af driftsindsatsen på

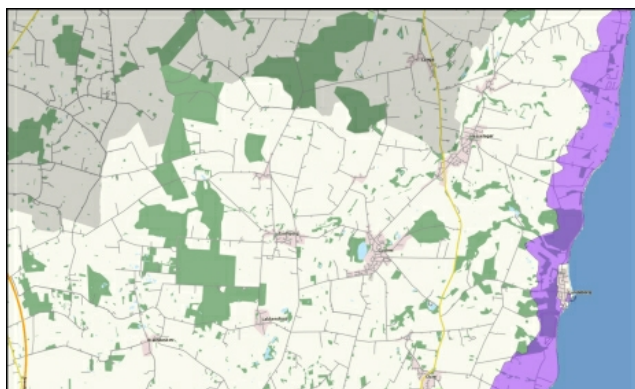
de ekstensivt drevne arealer i dalbunden.

Endvidere er området sårbart overfor anlæg og byggeri, som vil bryde områdets meget veldefinerede middelskala. Det er her vigtigt at være opmærksom på at der kan være visuel sammenhæng til de omkringliggende moræneflader, således at nyt byggeri og nye anlæg kan forstyrre landskabskarakterens i dalstrøget.

Landskabskarakteren er ligeledes sårbar overfor yderligere byudvikling ned i og imod dalbunden.

Damestenen er særligt sårbar overfor anlæg i det store åbne landbrugsland, som omgiver den, der vil dominere stenens dimensioner og derved reducere oplevelsen af dens størrelse og fortællingen om isens enorme kræfter.

Bøllemosens åbne karakter betyder at nye anlæg eller ændret arealanvendelse vil fremstå tydeligt i området. Områdets enkle fremtoning og middel skala giver dog området en vis kapacitet i forhold til nye tiltag.

Kort over sårbare områder.

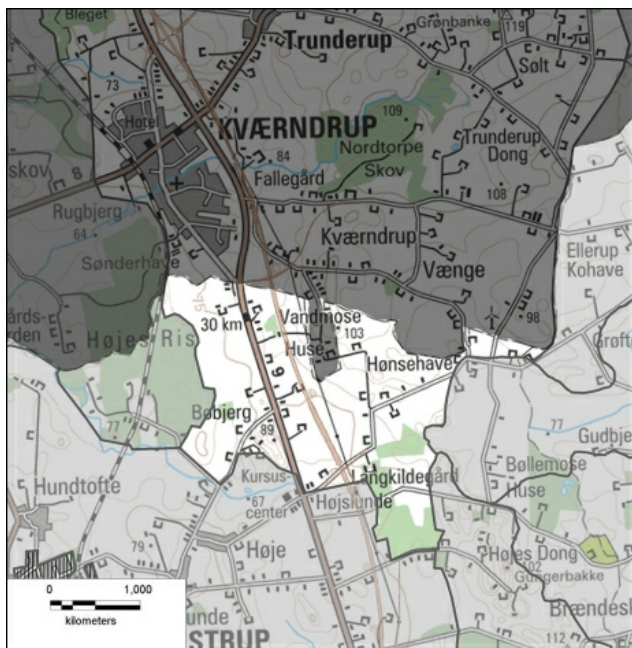

Kværndrup Moræneflade

Baggrund

Nøglekarakter

Tætte hegn, opdyrket flad til let bølget moræneflade, mange gårde og husmandssteder som ligger relativt tæt langs vejene, småskove, middel skala.

Landskabsområdet er vist på kortet. Størstedelen af Kværndrup Moræneflade ligger i Faaborg Midtfyn Kommune. Kun en lille del af karakterområdet strækker sig ind i den nordlige del af Svendborg Kommune.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af et fladt til let bølget terræn på en moræneflade, med intensivt dyrkede marker, som opdeles i rektangulære flader af kraftige levende hegn. Mindre gårde ligger trukket tilbage fra vejen og ud på markfladerne mens husmandssteder ligger langs vejene.

Mindre skovområder ligger spredt i området. Indenfor Svendborg Kommune ligger Højes Ris og Møllehave. Levende hegn og skovområder afgrænser transparent afgrænsede til lukkede landskabsrum.

I skovområdet Højes Ris ligger små åbne "lommer" med dyrkede marker og husmandssteder omkranset af skoven.

Området gennemskæres af motorvejen, en højspændingsledning og Højes Ris af jernbanen mellem Svendborg og Odense. Disse elementer underordner sig imidlertid landskabet og har således ikke markant forstyrrende påvirkning af landskabet.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

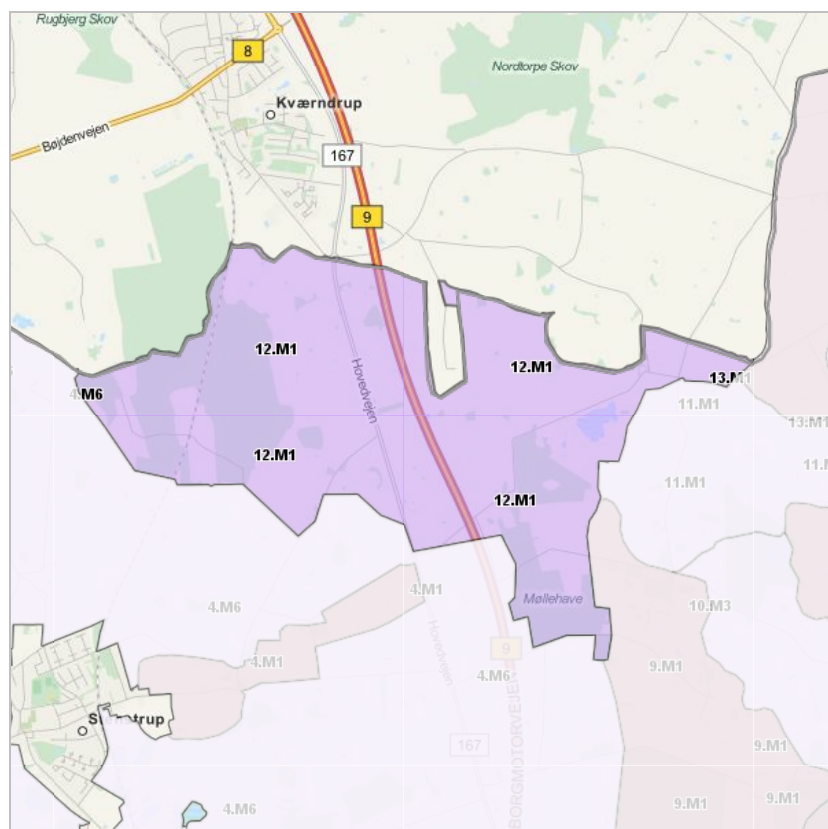
Strategi og indsats

Områder hvor der kan ske en tilpasning

Hele området - 12.M1

Karakteristisk, middel tilstand

- Landbrugsdrift skal opretholdes i området.
- Ved opførelse af nye anlæg og bebyggelse skal indpasning følges af skærmende beplantning af hjemmehørende arter.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Kværndrup Moræneflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren, med markstrukturer og de udflyttede gårde og husmandssteder, har primært sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring og efter udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Dyrkningsformen i karakterområdet er overvejende intensivt landbrug. Indenfor Svendborg Kommune ligger enkelte mindre kvæg- og svinebrug.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningsmønstret i området udgøres af mindre skovområder spredt i området, levende hegn og bevoksede diger, enkelte vejtræer og småplantninger i forbindelse med bebyggelse samt nye alléer langs enkelte veje og indkørslen til gårde.

Skovene er løvskov stedvist iblandet nål.

Hegn- og digebevoksningen på markerne er overordnet set tæt og langs vejene stedvist meget tæt og høj. De levende hegn og bevoksede diger består af løvtræsbevoksning med lav artsvariation. Artsvariationen hegnene og digerne i mellem er dog høj.

Bebyggelsen er generelt omgivet af småplantninger, med forskellig artssammensætning, og et antal gårde har valgt at anlægge nye alléer langs indkørslen. De plantede alléer udgøres typisk af lind, røn og birk.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsesstrukturen i området udgøres af mindre gårde samt en blanding af husmandsbebyggelse fra udskiftningen i 1800-tallet og omkring år 1900. Husmandsstederne ligger primært langs vejene med gårdene, stedvist samlet i mindre enklaver, mens gårdene ligger dels trukket tilbage fra vejene og ud på markfladerne dels langs vejene.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Den del af karakterområdet, som ligger indenfor Svendborg Kommune, rummer ingen markante kulturhistoriske mønstre eller anlæg. Dog ligger der en enkelt gravhøj, syd for Langkildegård i karakterområdets sydøstlige del.

Tekniske anlæg

Motorvejen mellem Svendborg og Odense gennemskærer karakterområdets centrale del. Parallelt med motorvejen mod vest gennemskæres området af en højspændingsledning mens jernbanen mellem Svendborg og Odense løber igennem Højes Ris.

Landskabet i den sydligste del af Kværndrup Vænge.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Kværndrup bølgede morænelandskab set fra den sydøstlige grænse af området mod nord.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk er området dannet som et moræneplateau fra sidste istid.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Enkelte forekomster af ferskvandsdannelser, smeltevandssand og morænegrus findes dog spredt i området

Terræn

Terrænet er fladt til let bølget og har en gennemsnitshøjde på 75-100 m.o.h.. En lokal bakketop Bobjerg Bakker ligger nær karakterområdets sydlige grænse.

Kompleksitet

Området er præget af en svag kompleksitet mht. jordbunden.

Hydrologi

I den del af karakterområdet, som ligger i Svendborg Kommune, findes en række mergelgrave, primært vest for motorvejen mens der mod øst findes enkelte mindre lavbundsområder.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer udgøres af et fladt til let bølget jordbrugslandskab, med intensivt dyrkede marker og spredtliggende småskove. Området rummer mindre gårde og små husmandssteder, hvoraf sidstnævnte ligger langs vejene mens gårdene ligger på markfladerne trukket tilbage fra vejene.

Skovområderne, de tætte hegn og bevoksede diger på det flade til let bølgede terræn afgrænser lukkede til transparent afgrænsede landskabsrum i middelskala.

Bebyggelsen i området "putter" sig i områdets bevoksning og opleves således kun sporadisk - et tag, en gavl eller en anden del af en ejendom ses fra det omkringliggende landskab.

I den del af landskabskarakterområdet, som ligger i Svendborg Kommune, er de levende hegn primært orienteret øst/vest, hvilket skaber et tydeligt mønster. Skovområdet Højjes Ris danner en overordnet rumlig afgrænsning, af denne del af området, mod vest.

Skovområdet Højjes Ris afgrænser små "lommer" af åbent landskab med dyrkede marker og små husmandssteder.

Den del af karakterområdet, som ligger i Svendborg Kommune fremstår kun let påvirket af områdets tekniske anlæg - højspændingsledning, motorvej og jernbane. Området fremstår således primært visuelt roligt.

Visuelle relationer til naboområderne

Området har overvejende transparente grænser til naboområderne.

Visuel sammenhæng til kystlandskabet

Der er ingen visuel sammenhænge til kystlandskabet.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

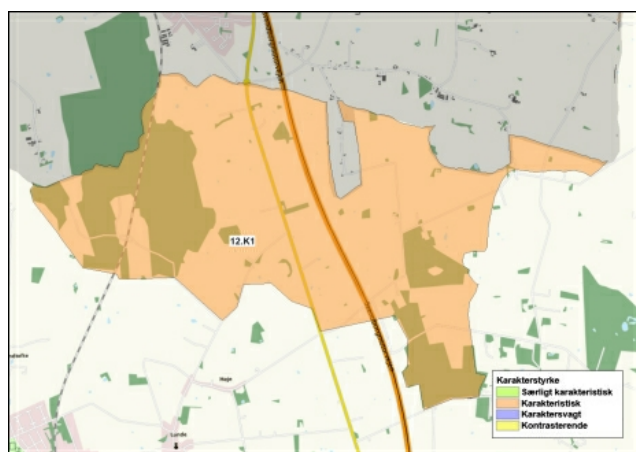
Karakteristisk

Hele karakterområdet (indenfor Svendborg Kommune) - 12.K1

De karakteristika, som er beskrevet som nøglekarakterer, fremstår tydeligt i stort set hele karakterområdet. De tætte hegn, den opdyrkede flade til let bølgede moræneflade, de mange gårde og husmandssteder, som ligger relativt tæt langs vejene, og småskovene afspejler tydeligt samspillet mellem natur- og kulturgrundlaget.

Landskabskarakterens intakthed i forhold til den kulturhistoriske oprindelse afspejles stadig i landskabskarakteren trods den udvikling, som generelt præger jordbrugslandskaberne, og dermed også dette område. Her har udviklingen betydet at skalaen er blevet større, idet en del af hegnsstrukturen er sløjftet og området er blevet mere bebygget.

På baggrund af disse forhold vurderes området som karakteristisk.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Den del af karakterområdet, som ligger indenfor Svendborg Kommune rummer ingen særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

Middel

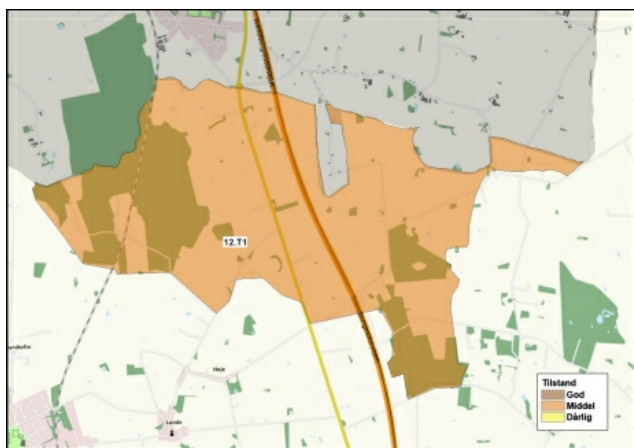
Hele karakterområdet (indenfor Svendborg Kommune) - 12.T1

Som beskrevet ovenfor under karakterstyrkevurderingen, er landskabskarakterens intakthed moderat.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af bebyggelsen varierer mellem at være god og middel mens levende hegn, dyrkede marker og skovbryn fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Højspændingsledninger samt telemasten, vindmøllerne og motorvejen virker lokalt forstyrrende på landskabskarakteren, og afskærmning af nye tilbygninger, f.eks. gylletanke og avlsbygninger, mangler generelt.

På baggrund af ovennævnte vurderes den samlede tilstand som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Sårbarheden af landskabskarakteren vurderes generelt som lav. Pga. det let bølgede landskab samt skovene og de tætte levende hegn og bevoksede diger, som afgrænser landskabsrummene, er det ikke muligt at få lange vide udsigter ud i området, og tekniske anlæg vil derfor kun virke lokalt forstyrrende. Desuden er intaktheden af landskabskarakteren vurderet som middel, idet de oprindelige strukturer og mønstre er udvisket, og området er blevet mere bebygget.

Særligt sårbare delområder

Området rummer ingen særligt sårbare delområder.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Skovrejsning

Skovrejsning i det udpegede område vil ændre områdets karakter lokalt, men vil bidrage til en klar afgrænsning af karakterområdet mod syd og endvidere følge områdets overordnede karakter med spredtliggende mindre skove.

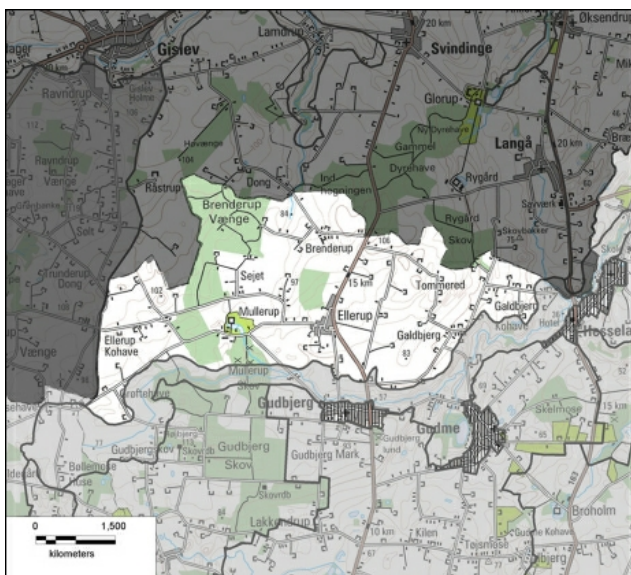

Ellerup Moræneflade

Baggrund

Nøglekarakter

Åbent og enkelt jordbrugslandskab med store sammenhængende skovområder, der afgrænser store markflader med enkelte levende hegn og spredtliggende mindre gårde og småhuse på et højtliggende og svagt bølget moræneplateau.

Landskabsområdet er vist på kortet. Ellerup Moræneflade ligger i kommunens nordlige del og udgør den sydlige del af en større moræneflade som strækker sig på tværs af kommunegrænsen og ind i nabokommunerne Nyborg og Faaborg Midtlyn Kommuner.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det højtliggende og bølgede moræneplateau hvor store skovområder afgrænser store markflader. Få kraftige, men lave og delvist fragmenterede levende hegn og bevoksede diger ligger som linjer på den åbne dyrkningsflade. Bebyggelsen i området er sparsom og består af spredtliggende mindre gårde og småhuse langs vejene.

Tilsammen skaber de karaktergivende elementer et åbent og enkelt landskab. Skovområder og de store sammenhængende dyrkningsflader skaber tilsammen et storskala landskab, hvor gårdene ligger som middelstore punkter. Mange steder rummer landskabet lange kig henover den bølgede landbrugsflade og de lave og fragmenterede levende hegn. Skovbrynene danner en visuel bagkant til disse lange kig.

I et mindre område, i områdets sydøstlige hjørne ved Galdbjerg Kohave, præges landskabskarakteren især af det lokalt småbakkede terræn, tætliggende huse og husmandssteder og hyppigere bevoksning. Tilsammen skaber de karaktergivende elementer her et småskala landskab.

Landskabet fremstår overvejende uforstyrret af større tekniske anlæg. Landskabets enkelthed og store skala rummer en vis kapacitet i forhold til store anlæg, hvilket betyder at den visuelle påvirkning fra de to grupper af vindmøller, som området rummer ikke fremstår markant negativ.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Hele karakterområdet, undtaget Galdbjerg Kohave - 13.M1

Særligt karakteristisk, god tilstand

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

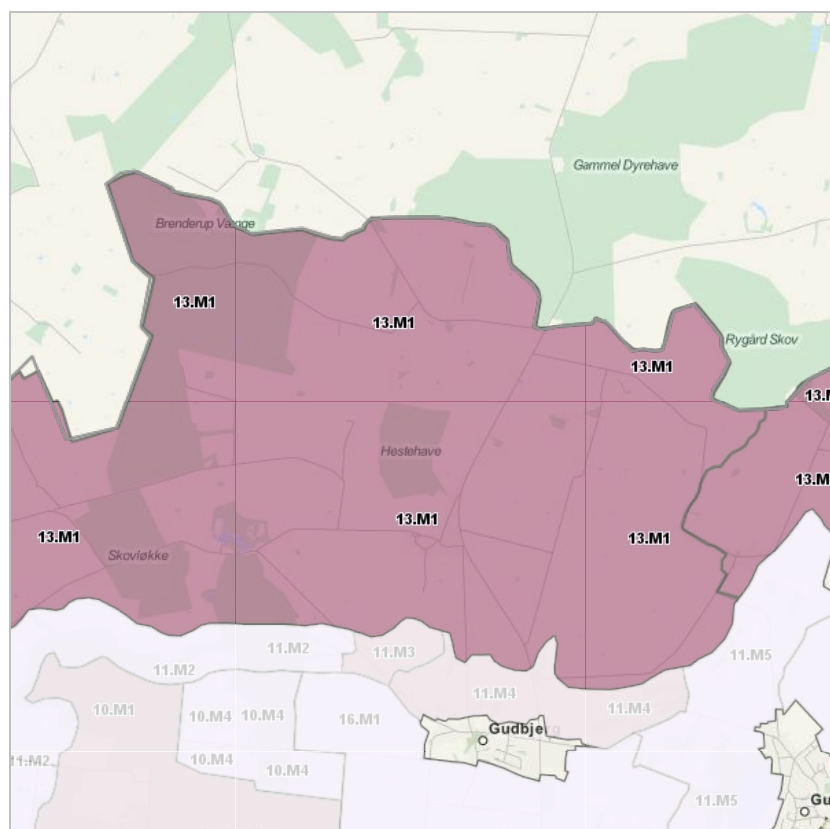

- Landskabets åbne og enkle karakter skal bevares. Dette ved at friholde området for:
  - Etablering af småplantninger.
  - Placering af byggeri der vil bryde de lange kig henover landskabet.
  - Placering af byggeri således at områdets karakteristiske placering af eksisterende byggeri (lavtliggende og underordnet terræn og beplantning) brydes.
- Landskabets uforstyrrede fremtoning skal bevares. Udvidelse af eksisterende anlæg eller placering af nye skal således ske med særlig hensyntagen til de visuelle sammenhænge i landskabet, både indenfor karakterområdet og til nabokarakterområderne samt landskabets skala og enkelthed.
- Pga. landskabets enkelthed er det særligt vigtigt at have fokus på den kumulative effekt ved placering af nye anlæg.

Galdbjerg Kohave - 13.M2

Kontrasterende, god tilstand

- Landskabets lille skala skal respekteres.
- Området er del af udsigtsfelt fra området ved Tommered. Ved placering af nye anlæg skal påvirkningen af denne udsigt vurderes.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Ellerup Moræneflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Området domineres af intensivt dyrkede marker. Enkelte mindre gårde (>75DE), med tydelig tilknytning til landbrugsdriften ligger spredt i landskabet.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningen domineres af områdets store sammenhængende skovområder bestående primært af løv.

Enkelte kraftige levende hegn og stedvist forekommende bevoksning langs vejene opdeler de dyrkede markflader i store sammenhængende flader. Hegnsbevoksningen er meget sporadisk og overvejende lav, mens den langs vejene ligeledes er sporadisk men tæt og høj.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsesstrukturen domineres af mindre gårde og småhuse, som ligger spredt i landskabet. Gårdene bærer primært præg af at indgå i landbrugsproduktionen mens den øvrige del af bebyggelsen fungerer alene som beboelse. Landskabet fremstår primært sporadisk bebygget, hvilket til dels skyldes at bebyggelsen primært lægger sig lavt placeret i landskabet - lavt i terrænet og delvist bag bevoksning.

Landsbyen Ellerup ligger centralt placeret i området, afgrænset i forhold til det omkringliggende landskab ved en veldefineret grøn rand.

Hovedgården Mullerup ligger i karakterområdets sydvestlige del omgivet af store ubebyggede markflader og kraftige løvskovsbryn. Selve hovedbygningen opleves ikke fra det omkringliggende landskab. Derimod passerer vejen imellem driftsbygningerne.

I karakterområdets sydøstlige hjørne ligger små husmandssteder tæt langs vejene. I dette mere småbakkede landskab ligger også Galdbjerg, der fremstår som en lille samling af huse.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Området rummer ingen markante kulturhistoriske elementer udover Mullerup. Mullerup opleves dog kun sporadisk iform af driftsbygningerne og fremstår som sådan ikke som et markant kulturhistorisk element, set fra det omkringliggende landskab.

Tekniske anlæg

Området rummer kun få tekniske anlæg. Vest for Galdbjerg står tre vindmøller, som indenfor karakterområdet primært opleves fra nord og fra sydøst fra nabokarakterområderne Stokkebæk Ådal og Gudme Dødis og Morænelandskab. To vindmøller står vest for skoven Brenderup Vænge. Pga. skoven opleves disse primært i den del af karakterområdet som ligger vest for Brenderup Vænge. Maskinstationen på Højlundsgård fremstår fra visse vinkler og ved passage ad vejen imellem bygningerne som en meget teknisk præget bygningsmasse.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Landskabet rummer lange kig over nabokarakterområderne mod syd og øst.

Åbent og enkelt storskala landskab.

Mindre landbrug (>75DE) ligger spredt i landskabet med indbyrdes lang afstand og placeret således at landskabet rummer store bygningsløse flader.

Den markante skrånende dalside nordvest for Nielstrup.

Nielstrup set fra nord.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk er området del af en større sammenhængende moræneflade, som strækker sig videre mod nord, og som er skabt under sidste istid.

Jordtype

Jordtypen består altovervejende af moræneler.

Terræn

Området fremstår som et højtliggende storbølget plateau, der i den sydlige del skråner jævnt mod syd. Størstedelen af plateauet ligger i en højde på mellem 80 og 100m.o.h.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Området rummer ingen markante søer, vandløb eller lavbundsområder.

Rumlige og visuelle forhold

De store skovområder danner den overordnede rumlige afgrænsning af store og velafgrænsede landskabsrum, hvor levende hegn opdeler den bølgede dyrkningsflade. Pga. terrænet og de levende hegns lave og fragmenterede form findes lange kig henover den bølgede flade, således at landskabet kommer til at fremstå meget åbent.

I områdets sydlige del skråner terrænet jævnt ned mod Stokkebæk Ådal mod syd, hvilket giver lange kig udover landskabet.

Strukturen i landskabet præges af landbrugsflader, som stedvist brydes af linjer og punkter i form af hhv. hegn/diger og gårde på de åbne flader.

I karakterområdets sydøstlige del fremstår landskabet med mindre skala betinget af et mere bakket terræn, tætliggende husmandssteder og højere andel af bevoksning.

Området rummer kun få tekniske anlæg og fremstår som sådan primært uforstyrret.

Visuelle relationer til naboområderne

Pga. områdets højtliggende terræn, som skrånere jævnt mod syd findes visuelle sammenhænge med de landskaber som ligger her - Stokkebæk Ådal, Gudbjerg Dødislandskab og Gudme Dødis og Moræneflade.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

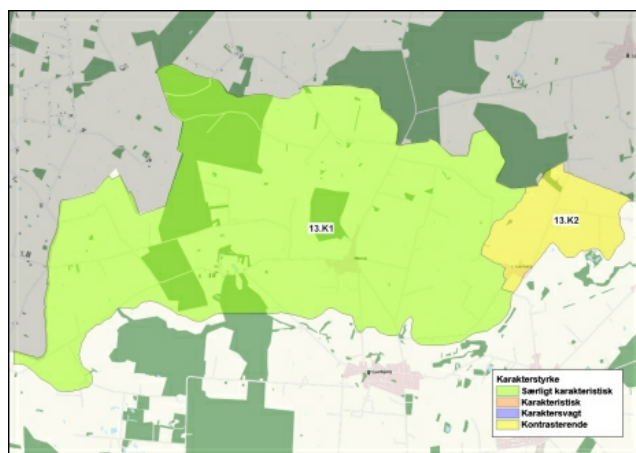
Hele karakterområdet - undtaget Galdbjerg og Galdbjerg Kohave - 13.K1

Landskabskarakteren i form af de store åbne og enkle dyrkningflader med enkelte levende hegn og spredtliggende gårde med en overordnet afgrænsning af markante skovbryn fremstår tydeligt i hele karakterområdet. Landskabets oprindelse som storskala gårdlandskab og hovedgårdslandskab fremstår ligeledes tydeligt kun brudt af enkelte småhuse spredt i landskabet. Ikraft af områdets velbevarede oprindelse fremstår også samspillet mellem naturgrundlaget, den bølgede moræneflade og de kulturgeografiske strukturer i form af et dyrket jordbrugslandskab, tydeligt. Samlet vurderes landskabet som særligt karakteristisk.

Kontrasterende

Galdbjerg og Galdbjerg Kohave - 13.K2

Her fremstår landskabet med en mindre skala og ligeledes mere lukket betinget af et mere småbakket terræn, tættere liggende husmandssteder og mere hyppig forekomst af bevoksning i forhold til den øvrige del af karakterområdet. Disse karakteristika får området til at fremstå kontrasterende i forhold til den øvrige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

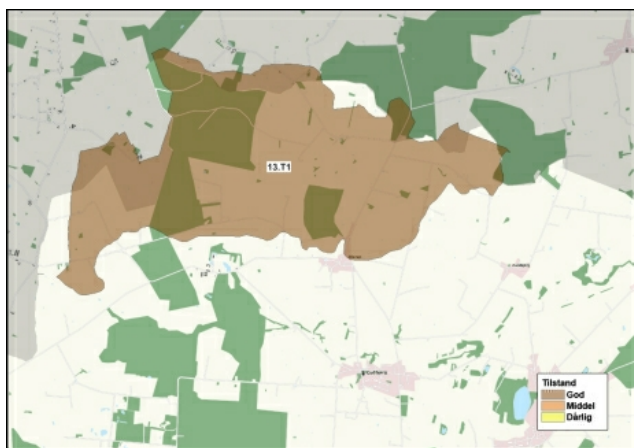
Ingen særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Hele karakterområdet - 13.T1

Landskabskarakterens intakthed er høj i hele karakterområdet, idet de karaktergivende elementer overordnet set fremstår med deres oprindelige struktur, funktion og placering. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer er overordnet set god og landskabet fremstår uforstyrret, trods vindmøllerne, som passer udmærket ind i landskabets store skala og enkle karakter. Samlet vurderes landskabets tilstand som god.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Landskabet er sårbart overfor tiltag, som vil bryde områdets enkle karakter og store åbne landskabsrum. Således vil etablering småplantninger og tætliggende levende hegn bryde markant med områdets karakter. Ligesom vil bebyggelse, der vil bryde områdets struktur, med spredtliggende bebyggelse som putter sig ned i landskabet, påvirke oplevelsen af landskabet i negativ retning. Ikraft af landskabets skala, de markante skovbryn og stedvise beplantning rummer landskabets dog en vis kapacitet i forhold til placering af store anlæg, hvis dette kan ske uden at bryde den enkle karakter.

Særligt sårbare delområder

Området rummer ingen særligt sårbare delområder.

Særligt sårbare delområder

Området rummer ingen særligt sårbare delområder.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Landskabet er ikke særligt sårbart i forhold til de ovenfor listede planlægningstemaer.

Vormark Moræneflade

Baggrund

Nøglekarakter

Enkelt jordbrugslandskab hvor fragmenterede levende hegn og spredtliggende små og middelstore gårde skaber et middel- til storsskala landskab på en bølget flade, som falder jævnt ned mod kysten i øst.

Landskabsområdet er vist på kortet. I denne beskrivelse og vurdering fokuseres på den del af karakterområdet som ligger i Svendborg Kommune.

Landskabskarakteren

Bølget til blødt storbakked landskab med en overordnet orientering mod kysten i øst. Intensivt dyrkede marker følger landskabets bølgede form og brydes stedvist af de sporadisk bevoksede diger og fragmenterede levende hegn. Spredt på markerne og trukket tilbage fra vejene ligger små til middelstore gårde med så stor indbyrdes afstand, at udtrykket bliver et sporadisk bebygget landbrugslandskab. Bevoksning omkring sommerhusområderne ved kysten, i området dalstrøg og enkelte småskove supplerer landskabet især mod nord og mod øst ved kysten.

Den sporadiske bevoksning og terrænets form giver mulighed for kig henover større dele af landskabet. Karakteren præges således at åbne til transparent afgrænsede rum i middel til stor skala suppleret af en bebyggelse i middel skala. Fra de øvre dele af karakterområdet findes lange kig over det enkle landskab mod øst mod kysten. Især øst for Hesselager findes en markant udsigt over landskabet mod øst.

Nær kysten danner bevoksningen omkring området sommerhusområder en grøn barriere, som skærmer for den visuelle sammenhæng mellem land og vand. Fra de øvre dele af kystforlandet går den visuelle sammenhæng mellem land og vand henover disse bevoksninger.

Nær grænsen til nabokarakterområdet Tange Å Tunnedal fremstår landskabet med mere markante bakkeformationer. Herfra er et velafgrænset udsigt dels over kysten mod øst og nord dels mod syd over Tange Å Tunnedal, hvor bevoksningen i dalstrøget danner en grøn "pude" som brydes af Hesselagergårds karakteristiske tagkonstruktion, der rager op over trækroneerne.

Omkring det gamle Revsøre og dalstrøget omkring Askebæk danner terræn, bebyggelse og bevoksning et markant småskala landskab med en tydelig dalstrøgskarakter.

Ved kysten ligger Klintholm oplagsplads. Denne opleves primært fra de øvre (vestlige) dele af karakterområdet, hvorfra den opleves som en høj bakke, der rager op over den kystnære bevoksning.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Området nord for Pureskov - 14.M3

Karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Udsigten fra det højtliggende bakke drag over kysten mod syd og det omkringliggende landskab mod nord og syd skal friholdes for placering af nyt byggeri og tekniske anlæg.
- Kan nyt byggeri ikke undgås skal dette placeres lavt i terrænet og bag skærmende bevoksning. Der bør dog ikke etableres ny bevoksning mod øst ved kysten.

Kystforlandet

- Udsigterne over kystlandskabet skal friholdes for markante tekniske anlæg og nyt byggeri. Især byggeri, som vil bryde udsigten.
- Bevoksningen nær kysten giver dog mulighed for indpasning af nye anlæg såfremt disse kan holdes lavere end den omkringliggende bevoksning og derved afskærmes fra de bagvedliggende og omkringliggende dele af kystforlandet.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Landskabet bag kystforlandet og området ved Pureskov - 14.M1

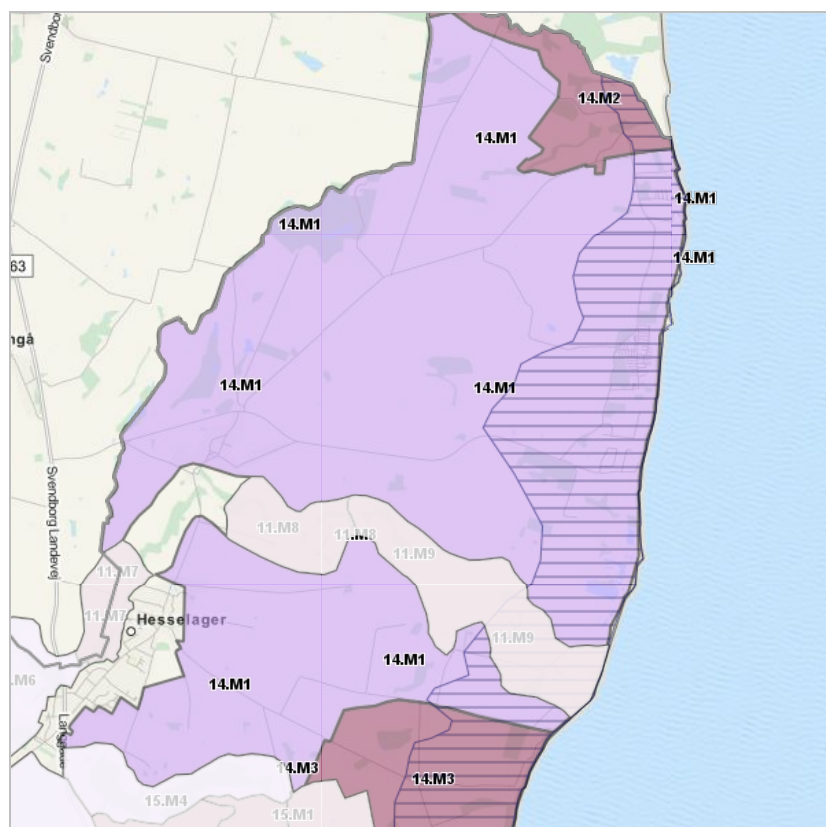
Karakteristisk, god tilstand

- Områdets uforstyrrede præg skal så vidt muligt bevares.
- Nyt byggeri bør holdes lavt og placeres således at det ikke bryder de lange kig, som findes henover landbrugsfladen. Dette kan bl.a. ske ved at placere byggeriet lavt i terrænet og etablere skærmende beplantning som i form og artsvalg afspejler den eksisterende bevoksning, dvs. fragmenterede løvtræs bevoksninger, som dækker dele af bebyggelsen.

Området omkring Askebæk - 14.M2

Kontrasterende, god tilstand

- Områdets lille skala skal respekteres ved eventuel etablering af nyt byggeri.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Vormark Moræneflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelse i det udskiftede jordbrugslandskab.

Nær kysten er de tidligere små samlinger af gårde ved Bøsøre og Revsøre omdannet til sommerhusområder og campingplads.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Landskabet præges af forholdsvist store og intensivt dyrkede marker. Stedvist findes deltidsbrug tilknyttet mindre dyrehold, græsning og pyntegrønt.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningen domineres af sporadisk bevoksede diger og fragmenterede levende hegn. I tilknytning til de dalstrøg, som gennemskærer området, findes bevoksninger af fugttolerante løvtræer. Få mindre beplantninger findes spredt i området, primært i tilknytning til fugtige områder.

Sommerhusområderne, som ligger langs kysten, er omkranset af højstammet bevoksning, der fremstår som et sammenhængende grønt bælte af skov langs store dele af kysten.

Bebyggelsesmønster

Små (<75DE) og mindre (>75DE) gårde ligger spredt på dyrkningsfladen, primært trukket tilbage fra vejen. Bedrifterne er både svin og kvæg og ligger således at de mindre gårde primært er samlet i den sydlige del mens de små primært ligger i den nordlige del af området.

Mindre husmandsbebyggelser, ligger spredt i landskabet - ét ved overgangen til Tange Å Tunneldal i den sydlige del, én mindre samling omkring Asbæk bag Revsøre. Herudover enkelte husmandssteder langs vejene primært i den nordlige del af området.

I områdets vestlige del ligger landsbyerne Vormark, Hesselager og Ny Hesselager. Alle tre ligger på overkanten af dalstrøget omkring Stokkebæk - karakterområdet Stokkebæk Ådal. Hesselager og Ny Hesselager, der er opstået som stationsby, rummer større områder med nyere bebyggelse mens Vormark kun er præget af huludfyldninger og er vokset en smule mod vest.

Ved kysten ved Stokkebækken, ved Revsøre og Bøsøre ligger samlinger af sommerhuse.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Ingen markante kulturhistoriske mønstre eller anlæg.

Tekniske anlæg

Ved kysten ligger Klintholm I/S - oplagsplads for diverse typer af affald - beton, tegnen, parkaffald m.v.

Herudover ingen markante tekniske anlæg.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Middelstore dyrkede marker, lange levende hegn og bevoksning på diger og små gårde karakteriserer det åbne land.

Middelstore dyrkede marker, lange levende hegn på diger og små gårde karakteriserer det åbne land.

Middelstore dyrkede marker, lange levende hegn på diger og små gårde karakteriserer det åbne land.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk er området dannet som moræneaflejringer fra sidste istid. Mindre partier med dødispræg forekommer i områdets vestlige og sydlige del - dels nord for Vormark dels nord Tange Å Tunneldal.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler.

Terræn

Terrænet er bølget til blødt storbakket og mod kysten med et overordnet fald mod kystlinjen. Nord for Vormark ligger en række langstrakte bakkepartier orienteret i nord-/sydgående retning.

Kompleksitet

Naturgrundlaget fremstår homogent uden markante variationer.

Hydrologi

Området afgrænses mod syd af Tange Å og mod nord af Kongshøj Å. Stokkebæk Ådal gennemskærer karakterområdet nord for Hesselager. Mindre åløb skærer sig ned i morænefladen i øst-/vestgående retning. I områdets nordlige del strækker Askebæk sig fra bakkepartier ved Vormark til kysten ved Revsøre. Et mindre åløb løber fra Mullerydgård til Bøvsøre.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Karakterområdet ligger ud mod farvandet mellem Fyn og Langeland.

Dybdeforhold

Farvandet er omkring 10-20m dybt.

Vindeksponeering

Kysten er østvendt og ligger i læ bag Langeland. Bølgedannelsen i farvandet må således betragtes som begrænsede og dermed også materiale transporten langs kysten.

Strandbredden

Strandbredden er forholdsvis smal og stedvist let stenet. Der findes strækninger med sand, der fungerer som badestrande.

Rumlige og visuelle forhold

De sporadisk bevoksede diger og fragmenterede levende hegn ligger som punktformede og stedvist linieformede bevoksninger på den bølgede til bakkede og intensivt dyrkede landbrugsflade. Spredt på denne, ligger området's gårde. De ligger trukket tilbage fra vejen og opleves primært som fjerntliggende i forhold til hinanden. Bygningerne ligger delvist frit ud mod det omkringliggende landskab, delvist omkranset af bevoksning. Landskabet præges generelt af kig på tværs af flere landskabsrum.

I områdets nordlige del præges de rumlige afgrænsninger af bevoksningen omkring Askebæk, Stokkebæk og Faldsskov. Endvidere er denne del af karakterområdet en anelse tættere bebygget. Især omkring Askebæk skaber bevoksning og koncentrationen af husmandssteder et lukket landskab i lille skala. Ligeledes ligger et tættere bebygget område med små husmandssteder ved overgangen til Tange Å Tunnedal.

Fra de bagerst liggende (vestlige) dele af karakterområdet findes stedvist lange kig hen over landskabet i østlig retning til kysten. Øst for Hesselager findes er særligt markant kig nedover det enkle gårdlandskab til kysten mellem Klintholm og Pureskov.

Langs overkanten til dalstrøget omkring Stokkebæk - karakterområdet Stokkebæk Ådal - ligger landsbyerne Vormark, Hesselager og Ny Hesselager. Fra det omkringliggende landskab opleves alle tre byer primært som grønne, dog med en del huse, som bryder den grønne rand omkring Hesselager.

Langs kysten skærmer bevoksningen omkring sommerhusområderne af for udsigt over havet, således at landskabet her er orienteret ind i land.

Ved kysten ligger oplagspladsen Klintholm. Denne opleves kun sporadisk fra det bagvedliggende landskab. Her fremstår den som en høj bakkeformation, der rager op over alle andre elementer i området og bryder på den måde den grønne overkant af bevoksningen som ellers præger kystlinjen. Området rummer herudover ingen markante tekniske anlæg.

Visuelle relationer til naboområderne

Landskabet rummer kig henover og stedvist ned i den del af Stokkebæk Smeltevandsdal, som ligger øst for Vormark. Mod syd opleves Tange Å Tunnedal som en grøn "dyne" af trækroner.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

I kystforlandet bølgelandskabet ned mod kysten i store bløde bakker med de intensivt dyrkede marker brudt af de sporadisk bevoksede diger. Nær ved kysten brydes udsigten over den tilstødende vandflade af bevoksningen omkring sommerhusområderne.

Som beskrevet under de rumlige visuelle forhold ligger Klintholm oplagsplads som en høj bakkeformation nær kysten. Denne opleves dog kun fra de bagvedliggende dele af karakterområdet. I den sydlige del af kystforlandet ligger ladebygningen til Holmskov placeret således at den akkurat bryder horisontlinjen, hvorved den landskabelige påvirkning bliver ganske markant set fra vest.

Langeland er nærmeste modstående kyst i den sydlige del af karakterområdet. Afstanden er her så stor at kun de overordnede landskabstræk erkendes - dyrkede marker, skove, bevoksning og vindmøller.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk område

Hele karakterområdet - 14.K1

Landskabskarakteren, med det enkle gårdlandskab, i det bølgede til blødt bakkede landskab kan aflæses i hele karakterområdets udstrækning, kun med små variationer (det lille bakkede område nord for Vormark og husmandsstederne ned mod Tange Å Tunnedal). Landskabskarakterens oprindelse som gårdlandskab aflæses stadig i

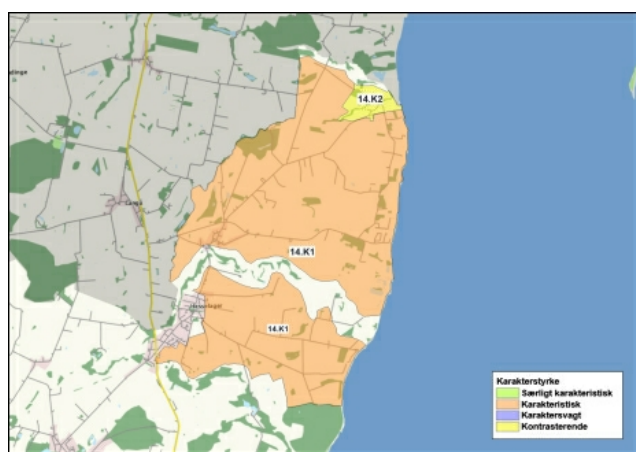
landskabet dog med de ændringer, som knytter sig til landbrugsområder i almindelighed - større markfelter, tilbygninger til landbrugsbyggeriet, udvidelse af landsbyerne m.v. Samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse aflæses ligeledes tydeligt i området med gårde beliggende på den bølgede moræne.

Med udgangspunkt i den udvikling som op igennem tiden har sløret oprindelsen vurderes området som karakteristisk.

Kontrasterende

Ved Revsøre - 14.K2

I dette delområde præges landskabskarakteren dels af de tættere liggende husmandssteder og levende hegn dels terrænets fald mod åløbet. Skalaen i området er således lille og landskabet fremstår mere komplekst. Tilsammen får disse strukturer området til at fremstå kontrasterende i forhold til den øvrige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

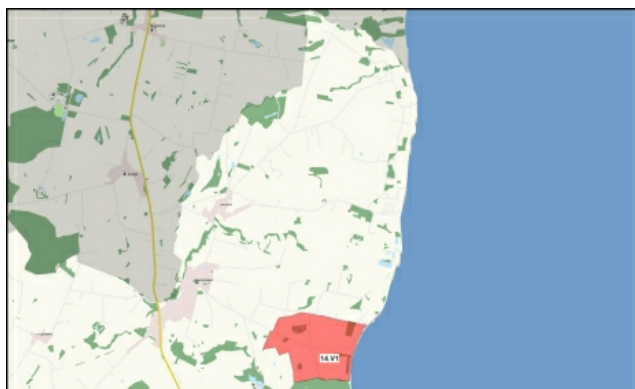
Delområder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Nord for Pureskov - 14.V1

I dette område er landskabet markant bakket. Fra toppen af dette højtliggende bakkeparti, lige nord for Alarmstangsbanke ved Pureskov, findes markante udsigter dels mod øst og nord over kysten dels mod sydvest over Tange Å Tunneldal.

Ud mod kysten præges udsigten af den bløde bakkeformation og terrænfaldet mod kysten hvor enkelte smågårde ligger lavt i terrænet og putter sig bag små bevoksninger af løv. Bag dette ligger kysten og havet mellem Fyn og Langeland.

Mod syd over Tange Å Tunneldal præges udsigten af dalstrøgets grønne "pude" af skov, som brydes af Hesselagergårds karakteristiske tagkonstruktion. Skovbrynet at Pure skov danner en markant og veldefineret afgrænsning af udsigten mod syd.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

Områder med god tilstand

Hele karakterområdet - 14.T1

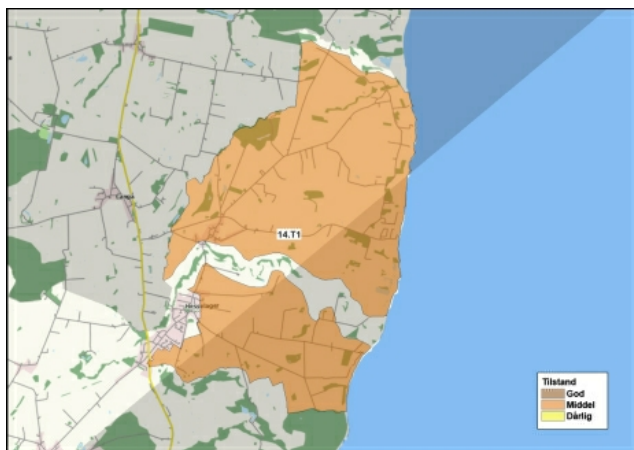
Som beskrevet under vurderingen af karakterens styrke kan landskabskarakterens

oprindelse som gårdlandskab stadig aflæses i landskabet dog med de ændringer, som knytter sig til landbrugsområder i almindelighed - større markfelter, tilbygninger til landbrugsbyggeriet, udvidelse af landsbyerne m.v.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer vurderes at være god trods de levende hegns fragmenterede form.

Området er uforstyrret af større tekniske anlæg. Kun deponiet ved Klintholm har lokal forstyrrende virkning på landskabet.

Samlet vurderes tilstanden som god.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Landskabskarakterens sårbarhed i forhold til igangværende og planlagte udviklingstendenser vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

De visuelle sammenhænge, som præger landskabet gør området sårbart overfor nye anlæg. Landskabet rummer imidlertid en bevoksning, som kan bruges til at sikre at nye anlæg indpasses i den eksisterende karakter.

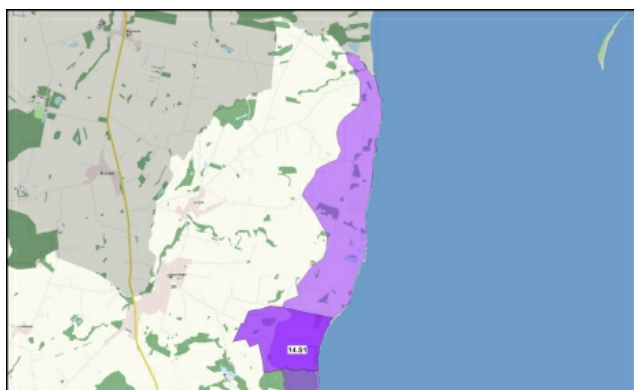
Særligt sårbare delområder

Kystforlandet

De visuelle sammenhænge med havet, som knytter sig til kystforlandet, gør området særligt sårbart overfor etablering af nye anlæg, som vil bryde disse udsigter. Områdets overordnede uforstyrrede fremtoning vil let ændres ved placering af store tekniske anlæg som vil påvirke de visuelle sammenhæng. Det grønne bevoksningsbælte langs kysten gør det dog muligt at afskærme nye anlæg, såfremt disse holdes lavere end den omkringliggende bevoksning.

Nord for Pureskov - 14.S1

Fra det højtliggende bakkeparti nord for Pureskov findes en markant udsigt over kysten og det kystnære landskab. Dette delområde er, som de øvrige dele af kystforlandet, og pga. den særligt markante udsigt særligt sårbart overfor nye anlæg.

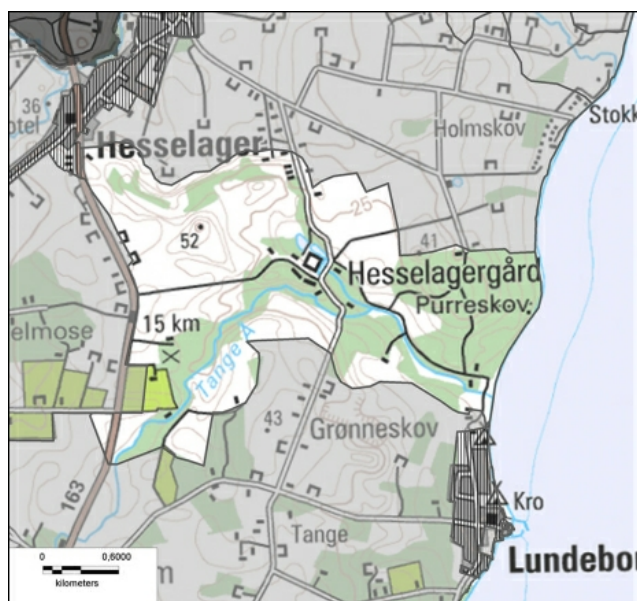
Kort over sårbare områder.

Tange Å Tunneldal

Baggrund

Nøglekarakter

Forgrenet dalstrøg med stejle til jævnt faldende dalsider stedvist med skov, som omkranser en forholdsvis smal dalbund, som er delvist bevokset delvist græsset og slået. Hesselagergård ligger som et markant bygningsværk centralt i området.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Karaktergivende for området er især de stejle og bakkede dalsider, som bølgende ned mod den skovdominerede dalbund. Et smalt strøg af græssede og slåede engarealer omkring Tange Å bugter sig imellem skov og kratbevoksning i dalstrøgets østlige del. Dalsiderne domineres af dyrkede marker indrammet af markante løvskovbryn. Bebyggelsen i området er sparsom og domineres af Hesselagergård, der ligger med sin imponerende bygningsmasse og haveanlæg markant placeret i dalbunden.

De markante dalsider og den megen bevoksning skaber tilsammen et landskab præget af middelstore lukkede rum.

Et højereliggende og storbakkede område med hovedgårdlandskabets karaktertræk, i form af store sammenhængende og bygningsfrie dyrkningsflader omkranset markante skovbryn, præger områdets vestlige del.

Ved dalstrøgets udmundning ved kysten flader terrænet ud og ådalskarakteren erkendes primært i kraft af engarealer og et stigende terræn ind i Purreskov mod nord.

Området fremstår roligt og uforstyrret af større tekniske anlæg.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Østlige del af dalstrøget - 15.M1

Særligt karakteristisk, god tilstand, særlige visuelle oplevelsesmuligheder

- Områdets uforstyrrede præg og områdets enkle karakter skal bevares ved at friholde området for nye elementer herunder nyt byggeri og nye anlæg.
- De ekstensivt drevne engarealer i dalbunden, især det græssede areal, omkranset af skovbryn bør bevares.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

- Landskabets skift mellem bevoksede og åbne partier bør så vidt muligt bevares.

Det højtliggende område mod vest - 15.M2

Kontrasterende, god tilstand

- Områdets hovedgårdspræg med den store sammenhængende dyrkningsflade med spredte småbevoksninger bør så vidt muligt bevares.

Den centrale del af dalstrøget omkring Hesselagergård - 15.M3

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, dårlig tilstand

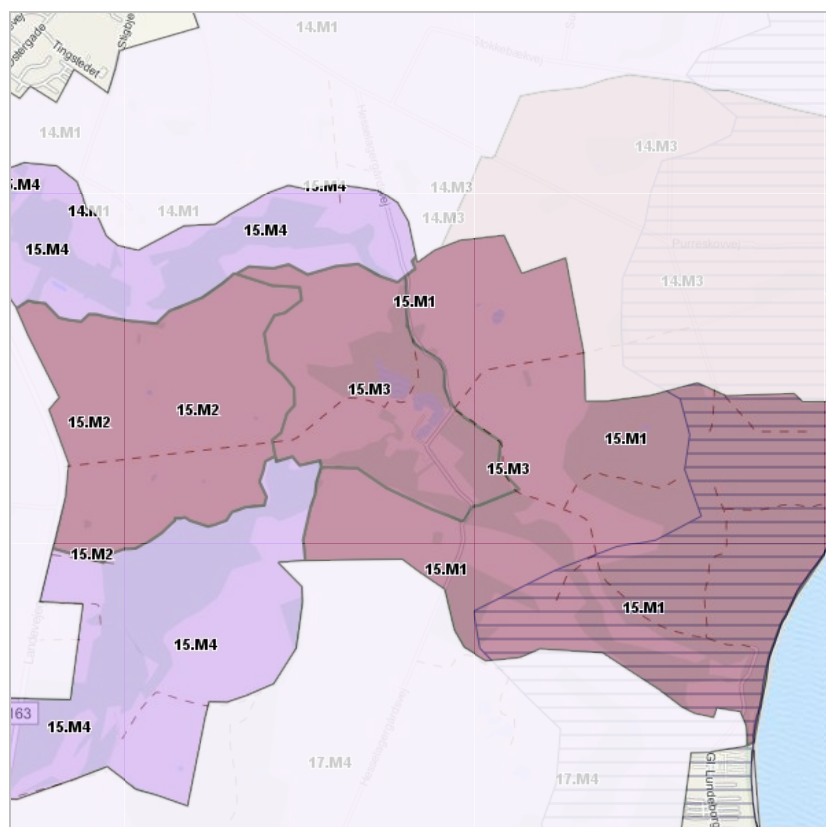
- Hovedbygningens landskabelige betydning som eneste og meget markante bygning i området skal bevares.
  - Dette ved at undgå at placere bygninger eller tekniske anlæg af så store dimensioner at hovedbygningens landskabelige betydning nedtones/domineres.
- Hovedbygning og driftsbygninger som en oplevelsesrig bygningsmasse skal bevares.
  - Dette ved at undgå at placere nye bygninger eller tekniske anlæg således at de opleves iøjenfaldende fra det omkringliggende landskab.
  - Oplevelsen af hovedgårdslandskabet kan styrkes ved at fjerne opvækst af krat således at området får et mere enkelt og "styret" udtryk.
- Områdets tilstand kan forbedres ved at minimere opvæksten af krat og højstaude vegetation.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Den nordlige og den sydlige "arm" - 15.M4

Karakteristisk, dårlig tilstand

- Området skal vedligeholdes i dets nuværende form. Dog kan den vedligeholdelsesmæssige tilstand og intakthed styrkes ved at fjerne opvækst af krat.
- Områdets enkle bebyggelsesstruktur og uforstyrrede udtryk opretholdes.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Tange Å Tunneldal - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren domineres af hovedgårdsejerlavets karakteristika og har således primært sin oprindelige i tiden for hovedgårdenes oprettelse.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Arealanvendelsen domineres af intensivt dyrkede marker på dalsiderne. Et smalt strøg af græssede og slåede engarealer følger Tange Å langs dens østlige del.

Bevoksningsstruktur

I dalbunden og op ad dalsiderne dominerer højstammede bevoksninger af løv. På dalstrøgets nordøstlige dalside ligger den forstligt drevne Purreskov. På dalsidernes åbne dele opdeler få kraftige levende hegn den dyrkede flade. Bevoksninger omkring gamle mergelgrave bryder den højtliggende og storbakkede dyrkningsflade i områdets vestlige del.

En let fragmenteret allé ligger langs vejen sydøst for Hesselagergård, som endvidere flankeres af et stendige. Alleens landskabelige betydning nedtones af omkringliggende krat og arealer med vild og uplejet højstaudevegetation.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i området er sparsom og domineres af Hesselagergård, der ligger markant placeret i dalbunden med sin imponerende bygningsmasse og haveanlæg. En lille skovmølle ligger sydøst for hovedgården og udgør således en del af nærmiljøet omkring denne.

Ved dalstrøgets udmundning på dalsiden ved skovbrynet af Purreskov ligger Skovly, en rødstensvilla, der fungerer udelukkende som beboelse. Herudover rummer karakterområdet blot en enkelt gård og et par husmandssteder, som "sniger" sig ned ad dalsiden fra den tilstødende Vormark Moræneflade.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Størstedelen af karakterområdet hører under ejerlavet til Hesselagergård og udgør som sådan en kulturhistorisk helhed.

Ved kysten findes Danmarks ældste kendte handels- og håndværksplads (150-700e.kr.). I området er gjort fund som vidner om handel med hele Skandinavien.

Tekniske anlæg

Området rummer ingen større tekniske anlæg.

Den græssede del af dalstrøget.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Skovmøllen ved Hesselagergård. Området præges af krat og højstaudevegetation.

Hesselagergård set fra øst. Hovedbygningen, driftsbygningen og den delvist fragmenterede allé, stendiget og skovmøllen danner et samlet miljø omkring hovedgården.

Dalstrøget munder ud ved kysten nord for Lundeborg. Området præges her af græssede engarealer og skovbrynet ved Purreskov.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Geomorfologisk set består området af en ca. 3,5km lang tunneldal. Denne udgøres i den nordvestlige del af to "grene", som efter ca. 1/3 af dalstrøgets forløb mod kysten løber sammen til et samlet forløb.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Spredt i dalbunden findes mindre områder med ferskvandsdannelser.

Terræn

Dalstrøget markeres af stejle til jævnt skrånende og bølgede dalsider. Langs de nederste 2/3 af dalen er terrænspringet fra overkanten af dalen til dalbunden omkring 17,5-22,5 højdemeter. Dalbunden er forholdsvis smal og flad.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Tange Å løber fra Broholm, som ligger sydvest for karakterområdet, ad dalsteøgets sydlige "gren" forbi Hesselagergård til kysten ved Lundeborg. Dele af Tang Å løber i et dybtgravet forløb. Den nordlige "gren" af dalstrøget gennemløbes af en mindre ikke navngivet å. Selve Hesselagergård ligger omgivet af voldgrave.

Rumlige og visuelle forhold

Høje og bølgede dalsider falder jævnt ned mod den smalle dalbund, som domineres af skov og bevoksning. Et smalt strøg af græssede og slåede engarealer omkring Tange Å bugter sig imellem skov og kratbevoksning i dalstrøgets østlige del. Sammen med den megen skov og bevoksning i området afgrænser dalsiderne markante rum. De markante skift imellem områdets landskabsrum, giver indtryk af et varieret landskab trods det at landskabet egentlig rummer ganske få landskabelementer.

Hesselagergård ligger med sin imponerende bygningsmasse og haveanlæg markant placeret i dalbunden. En lille skovmølle ligger som en del af nærmiljøet til Hesselagergård, hvor vejforløbet omkranset af stendige og den let fragmenterede allé mellem Skovmøllen og selve hovedgården danner en helhed.

Den højtliggende og storbakkede del af hovedgårdsejerlavet, som ligger i karakterområdets vestlige del, domineres af store sammenhængende markflader afgrænset af markante løvbevoksninger. Fladen opdeles af få kraftige levende hegn og enkelte bevoksninger i tilknytning til gamle mergelgrave skaber variation i landskabsrummet sammen med de markante bakkeformationer.

Karakterområdet er roligt og uforstyrret.

Visuelle relationer til naboområderne

Området fremstår ganske velafgrænset i sin form pga. de markante dalsider og den megen bevoksning i området. Kun den højtliggende flade i områdets vestlige del rummer delvist visuel sammenhæng til nabokarakterområdet Gudme Dødis og Morænelandskab.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Fra Hesselagergård og til kysten ved Lundeborg - 15.K1

I denne del af karakterområdet fremstår dalstrøgets karakteristika med markante dalsider og den smalle bevoksningsdominerede dalbund særligt tydeligt. Dalstrøgets form understreges af de græssede og slåede engarealer.

Områdets bebyggelsesstruktur og overordnede arealanvendelse afspejler dalstrøget og herregårdslandskabets oprindelse. Dog er dele af området bevoksninger af nyere dato, hvilket indikerer at området oprindeligt har fremstået mere åbent end tilfældet er i dag. Dette underbygges af de historiske kort fra slutningen af 1800-tallet.

Arealanvendelsen med græssede og slåede engarealer i dalbunden og dyrkede marker og skov på højbundsarealer afspejler et klart samspil mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen.

På denne baggrund vurderes området som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Dalstrøgets 2 "arme" - 15.K2

Disse dele af dalstrøget har ikke samme dimensioner som dalstrøget længere nedstrøms vandløbet. Dalstrøget er smallere og mindre dybtstående og dalbunden helt lukket af bevoksning hvilket slører dalstrøgets karaktergivende form.

Oprindeligt har dalstrøgene været mere åbne og i den nordlige arm har dalbunden været domineret af engarealer. Disse landskabstræk og dermed også oprindelsen sløret af den megen bevoksning.

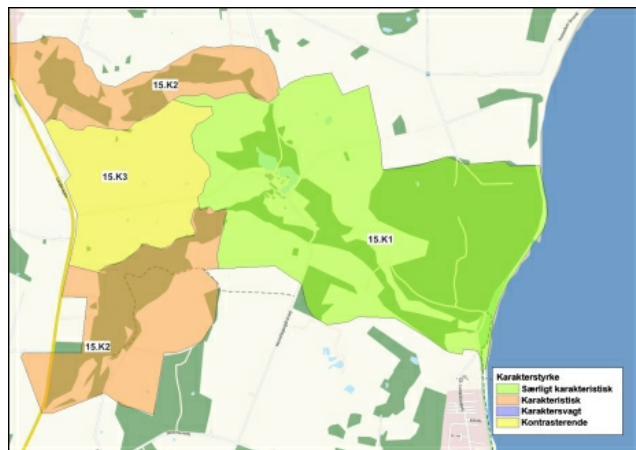
Naturgrundlaget afspejles tydeligt i arealanvendelsen.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

Kontrasterende

Den højtliggende og storbakkede del af området mod vest - 15.K3

I denne del af området dominerer hovedgårdsejerlavets karaktertræk med store dyrkede marker uden bebyggelse afgrænset af markante løvtræsbevoksninger. Området har ikke dalstrøgets karaktertræk og vurderes som kontrasterende.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Hesselagergård og den østlige del af dalstrøget - 15.V1

Den landskabelige sammenhæng med allé, stendige og skovmølle omkring selve den markante hovedbygning til Hesselagergård rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Endvidere rummer den østlige del af dalstrøget særlige visuelle oplevelsesmuligheder. De græssede engområde, som afgrænses dels af skoven mod vest dels af terrænet mod nord, ligger som et velafgrænset landskabsrum i dalstrøget med oplevelsen af et ekstensivt drevet naturområde.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God

Fra Skovmøllen og til kysten - 15.T3

I denne del af dalstrøget fremstår landskabskarakteren intakt med en oprindelig struktur. Endvidere fremstår de karaktergivende elementer i form af engarealer, skov og dyrkede marker i god vedligeholdelsesmæssig tilstand og området er uforstyrret og roligt. Samlet vurderes området derfor at være i god tilstand.

Det højtliggende og storbakkede område mod vest - 15.T2

Dette område har bevaret hovedgårdsejerlavets oprindelige struktur og må som sådan betragtes som intakt. Endvidere fremstår de karaktergivende elementer - dyrkede marker, levende hegn og bevoksninger omkring gamle mergelgrave i vedligeholdelsesmæssig god tilstand. Trods nærheden til landevejen er området uforstyrret af større tekniske anlæg og vurderes overordnet set som uforstyrret. Samlet

vurderes tilstanden som god.

Dårlig tilstand

Omkring Hesselagergård - 15.T4

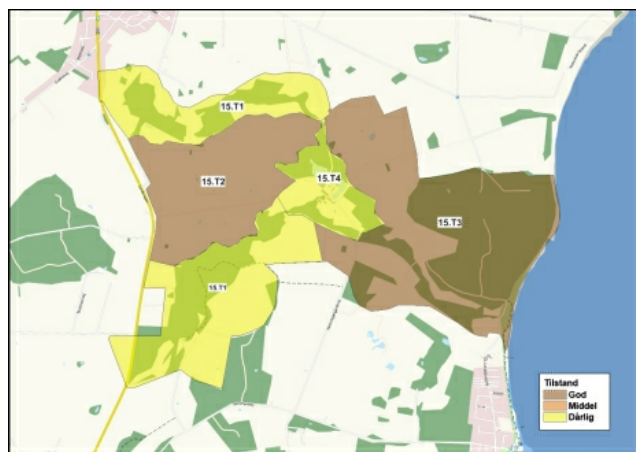
I dette område har krat og uplejet højstaudevegetation en fremtrædende betydning for landskabet. Dels sløres intaktheden dels giver det indtryk af vedligeholdelsesmæssig mindre god tilstand. Selve hovedgården, tilhørende driftsbygninger og haveanlægget er dog i meget fin vedligeholdelsesmæssig stand. Området er helt uforstyrret og roligt.

Trods den gode vedligeholdelsesmæssige tilstand lokalt omkring hovedbygningen vurderes tilstand her som dårlig.

Dalstrøgets 2 "arme" - 15.T1

Oprindeligt har disse dele af dalstrøget været åbent og i den nordlige arm har dalbunden været domineret af engarealer. Disse landskabstræk og dermed også intaktheden er sløret af den megen bevoksning. Endvidere må den vedligeholdelsesmæssige tilstand betragtes som dårlig i kraft af bevoksningens dominans i området. Områderne er uforstyrrede og rolige.

Samlet vurderes området at være i dårlig tilstand.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

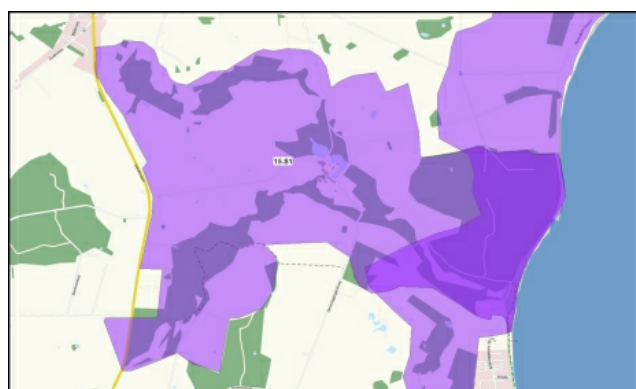
Landskabskarakterområdet generelt

Hele karakterområdet er vurderet som særligt karakteristisk. Se nedenfor. Området rummer ikke planlagte ændringer, som kan forventes at medføre ændringer, som landskabet vil være sårbart overfor.

Særligt sårbare delområder

Hele karakterområdet - 15.S1

Landskabet er særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde områdets enkle karakter og bebyggelsesstruktur. Området rummer dog muligheder for at indpasse nye tiltag pga. områdets megen bevoksning.

Kort over sårbare områder.

Kommuneplan
Svendborg Kommune

Kommuneplan 2013-25 for Svendborg Kommune

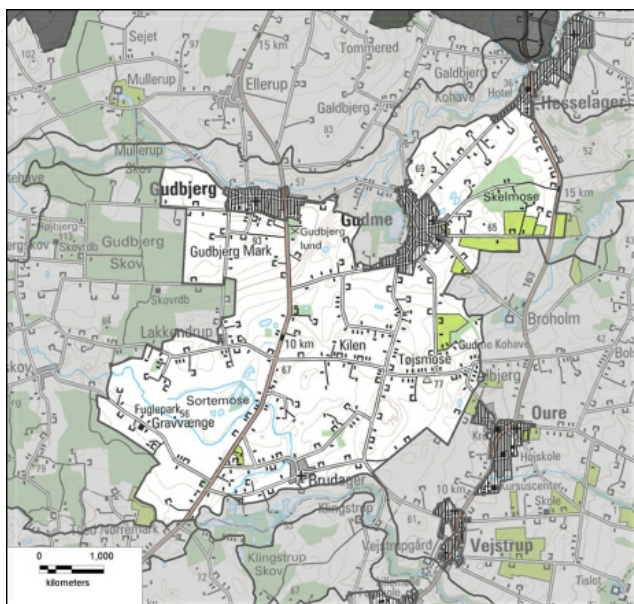

Gudme Dødis- og Morænelandskab

Baggrund

Nøglekarakter

Bølget til bakket landsbrugsland, hvor megen og tæt bevoksning samt tætliggende husmandssteder og smågårde skaber et småskala landskab med lukkede rum, som dog brydes af lange kig henover landskabet, primært i tilknytning til områdets mange lavbundsområder.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det bølgede til småbakkede terræn, som brydes af lavtliggende og flade vådområder, med megen bevoksning i form af kraftige levende hegn, krat i de lavtliggende vådområder, beplantninger omkring bebyggelsen og tætte og høje hæk-lignende beplantninger langs vejene. Området er endvidere tæt bebygget med mange husmandssteder, som ligger samlet i enklaver tæt omkring vejene, enkelte smågårde, hvoraf enkelte ligger trukket lidt væk fra vejene samt en række større og mindre landsbyer.

Terrænet, den megen bevoksning og bebyggelse skaber et varieret, småskala landskab hvor lukkede rum afløses af stedvise og lange kig henover de lavtliggende vådområder og det bagvedliggende morænelandskab.

I områdets vestlige del ligger Sortemose som en stor, drænet og opdyrket flade kun brudt af enkelte levende hegn og kratbevoksninger. Skalaen i dette landskab er middel og landskabet fremstår enkelt. Den overordnede rumlige afgrænsning af landskabsrummet omkring Sortemose mod nord er, i modsætning til de øvrige kig over områdets vådområder, veldefineret af morænebakken vest for Lakkendrup samt Dyrehaveskov.

Området er overordnet set uforstyrret og roligt.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabs-elementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Hele området med undtagelse af Sortemose - 16.M1

Området er generelt forholdsvis robust overfor ændringer og områdets megen bevoksning giver gode muligheder for afskærmning af nyt byggeri. Dog skal hensynet til

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

områdets lille skala og ret uforstyrrede fremtoning inddrages i vurderingen af nye tiltag. Endvidere skal der tages højde for de stedvist lange kig over landskabet.

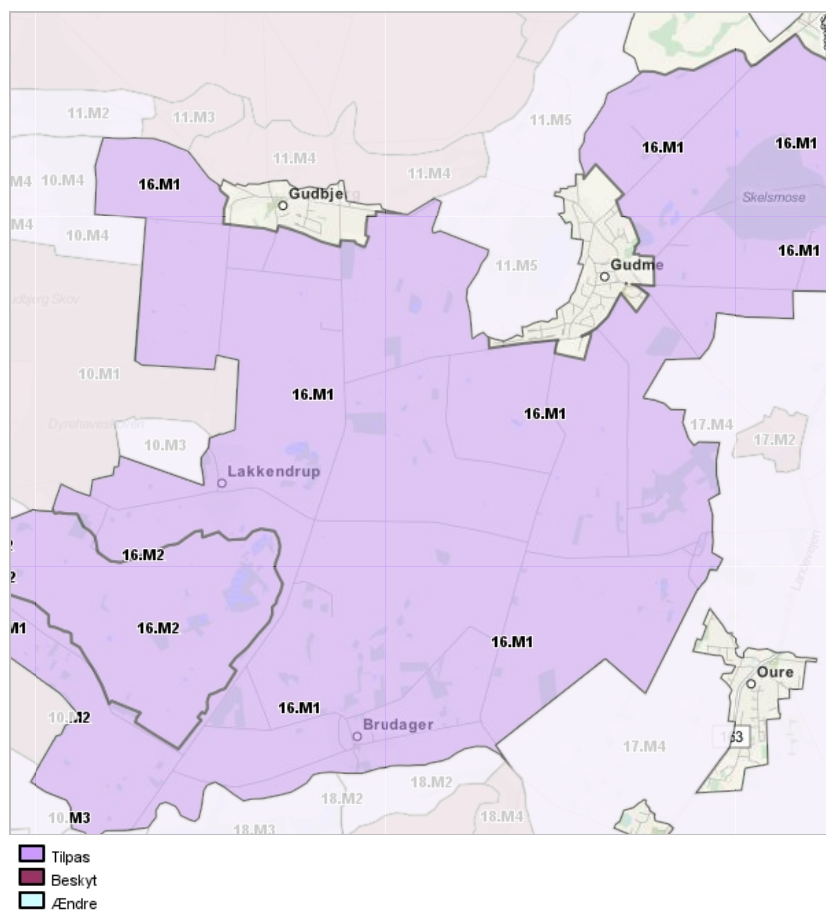
Vedligeholdelse af landskabets eksisterende karakter skal således ske ved følgende hensyn:

- Nyt og industrielt præget byggeri nedtones ved dets terrænmæssige placering (lavt i terræn) og etablering af skærmende beplantning bestående af løv.
- Nyt byggeri placeres således at det indpasses i områdets grønne karakter.
- Nyt byggeri placeres således at det ikke dominerer områdets lille skala, hvilket kan sikres ved at undgå højt byggeri, som ikke lader sig underordne områdets bevoksning.
- De lange kig henover landskabet friholdes for markante påvirkninger fra stort byggeri og tekniske anlæg.
- Landsbyernes grønne rande vedligeholdes.
- Landsbyerne Brudager og Albjergs landskabelige kontekst og deres struktur vedligeholdes.
- Området er robust i forhold til ny skov, dog ikke i umiddelbar tilknytning til landsbyerne, hvilket vil bryde den landskabelige kontekst, de ligger i.

Sortemose - 16.M2

Områdets åbne og enkle karakter giver området en vis robusthed i forhold til nye anlæg med en enkel fremtoning. Samtidig vil den åbne karakter give en højere grad af visuel eksponering af nye tiltag. Området rummer ikke samme mulighed for at "pakke" nye anlæg ind, som den øvrige del af karakterområdet.

- Området skal friholdes for nye elementer, som vil bryde områdets enkle karakter og bebyggelses- og hegnstruktur på den nordlige moræneskråning.

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Home > Hovedstruktur > Landskab og kyst > Landskabsområder > Gudme Dødis- og Morænelandskab - uddybende beskrivelse

Gudme Dødis- og Morænelandskab - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Området domineres af opdyrkede marker. Områdets landbrug ligger koncentreret i den vestlige del nær Lakkendrup og Gudbjerg, dels øst for Gudme. Et centralt strøg fra Brudager i syd til Gudme i nord er således frit for større landsbrugsbedrifter

I tilknytning til lavbundsområderne ligger flere arealer ubenyttede hen og er sprunget i krat af pil og poppel. Sortemose er dog drænet og langt størstedelen af mosens areal dyrkes intensivt. Centralt omkring vandløbet findes siv, star og anden græs- og højstaudevegetation.

I et mindre område øst for Gudme findes frugtplantager.

Bevoksningsstruktur

Området rummer megen og tæt bevoksning.

De dyrkede marker opdeles i små til middelstore markflader af kraftig og primært sammenhængende bevoksning på diger. Bevoksningen består af en bred vifte af arter - hassel, hylde, ask, tjørn, mirabel, syren, ahorn m.fl.

Langs vejene findes høj og tæt hæklignende bevoksning, især i den centrale del omkring Tøjsmose, kun med stedvise kig til de omkringliggende markflader. I samme område findes megen bevoksning i tilknytning til bebyggelsen, hvilket er med til at styrke områdets tæt bevoksede fremtoning.

Lavbundsområderne domineres af krat i form af tætte puder af pil, samt høje individer af poppel og andre fugttolerante arter.

Området rummer blot et enkelt skovområde - Skelmose - som bærer præg af ganske intensiv skovdrift.

Plantageområdet øst for Gudme domineres af kig ind i plantagerne og ellers tæt afskærmende beplantning omkring disse.

Landsbyerne fremstår med grønne rande og opleves først helt tæt på. Dog ligger dele af de nye parcelhusområder ved Gudme åbent ud mod det omkringliggende landskab.

Bebyggelsesmønster

Området er tæt bebygget og rummer husmandssteder, mindre gårde og en række landsbyer.

Husmandsstederne ligger langs vejene, hvor de mange steder ligger så tæt at de tilnærmelsesvist fremstår som en sammenhængende bebyggelse.

Områdets få gårde ligger enten langs vejene eller trukket lidt tilbage herfra.

Landsbyerne Gudbjerg og Gudme, som begge er vokset markant i størrelse i forhold til deres oprindelse, ligger langs overkanten til nabokarakterområdet Stokkebæk Ådal. Begge landsbyer rummer bebyggelser fra flere tidsperioder op igennem tiden fra den oprindelige landsby koncentreret omkring kirken til nyere parcelhusområder. Den nordlige del af Gudme er opstået omkring den tidligere Odense - Svendborg bane. Endvidere rummer Gudme ganske nye udstykninger langs den sydlige rand. Begge landsbyer fremstår med en grøn rand mod det åbne land og opleves først på helt tæt hold. Dog ligger de nye kvarterer ved Gudmes sydlige rand højt og åbent og kan ses fra Gudbjerg Mark.

Landsbyerne Lakkendrup, Brudager og Albjerg er alle små landsbyer, som ligger på landsbrugsfladen. Især Brudager og Albjerg giver indtryk af forholdsvist intakte landsbystrukturer. Albjerg ligger tydeligt koncentreret omkring gadekæret mens den oprindelige struktur omkring kirken i Brudager opleves som en intakt sammenhæng.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

I 3.-7. århundrede lå ved Gudme en af landets største og rigeste jernalderbebyggelser, bestående af en stormandsgård, op mod 50 mindre gårde, en gravplads og en tilhørende handelsplads, som lå ved Lundeborg. Der er gjort mange og store fund i området. I dag

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

ses stormandsgårdens stolpehuller markeret med i landskabet. Disse kan betragtes fra en tilhørende udsigtstårn.

I Gudbjerglund findes fire stendysser, som dog er noget medtaget og derfor fremstår mindre markante.

Nordøst for Brudager ligger ses resterne af en langdysse, med fritlagte sten.

Tekniske anlæg

Området rummer kun ganske få tekniske anlæg. Den vestlige del af karakterområdet gennemskæres af en højspændingsledning, som imidlertid ikke fremstår markant.

Kig henover det bølgede landskab med megen bevoksning i form af levende hegn, beplantning omkring bebyggelsen og krat i vådområderne.

Landsbyerne har grønne rande mod det omkringliggende landskab. Her Brudager set fra øst.

Kig mod nord ud af karakterområdet henover Stokkebæk Ådal til den bagvedliggende Ellerup moræneflade.

Den oprindelige del af Brudager.

Sortemose med dens flade og åbne, drænedede og opdyrkede flade.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området er del af et sammenhængende strøg af dødisprægede landskaber, som strækker sig fra Sørup Sø i syd mod nord/nordøst til Gudbjerg, Gudme og Hesselager.

Jordtype

Jordtypen er altovervejende moræneler med mindre partier af ekstramarginale aflejringer i den vestlige del. I Fladmose og Sortemose findes større koncentrationer af ferskvandsaflejringer.

Terræn

Terrænet er bølget til småbakket. Områdets vådområder ligger som lavtliggende og flade partier i det ellers bakkede landskab.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Området rummer en række større og mindre vådområder, der ligger som lavtliggende flader eller svagt markerede dalstrøg. Sortemose og Fladmose, som er områdets største vådområder, ligger i karakterområdets vestlige del. Et åløb, som har sit udspring nordvest for Brændeskov i nabokarakterområdet, løber igennem Sortemose og videre ud i Lundemose i nabokarakterområdet og videre til Vejstrup Ådal. Et mindre åløb forbinder Fladmose til Sortemose.

Rumlige og visuelle forhold

De bevoksede diger, bevoksningen omkring bebyggelsen, samt bevoksningen i vådområderne afgrænser små til middelstore landskabsrum. De rumlige afgrænsninger skifter mellem at være lukkede, hvor bevoksningen er tæt og sammenhængende til stedvist transparent med kig over det omkringliggende landskab, der hvor der er huller i

bevoksningen.

De terrænmæssige forhold med højereliggende og bakkede morænepartier og de lavtliggende lavbundsområder giver mange steder mulighed for kig henover større dele af landskabet. Disse kig præges af bevoksningen af de lavtliggende vådområder, kraftige levende hegn samt gårde og husmandsteder, der putter sig bag bevoksningen.

Fra Gudbjerg Bakke findes et af disse lange kig over landskabet mod syd og øst. Udsigten rummer endvidere den sydlige rand af Gudme, hvor nye udstykningsstrækker sig ud i landskabet. Den visuelle dominans af det nye byggeri er dog nedtonet pga. bebyggelsens sorte tage.

Nordøst for Gudme præges landskabet ligeledes af et langt kig - her henover nabokarakterområdet Stokkebæk Ådal og det bagvedliggende Ellerup Moræneflade, hvor det bølgede terræn og bevoksning i form af levende hegn og dalstrøgets skovlignende bælte langs åløbet dominerer kigget.

Omkring Sortemose dominerer det flade lavbundsområde, som fremstår enkelt med sin dyrkede flade og mindre tætte bevoksning. Især fra Gravvænge er der kig henover fladen til den modstående moræneknold, som rejser sig om mod Lakkendrup, domineret af enkelte gårde levende hegn og Dyrehave skov som den overordnede rumlige bagkant.

Den meget lukkede og småskalerede karakter er især fremtrædende i de centrale dele af karakterområdet omkring Tøjsmose, Gudme Kohave og vest for Brudager. I den østlige og den vestlige del af karakterområdet fremstår skalaen en anelse større og de rumlige afgrænsninger en anelse mere åbne.

Området rummer kun ganske få tekniske anlæg. Den vestlige del af karakterområdet gennemskæres af en højspændingsledning, som imidlertid ikke fremstår markant. Stedvist findes visuel sammenhæng til vindmøller i nabokarakterområderne. Ingen af disse har dog nogen markant påvirkning af landskabsoplevelsen.

Visuelle relationer til naboområderne

Skovområderne ved Dyrehaveskoven og bevoksningen i Lundemose skaber den overordnede rumlige afgrænsning i den vestlige og sydlige del af karakterområdet.

Nordøst for Gudme findes kig henover nabokarakterområdet Stokkebæk Ådal til den bagvedliggende Ellerup Moræneflade.

Den megen bevoksning i området begrænser herudover de visuelle sammenhænge ud af området.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Størstedelen af karakterområder fra Brudager og Gudbjerg til områdets nordøstlige grænse - 16.K1

Landskabskarakteren fremstår generelt tydeligt i hele denne del af karakterområdet. Endvidere afspejles landskabskarakterens oprindelse stadig i de karaktergivende elementer og den struktur de danner. Dog har dette landbrugsområde, som alle andre landbrugsområder, gennemgået en løbende udvikling op igennem tiden, som slører oprindelsen i landskabet - tidligere engarealer er sprunget i krat, nyere bebyggelse og bevoksning i form af nåletræsbevoksninger og småplantninger er kommet til og landsbyerne er vokset i størrelse således at deres oprindelige struktur er sløret mere eller mindre.

Arealanvendelsen i området afspejler tydeligt naturgrundlaget i området med gårde og husmandssteder på højbundsjordene, landsbyer langs overkanten af det tilstødende dalstrøg og ekstensiv eller ikke eksisterende drift af vådområderne.

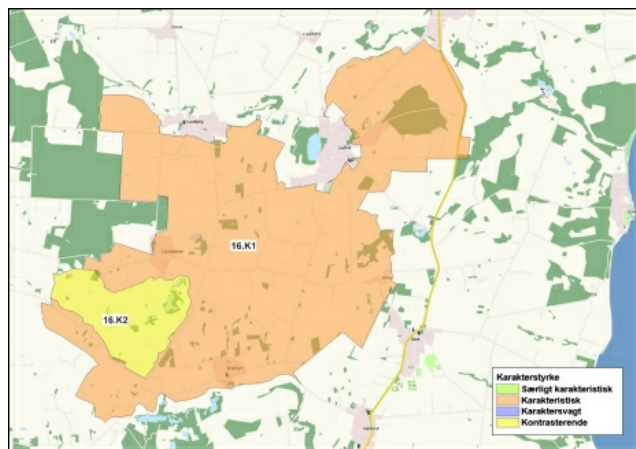
Samlet vurderes karakterområdet som karakteristisk.

Kontrasterende

Sortemose - 16.K2

Sortemose ligger som en stor sammenhængende flade i områdets vestlige del. Den drænede og primært dyrkede flade opdeles af enkelte levende hegn og bevoksning langs åløbet og omkring enkelte småsøer. Dette giver området en mere åben og enkel karakter end de øvrige dele af karakterområdet. Endvidere præges den visuelle sammenhæng fra området ved Gravvænge til den modstående morænebakke ved Lakkendrup af en forholdsvis åben landbrugsflade med enkelte gårde og nord-/sydgående levende hegn med Dyrehaveskov som en markant rumlig afgrænsning af området mod nord.

På baggrund af disse karaktertræk vurderes området som kontrasterende.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Ingen særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Hele karakterområdet - 16.T1

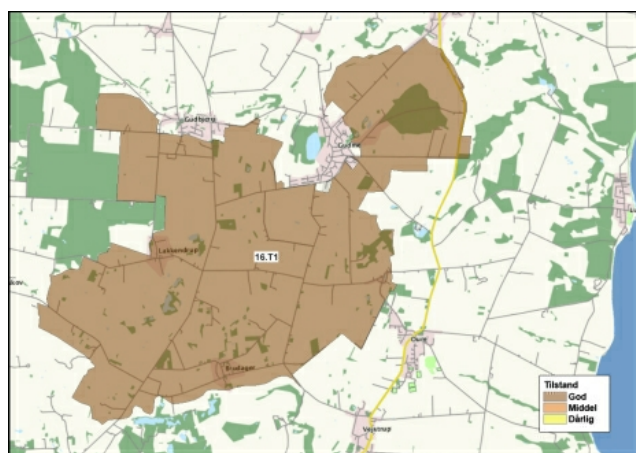
Landskabskarakterens intakthed vurderes som middel. Som beskrevet ovenfor afspejles landskabskarakterens oprindelse stadig i de karaktergivende elementer og den struktur de danner. Dog er disse let sløret af ny bebyggelse, bevoksninger og krat samt udvidelse af landsbyerne.

De karaktergivende elementer i form af bebyggelse og bevoksning fremstår i god til middel vedligeholdelsesmæssig tilstand om end områdets tidligere engarealer domineres af krat og kun stedvis græsning.

Området er fri for større forstyrrende elementer og opleves således som ganske uforstyrret og roligt.

Intaktheden af Sortemose vurderes i forhold til dens nuværende karakter, som er drænet og opdyrket vådområde. Som sådan fremstår området intakt og den vedligeholdelsesmæssige tilstand som god.

Samlet vurderes tilstanden som god i hele karakterområdet.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Landskabets megen bevoksning giver det en vis kapacitet i forhold til placering af visse typer af anlæg. Dog vil anlæg af dimensioner, som ikke lader sig underordne områdets skala, let bryde den ro og uforstyrrethed som præger området. Ved indpasning af nye anlæg er det særligt vigtigt at være opmærksom på de mange kig på tværs af og henover landskabet, som de terrænmæssige forhold betinger.

Landsbyernes meget veldefinerede og grønne rande er sårbare overfor byudlæg, som vil bryde dette gennemgående karaktertræk for området.

I landskabet, syd for Gudbjerg, er skalaen, som nævnt, en smule større end i den øvrige del af karakterområdet. Dette giver området en vis kapacitet i forhold til større anlæg. Der skal dog holdes for øje at nye anlæg vil kunne ses fra store dele af området pga. det højtliggende terræn.

Særligt sårbare delområder

Området rummer ingen særligt sårbare delområder.

Oure Moræneflade

Baggrund

Nøglekarakter

Middelskala åbent jordbrugslandskab med punktvis frugtplantager. Lange sammenhængende levende hegn skaber velafgrænsede landskabsrum hvor middelstore gårde delvist omkranset af bevoksning ligger spredt. Landskabet rummer lange kig henover landskabet og til kysten.

Landskabsområdet er vist på kortet. Området rummer landsbyerne Vejstrup og Oure, som ligger langs landevejen, mellem Nyborg og Svendborg samt Lundeberg, der ligger ved kysten.

Landskabskarakteren

Særligt karaktergivende for området er især det let bølgede terræn med middelstore markflader, som adskilles af levende hegn. En række mindre erosionsdale gennemskærer morænefladen vinkelret på kyststrækningen og ligger som lavtliggende grønne linjer i landskabet. Langs vejene findes stedvist de for Sydfyn karakteristiske levende hegn, som nærmest har karakter af høje og tætte hække, som lukker af for den visuelle sammenhæng til landskabet omkring vejen. Især i tilknytning til områdets frugtplantager, der ligger som enklaver i området, præges af tæt bevoksning langs vejene. Mindre gårde ligger spredt i landskabet primært trukket tilbage fra vejene, placeret lavt i terræn og delvist omkranset af løvtræsbevoksninger. Områdets husmandssteder ligger primært tæt ved vejene samlet i små enklaver.

Den dyrkede flade opdeles i middelstore markflader af områdets levende hegn. De levende hegn er delvist tætte og sammenhængende delvist fragmenterede og afgrænser således lukkede rum som stedvist åbner op og giver mulighed for kig på tværs af flere landskabsrum. Disse kig på tværs af landskabet styrkes endvidere af det bølgede terræn, som skaber stedvise udsigter over landskabet. Især i områdets sydlige del, øst for Oure, Vejstrup og Skårup, findes kig over landskabet mod øst til kysten og Langelandsbæltet. Områdets overordnede middelstore skala brydes hvor områdets frugtplantager eller enklaver af småhuse ligger tæt langs vejene og dermed afskærmer kigget ud over det omkringliggende landskab og lokalt giver indtryk af et landskab i mindre skala.

Området rummer hovedgårdene Tiselholt, Broholm og Klingstrup. Tiselholt ligger kystnært omgivet af hovedgårdslandskabets karakteristika, med store åbne dyrkningsflader afgrænset af markante skovbryn. Selve hovedbygningen, som ellers er særligt oplevelsesrig, opleves ikke fra det omkringliggende landskab. Hovedbygningen til Broholm, som ligeledes er markante og oplevelsesrig opleves derimod tydeligt fra vejene som passerer forbi. Til gengæld er det omkringliggende landskab ikke i nævneværdig grad præget af hovedgårdslandskabets karakteristika. Klingstrup ligger i et landskab med store åbne markflader afgrænset af skovbryn, men selve

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

hovedbygningen er mindre markant.

Området er overordnet set roligt og uforstyrret. I områdets sydvestlige del står to samlinger af vindmøller, én vest for Vejstrup og én på jorden til Klingstrup.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabelementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Tiselholt - 17.M1

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Landskabsrummets enkle og uforstyrrede udtryk skal bevares.
- Landskabsrummet skal friholdes for etablering af ny bevoksning som vil nedtone skovbrynenes betydning som rumskabende elementer.
- Alleen bør fastholdes som markant element i hovedgårdsejerlavet.
- Selve hovedbygningen og den tilhørende bygningsmasse bør bevares som et markant og oplevelsesrigt miljø.

Broholm - 17.M2

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Hovedbygningen til Broholm skal fortsat udgøre et markant og oplevelsesrigt element. Dette ved at:
  - Undgå af placere nyt byggeri eller plantninger som vil bryde indkigget til bygningerne.
  - Undgå at placere nyt byggeri og nye anlæg af sådanne dimensioner i bygningernes nærhed at hovedbygningens markante udtryk domineres og nedtones.
  - Give nyt byggeri et udtryk, som harmonerer med den eksisterende bygningsmasse.

Klingstrup - 17.M3

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Landskabsrummets enkle udtryk skal bevares.

Kystforlandet

- Frihold kystforlandet for nye anlæg, nyt byggeri og ændret arealanvendelse, som vil bryde de visuelle sammenhænge til kysten.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

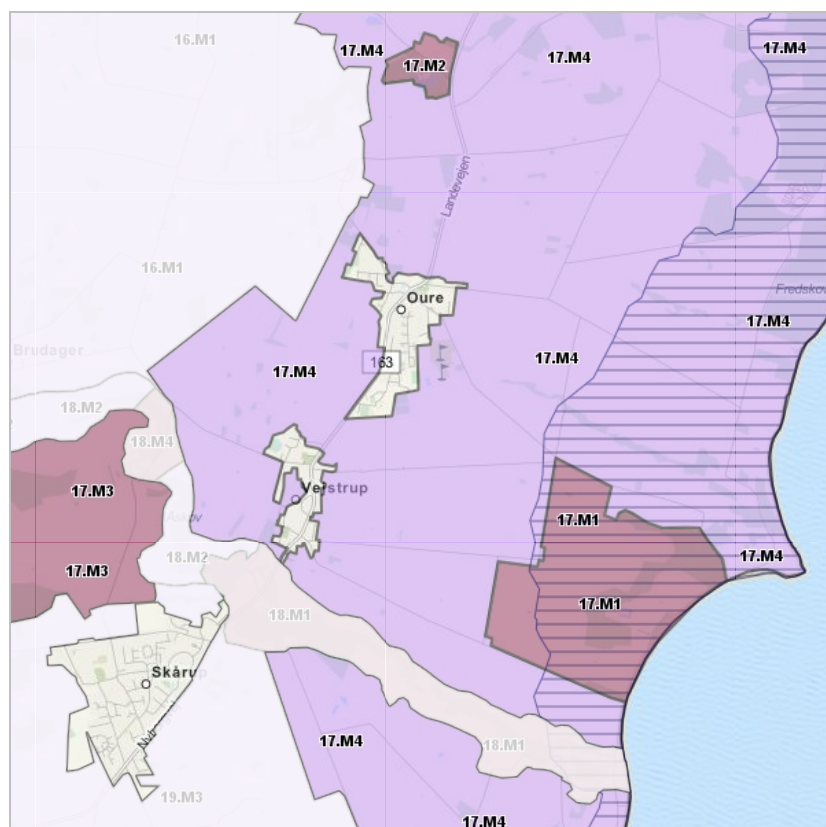
Landbrugsfladen og skovområdet ved Lundeborg - 17.M4

Karakteristisk, middel tilstand

- De lange kig over landskabet og til kysten skal friholdes for markant påvirkning fra nye anlæg, nyt byggeri og ændret arealanvendelse, som vil bryde de lange kig. Dette kan sikres ved at:
  - Friholde områderne for store og markante anlæg.
  - Holde nyt byggeri og nye anlæg lave, som de eksisterende karaktergivende elementer.
  - Placere nyt byggeri og nye anlæg lavt i terræn og indpasse i den eksisterende bevokningsstruktur eller etablere ny bevoksning, som harmonerer med den eksisterende bevoksning af blandet løv og nål.
- For de øvrige dele af karakterområdet kan karakteren vedligeholdes bl.a. ved at placere nyt byggeri og nye anlæg lavt i terræn, indpasse i eksisterende bevokningsstruktur og/eller etablere ny og skærmende bevoksning, som harmonerer med områdets løvtræsdominerede hegn og bevoksninger.
- Landskabsrummet vest for Vejstrup har en lidt større skala og en mere enkel karakter end områderne mod øst, hvilket giver området en vis kapacitet i forhold til enkle anlæg, som vindmøller. Endvidere fremstår rummet forholdsvis afgrænset uden

- markante visuelle sammenhænge til omkringliggende landskaber.
- Eventuelle graveområder sydvest for Lundeborg bør holdes begrænsede i udstrækning, således at de kan indpasses i landskabets mindre og lukkede karakter og derved ikke komme til at påvirke landskabsoplevelsen væsentligt. Efter endt gravearbejde bør området retableres med udgangspunkt i området eksisterende karakter, præget af et småbakked terræn, megen skov og lukkede rum.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Oure Moræneflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelige i tiden omkring udskiftningen med de udflyttede gårde og dyrkede marker. Dette lag er suppleret af, de for Sydfyn karakteristiske, frugtplantager. I tilknytning til hovedgårdene går landskabets oprindelige længere tilbage.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Arealanvendelsen domineres af intensivt dyrkede marker og frugtplantager. Frugtplantagerne ligger koncentreret i området syd for Oure og Vejstrup og strækker sig ned mod kysten ved Elsehoved. Endnu en koncentration af frugtplantager ligger nær kysten ved nordøst for Åbyskov.

Ved Elsehoved og bag den sydlige del af Lundeborg ligger mindre lavbundsområder, der græsses ekstensivt.

Et tidligere graveområde, som ligger i kystforlandet nær karakterområdets nordlige grænse, er reetableret ved genskabelse af noget der ligner det oprindelige terræn og er i dag plantet til med energi pil.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningen i området domineres af områdets levende hegn og bevoksede diger. Disse består af en bred vifte af arter - ask, hassel, tjørn, syren, ahorn og popler, som tidligere har været stynet men nu er vokset op og står som høje overstandere i de levende hegn. De levende hegn og bevoksede diger står overvejende som lange sammenhængende linjer i landskabet dog stedvist brudt. Langs enkelte af vejstrækningerne findes, de for Sydfyn karakteristiske, hækliggende bevoksninger, som nærmest danner en tunnel omkring vejen og skærmer for udsyn til det omkringliggende landskab.

Syd for landsbyerne Oure og Vejstrup og nordøst for Åbyskov rummer landskabet en række frugtplantager. Især plantagerne syd for Oure og Vejstrup er omkranset af tætte levende hegn, som stedvist har hækliggende karakter.

Omkring vandløbene i erosionsdalene findes højstammede bevoksninger af fugttolerante arter som el, ask, poppel m.v.

I tilknytning til områdets hovedgårde Broholm og Tiselholt står lindealleer.

Langs kyststrækningen fra Tiselholt til Lundeborg dominerer en række større eller mindre skovområder. Bag Lundeborg ligger et større sammenhængende skovområde mens der langs overgangen til nabokarakterområdet mod nord, Tange Å Smeltevandsdal findes en række mindre skovområder.

Bebyggelsesmønster

Mindre gårde ligger spredt i landskabet. De ligger overordnet set lavt i terrænet og trukket væk fra vejene mens huse og husmandssteder ligger i enklaver langs vejene.

Området rummer landsbyerne Vejstrup og Oure, der begge ligger langs landevejen mellem Nyborg og Svendborg. Begge landsbyer er kirkelandsbyer og rummer endvidere bebyggelser fra flere tidsperioder. Begge landsbyer har tidligere været stationsbyer. Stationerne har ligget vest for landsbyerne, men har tilsyneladende kun medført begrænset byvækst i den retning.

Ved kysten ligger Lundeborg koncentreret omkring Lundeborg Havn. Lundeborg rummer en række bebyggelser og bygninger - pakhuset på havnen, Momleby og invaldestiftelsen, som rent kulturhistorisk er knyttet godset Broholm.

Hovedgården Tiselholt ligger ved kysten i områdets sydlige del. Hovedgården rummer markante bygninger som ligger skjult bag skov og allé omgivet af et let erkendbart hovedgårdslandskab. I karakterområdets nordvestlige del ligger Broholm. De markante bygninger til Broholm ligger placeret ved vejen mellem Gudme og landevejen og opleves således tydeligt mens det tilhørende ejerlav kun i begrænset omfang rummer hovedgårdslandskabets karaktertræk. Hovedgården Klingstrup ligger i karakterområdets sydvestlige hjørne omkranset af tilhørende hovedgårdsejerlav med skovområder dog med mindre markant hovedbygning.

Langs kysten ved Elsehoved og Åbyskov ligger sommerhuseområder. Ved Elsehoved er

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

sommerhusområdet forholdsvist koncentreret og omkranset af bevoksning mens sommerhusene ved Åbyskov ligger som et smalt og bælte ud mod kysten uden omkransende bevoksning, således at det er muligt at se fra baglandet og ud til havet imellem sommerhusene.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Lundeborg er oprindeligt opstået som ladeplads til Broholm. Udover funktion som ladeplads har Broholm haft tobaksfabrik og opført der tilhørende arbejderboliger (Momleby), skole og invalidestiftelsen for krigsinvalidere og krigsenker efter krigen i 1864.

I Lundeborg Skov findes stadig gamle karpedamme som Broholm brugte som "spisekammer", hvorfra levende fisk blev fisket efter behov.

Ved et af områdets små vandløb i den sydlige del af Lundeborg Skov ligger Knarreborg Mølle, en gammel vandmølle, der i dag er del af en campingplads.

Enkelte gravhøje findes spredt i området, men opleves ikke tydeligt i landskabet.

Tekniske anlæg

Nordvest for Vejstrup står to vindmøller. Begge med lokal påvirkning af landskabet.

Ligeledes står tre vindmøller ved Klingstrup hovedgård. Fra sydvest opleves disse sammen med vindmøllerne som står ved Vejstrup.

I et mindre område bag Lundeborg graves grus. Et tidligere graveområde nordvest for Lundeborg er i dag genetableret og plantet til med energi pil.

Landskabet nordøst for Vejstrup.

Udsigt over det jævnt skrånende landskab syd for Vejstrup Ådal til Langelandsbæltet. Vejstrup Ådal markeres af trætoppene der stikker op over dalstrøget overkant og derved ligger som en grøn "slange" i landskabet.

Kysten øst for Tiselholt med Elsehoved i horisonten.

En af områdets frugtplantager.

Lundeberg havn med pakhus og fiskerskurer.

Lundeberg havn er oprindeligt ladeplads til Broholm og pakhuset er opført i tilknytning hertil.

Broholm - en af området hovedgårde.

Tiselholt.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Oure Moræneflade er en del af den moræneflade, som strækker sig langs den østlige kyststrækning af Fyn. Morænefladen gennemskæres af en række mere eller mindre markante erosionsdale, som strækker sig fra baglandet og vinkelret ud mod kysten. Den sydligste af disse dalstrøg er Vejstrup Ådal, der er så markant at den er trukket ud som sit eget karakterområde. Herudover rummer området en række mere eller mindre tydelige dalstrøg før morænefladen afgrænses mod nord af dalstrøget som udgør Tange Å Smeltevandsdal.

Jordtype

Jordbunden udgøres overvejende af moræneler. I tilknytning til erosionsdalene findes ferskvandsaflejringer mens et mindre område med smeltevandssand og -grus ligger bag Lundeberg.

Terræn

Terrænet er jævnt til svagt bølget og skrånere svagt og uden markante fald fra baglandet og ud mod kysten. Svagt markerede terrasser giver terrænet et let bølget udtryk på vejen mod kysten. Lokalt omkring områdets erosionsdale danner disse ligeledes indtrykket af et bølget terræn. I et lille område bag Lundeberg er terrænet bakket.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

I bunden af områdets erosionsdale løber små vandløb. Tange Å gennemløber områdets nordvestlige hjørne forbi Broholm, hvor den fører vand til og fra voldgraven omkring godset, inden den fortsætter ind i nabokarakterområdet Tange Å Smeltevandssdal. Enkelte mindre partier med lavbundsområder findes dels i det bakkede område bag den sydlige del af Lundeberg dels ved Elsehoved. Begge disse lavbundsområder forsynes med vand fra åløb der løber ad bagvedliggende erosionsdale.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Karakterområdet ligger ud mod den nordlige del af farvandet mellem Fyn og Langeland.

Dybdeforhold

Udfor kysten ligger Vresen som en del af et større område med dybder omkring 2-3m i et farvandsområde, som ellers er noget dybere -10-20m.

Vindeksponering

Kysten er østvendt. Den sydlige del af kyststrækningen ligger i læ bag Langeland, mens den nordlige del ligger eksponeret i forhold til Storebælt, ved østen vind dog med det lavvandede område ved Vresen, som barriere.

Strandbredden

Strandbredden er forholdsvist smal og stedvist let stenet. Der findes strækninger med sand, der fungerer som badestrande.

Rumlige og visuelle forhold

De levende hegn inddeler den dyrkede flade i middelstore og forholdsvist klart afgrænsede landskabsrum. Det bølgede terræn skaber dog lange kig henover landskabet og flere landskabsrum. Gårdene ligger spredt på dyrkningsfladen kun delvist afskærmet af løvtræsbeplantninger og er med til at understrege områdets middelskala. Områdets overordnede middelstore skala brydes hvor områdets frugtplantager eller enklaver af småhuse ligger tæt langs vejene og dermed afskærmer kigget ud over det omkringliggende landskab og lokalt giver indtryk af et landskab i mindre skala.

Pga. af terrænets jævne fald mod kysten findes stedvist kig udover landskabet til Langelandsbæltet fra området ved Vejstrup og Oure, øst for Skårup og bag Lundeberg ved Grønneskov.

Hovedgårdslandskabet omkring Tiselholt fremstår tydeligt i landskabet med store åbne dyrknings-flader afgrænset af skovbryn mod øst og en allé, som dog er forholdsvist ung og dermed lav, der fører op til hovedbygningen. Selve hovedbygningen og tilhørende driftsbygninger ligger som en markant og samlet bygningsmasse nær kysten, men er ikke synlig fra det omkringliggende landskab.

Broholm rummer ligeledes en markant bygningsmasse. Denne ligger tæt ved vejen og er dermed synlig fra herfra. Oplevelsen af hovedgården findes kun helt lokalt omkring hovedbygningen og alleen langs vejen mod Gudme.

Klingstrup hovedgård ligger omkranset af det tilhørende og bygningsløse hovedgårdsejerlav, afgrænset af skovbryn. Dog er dette ejerlav og bygningsmassen mindre markant.

Det bakkede område bag Lundeberg fremstår dels pga. terrænet dels pga. den megen bevoksning i området meget lukket primært med skovkarakter. Dog findes en markant udsigt over kysten fra vejen bag Lundeberg ved Grønneskov.

Vindmøllerne ved Vejstrup opleves i sig selv ikke som markant forstyrrende i landskabet. Set fra landskabet sydvest for Klingstrup opleves de imidlertid sammen med de tre vindmøller som er placeret her. Dette giver et let forstyrret udtryk oplevet herfra.

Visuelle relationer til naboområderne

Pga. den megen bevoksning i selve området og i nabokarakterområderne findes ingen markante visuelle sammenhænge til nabokarakterområderne.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Kystforlandet skrånner jævnt ned mod kysten og domineres af den for karakterområdet karakteristiske arealanvendelse. Skovområderne langs kysten skaber et grønt bælte, som stedvist bryder udsigten til Langelandsbæltet.

Udsigten over vandet strækker sig til Langeland, der opleves som en distanceret kyststrækning, hvor kun overordnede landskabstræk, som dyrkede marker, skov og større anlæg, kan erkendes.

Selve kystlinjen, præges af en række fremspring som skaber visuel sammenhæng på langs af kysten. Disse kig på langs af kysten domineres af kystlinjens konkave form med markante løvskov-bryn, som nærmest vælter ud over den smalle strandbred. Selve kystlinjen er endvidere rolig og uforstyrret.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet med undtagelse af Tiselholt, skovene ved Lundeborg og Klingstrup - 17.K1

Karakteren fremstår tydeligt i hele karakterområdet.

Landskabskarakterens oprindelse som udskiftet jordbrugslandskab afspejles stadig i placeringen af gårde og husmandssteder. Landsbyerne i området er dog vokset en del i størrelse og rummer bebyggelser fra flere tidsperioder. Selve den dyrkede flade, har som de fleste andre landbrugsflader, undergået en udvikling mod større markflader med færre levende hegn og diger.

Samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse er tydeligt med intensivt dyrkede markflader på den lerede moræne, kystnære skove og frugtplantager.

Samlet vurderes landskabet som karakteristisk.

Kontrasterende

Tiselholt - 17.K2

Landskabet omkring Tiselholt præges af store ubrudte markflader, som afgrænses af omkringliggende skovbryn, hvilket giver området en meget enkel og åben karakter i modsætning til karakteren i den øvrige del af karakterområdet. En allé fører op til selve hovedbygningen, som dog ikke opleves fra det omkringliggende landskab.

Pga. hovedgårdsejerlavets karakteristika vurderes området som kontrasterende.

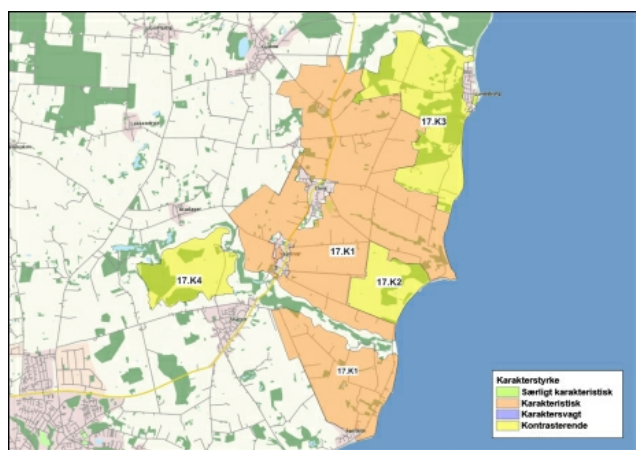
Skovområderne ved Lundeborg - 17.K3

I den nordlige del af karakterområdet ligger en række skovområder, som skaber et mere lukket og skovpræget landskab. Endvidere er terrænet mere bakket i landskabet umiddelbart vest og syd for Lundeborg. Terrænet og skovområderne skaber tilsammen et mere varieret og lukket landskab som får området til at fremstå let kontrasterende i forhold til den øvrige del af karakterområdet.

Klingstrup - 17.K4

Hovedgården Klingstrup ligger i karakterområdets sydvestlige del med et hovedgårdsejerlav præget af store sammenhængende markflader afgrænset af markante skovbryn og bevoksningen i Vejstrup Ådal. En del af ejerlavet strækker sig ned i Vejstrup ådal. Byggeriet til Klingstrup består dels af den oprindelige hovedgård, som ligger på overkanten til Vejstrup Ådal og Ny Klingstrup som ligger i selve dalstrøget.

Landskabets hovedgårdskarakter får området til at fremstå kontrasterende i forhold til den øvrige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Tiselholt - 17.V1

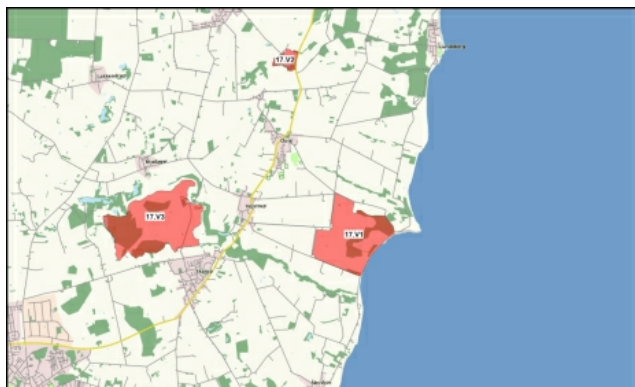
Det åbne og enkle landskab omkring Tiselholt skaber en visuel oplevelsesværdi i denne del af karakterområdet. Landskabsoplevelsen underbygges af den markante hovedbygning, som dog kun opleves helt lokalt omkring denne.

Broholm - 17.V2

Hovedbygningen til Broholm ligger som et markant og oplevelsesrigt bygningsværk, der opleves tydeligt fra vejene omkring.

Klingstrup - 17.V3

Ejerlavet til Klingstrup fremstår som et veldefineret og meget enkelt landskabsrum, som afgrænses af markante skovbryn. Den meget enkle karakter giver landskabet en visuel oplevelsesværdi. Vejen, som passerer forbi selve hovedgården og Ny Klingstrup i Vejstrup Ådal, supplerer denne landskabelige oplevelsesmulighed, især pga. terrænfaldet ned mod dalbunden og skiftet i arealanvendelse fra det velordnede landbrugsland til det tilgroede dalstrøg.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God

Tiselholt - 17.T1

Landskabet omkring Tiselholt fremstår med hovedgårdslandskabets tydelige karaktertræk og vurderes derfor at være intakt i forhold til dets oprindelse, hvilket underbygges af de strukturer som vises på de historiske kort fra slutningen af 1800-tallet.

De karaktergivende elementer i form af markflader, skovbryn, allé og bygningsmassen fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Endvidere er langskabet roligt og uforstyrret.

Samlet vurderes tilstanden som god.

Middel

Hele karakterområdet med undtagelse af Tiselholt og Klingstrup - 17.T2

Som beskrevet under vurderingen af karakterens styrke afspejles karakterens oprindelse stadig i landbrugslandet, dog med nogen grad af ændringer. Gårde og husmandssteder har i overordnede træk bevaret den bebyggelsesmæssige struktur mens en del levende hegn og diger er fjernet og skalaen af de dyrkede marker er blevet større, som i de fleste andre landbrugsområder. Samtidig er områdets landsbyer vokset i størrelse og rummer bebyggelser fra flere tidsperioder.

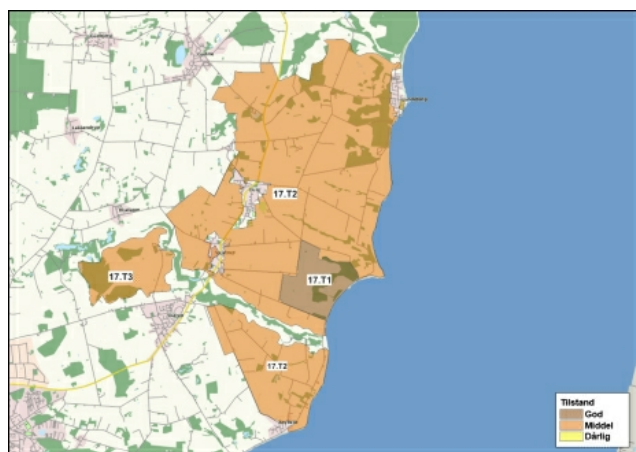
Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer i form af levende hegn, bebyggelse og dyrkede marker fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området er endvidere forholdsvist roligt og uforstyrret uden større tekniske anlæg. Dette med undtagelse af landskabsområdet vest for Vejstrup. Her er placeret to vindmøller. Skalamæssigt harmonerer de fint med det omkringliggende landskab og deres visuelle påvirkning af landskabet er ikke udpræget negativ.

Samlet vurderes tilstanden som middel.

Klingstrup - 17.T3

Som hovedgårdslandskabet til Tiselholt fremstår også landskabet omkring Klingstrup intakt og de karaktergivende elementer i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Eneste forskel er de tre vindmøller, som er placeret midt i ejerlavet. Vindmøllernes enkelte udtryk harmonerer med landskabets enkle karakter, men skaber en vis uro i landskabet. Derfor vurderes tilstanden omkring Klingstrup som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

De terrænmæssige forhold, som flere steder skaber lange kig henover landskabet betyder at nye anlæg og nyt byggeri potentielt kan komme til at fremstå tydeligt. Ved placering af nye anlæg og byggeri lavt i terrænet og delvist omkranset af bevoksning, på samme måde som den eksisterende bebyggelse er placeret, giver imidlertid mulighed for indpasning af nye anlæg og nyt byggeri. Områdets karaktergivende elementer er alle forholdsvist lave hvilket bør gensejles i eventuelle nye anlæg.

Især syd for Oure, Vejstrup og Skårup findes lange kig mod øst nedover fladen. Syd for Skårup er kigget til Langelandsbæltet ganske tydeligt.

Områdets karaktergivende elementer er alle af middelskala og lave. Store eller høje elementer vil derfor potentielt bryde områdets skala og dermed uforstyrrede præg.

Særligt sårbare delområder

Kystforlandet

De visuelle sammenhænge til kysten, som findes flere steder i karakterområdet er særligt tydelige i den del af området, som ligger indenfor kystforlandet. Pga. disse visuelle sammenhænge nedover det jævnt skrånende og uforstyrrede landbrugsland vurderes kystforlandet at være særligt sårbart overfor nye anlæg, nyt byggeri eller ændret arealanvendelse, som vil bryde disse visuelle sammenhænge.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Golfbane

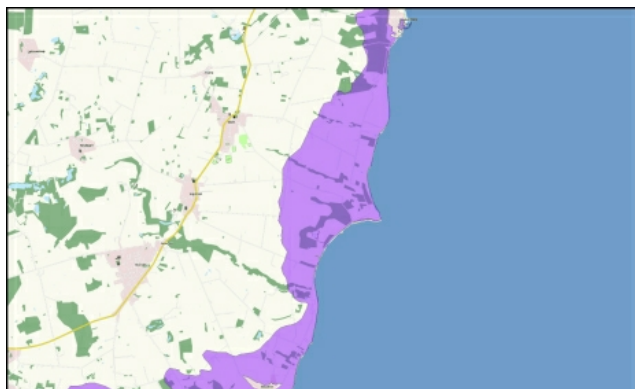
Landskabet omkring Broholm rummer ikke herregårdslandskabets typiske karakteristika, men fremstår derimod som almindeligt landbrugslandskab. Området vurderes som sådan ikke at være særligt sårbart overfor den planlagte arealanvendelse.

Vindmøller

Landskabet vest for Vejstrup præges lokalt af et åbent og enkelt landskabrum. I kraft af den åbne og enkle karakter vurderes landskabet ikke at være særligt sårbart overfor vindmøller.

Graveområde

Områdets mere lukkede karakter, betinget primært af skoven og delvist af det mere bakkede terræn, giver mulighed for at indpasse små graveområder i landskabet. Etableres store sammenhængende graveområder i landskabet vil det dog miste sin karakter.

Kort over sårbare områder.

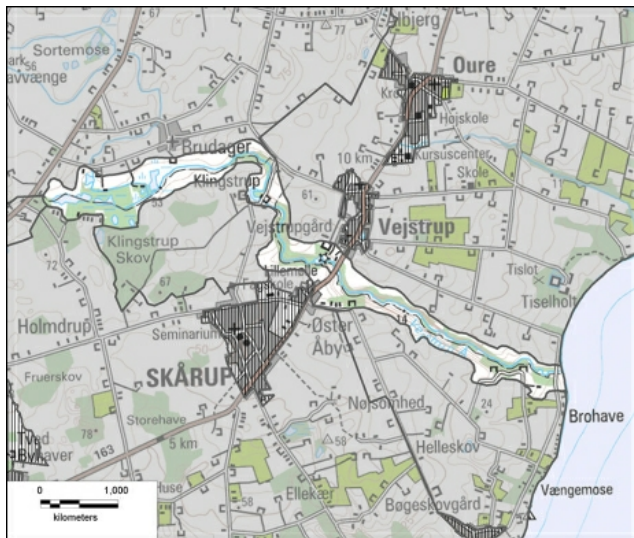

Vejstrup Ådal

Baggrund

Nøglekarakter

Smalt dalstrøg med stejle dalsider og tæt skovlignende bevoksning brudt af åbne græsningsarealer og få bebyggelser, der ligger som markante elementer i dalstrøget.

Landskabsområdet er vist på kortet.

Landskabskarakteren

Karakteren af dalstrøget er især betinget af dets smalle og dybtskårne form. Skov og krat findes i hele dalstrøgets udstrækning i bunden og på dalsiderne. Stedvist findes åbne partier med græsningsarealer primært på dalsiderne, men stedvist også i dalbunden. Området er overordnet set frit for bebyggelse og rummer kun enkelte og markante bebyggelser som hovedgården Klingstrup, vandmøllen Lille mølle og et par smågårde nær kysten. De to førstnævnte ligger, som markante bygninger i dalstrøget.

De stejle dalsider afgrænser et smalt og lukket rum, hvor skov og krat danner "taget" og skaber en eventyrlig stemning omkring Vejstrup Å, der bugter sig igennem dalen. De åbne græsningsarealer ligger som kontrasterende åbne rum, der skaber variation i det enkle landskab. Set fra de omkringliggende landskaber danner bevoksningen i dalstrøget en grøn rumlig afgrænsning.

Ved Vejstrup ligger vandmøllen Lille mølle, med mølledam og møllehjul bevaret, som et kulturhistorisk element. Nord herfor, flader dalstrøgets dalsider en smule ud.

Lundemose, som danner det nordlige udgangspunkt for dalstrøget, ligger som en grøn "ø" med krat omkring åbne partier med højstaudeng og gamle, vandfyldte råstofgrave.

Landskabet er roligt og uforstyrret af større tekniske anlæg. Kun lokalt omkring landevejen mellem Odense og Svendborg, ved Vejstrup forstyrres landskabet af vejen og trafikstøjen.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Dalstrøget mellem Vejstrup og kysten - 18.M1

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Områdets lysåbne arealer bør fortsat græsses.
- Området skal friholdes for arealanvendelse, som vil stride mod områdets

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

naturprægede udtryk.

- Området skal friholdes for byggeri og anlæg, som vil bryde områdets ubebyggede og uforstyrrede præg dels dominere områdets markante terrænform.

Ny Klintstrup - 18.M4

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Muligheden for at opleve dalstrøgets markante terrænform skal bevares og gerne styrkes. Dette kan ske ved at rydde dele af bevoksningen i dalstrøget.
- Området skal friholdes for byggeri, som vil bryde med landskabets skala og bryde med den enkle bebyggelsesstruktur, som følger af at Ny Klingstrup er del af herregårdslandskabet omkring Klingstrup.

Områder hvor der skal ske tilpasning

Dalstrøget mellem Lundemose og Vejstrup - 18.M2

Karakteristisk, god tilstand

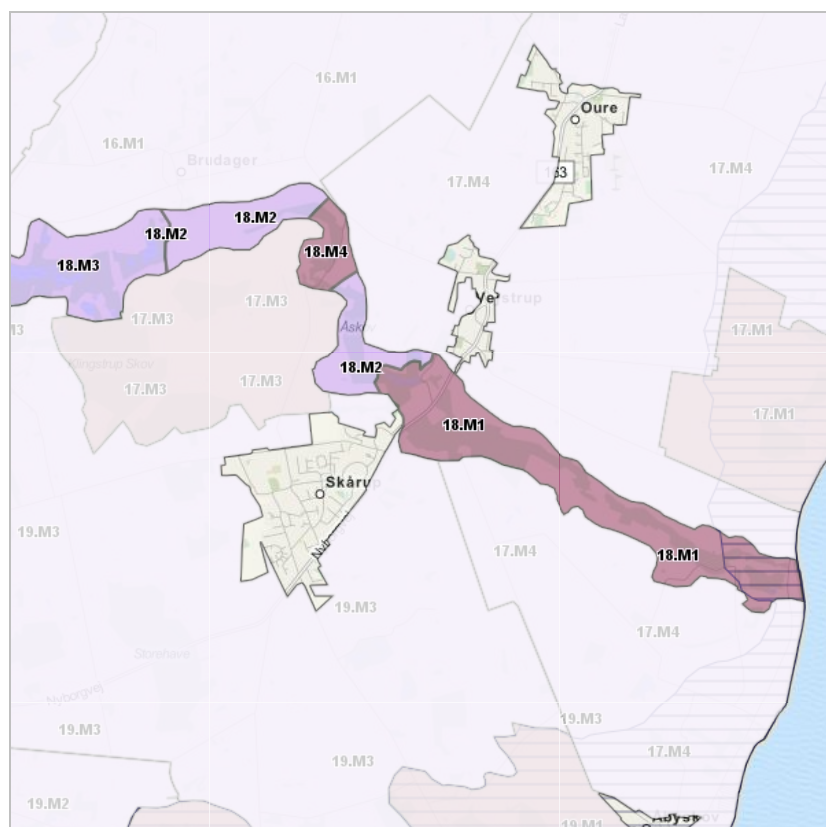
- Området skal friholdes for byggeri og anlæg, som vil bryde områdets ubebyggede og uforstyrrede præg dels dominere områdets markante terrænform.

Lundemose - 18.M3

Kontrasterende, dårlig tilstand

- Områdets landskabelige oplevelser vil kunne styrkes ved naturpleje på de lysåbne arealer.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Vejstrup Ådal - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Det må antages at dalstrøgets arealer har fungeret som græsningsarealer langt tilbage i tiden. Af de historiske kort fremgår det at en del af dalstrøget allerede tilbage i 1800 tallet er vokset til med skov. Den mosaik af skov og græsning, som findes i dalstrøget må således antages at gå langt tilbage i tiden - muligvis længere tilbage end tiden før landsbyernes fastlæggelse i vikingetiden.

Lundemose, som i dag er vokset til i krat, må forventes tidligere at have fungeret som græsningsareal. Endvidere rummer området en række gamle og ret store tørvegrave. Græsningen kan forventes at gå langt tilbage i tiden, på lige fod som græsningen længere nede i ådalen, mens tørvegravene må antages at have deres oprindelse engang i 1800-tallet.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Dalbunden ligger primært uudnyttet hen og er vokset til i skov og krat. Nordvest for Vejstrup findes intensivt dyrkede marker på dalsiderne. Langs den del af dalstrøget, som ligger øst for Vejstrup, præges dalsiderne primært af græsningsarealer. Enkelte steder strækker græsningsarealerne sig ned i dalbunden således at der her findes engarealer.

Lundemose ligger hen som uudnyttet lavbundsområde. Området bærer stedvist præg af tidligere græsning.

Bevoksningsstruktur

Dalstrøget domineres af skov og kratbevoksning i dalbunden og op ad de stejle dele af dalsiderne. Bevoksningen består primært af højtvoxsede løvfældende arter, som ask, el og eg.

Lundemose er vokset til i pil og krat af andre fugttolerante arter. Stedvist findes spor af tidligere levende hegn i form af f.eks. tjørn, som står på linje.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i området er koncentreret omkring Vejstrup og Øster Åby, som begge strækker sig et kort stykke ned ad de øvre dele af dalstrøget. Ved Vejstrup ligger endvidere vandmøllen Lillemølle med tilhørende møllesø.

Mod nord ligger Klingstrup, der består af to separate bygninger - Klingstrup, der ligger på overkanten af dalstrøget og Ny Klingstrup der ligger i bunden af dalstrøget i tilknytning til Vejstrup

I dalstrøgets sydligste del ligger tre mindre bebyggelser - Ågård, Statenegård og endnu en ikke navngiven bebyggelse.

Herudover er dalstrøget overordnet set frit for bebyggelse. Dog ligger enkelte mindre gårde på de tilstødende moræneflader nær overkanten af dalstrøget.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Lillemølle har bevaret møllehule og tilhørende møllesø og formidler som sådan tidligere tiders brug af vandkraft.

Nær kysten ligger en lille stævningskov. Denne er udpeget i kommuneplanen.

Tekniske anlæg

Området rummer ingen tekniske anlæg. Dog gennemskæres dalstrøget af landevejen mellem Nyborg og Svendborg ved Vejstrup.

Status

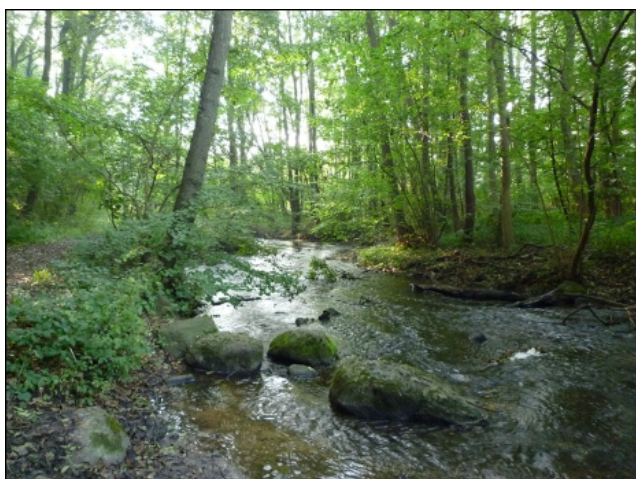
Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Vejstrup Å.

Åbne græssede arealer på dalsiderne og i dalbunden bryder ådalens lukkede bevoksning.

En af ådalens bygninger, Lillemølle.

Lundemose præges af krat omkring lysåbne arealer med højstaudevegetation og vandfyldte gamle tørvegrave.

Lundemose præges af krat omkring lysåbne arealer med højstaudevegetation og vandfyldte gamle tørvegrave.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Vejstrup Ådals landskabelige afgrænsning strækker sig fra Lundemose i nord hvorfra den løber mod kysten og på sin vej skærer sig dybt ned i den omkringliggende moræneflade.

Jordtype

Dalsiderne består af moræneler mens dalbunden på den nedre del af dalstrøgets strækning rummer ferskvandsdannelser.

Terræn

Lundemose ligger omkring 2-3 højdemeter lavere end det omkringliggende landskab. Herfra skærer dalstrøget sig gradvist dybere ned i det omkringliggende terræn til en terrænforskel fra overkanten af dalstrøget til dalbunden på 20-25 højdemeter øst for Vejstrup. Dalstrøget er meget smalt med stejle dalsider.

Kompleksitet

Området fremstår generelt homogent mht. de naturgeografiske forhold.

Hydrologi

Lundemose, som ligger i karakterområdets nordvestlige del, rummer en række vandfyldte søer og fugtige moseområder. Fra nord løber et mindre vandløb til mosen og forbinder området til baglandet herunder Sortemose. Fra Lundemose løber Vejstrup Å ad dalstrøget mod kysten.

Rumlige og visuelle forhold

De stejle dalsider omkring det smalle dalstrøg afgrænser et markant lukket rum. Den megen bevoksning i dalbunden understreger landskabets lukkethed og skaber et eventyrligt miljø omkring selve åløbet, som bugter sig klukkende ad ådalen. De åbne græsningsarealer på dalsiderne og stedvist i bunden står i kontrast til det lukkede og eventyrlige og understreger områdets naturnære udtryk.

Nord for Vejstrup flader dalstrøget gradvist ud op mod Lundemose, der ligger som et lavtliggende lavbundsområde et par højdemeter lavere end det omkringliggende landskab. Lundemose er vokset til i pil og andet krat og fremstår som sådan som en grøn skovlignende rand set fra de omkringliggende landskaber. Inde i selve mosen afgrænser bevoksningen små rum omkring lysninger og vandfyldte råstofgrave, der nu fremstår som søer.

Området er frit for tekniske anlæg. Kun mellem Vejstrup og Øster Åby præges landskabet af den bymæssige bebyggelse, som strækker ned ad dalsiderne og landevejen, som gennemskærer området på tværs.

Visuelle relationer til naboområderne

Set fra de nedre dele af dalstrøget findes ingen visuelle sammenhænge til de omkringliggende landskaber.

Trætoppene af vegetationen i dalstrøget rager op over dalstrøgets overkant og kommer derved til at ligge som en grøn rand set fra de omkringliggende landskaber.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Mellem Vejstrup og kysten - 18.K1

Dalstrøgets dybtskårne form med den tætte bevoksning og stedvist åbne græsningarealer, som tilsammen skaber et naturrigt og eventyrligt landskab fremstår særligt tydeligt i denne del af dalstrøget.

Kratvegetationen og de åbne græsningarealer giver landskabet et oprindeligt udtryk som må forventes at kunne genfindes i varierende form langt tilbage i tiden.

Intensiv landbrugsdrift har ikke været en mulighed på de meget stejle dalsider. Derfor er området blevet brugt til græsning eller har ligget uudnyttet hen. Således afspejles naturgrundlaget tydeligt i arealanvendelsen.

Samlet vurderes denne del af karakterområdet derfor som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Mellem Klingstrup og Vejstrup - 18.K2

I denne del af dalstrøget fremstår karakteren af det meget dybtskårne dalstrøg mindre markant. Dalsiderne er her mere jævnt stigende/faldende og samtidig lavere. Endvidere mangler denne del af området de græssede arealer.

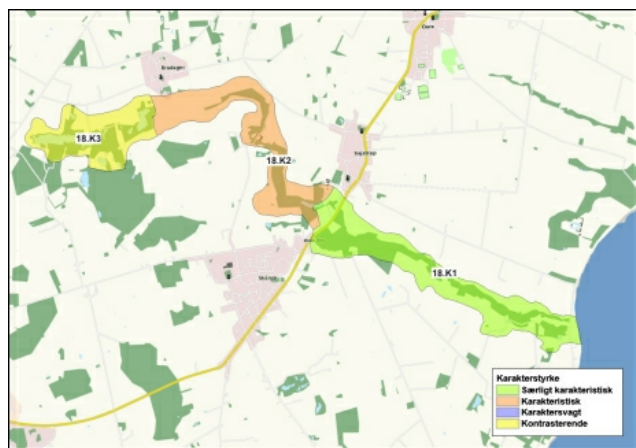
Det mere jævne terræn skaber grundlaget for stedvist landbrugsdrift på dalsiderne, hvilket kan forventes at have fundet sted også langt tilbage i tiden. Landskabskarakteren oprindelse og samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse vurderes derfor som god.

Pga. de mindre markante karaktertræk vurderes området som karakteristisk.

Kontrasterende

Lundemose - 18.K3

Lundemose er et lavtliggende moseområde, ser ligger nogle få højdemeter lavere end det omkringliggende landskab. Området domineres af krat omkring enkelte lysåbne områder med højstaudeng og gamle, vandfyldte tørvegrave. Området fremstår med en anden karakter end hovedkarakteren og er som sådan vurderet som kontrasterende i forhold til hovedkarakteren.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Delområder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

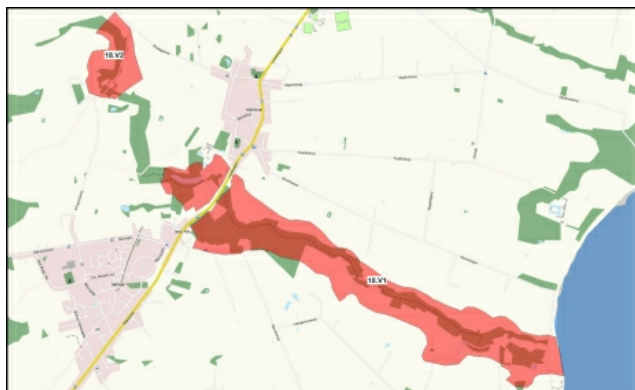
Mellem Vejstrup og kysten - 18.V1

Dalstrøgets markante terrænform, den tætte bevoksning omkring det bugtede åløb og de lysåbne græsningsarealer skaber tilsammen et landskab, som rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Nord for landevejen ligger Vejstrup Mølle og formidler tidligere tiders udnyttelse af vandkraft. Møllen ligger omgivet af et grønt og uforstyrret dalstrøgslandskab.

Ny Klingstrup - 18.V2

Ny Klingstrup er del af herregårdslandskabet til Klingstrup, som ligger i nabokarakterområdet Oure Moræneflade, vest for dalstrøget. Ny Klingstrup ligger i dalstrøget omgivet af markante terrænskrænter, som afgrænser en smal og bugtet dalbund. Et vejforløb bugter sig på tværs af dalstrøget forbi Ny Klintstrup. Området rummer i sig selv og som en del af den kulturhistoriske helhed omkring herregårdslandskabet mod vest, særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Fra Lundemose til kysten - 18.T1

Landskabskarakterens oprindelse fremstår, som beskrevet under karakterstyrken ovenfor, tydeligt i landskabets nuværende arealanvendelse.

Landskabets karaktergivende elementer fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. De åbne arealer græsses, bebyggelsen er velholdt og krat og skov har den tilstand, som den slags nu engang har.

Med undtagelse af landevejen mellem Svendborg og Nyborg, som gennemskærer området ved Vejstrup er området frit for tekniske anlæg og bebyggelse, som potentielt kan forstyrre landskabet.

Samlet vurderes tilstanden som god.

Dårlig tilstand

Lundemose - 18.T2

Lundemose er kraftigt præget af tilgroning og gamle vandfyldte tørvegrave. På denne baggrund må det forventes at området tidligere har fungeret dels som græsningsområde dels som tørvegraveområde. Denne oprindelse fremstår pga. tilgroning meget svagt.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer, vurderes som middel til dårlig. På de endnu lysåbne arealer findes højstaudevegetation eller frit vandspejl i de gamle tørvegrave mens de øvrige dele domineres af fugttolerant kratvegetation. Den eksisterende og igangværende tilgroning samt fremskredne udvikling i vegetationen på de lysåbne arealer giver området udtryk af manglende vedligehold.

Området er frit for tekniske anlæg og er helt uforstyrret.

Samlet vurderes tilstanden som dårlig.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Landskabskarakterens sårbarhed i forhold til igangværende og planlagte udviklingstendenser vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Dalstrøget er særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde områdets uforstyrrelse. Især de dele af karakterområdet hvor terrænet er mest markant er landskabet sårbart overfor byggeri og tekniske anlæg, som i størrelse, vil dominere terrænet og dermed nedtone det dramatiske og markante i landskabet.

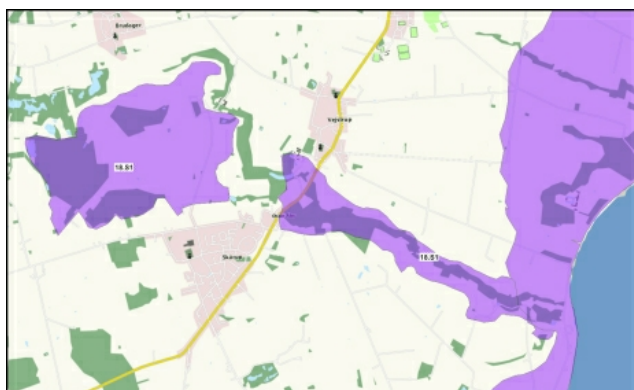
Særligt sårbare delområder

Mellem Vejstrup og Kysten - 18.S1

I denne del af landskabskarakterområdet fremstår terrænet særligt markant og områdets naturprægede og uforstyrrede karakter er særligt markant. Dette gør denne del af karakterområdet særligt sårbart overfor tiltag, som vil forstyrre landskabets uforstyrrede præg eller dominere terrænen.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Området er ikke særligt sårbart i forhold til planlagte ændringer.

Kort over sårbare områder.

Kommuneplan
Svendborg Kommune

Kommuneplan 2013-25 for Svendborg Kommune

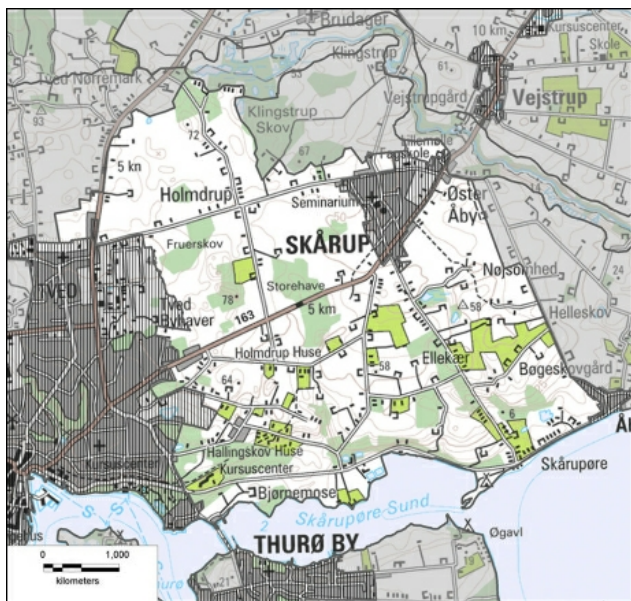

Skårup Landbrugsflade

Baggrund

Nøglekarakter

Kystnært landbrugslandskab i bølget til let bakket terræn med spredtliggende småskove stedvist frugtavl.

Landskabsområdet er vist på kortet. Stokkebækken har sit udspring i dalstrøgets vestlige ende omkring Bøllemose og følger dalstrøget imod øst, som bugter sig igennem landskabet over en strækning på omkring 16km fra Bøllemose nær motorvejen i vest til kysten lidt nord for Lundeberg i øst.

Landskabskarakteren

Jordbrugslandskab med middelstore markfelter i bølget terræn, med høj andel af små gårde og husmandssteder, der primært ligger langs vejene. Bebyggelsen er meget velholdt, hvilket understreger områdets bynære placering. Karakteristisk for området er endvidere de spredtliggende mindre skovområder med markante skovbryn samt kraftige hegn/bevoksede diger. Langs vejene findes flere steder levende hegn i form af tætte hæk-lignende beplantninger der stedvist er tunneldannende.

Skovbrynene skaber markante rumlige afgrænsninger af de ellers transparent afgrænsede middelskala landskabsrum som de levende hegn og bevoksningen omkring bebyggelserne afgrænser.

Omkring Hallingskov Huse, øst for Svendborg, er terrænet meget bakket, småbevoksninger hyppige og små husmandssteder og huse af nyere dato ligger tæt langs vejene. I dette område skaber de karaktergivende landskabselementer et småskala landskab med lukkede landskabsrum.

Nærheden til kysten i områdets sydlige del opleves dels gennem udsigter fra overkanten af kystskrånningen dels markant fra kystvejen mellem Svendborg og Åbyskov, som løber tæt ved og parallelt med kystlinjen. Denne del af kystvejen præges af kystnære skove, mindre strandengsområder, tæt bebyggelse ved Skårupøre og Åbyskov samt en mængde små bådebroer, som strækker sig ud fra kysten.

Landskabskarakteren forstyrres kun lokalt af tekniske anlæg. I den nordlige del af området findes en højspændingsledning, vindmøller og et mindre industriområde vest for Svendborg. Ved kysten er placeret et rensningsanlæg.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Områder som skal beskyttes

Den kystnære del af karakterområdet (sammenfaldende med kystforlandet) - 19.M1

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Udsigterne over kystforlandet til de omkringliggende farvande og modstående kyster bør friholdes for ny skov og anden beplantning.
- Pga. de visuelle sammenhænge i kystlandskabet bør området friholdes for nye anlæg og nyt byggeri.
- Mulighederne for at opleve de markante erosionsdale kan styrkes ved at fjerne opvækst af krat og anden bevoksning.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Hallingskovhuse - 19.M2

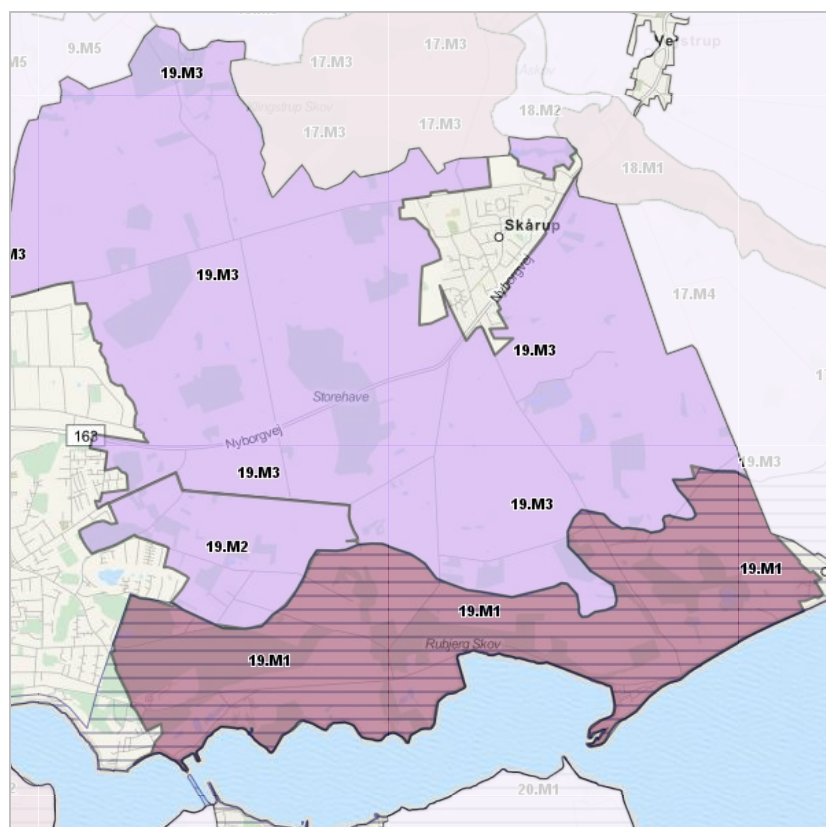
Kontrasterende, middel tilstand

- Områdets lille skala skal respekteres ved etablering af nye anlæg.

Den centrale og nordlige del af karakterområdet - 19.M3

Karakteristisk, middel tilstand

- Ved placering af nye anlæg skal disse tilpasses områdets skala.
- I overensstemmelse med områdets dominerende karaktertræk skal der etableres bevoksning i omkring eventuelt nybyggeri.
- Skovbrynenes markante fremtoning i landskabet skal respekteres og fastholdes. Ny beplantning må derfor ikke placeres i umiddelbar tilknytning til disse.
- Ny skov bør etableres som løvskov i overensstemmelse med de eksisterende skove i området.
- Landsbyernes grønne rande skal fastholdes også ved eventuel udbygning af landsbyerne.
- Holmdrup Huse skal bevare sin karakteristiske form som vejlandsby.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Skårup Landbrugsflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Arealanvendelsen i området domineres af landbrugsjord i omdrift.

På overkanten af kystskrænten bag Skårupøre er et større område domineret af granplantager.

Bevoksningsstruktur

Mindre skovområder, på omkring 20-30 ha, af varierende form findes spredt i områdets nordlige og vestlige del - Skovdong, Fruerskov, Bøgebjerg, Storehave og Halling Skov. Skovområderne og dermed skovbrynene domineres af løv.

De dyrkede marker opdeles og afgrænses af bevoksede diger og kraftige levende hegn bestående af en bred vifte af løvfældende arter. Bevoksningen er primært tæt og sammenhængende dog med områder med mere transparent fremtoning.

Langs en stor del af vejene findes sammenhængende klippede hækklignende hegn, som stedvist er tunneldannende.

I tilknytning til erosionsdalene i kystskrånningen findes områder med opvækst af både løv og nål. Endvidere findes der i tilknytning til små spredtliggende vådområder og mergelgrave ligeledes opvækst af blandet løv og nål.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i det åbne land domineres af små gårde og husmandssteder, der primært er placeret i tilknytning til vejene. I den sydlige del af karakterområdet og nær kysten, der udgør de yderste dele af ejerlavene til landsbyerne Skårup, Øster Åby og Holmdrup samt markjordene til Svendborg er husmandsstederne dominerende mens smågårdene dominerer de nordlige dele af karakterområdet.

Bebyggelsen i området bærer kraftigt præg af områdets bynære placering. Størstedelen af områdets smågårde og husmandssteder fungerer som beboelse og enkelte med små butikker i længerne - bl.a. vin, interiør og zoneterapi.

I den nordlige del af karakterområdet ligger landsbyerne Øster Åby, vejlandsbyen Holmdrup samt kirkelandsbyen Skårup. Øster Åby ligger på overkanten af nabokarakterområdet, Vejstrup Ådal og er imod vest tilnærmelsesvist vokset sammen med Skårup. Holmdrup præges en række smågårde, der ligger tæt ved vejen med indbyrdes kort afstand og visuel sammenhæng imellem bebyggelsen til de omkringliggende landskaber. Hallingskov Huse ligger pakket ind i skov og tæt bevoksning nær Svendborg og består af små husmandssteder og nyere huse. Ved kysten ligger bebyggelserne Skårupøre og Åbyskov, som oprindeligt bestod af enkelte husmandssteder og Skårupøre med kro og landingssted. I dag domineres bebyggelsen af beboelsesejendomme opført i løbet af 1900-tallet og fungerer stedvist rekreativt med ithub, campingpladser og kajakudlejning.

Ved kysten, nær bygrænsen til Svendborg, ligger hovedgården Bjørnemosegård, med din hvide hovedbygning og sort/hvide bindingsværk.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Bebyggelsesstrukturen afspejler stadig et typisk mønster, som findes langs de østdanske kyster, hvor landsbyerne ligger trukket tilbage fra selve kysten til de bageste dele af ejerlavet og de mindre anseelige bebyggelser iform af husmandssteder placeret langs kysten.

Ved kysten i karakterområdets sydvestlige hjørne udgør hovedbygning, driftsbygninger og jorden til Bjørnemosegård et sammenhængende hovedgårdsejerlav. Fra kystvejen ses driftsbygningerne til Bjørnemosegård i sort og hvidmalet bindingsværk og i flere stokværk. Den hvidkalkede hovedbygning opleves tydeligst fra modstående kyst. Bygningerne til hovedgården omgives dels af et vådt lavbundsområde mod vest dels af en større sammenhængende mark, som afgrænses af et markant løvskovsbryn og stendige i skovbrynet til Hallingskov.

I skovområdet Gammel Hestehave i karakterområdets sydvestlige hjørne findes en

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

mængde gravhøje.

Langs kysten, vest for Rubjerg Skov, ligger en gammel vandmølle Skårup Skovmølle, der i dag fungerer som naturskole.

Tekniske anlæg

Området er kun lokalt påvirket af tekniske anlæg.

Vest for Holmdrup står tre vindmøller. Disse opleves kun lokalt i dette område.

Ved kysten ligger et rensningsanlæg, hvor bygningsmassen og især en høj blå skorsten ses fra kystvejen.

Industriområdet øst for Svendborg ligger uden afskærmning til det omkringliggende landskab. Det er dog kun lokalt i umiddelbar nærhed af dette område, set fra nord, at det har forstyrrende virkning på landskabet.

Middelskala jordbrugslandskab med lukkede til transparent afgrænsede landskabsrum.

Kontrasterende delområde, med bakket terræn, husmandssteder, og hyppig bevoksning der skaber et småskala landskab.

Visuelle sammenhænge på langs af kystlinjen som præges af kystvejen, skovområder og tætliggende bådebroer.

Kystskråningen ovenfor Skårupøre.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Skårup Moræneflade er en del af en større sammenhængende moræneflade fra sidste istid, der ligger langs den sydlige og østlige kyst af Fyn. Mindre partier med dødispræg ligger spredt på den ellers bølgede flade. Nær kysten gennemskæres kystskråningen af markante erosionsdale. Den ene strækker sig fra Holmdrup Huse til Egsmade ved kysten mens den anden ligger bag Skårupøre.

Jordtype

Jordbunden udgøres af moræneler. Kun meget små og få områder med ferskvandsdannelser og smeltevandssand og -grus findes indenfor karakterområdet og primært i den sydlige del.

Terræn

Terrænet i karakterområdet er primært bølget. Størstedelen af karakterområdet ligger omkring 50-60 m.o.h. De højestliggende dele af området ligger mod nordvest. I en afstand fra kysten på omkring 1-2km falder terrænet ned mod kysten fra omkring 40m.o.h. Denne skråning gennemskæres af to erosionsdale, som går vinkelret på kysten. De ligger henholdsvis ved Hallingskov Huse og bag Skårupøre.

Kompleksitet

Naturgrundlaget rummer en række mindre variationer som knytter sig primært til terrænet og skyldes dels det lokale dødispræg dels kystskråningen og de to erosionsdale.

Hydrologi

En række mindre lavbundsområder findes spredt i området. De præges af opvækst af vedplanter og fremstår således ikke som markante vådområder i området. Endvidere findes enkelte mergelgrave spredt på markerne.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Skårup Moræneflade grænser ud mod det smalle Skårupøre Sund, hvor Thurø udgør den modstående kyst.

Dybdeforhold

Skårupøre Sund er meget lavvandet. Kun en smal rende tillader mindre både at passere.

Vindeksponering

Pga. den korte afstand mellem de modstående kyster - Thurø og Fyn - er vindeksponeringen af kysten begrænset. Endvidere tillader de lave dybder kun yderst begrænset bølgedannelse og materiale transporten langs kysten er således begrænset.

Strandbredden

Strandbredden generelt ganske smal.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende i området er især de markante skovbryn, de hyppigt forekommende bevoksede diger og hegn i markskel og langs vejene samt de dyrkede marker i bølget terræn med megen og ofte tæt bebyggelse i form af middelstore gårde og husmandsteder.

Det er karakteristisk at skovområderne danner overordnede markante rumlige afgrænsninger, mens hegnene af varierende tæthed danner transparente til stedvist lukkede rum. De tætte hegnslignende bevoksninger langs vejene understreger den stedvist lukkede karakter. Bevoksningsstrukturen og den hyppige bebyggelse i området skaber et middelskala landskab, der fremstår lettere sammensat pga. variationen

mellem åbent land med enkle landskabsrum og tættere bebyggede områder.

I området omkring husmandsbebyggelserne Hallingskov Huse og Holmdrup Huse øst for Svendborg er terrænet meget bakket, bebyggelsen domineres af husmandssteder og nyere huse og beplantningen er hyppigere og mere tæt. Disse forhold betinger tilsammen et småskala landskab med lukkede landskabsrum.

Den sydvestlige del af karakterområdet nær kysten præges af det stejlt skrånende terræn, som gennemskæres af erosionsdalene og den visuelle sammenhæng med de omkringliggende farvande. Især fra vejene langs overkanten af kystskråningen findes udsigter til vandet, stedvist brudt af bevoksningen omkring erosionsdalene. Kystvejen fra Svendborg til Åbyskov, løber tæt ved og parallelt med kyststækningen med udsigt over Skårupøresund til Thurø langs hele dens udstrækning. Kyststrækningen præges af markante skovbryn, enkelte strandengsarealer og en stor mængde af småbroer der vidner om fritidsfiskeri og livlig aktivitet på vandet.

Den nordlige del af karakterområdet præges af vindmøller. Ved kysten syd for Rubjerg Skov er etableret en rensningsanlæg med en høj skorsten som kan ses fra de omkringliggende dele af kystvejen.

Visuelle relationer til naboområderne

Den sydlige del af karakterområdet præges af den visuelle sammenhæng dels med Skårupøre Sund og Thurø dels med farvandet mellem Fyn og Langeland.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Kystforlandet rummer den stejlt skrånende kystskrænt gennemskåret af erosionsdale. Landskabet præges her af den megen bevoksning bestående af skovområderne Halling Skov, Rubjerg Skov og et større antal bevoksninger bestående af løv og stedvist nål.

Selve kystlinjen domineres af strandvejen, som ligger tæt ved og parallelt med denne. Selve kystlinjen er sikret og rummer endvidere en lang række tætliggende bådebroer, som især er koncentreret ved Skårupøre og Åbyskov.

Tæt på kystlinjen er den visuelle sammenhæng på langs af kystlinjen tydelig mens de visuelle sammenhænge på tværs af de øvre dele af kystforlandet afskæres af skovområderne men derimod er orienteret mod Thurø.

Afstanden til Thurø er blot omkring 1km. Set fra Skårup Moræneflade opleves især Smørmose Skoven, dyrkede marker som skråner jævnt ned mod kysten og opdeles af levende hegn, som går på tværs af terrænet. Bebyggelsen på den øst lige del af Thurø fremstår begrænset. Selve Thurø By fremstår lav og meget grøn.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk område

Den nordlige og centrale del af karakterområdet - 19.K1

Landskabskarakteren i form af den bølgede moræneflade som opdeles i middelstore markflader af levende hegn, markante skovbryn og små gårde og husmandssteder tæt langs vejene fremstår tydeligt i denne del af karakterområdet.

Landskabets karaktergivende strukturer med gårde og husmandssteder placeret udenfor områdets spredtliggende landsbyer, områdets småskove og de levende hegn afspejler overordnet set landskabskarakterens oprindelse som udskiftningslandskab. Dog er landsbyen Skårup vokset markant i størrelse og en del ny bebyggelse er kommet til i området syd herfor. Endvidere er der kommet en del nyere nåletræsplantager til, som afspejler en nyere arealanvendelse mens en del krat og anden bevoksning præger områdets lavbundsområder.

Sammenhængen mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre, som har betinget landskabskarakteren afspejles stadig i jordbrugslandskabet.

Samlet vurderes denne del af karakterområdet som karakteristisk.

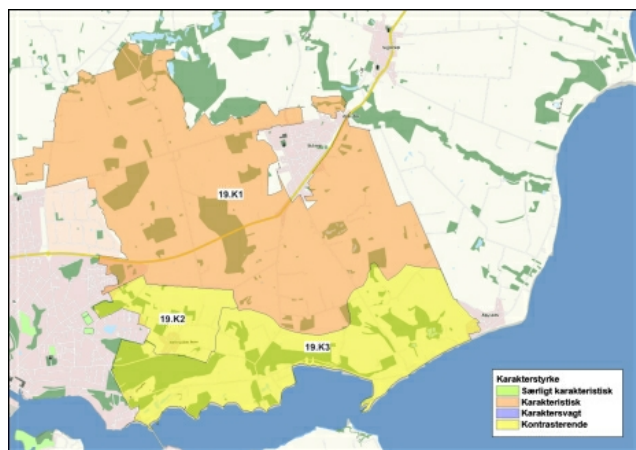
Kontrasterende delområder

Hallingskov Huse og Holmdrup Huse vest for Svendborg - 19.K2

Denne del af karakterområdet fremstår, som beskrevet ovenfor med meget bakket terræn, bebyggelse domineres af husmandssteder og huse og hyppig og mere tæt beplantning skaber tilsammen et småskala landskab med lukkede rum. Disse forhold får tilsammen området til at fremstå kontrasterende.

Kystskrånningen - 19.K3

Kystskrånningen ned mod Skårupøre Sund præges af det forholdsvist stejle terræn gennemskåret af to markante erosionsdale. Den bevoksning som knytter sig til erosionsdalene og småskovene, som ligger her giver endvidere området en mere bevokset fremtoning. Særligt terrænet og det samspil med den megen bevoksning giver området et andet og dermed kontrasterende udtryk i forhold til den centrale og nordlige del af karakterområdet.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

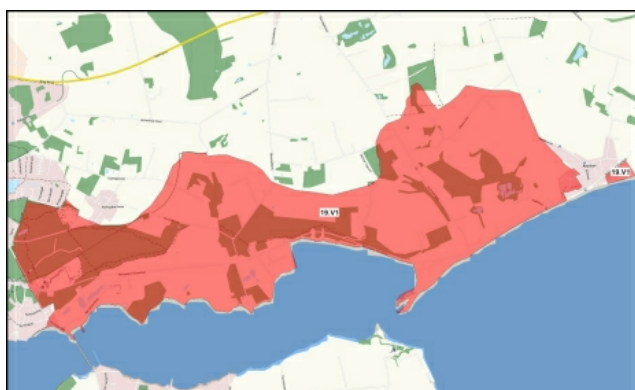
Kystskrånningen ned mod Skårupøre Sund samt kystvejen mellem Svendborg og Åbyskov - 19.V1

Det markante terræn nær kysten skaber kontrast til den bagvedliggende flade og opleves stedvist dramatisk (for Sydfynske forhold) i dens fald mod kysten.

Kystvejen fra Svendborg til Åbyskov løber tæt ved og parallelt med kyststrækningen. Der er således udsigt over Skårupøresund til Thurø langs hele dens udstrækning. De visuelle oplevelsesmuligheder, som disse udsigtsforhold betinger, understreges af markante skovbryn, enkelte strandensarealer og en stor mængde af småbroer, der vidner om fritidsfiskeri og livlig aktivitet på vandet. Hovedgården Bjørnemose i karakterområdets sydvestlige hjørne supplerer områdets visuelle oplevelsesmuligheder med dens markante avlsbygninger i sort/hvid bindingsværk. Hovedgården suppleres af et markante stendige i kanten af det markante skovbryn ved Hallingskov samt af en vådt lavbundsområde vest for bygningerne.

Nærheden til kysten i områdets sydlige del opleves endvidere via hyppige udsigter fra vejstrækningerne, som løber langs overkanten af kystskrånningen og vinkelret på denne ned mod kysten. "Nedkørslerne" fra overkanten af kystskrånningen ned til Egsmade og Skårupøre ved kysten følger erosionsdalene og terrænskrænterne understøtter den landskabelige oplevelse.

Samlet betinger kystskrånningens terrænfald og udsigterne over sundet til Thurø særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

Delområder med middelgod tilstand

Hele karakterområdet - 19.T1

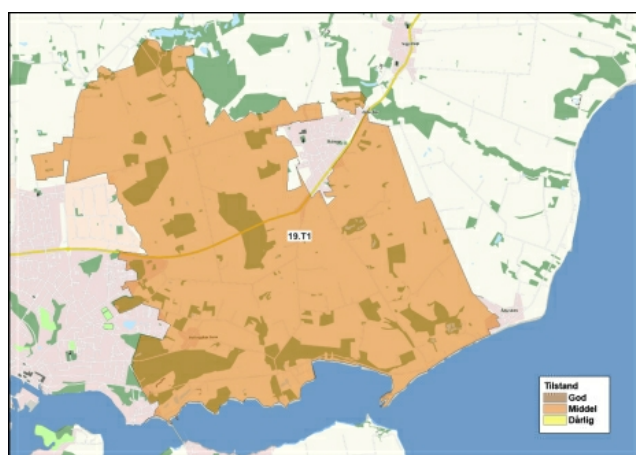
De karaktergivende landskabselementer som skovbryn, hegn, gårde og husmandssteder fremstår primært i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Intaktheden er derimod, som tidligere beskrevet noget påvirket af nytilkomne gårde og huse spredt i området og især i tilknytning til landsbyerne Skårup, Øster Åby, og Hallingskov Huse samt langs kysten ved Skårupøre og Åbyskov.

En del opvækst af blandet løv og nål præger området i tilknytning til lavbundområder. Særligt forstyrrende er disse bevoksninger i tilknytning til erosionsdalene da de her dels bryder den visuelle sammenhæng med kysten dels slører de ellers markante terrænmæssige forhold.

Området rummer stedvist tekniske anlæg, som virker lokalt forstyrrende på landskabet. Vindmøllerne forstyrrer landskabsoplevelsen i områdets nordlige del idet de opleves i visuel sammenhæng med en række vindmøller, som står i nabokarakterområdet. Langs kysten har rensningsanlægget lokal forstyrrende virkning på oplevelsen af kystlandskabet, mens industriområdet nord for Svendborg opleves noget rodet set fra nord.

Samlet vurderes tilstanden som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Sårbarhed

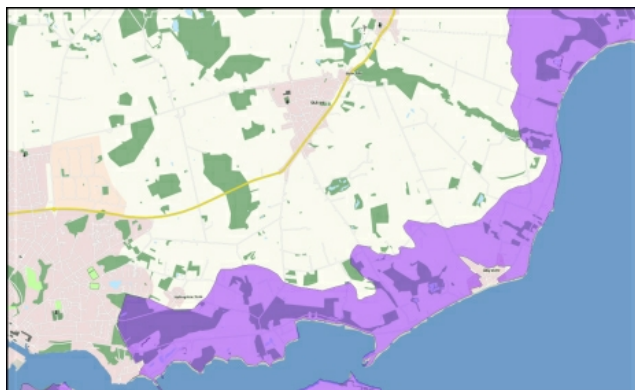
Landskabskarakterens er særligt sårbar overfor yderligere reduktion af driftsindsatsen på de ekstensivt drevne arealer i dalbunden.

Endvidere er området sårbart overfor anlæg og byggeri, som vil bryde områdets meget veldefinerede middelskala. Det er her vigtigt at være opmærksom på at der kan være visuel sammenhæng til de omkringliggende moræneflader, således at nyt byggeri og nye anlæg kan forstyrre landskabskarakterens i dalstrøget.

Landskabskarakteren er ligeledes sårbar overfor yderligere byudvikling ned i og imod dalbunden.

Damestenen er særligt sårbar overfor anlæg i det store åbne landbrugsland, som omgiver den, der vil dominere stenens dimensioner og derved reducere oplevelsen af dens størrelse og fortællingen om isens enorme kræfter.

Bøllemosens åbne karakter betyder at nye anlæg eller ændret arealanvendelse vil fremstå tydeligt i området. Områdets enkle fremtoning og middel skala giver dog området en vis kapacitet i forhold til nye tiltag.

Kort over sårbare områder.

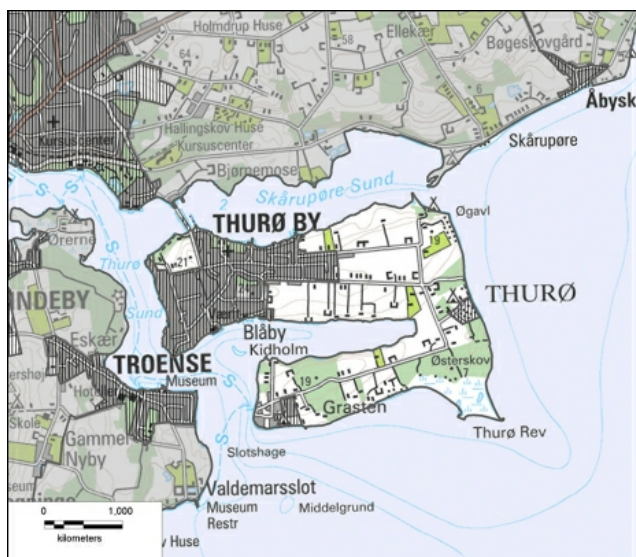

Thurø

Baggrund

Nøglekarakter

Landbrugslandskab på mindre ø omgivet af smalle sunde.

Landskabsområdet er vist på kortet. Thurø er hesteskoformet og omkring 7,5km² stor.

Landskabskarakteren

Karaktergivende for området er især de rektangulære marker adskilt af levende hegn i let skrånende terræn, som er orienteret mod de omkringliggende smalle sunde og omkringliggende farvandsområder. Karaktergivende er endvidere de mindre gårde, som ligger placeret langs vejene på de centrale dele af øen eller trukket ud mod kysten i ens afstand fra denne.

Samspillet mellem terrænet der hælder mod kysterne til alle sider, de levende hegn, som alle står vinkelret på kysten og beliggenheden af gårdene skaber et enkelt og tydeligt mønster. Det er karakteristisk at der er visuel sammenhæng med de tilstødende farvande og modstående kyster fra tilnærmelsesvist hele karakterområdet.

Den sydøstlige og østlige del af øen præges af mindre løvskovsområder, der lokalt skaber rumlige afgrænsninger.

Ved øens sydøstlige hjørne findes et afgræsset marint forland (Revet), som omgives af det åbne farvand på den ene side og et markant skovbryn, som domineres af gamle ege på den anden side.

Øens nordvestlige del domineres helt af Thurø By, som er vokset markant i størrelse i forhold til dens oprindelige udstrækning og i dag domineres af nyere beboelseshuse.

Øen er tilnærmelsesvist fri for tekniske anlæg og de karaktergivende landskabselementer. På den østlige del af øen findes bevoksning i form af popler og juletræsbeplantninger, som virker forstyrrende på landskabskarakteren.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som bør beskyttes

Thurø Rev - 20.M2

Karakteristisk, middel tilstand

- Områdets uforstyrrede naturpræg skal bevares.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

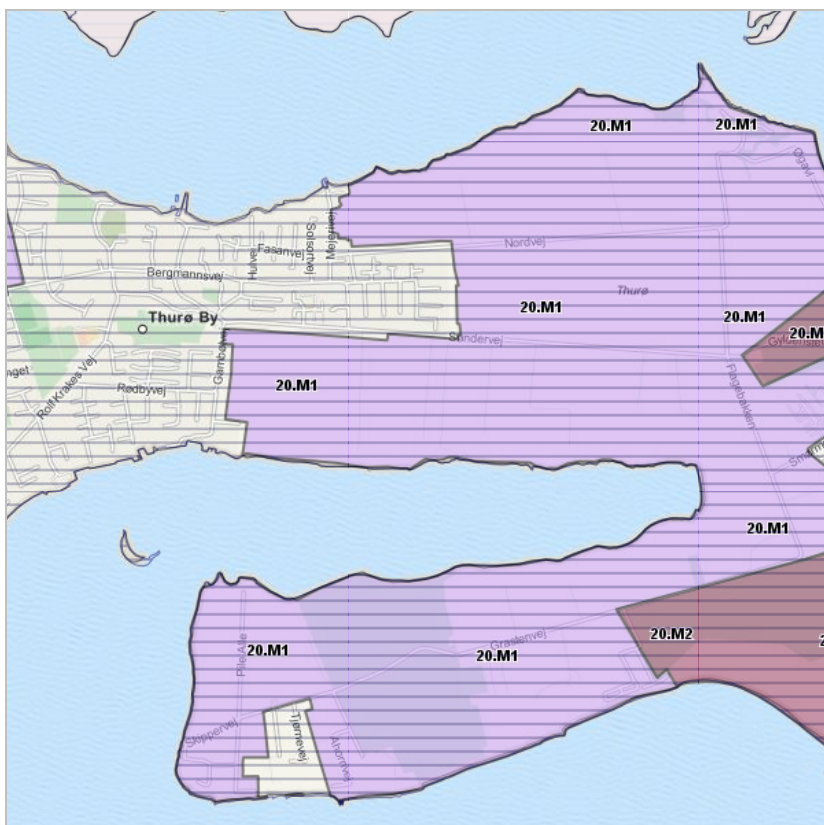
For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Områder hvor der skal ske en tilpasning

Hele karakterområdet med undtagelse af Thurø Rev og Smørmose Skov - 20.M1

- Karakteristisk, middel tilstand
- Landskabets orientering mod og visuelle sammenhæng med kysten skal vedligeholdes.
  - Landskabets tydelige mønster med levende hegn som går vinkelret på terrænfaldet mod kysten skal vedligeholdes.
  - Levende hegn og beplantning i øvrigt, som vil bryde dette mønster skal undgås.
- Landskabets lille til middel skala bør vedligeholdes.
  - Stort byggeri og tekniske anlæg bør undgås.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Thurø - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen og det udskiftede landbrugslandskab.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Jorden i området præges af intensiv landbrugsdrift med middelstore markfelter på omkring 10ha. Det marine forland Thurø Rev ved øens sydøstlige hjørne drives ekstensivt med græsning.

Bevoksningsstruktur

Lange sammenhængende hegn bestående af en vifte af arter, bl.a. tjørn, el, pil og poppel hvoraf en del oprindeligt er stynede. Hegnene er typisk orienteret i nord-/sydgående retning og strækker sig fra de centralt beliggende veje ud om kysten, hvorved den dyrkede flade inddeles i rektangulære markfelter, der er orienteret mod kysten.

I området findes tre skovområder.

På Grasten ligger den ca. 45 ha. store Fredskov, som strækker sig fra kyst til kyst. Den domineres af høje bøgebevoksninger men præges stedvist af renafrifter og juletræsbevoksninger, hvilket stedvist giver en noget diffus fremtoning.

Ved øens sydøstlige hjørne ud mod det marine forland Revet ligger Østerskov på omkring 60ha., som primært præges af løv. Mod syd ud mod Revet er skovbrynet kraftigt og består af gamle kraftige ege.

Ved øens østkyst ligger den mindste af skovene, Smørmose skov på ca. 10ha., der består af højstammede løvtræer.

Især de dele af øen, som ligger ud mod Thurø Bund, præges stedvist af høje popler, der er rester efter tidligere plantagedrift. I dag findes kun enkelte mindre frugtplantager spredt på øen.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i det åbne land præges af små gårde, der primært fungerer som beboelse. Øen rummer dog 4 gårde i omdrift. Bebyggelsesstrukturen er primært intakt med gårdene beliggende dels langs vejene dels trukket ud mod kysten med ens afstand til denne.

Øens to vestlige ender præges af bebyggelse - dels Thurø By dels Grasten By. Thurø By er vokset markant i størrelse i forhold til dens oprindelige form og domineres i dag af nyere bebyggelse og dækker i dag næsten halvdelen af den nordlige morænebakke. Bebyggelsen på Grasten, øens sydvestlige hjørne, præges dels af den oprindelige bebyggelse ved kysten dels af en samling af nyere huse.

Tre mindre sommerhusområder bestående af små sommerhuse ligger langs kysten. Ved østkysten ligger to af områderne - et ved Øgavl og et ved Smørmosen. Ved den sydvendte kyst vest for Østerskov ligger Valborgskasse. Sommerhusområdet ved Smørmosen ligger på det lavereliggende område, som forbinder de to morænebakker.

I tilknytning til bebyggede områder (især Thurø By) præges kystlinien af en mængde små bådebroer.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Af de historiske kort fra starten af 1900-tallet fremgår at landskabet var præget af et meget symmetrisk udskiftningslandskab med nord-/sydorienteede hegn og gårdene beliggende langs vejene eller trukket ud mod kysten. Dette mønster genfindes i dag, især på den nordlige morænebakke, med undtagelse af den vestlige ende, hvor Thurø By har bredt sig. På den sydlige morænebakke kan strukturen stadig erkendes men er stedvist sløret af frugtplantager og anden bevoksning.

Thurø har igennem tiden været stærkt tilknyttet søfart. Dette afspejles bl.a. på det ovenfor nævnte historiske kort hvor der er markeret tre værfter langs kysten af den nordvestlige ende af øen. Yderligere lå der på modstående kyststrækning ved Troense to værfter. De mange værfter er i dag reduceret til et fungerende, som ligger ved Thurø Bund. De rolige strømforhold i Thurøbund og i Pilekrog ved modstående kyst har

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

endvidere gjort disse områder til velegnede opankringspladser for skonnerter og andre fartøjer. Området har således tidligere været kraftigt præget af søfarten. Dette er stadig tilfældet om end i en noget anden form. I dag præges kystlinien af små bådebroer og lystbådehavne der fungerer som udgangspunkt for hobbysejls og fiskeri.

Tekniske anlæg

Området er frit for tekniske anlæg. Eneste anlæg, som er lokalt forstyrrende, er et staldanlæg ved Lysgård på den nordlige del af øen.

Terræn og hegn skaber i samspil med et overordnet terrænmæssigt fald mod kysten en orientering mod de omkringliggende vandflader.

Skårupøre Sund set fra Nordodde. Kysten præges af en mængde små bådebroer.

Det marine forland Revet med græssede strandengsarealer, som afgrænses af et markant skovbryn med gamle ege mod nord og det åbne farvandsområde mellem Thurø og Langeland mod syd.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Thurø består af to aflangt formede morænebakker, som ligger parallelt med hinanden forbundet i den østlige ende af et lavereliggende område. De to morænebakker adskilles af vandfladen Thurø Bund der er omkring 0,5 km bred. Omkring øens sydøstlige hjørne er der skabt et marint forland - et vinkelforland - på omkring 0,5 km².

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler

Terræn

Den nordlige af de to parallelt liggende bakker er omkring 4 km lang i øst/vestgående retning og fra 1-1,5 km bred i nord/syd gående retning. Den sydlige af de to morænebakker er omkring 3 km lang og omkring 1 km bred. Terrænmæssigt når de to bakker begge en højde på omkring 20 m.o.h. på de centrale dele af bakkerne. Herfra falder terrænet jævnt mod alle sider til det møder kysten. Den nordlige af de to bakker er dog nogle få højdemeter højere i den vestlige ende mens den sydlige bakke flader ud mod i den østlige ende til en højde på omkring 5 m.o.h.

Kompleksitet

Naturgrundlaget indenfor karakterområdet fremstår homogent.

Hydrologi

Det lavereliggende område, som forbinder de to morænebakker, fremstår som fugtigt lavbundsområde ud mod Thurø Bund. Endvidere er det marine forland på det sydøstlige hjørne af øen meget fugtigt og påvirket af saltvand.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Mod nord og vest grænser Thurø ud mod de smalle sunde, som præger farvandene omkring Svendborg - mod nord ligger Skårupøre Sund og mod vest ligger Thurø Sund. Mod øst og syd grænser øen ud mod det mere åbne farvand, som afgrænses af Langeland. Thurø er som nævnt hesteskoformet og omkranser Thurø Bund.

Dybdeforhold

Især Skårupøre Sund er lavvandet. Kun en smal rende tillader mindre både at passere. Ogå Thurøsund og Thurø Bund er ganske lavvandede, dog med noget større dybde. I det mere åbne farvand mod Langeland falder dybden forholdsvist hurtigt til omkring 10m.

Vindeksponering

Pga. de korte afstande mellem Fyn, Thurø og Tåsinge er vindeksponeringen af kysterne mod Skårupøre Sund, Thurø Sund og omkring Thurø Bund begrænset. Ved vindretninger fra øst/nordøst passerer vinden en åben vandflade med vanddybder som tillader nogen grad af bølgedannelse.

Strandbredden

Strandbredden omkring Thurø er generelt en smal lavenergikyst, med tagrør og en smal strandbred. Pga. den noget højere vindeksponering på øens østside præges kystlinjen her af erosionsklinter og en lidt bredere strandbred, som mange steder er ganske stenet.

Rumlige og visuelle forhold

Landskabskarakteren er især præget af det jævnt skrånende terræn, de omkringliggende vandflader samt de levende hegn og gårdenes placering i landskabet.

Det jævnt skrånende terræn og de levende hegn, som går vinkelret på terrænet skaber en overordnet orientering af landskabet mod kysten og de omkringliggende vandfald. De levende hegn afgrænser rektangulære markfelter og landskabsrum, som åbner op ud mod kysten og dermed får landskabet til at fremstå transparent. Symmetrien i hegnsløbene understreges af de lige veje og gårdene, der ligger dels langs vejene dels trukket ud mod kysten i samme afstand fra denne. I kontrast til de transparente afgrænsninger danner skovområderne på den sydlige morænebakke markante rande.

På det marine forland Revet er karakteren betinget af de græssede strandengsarealer, det markante skovbryn samt nærheden til og udsigten over det omkringliggende farvand.

Det åbne land præges stedvist af popler og anden meget sammensat bevoksning, som findes i tilknytning til eksisterende eller tidligere frugtplantager. Den landskabelige sammenhæng, som tidligere har eksisteret mellem vandfladerne på hver side af det lavere liggende område imellem de to morænebakker, er brudt af sommerhusområdet og et større sammenhængende område med juletræer.

Visuelle relationer til naboområderne

Pga. landskabets orientering mod kysten og de transparente til åbne landskabsrum er den visuelle sammenhæng med de omkringliggende vandflader og de modstående kyster af stor betydning for landskabskarakteren.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Hele øen er en del af kystforlandet pga. terrænfaldet fra øens centrale del til kysten. Kystforlandets karakteristika er således sammenfaldende med karakterområdets karakteristika.

De visuelle sammenhænge på tværs af vandfladen til modstående kyster er særligt tydelig på tværs af Skårupøre Sund, Thurø Sund og Thurø Bund. På den anden side af Skårupøre Sund rejser terrænet sig jævnt og kystforlandet præges her af skiftet mellem løvskovområder og åbne dyrkningsflader med enkelte kraftige levende hegn. I kystforlandet opleves kun ganske få bebyggelser.

Ved Thurø Sund præges modstående kyst dels af Bregninge skov, som strækker sig helt ud til kysten, dels af Troense By. Troense By ligger helt ned til kysten med de helt gamle skipperhuse mod øst og de nyere 1900-tals huse mod vest. Karakteristisk for Troense er det meget grønne udtryk ud mod vandet, som betinges gamle og store løvtræer.

Mod øst og syd ligger Langeland i horisonten som en stribe land, hvor kun de overordnede karaktertræk erkendes. Her er det marker, skove, kraftige levende hegn og vindmøller som præger kystforlandet.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk område

Hele karakterområdet med undtagelse af Thurø Rev - 20.K1

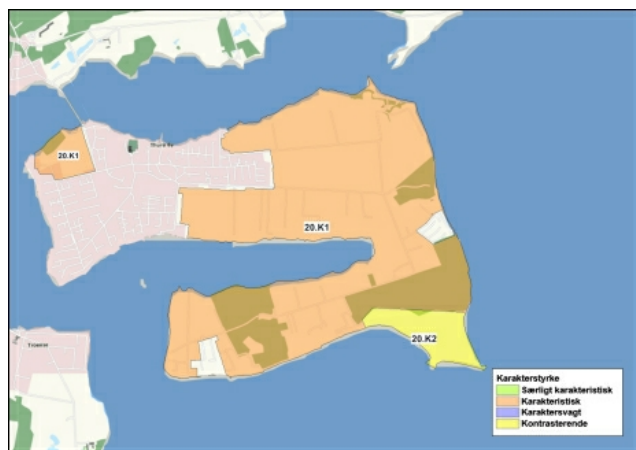
De karaktergivende landskabselementer i form af terræn, levende hegn og gårdenes placering samt de rumlige visuelle forhold, som de skaber, fremstår generelt tydeligt i området. Samtidig afspejler denne struktur landskabets oprindelige struktur men er dog suppleret med en del nyere bebyggelse, (både småhuse, en enkelt fabrik og parcelhusområder) og beplantninger af nål og poppel, som samlet er med til at sløre landskabets oprindelige struktur. Samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse er overordnet set godt.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

Kontrasterende delområde

Thurø Rev - 20.K2

Karakteren af det marine forland præges af de græssede strandensarealer, nærheden til det omkringliggende farvand samt det markante skovbryn, som domineres af store og gamle ege. Den natur-/halvkulturprægede karakter fremstår kontrasterende i forhold til den øvrige del af karakterområdet, som præges af det udskiftede jordbrugslandskab.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

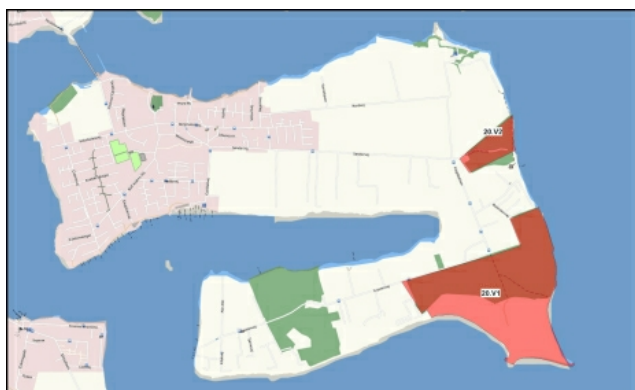
Delområder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Thurø Rev - 20.V1

Den natur-/halvkulturprægede landskabskarakter og det enkelte landskab med åbne udsigtsforhold betinger at der knytter sig særlige visuelle oplevelsesmuligheder til Thurø Rev. Østerskov, som ligger bag Thurø Rev understreger den visuelle oplevelse dels ikraft af det markante skovbryn dels ikraft af kontrasten mellem det lukkede skovområde og det åbne strandensareal.

Smørmose Skov - 20.V2

Smørmose Skov ligger kystnært og strækker sig helt ud til kysten, der udgøres af en klint og en stenet forstrand. Skovens kystnærhed opleves let idet et vejforløb løber igennem skoven. I skovbrynet ligger en gammel gård med stynede popler i den modstående vejside. Dette lille miljø understøtter de visuelle oplevelsesmuligheder, som knytter sig til området.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

Delområder med middelfod tilstand

Hele karakterområdet med undtagelse af Thurø Rev- 20.T1

De karaktergivende landskabselementer fremstår generelt i god vedligeholdelsesmæssig tilstand uden tegn på forestående forfald. Dog forstyrres landskabskarakteren stedvist af pyramide popler og andre høje poppelarter i tilknytning til eksisterende og tidligere eksisterende frugtplantager. Især i områderne omkring den indre del af Thurø Bund samt den sydlige morænebakke forstyrres landskabskarakteren af popler og andre småbevoksninger uden direkte tilknytning til karakteren.

De to aflange morænebakker forbindes, som tidligere beskrevet, af et lavere liggende område i den østlige ende. Ud mod Thurø Bund græsses dette område og fremstår med karakter af lavbundsområder dog noget forstyrret af vildtagre. Ud mod østkysten ligger et mindre sommerhusområde samt en mindre fabriksbygning. Begge bebyggelser afskærmes af et bredt bælte af juletræsbevoksninger. Alle disse elementer er fremmede for landskabskarakteren. Endvidere fremgår det af de historiske kort fra starten af 1900-tallet, at området tidligere har været åbent, således at et åbent landområde delvist præget af lavbundsområder har forbundet de to kyster. Dette mønster er helt forsvundet og de oprindelig fugtige jordbundforhold kan på ikke erkendes i landskabet.

Samlet vurderes tilstanden som middel.

Delområder med god tilstand

Thurø Rev og Østerskov - 20.T2

På Thurø Rev fremstår de karaktergivende landskabselementer iform af den græssede strandengsareal og det markante løvskovsbryn omkring Østerskov i god vedligeholdelsesmæssig tilstand samt med høj intakthed. Dette vurderet med udgangspunkt i historiske kort. Endvidere er samspillet mellem natur og kultur tydelig.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakteren generelt

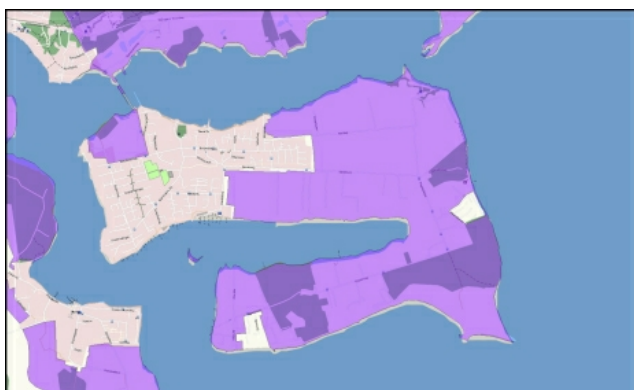
Hele karakterområdet er vurderet at være særligt sårbart.

Særligt sårbare delområder

Hele karakterområdet

Pga. de visuelle sammenhænge mellem land og vand samt det let fremtrædende mønster, som præger landskabskarakteren vurderes karakterområdet generelt at være sårbart overfor ændringer. Tilsammen giver disse forhold kun ringe muligheder for at placere nye anlæg uden at det vil fremstå tydeligt i landskabet.

De karaktergivende forhold og de visuelle oplevelsesmuligheder på Thurø Rev er særligt sårbare overfor ændringer. Selve det marine forland præsenterer en naturgeografisk dannelsesform, som igennem lang tid er blevet anvendt til græsning hvorved en værdifuld halvkulturtype er opstået. Endvidere er området meget åbent og fremstår roligt og uforstyrret. Det markante skovbryn ved Østerskov, som grænser ud mod området er ligeledes sårbart overfor ændringer dels pga. dets uberørte fremtoning dels pga. den lange kontinuitet som de gamle ege repræsenterer.

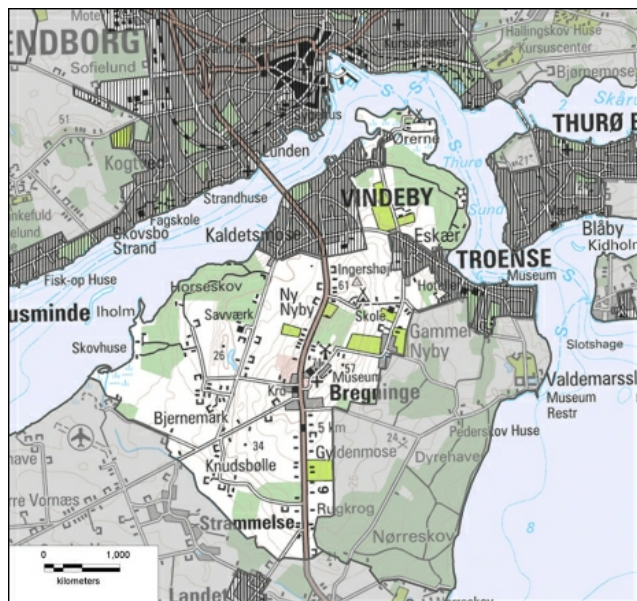
Kort over sårbare områder.

Bregninge Bakke

Baggrund

Nøglekarakter

Landbrugslandskab med kraftige levende hegn og mindre skove på jævnt skrånende og bølget bakkeformation omgivet af smalle sunde.

Landskabsområdet er vist på kortet. Samlet dækker karakterområdet et areal på omkring 15 km².

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det bølgede let skrånende terræn, der falder mod de omkringliggende landskaber, tætte og sammenhængende hegn samt markante skovbryn og dyrkede marker.

Levende hegn og skovbryn skaber velafgrænsede lukkede landskabsrum af lille til middel skala. De skalamæssige forhold understøttes af de hyppigt forekommende huse og små til middelstore gårde. Det er endvidere karakteristisk at der fra de centrale dele af området omkring Bregninge Bakke findes vide udsigter ud over landskabet. Disse udsigter går ofte på tværs af de omkringliggende vandflader til de modstående kyster, hvor skove danner grønne kystlandskaber.

Bregninge Kirke ligger markant på toppen af Bregninge Bakke og kan ses fra hele karakterområdet samt tilstødende karakterområder.

Karakterområdets nordlige og nordvestlige del præges af Vindebys nye beboelseskvarterer, hovedvej A9, Svendborg By på den modstående kyst samt parcelhuskvarteret omkring Eskær, vest for Troense.

Generelt fremstår de karaktergivende elementer i god vedligeholdelsesmæssig tilstand og uden markante tekniske anlæg. Dog står en telemast, der kan ses især fra nabokarakterområderne, placeret på toppen af Bregninge Bakke ved siden af Bregninge Kirke.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Tåsinge Skanseodde - 21.M1

Karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, middel tilstand

- Områdets bør fortsat græsses.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Den nordlige del af området - 21.M2

Karakteristisk, middel tilstand

- Områdets bør fortsat dyrkes.
- Evt. nye elementer og anlæg i landskabet skal placeres således at de ikke bryder indsigten til Bregninge Kirke fra det omkringliggende landskab og kirkens betydning som orienteringspunkt i landskabet.
- Ved en fremtidig vej vest om Bregninge, skal landskabet holdes åbent omkring vejen, for at sikre de visuelle sammenhæng til og fra det omkringliggende landskab.
- Evt. nye bygninger og anlæg i landskabet skal placeres i forbindelse med eksisterende byggeri.
- De udpegede skovrejsningsområder mellem Eskær og Bregninge Skov samt mellem Eskær og Carlsberg kan fint indpasses i karakterområdet.
- Den åbne "pause" i landskabet mellem Vindeby og Bregninge Kirke bør fastholdes som et åbent stykke land. Området bør friholdes for ændret arealanvendelse, nyt byggeri og nye anlæg, som vil bryde de visuelle sammenhænge til Svendborg.
- Alleen mellem Troense og Vindeby skal bevares.

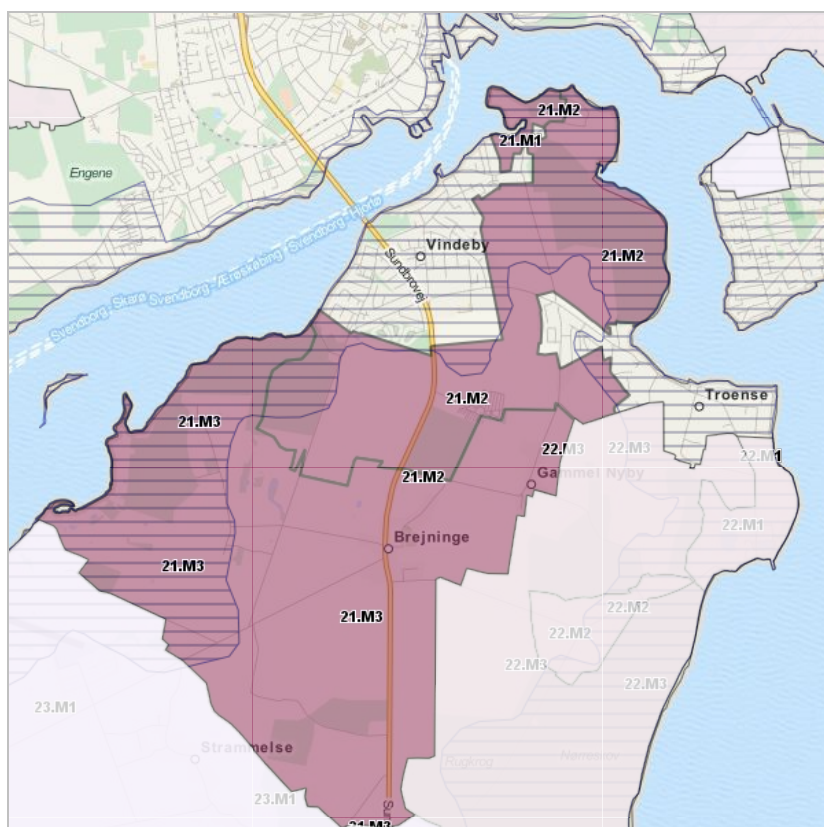
Bregninge Bakke - 21.M3

Karakteristisk, særlig visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Området skal friholdes for ændret arealanvendelse, nye anlæg og nyt byggeri, som vil bryde de visuelle sammenhænge i landskabet herunder de visuelle sammenhænge til og fra kystlandskabet.
- Evt. nye elementer og anlæg i landskabet må ikke bryde indsigten til Bregninge Kirke fra det omkringliggende landskab eller nedtone kirkens landskabelige betydning som orienteringspunkt.
- Evt. nye bygninger og anlæg skal respektere landskabets skala som er lille til middel, og placeres i forbindelse med eksisterende byggeri.
- Ved en fremtidig vej vest om Bregninge, skal landskabet holdes åbent omkring vejen, for at sikre de visuelle sammenhæng til og fra det omkringliggende landskab.

Kystforlandet

- I kystforlandet skal i særlig høj grad tages hensyn til de visuelle sammenhænge til og fra de omkringliggende sunde og modstående kyster.
- Kystforlandet skal friholdes for tiltag, som vil bryde den eksisterende karakter med byområder med et lavt og grønt udtryk som afgrænses af uforstyrrede og grønne kyststrækninger.
- De smalle sunde omkring området betyder at større ændringer på de modstående kyster vil have en stor påvirkning på området.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Bregninge Bakke - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Jorden i området drives primært intensivt. Enkelte mindre svinegårde ligger i områdets sydvestlige del. Ellers præges området af små gårde og beboelse med præg af fritidsbedrifter, samt enkelte plantager.

På toppen af Bregninge Bakke, vest for kirken findes et lille indhegnet område, som græsses. Gamle lave og krogede ege indikerer at området har lang kontinuitet som græsningsareal. Endvidere fremgår det af jordbundskortet at der på toppen af Bregninge Bakke findes et område med sandede aflejringer.

Endvidere findes der på Tåsinge Skanseodde ved Vindeby Øre et græsset overdrevsområde.

Bevoksningsstruktur

En række mindre skovområder præger Bregninge Bakke. Langs kysten ligger skovområderne Horseskov og Bregninge Skov begge på omkring 80ha. Begge skove domineres af løv. Centralt på toppen af Bregninge Bakke ligger et skovlignende område med bevoksning bestående af en blanding af diverse vedplanter og fremstår mest som krat.

De dyrkede marker adskilles typisk af kraftige, tætte og sammenhængende løvtræshegn. De er oftest klippet op til et par meter over jorden og har en ikke klippet, kronedannende top.

Bebyggelsen i området omgives oftest af tæt løvtræsbevoksning.

Langs vejen fra Vindeby til Eskær findes en markant linde allé af gamle store lindetræer.

Bebyggelsesmønster

Landsbyerne Bjernemark, Knudsbølle, Bregninge og Gammel Nyby ligger spredt i områdets mere centrale dele med Bregninge på toppen af Bregninge Bakke. Landsbyerne Vindeby og Troense ligger ved kysten i den nordlige del af området. De to sidstnævnte landsbyer er vokset i størrelse. Især Vindeby, der oprindeligt bestod af en mindre samling huse omkring færgeløbet, hvorfra færgen sejlede til Svendborg, er i dag vokset markant og domineres af parcelhuse og anden nyere beboelse. Troense er vokset mod nordvest ved Eskær og har bevaret sin oprindelige struktur fra kysten ved Pilekrog og mod øst/sydøst. De øvrige landsbyer er kun i begrænset omfang påvirket af nyere bebyggelse.

Bebyggelsen i det åbne land domineres primært af små og mindre gårde hvoraf størstedelen fungerer som beboelse. Gårdene med tilknytning til landbruget findes primært i områdets sydvestlige del. Langs landevejen ligger husmandssteder, små huse og fra Bregninge Bakke og mod syd en række statshusmandsbrug.

I området findes to campingpladser. Den ene på toppen af Bregninge Bakke og den anden på Vindebyøre.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Sammenholdes de historiske kort fra starten af 1900-tallet med de nutidige forhold fremgår det at landsbyerne Bjernemark og Knudsbølle har bevaret deres oprindelige struktur. Bebyggelsesstrukturen i ejerlavene er endvidere uforandret mens en del hegn og diger er fjernet hvorved der er opstået markant større markfelter. Ved landsbyen Bregninge er der derimod kommet mindre områder med nyere bebyggelse til langs vejene omkring landsbyen.

Skipperbyen Troense, hvor bebyggelsen domineres af gamle bindingsværkshuse, har bevaret sin oprindelige struktur og byggestil og byranden ud mod vandet og mod syd har bevaret sin oprindelige struktur. Udbygningen af Troense er sket mod nordvest i en separat bydel, som ikke direkte forstyrrer Troenses oprindelige struktur og fremtoning. Troense er en af landets bedst bevarede skipperbyer og rummer endvidere landets eneste bevarede kystbyggeplads for træskibe, Jakobsens Plads.

Langs hovedvejen fra Bregninge mod syd ligger en række velbevarede 1900-tals

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

statshusmandsbrug. De ligger på ^{på} begge sider af vejen i et symmetrisk mønster med indbyrdes ens afstand.

På den nordlige del af Bregninge Bakke ligger gravhøjen Ingershøj. Den er dog afskærmet fra det omkringliggende landskab af forskellige former for bevoksning.

Tekniske anlæg

Området gennemskæres af den stærkt befærdede landevej fra Svendborg til Langeland i nord-/sydgående retning.

På toppen af Bregninge Bakke ved siden af Bregninge Kirke står en telemast, der er synlig fra hele karakterområdet samt naboområderne.

Ved Vindeby Øre domineres området af en række store kornsiloer, som står på Svendborg Havn.

Bregninge Bakke med Bregninge Kirke set fra sydvest. Bregninge Bakke ligger med bølgede let skrånende sider opdelt af kraftige levende hegn.

Lindealle mellem Eskær og Vindeby.

Udsigten og landskabet mellem Vindeby og Eskær.

Udsigten mod Thurø fra Ingershøj på Bregninge Bakke ved Carlsberg.

Byranden af den seneste udbygning ved Eskær langs Gammel Nybyvej.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Bregninge Bakke ligger som en morænebakke på den nordlige del af Tåsinge.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Kun centralt på Bregninge Bakke findes et mindre område med aflejringer af smeltevandssand.

Terræn

Toppen af Bregninge Bakke ligger centralt placeret i området, hvor den rejser sig til 70 m.o.h. På den centrale del af bakkeformationen findes terrænhældninger på 6-12°. Herfra falder det let bølgede terræn jævnt til alle sider ned mod kysten. Mod den sydlige del af Tåsinge falder terrænet til en højde på 10 m.o.h

Kompleksitet

På baggrund af forekomsten af terrænhældninger på 6-12° centralt på Bregninge Bakke klassificeres området som moderat komplekst.

Hydrologi

Mellem Vindeby og halvøen Vindeby Øre, ved områdets nordlige spids findes lavbundsområder, der dækker omkring 20ha.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Karakterområdet grænser op til Svendborg Sund mellem Tåsinge og Fyn og Thurø Sund mellem Tåsinge og Thurø.

Dybdeforhold

De smalle sunde er forholdsvis lavvandede dog med render der er dybe nok til at mindre skibe kan passere.

Vindeksponering

Kysten ligger i læ bag de omkringliggende kyster.

Strandbredden

Strandbredderne er smalle og bevoksning langs stranden breder sig helt ud til vandkanten.

Rumlige og visuelle forhold

Landskabslementer af betydning for landskabskarakteren og de rumlige, visuelle forhold er især terrænformen, skovene og de kraftige levende hegn.

Hegn og skovområder skaber lukkede velafgrænsede landskabsrum af middel til lille skala. De skalamæssige forhold understøttes af de middelstore gårde og husmandssteder, der ligger langs vejene eller i mindre landsbyer. Det skrånende terræn betinger at der flere steder i området er vide udsigter ud af landskabskarakterområdet. Fra disse områder, som primært ligger højt opleves de rumlige visuelle forhold mere åbne. Det er karakteristisk at udsigterne i området strækker sig på tværs af de omkringliggende vandområder og afgrænses af en modstående kyst. Vest for Bregninge findes dog et langt kig mod sydvest på langs af kysten af Tåsinge ud af Svendborg Sund, som præges af det mere åbne farvand.

Bregninge Kirke på toppen af Bregninge Bakke fungerer som landmark dels indenfor selve karakterområdet dels i tilstødende karakterområder også på tværs af de omkringliggende vandflader.

Skipperbyen Troense ligger i karakterområdets nordlige del med mange bindingsværkshuse og sin oprindelige struktur og afgrænsning mod det omkringliggende landskab bevaret.

Langs det nord-/sydgående vejforløb, som forbinder Eskær og Vindeby findes en gammel Linde alle, der fremstrå som et markant landskabslement.

På østsiden af Vindeby er anlagt ny bebyggelse ud mod den åbne flade, der ligger mellem Vindeby og Bregninge Skov. Den nye bebyggelse bryder med de ellers grønne byrande, som findes i området.

De karaktergivende landskabslementer hegn, skove og bebyggelsen fremstår velplejede og uden tegn på forfald. Overordnet fremstår karakterområdet uforstyrret af tekniske anlæg. En telemast, som er placeret på toppen af Bregninge Bakke ved siden af Bregninge Kirke kan dog ses i langt størstedelen af karakterområdet samt fra tilstødende karakterområder.

Visuelle relationer til nabokarakterområderne

Terrænet, som skråner ud mod de smalle sunde Svendborg Sund og Thurø Sund, som begge er omkring 0,5 km brede betinger visuelle sammenhænge mellem Tåsinge de omkringliggende vandflader og de modstående kyster på Fyn og Thurø. De modstående kyster fremstår meget grønne med skov og levende hegn. Fra den nordlige del af Bregninge Bakke præges den modstående kyst af Svendborg, med dens primært lave bebyggelse og byrand ud mod vandet som præges dels af større villaer dels af Svendborg Havn, som stadig er delvist i funktion. Mod syd fra de øvre dele af Bregninge Bakke er udsigt over Tåsinge Moræneflade.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Kystforlandet domineres af skove og bebyggede områder, dog med partier med åbne dyrkede marker.

Udsigterne fra kystforlandet og de højtliggende dele af Bregninge Bakke bag kystforlandet, strækker sig over de smalle sunde til de modstående kyster af Fyn og Thurø.

Disse fremstår, med undtagelse af bysamfundene ved Svendborg og Thurø, meget grønne domineret af skov og skovlignende bevoksning. Byerne Svendborg og Thurø er begge domineret af lav bebyggelse med et meget grønt udtryk.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristiske områder

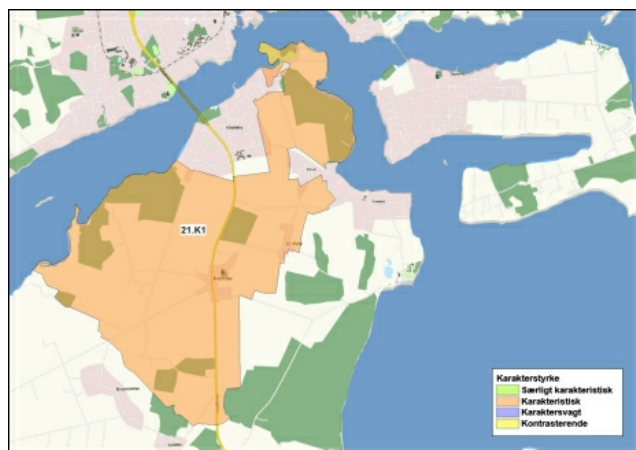
Hele karakterområdet - 21.K1

De karaktergivende landskabslementer og rumlige/visuelle forhold i form af småskove,

kraftige levende hegn på den dyrkede flade og de middelstore gårde og husmandssteder, som skaber et små - middelskala landskab fremstår tydeligt i hele karakterområdet.

Spredt i området, er der kommet en del nyere bebyggelse, spredtliggende plantager og enkelte tekniske anlæg til, som betyder at landskabskarakteren fremstår mindre intakt men stadig har bevaret samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen. Dette samspil fremstår især tydeligt ved placeringen af Troense By nær kysten og ved Bregninge Kirke, som ligger på toppen af bakken.

Samlet vurderes området som karakteristisk.

Kort over delområder.

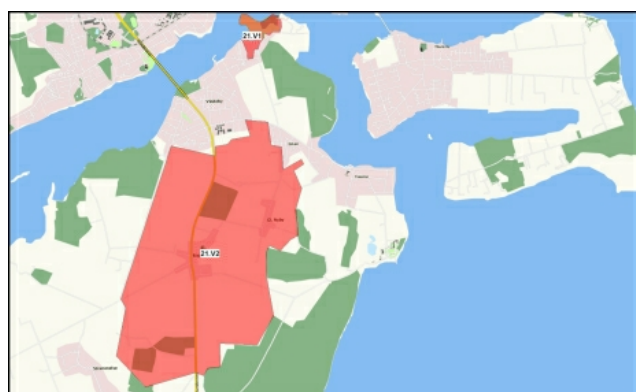
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Tåsinge Skanseodde - 21.V1

I området omkring Tåsinge Skanseodde findes særlige visuelle oplevelsesmuligheder i form af den kontrastfyldte udsigt over græsningsoverdrevet og videre over Svendborg Sund mod byen og havnen, der rejser sig med høje bygninger og siloer op ad kystskrånningen, på den anden side af sundet.

Bregninge Kirkebakke - 21.V2

I området Bregninge Kirkebakke og i særdeleshed fra Bregninge kirketårn er der en fantastisk udsigt til det sydfynske øhav, Sundet og Svendborg by.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Den sydlige del af karakterområdet - 21.T2

Landskabskarakteren fremstår tilnærmelsesvist intakt. Kun få nye huse er kommet til i tilknytning til landsbyerne Bregninge, Knudsbølle og Bjernemark og enkelte frugtplantager er kommet til spredt i området.

De karaktergivende elementer i form af hegn, skovbryn og bebyggelse fremstår i vedligeholdelsesmæssig god tilstand og udsigterne, som betinger visuelle oplevelsesmuligheder fremstår tilnærmelsesvist uforstyrrede af tekniske anlæg. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende landskabs-elementer samt de visuelle oplevelsesmuligheder er således god.

Samlet vurderes tilstanden som god.

Middel tilstand

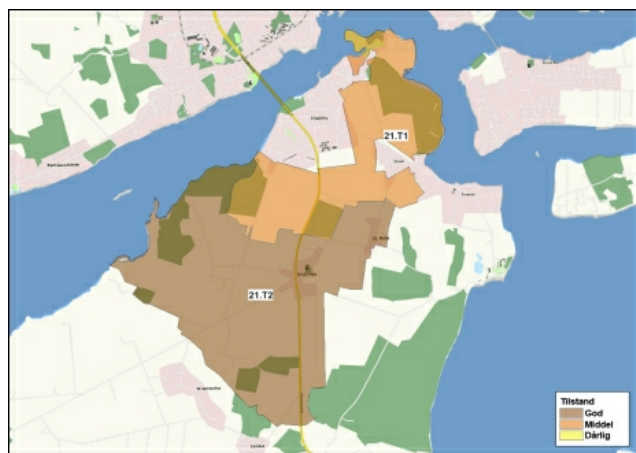
Den nordlige del af karakterområdet - 21.T1

Vindeby og området omkring Eskær er vokset markant i størrelse i forhold til deres oprindelige form. Udvidelserne med nye og endnu uafskærmede parcelhusområder forstyrrer intaktheden af landskabskarakteren omkring byranden.

Vejen fra Vindeby til Bjernemark domineres af en række mindre fabrikker mens intaktheden af landskabet på de øvre dele af Bregninge Bakke stedvist forstyrres af juletræsplantager og kratlignende bevoksning, som slører de terrænmæssige forhold.

Vindeby Øre domineres i dag af en campingplads omkranset af løvtræsbeplantninger samt opvækst af krat i tilknytning til lavbundsområderne. På de historiske kort fremstår området frit for træer og med engsignatur. Intaktheden af området vurderes derfor som mindre god. Endvidere påvirkes området kraftigt af høje betonsiloer, som ligger på Svendborg havn på den modstående kyst.

Tilstanden af karakteren vurderes derfor som middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af særligt sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Sårbarheden af karakteren knytter sig primært til udsigtsmulighederne og de visuelle sammenhænge i området, hvilket betyder at ændringer i landskabskarakteren vil kunne erkendes tydeligt. Dog er området karakteriseret ved kraftige levende hegn og småskove hvilket kan fungere som afskærmning. Der knytter sig således nogen grad af sårbarhed til karakteren af området.

Særligt sårbare delområder

Mellem Eskær og Vindeby - 21.S1

Det åbne landskabsrum mellem Bregninge Skov og Vindeby danner en landskabelig "pause" mellem Vindeby og Troense med udsigt til Svendborg By.

Mod øst afgrænses landskabsrummet af linde alléen, der rummer gamle og meget markante lindetræer, der pga. deres alder og lange regenereringstid må betragtes som særligt sårbare.

Landskabsrummet med den landskabelige "pause" mellem Vindeby og Troense og udsigten til Svendborg er særligt sårbart overfor ændringer, som vil bryde den visuelle sammenhæng til Svendborg By.

Tåsinge Skanseodde - 21.S2

Karakteren af Tåsinge Skanseodde, som præges af de græssede strandengsarealer, er særligt sårbar over ændring i arealanvendelsen. Fortsat græsning er således en central funktion for opretholdelse af landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Bregninge Bakke - 21.S3

Fra Bregninge Bakke og landskabet omkring Bregninge Kirke fremstår med sinde 65 m

over havet som et meget markant landskabsэлемент som er synlig fra store dele af Svendborg Kommune og fremstår uforstyrret på nær en enkelt mobilmast. Området er derfor særligt sårbart for nye elementer som vil bryde denne landskabsoplevelse.

Kystforlandet

Området ligger ud til de smalle sunde mellem Tåsinge, Fyn og Thurø. De visuelle sammenhænge, som knytter sig til kystlandskabet gør området særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde med kysternes karaktergivende forhold.

Området er således sårbart overfor byggeri og tekniske anlæg både indenfor området og på de modstående kyster, som vil fremstå markant i landskabet eller bryde de visuelle sammenhænge.

Byerne omkring de smalle sunde er fortrinsvis lave og med et grønt udtryk og afgrænses af uforstyrrede og meget grønne kyststrækninger. Kystlandskabet er særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde disse karakteristika.

Byranden af Troense

Den østlige del af Troense, fra Pilekrog og mod øst, samt dens afgrænsning i forhold til det omkringliggende landskab fremstår intakt i forhold til dens oprindelige form. Denne struktur er sårbart overfor ny bebyggelse, yderligere tilplantning eller andre markante ændringer i de eksisterende forhold.

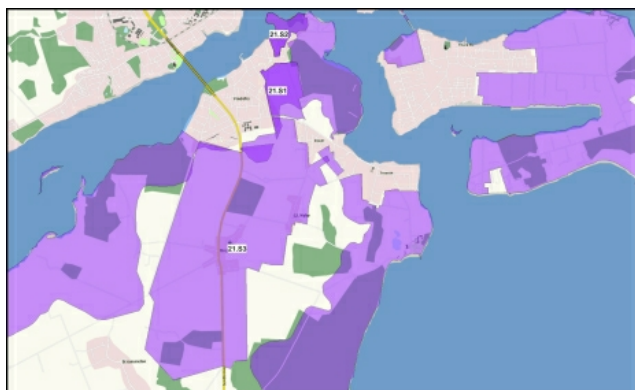
Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Fremtidig vej

Den fremtidige vej, som er planlagt vest om Bregninge Bakke, vurderes potentielt at forstyrre de udsigtsmuligheder og visuelle sammenhænge, som knytter sig til vestsiden af Bregninge Bakke. Det er fra denne del af karakterområdet, der findes visuel sammenhæng med karakterområdet mod vest og den modstående kyst omkring Egense Landbrugsflade. Pga. de visuelle sammenhænge er mulighederne for indpasse nye tiltag minimale.

Skovrejsning

Den planlagte skovrejsning øst for Horseskov og skovrejsningen øst for Bregninge vil bryde indsigten til Bregninge Kirke fra henholdsvis vest og øst. Skovrejsningen mellem Eskær og Bregninge Skov samt mellem Eskær og Carlsberg vurderes ikke at have markant negativ indflydelse på landskabsoplevelsen. Dog vil oplevelsen af alleen mellem Troense og Vindeby, som et enkeltstående элемент mindskes.

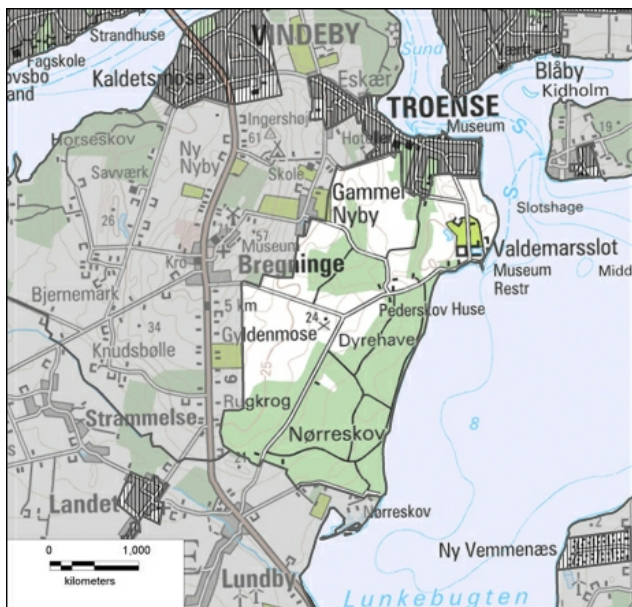
Kort over sårbare områder.

Valdemars Slot Herregårdslandskab

Baggrund

Nøglekarakter

Herregårdslandskab i bølget terræn med store marker omkranset af skove og et fremtrædende hovedgårdsanlæg ved kysten.

Landskabsområdet er vist på kortet. Grænsen for karakterområdet er i store træk sammenfaldende med grænsen for Valdemars Slot ejerlav.

Landskabskarakteren

Kystnært herregårdslandskab i bølget terræn med varierede skovmassiver, som danner markante rumlige afgrænsninger omkring store bygningsløse markfelter med enkelte lange, kraftige levende hegn. Karakteristisk er endvidere det fremtrædende herregårdsanlæg Valdemars Slot med hovedbygning, driftsbygninger, porthuse og tepavillon beliggende ud til kysten.

De karaktergivende landskabselementer i form af skovene, de bygningsløse markfelter og herregårdsanlægget danner tilsammen et enkelt, middel- til storskala landskab med lukkede rum. Mod vest åbner landskabet sig op mod Bregninge Bakke, hvor Bregninge Kirke ligger som et markant landmark.

Hovedgårdsanlægget med de store, velholdte bygninger, gårdsplads og allé ved kysten i samspil med det bagvedliggende vådområde danner et markant delområde med særlige oplevelsesværdier.

I knudepunktet mellem områdets skove ligger Pederskov Huse, en samling fine gamle husmandssteder og en vandmølle, i et fortættet miljø omkring det bugtede vejforløb. Her står også den flere hundrede år gamle fritstående Ambrosius Stub eg.

Den sydøstlige rand af Troense fremstår meget karakteristisk med gamle bindingsværkshuse, der ligger på linje med indbyrdes ens afstand adskilt af megen grøn bevoksning og med facaderne vendt ud mod landskabet.

Området er frit for påvirkning af tekniske anlæg og fremstår roligt og uforstyrret med velholdte karaktergivende landskabselementer.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Omkring Valdemar Slot - 22.M1

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Områdets velbevarede bygninger og deres omgivelser skal bevares.
- Evt. ny bebyggelse kan kun opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, og skal afstemmes i arkitektur og farve efter den eksisterende bebyggelse i området.
- Det østlige skovbryn på Kohave, der danner baggrund på slotsparken og den genoprettede sø bevares.
- Alléerne i området bevares.
- Anlæg på de modstående kyster der påvirker udsigten fra området, skal undgås (se også under Kystforland nedenfor).

Omkring Pederskov Huse - 22.M2

Særligt karakteristisk, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god og middel tilstand

- De markante rumskabende skovbryn, samt den dyrkede flade i mellem skal opretholdes og styrkes, hvor skovbrynene fremstår fragmeterede.
- Evt. skovrejsning i området skal undgås.
- Områdets karakteristiske bygninger og bebyggelsesstruktur bør bevares i videst mulig udstrækning.
- Muligheden for at opleve Ambrosius Stup Egen, som enkeltstående træ i landskabet skal beskyttes.

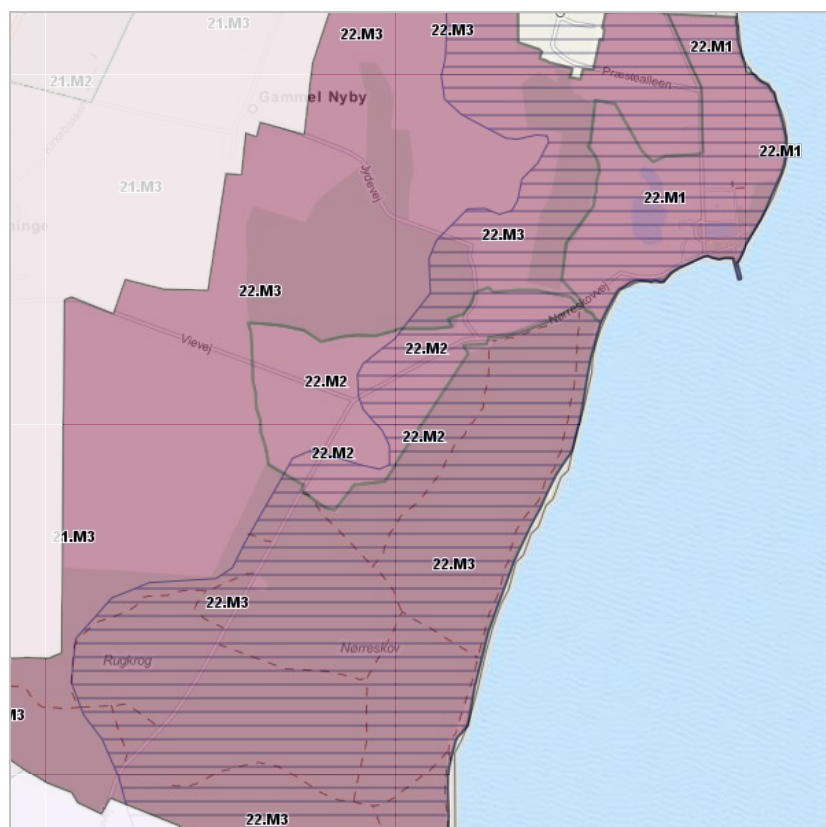
Den resterende del af området - 22.M3

Særligt karakteristisk, god tilstand

- De store dyrkningsflader skal opretholdes og ny beplantning som f.eks. nye vildremiser på fladerne undgås.
- De markante skovbryn og tætte levende hegn der karakteriserer området skal bevares og vedligeholdes.
- Skovrejsning i indsigtskilen til Bregninge Kirke skal undgås.
- Evt. skovrejsning i en øvrige del af området skal etableres i store sammenhængende områder, der vil fortsætte området karakter med markante lange skovbryn.
- Evt. byudvikling af Gammel Nyby og Troense bør ikke ske ind i området.

Kystforlandet

- I kystforlandet skal i særlig høj grad tages hensyn til de visuelle sammenhænge til og fra det omkringliggende øhav.
- Den skovprægede og uforstyrrede karakter af de modstående kyster skal forsat opretholdes og nyt byggeri af større dimensioner skal undgås indenfor eller i umiddelbar nærhed til kystforlandet.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Home > Hovedstruktur > Landskab og kyst > Landskabsområder > Valdemars Slot Herregårdslandskab - uddybende beskrivelse

Valdemars Slot Herregårdslandskab - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Anlæggelsen af Valdemars Slot og dets ejerlav går tilbage til 1600-tallet.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Dyrkningsformen domineres af intensivt dyrkede marker og skovområder. Herudover ligger naturområdet bag hovedbygningen til Valdemars Slot.

Bevoksningsstruktur

I karakterområdet østlige del langs kysten ud til Lunkebugten ligger områdets største skov, Nørreskov, med en størrelse på omkring 75 ha. Nord herfor ligger Hestehave og Kohave, der begge er mindre skovområder, som delvist er forbundet med Nørreskov.

Nørreskov ligger på meget jævnt terræn og strækker sig helt ud til kystlinjen. Skoven består primært af en blanding af yngre bøgeskov og ældre granplantninger. Småskovene Hestehave og Kohave, der ligeledes ligger på jævnt terræn, består primært af løvskov.

Skovbrynene, der domineres af gamle ege, omgives af stendiger langs stort set alle skovene. Skovens rande har et bugtet forløb. Nørreskovs sydlige rand er delvist præget af manglende bryn og indre renafdrifter samt juletræsbevoksninger, der giver en opløst skovrand.

På den dyrkede flade findes kun enkelte, men lange og kraftige levende hegn på jorddiger, der primært består af tjørn og overstandere af eg. Langs vejene findes spredte enkeltstående træer og segmenter af høje hegn.

Omkring mergelgravene, som ligger spredt på markerne, og i tilknytning til vildtremisser findes bevoksninger af blandet løv og nål, som ofte er omgivet af vildtagre af majs.

I tilknytning til selve hovedgårdsbebyggelsen findes gamle, store træer, bl.a. i form af dobbelte lindealléer ved Valdemars Slot samt en allé af høje pyramidepopler, der forbinder hovedgården med byen Troense mod nord. Byranden af Troense er præget af løvtræer.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelserne i området ligger samlet, dels omkring hovedgårdsanlægget Valdemars Slot ved kysten, dels som en mindre samling af husmandssteder og en vandmølle, Pederskovhuse.

Valdemars Slot består af et større anlæg med hovedbygning, porthuse og tepavillon symmetrisk placeret omkring en mindre sø og omgivet af avlsbygninger og tjenesteboliger .

Pederskovhuse ligger ved et knudepunkt dannet af veje og skove. Bebyggelsen består af en række huse i sort/gult bindingsværk med stråtag og en vandmølle.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Syd for Hestehaveskov ligger voldstedet fra den tidligere middelalderlige hovedgård Kærstrup. Kærstrup eksisterede frem til 1639, hvor opførelsen af det nuværende Valdemars Slot begyndte ved kysten ca. 2 km mod nordøst på en lavtliggende banke, der var afgrænset af vand mod øst, syd og vest. Valdemars Slot ligger i sin oprindelige grundplan med hovedbygning fra 1600-tallet og avlsbygninger og tepavillon fra 1700-tallet, endnu med deres oprindelige form og med et ejerlav, der fremstår uforandret i forhold til dets oprindelige udstrækning og struktur. En gammel havarm bag slottet, der i en periode har været drænet og dyrket, er nu naturgenoprettet og ligger som et vådt lavbundsområde. Ambrosius Egen, en mange hundrede år gammel eg, er opkaldt efter digteren Ambrosius Stub, der fungerede som huslærer på Valdemars Slot, står endnu ca. 1 km vest for hovedbygningen ved Pederskov Huse.

Nord for Valdemars Slot ligger Skipperbyen Troense. Den sydøstlige rand af Troense, som grænser op til ejerlavsgrensen til Valdemars Slot, består af gamle bindingsværkshuse, som oprindeligt var arbejderboliger til hovedgården.

Områdets skove består alle af gamle skove, der på kort fra år 1900 hovedsagelig er vist som løvskove indgærdet af diger, på nær mindre spredte nåletræsarealer i den sydøstlige, kystnære del af Nørreskov.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

Det gamle vejnet er intakt. Nogle af de gamle markdiger i den vestlige del af karakterområdet er sløjfet, og gården Thaersminde vest for Nørreskov er nedlagt og fjernet i løbet af 1900-tallet.

Tekniske anlæg

Området er uden større tekniske anlæg.

Landskabskarakterområdet Valdemars Slot Herregårdslandskab domineres af markante skovbryn og kraftige levende hegn. I horisonten mod vest ligger Bregninge Bakke med Bregninge Kirke, som et markant landmark på toppen.

Hovedbygningen til Valdemars Slot. I baggrunden det naturgenoprettede vådområde, der oprindeligt har ligget som en havarm ind i landet bag herregården.

Den østvendte kyst, set mod syd fra Valdemar Slot. Kyststrækningen domineres af Nørreskoven, som står helt ud til kystlinjen.

Alléen mellem Valdemar Slot og Troense, set mod den sydvendte byrand af Troense.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Herregårdslandskabet omkring Valdemars Slot ligger på den sydøstlige kystnære del af Bregninge Bakke. Nær kysten i den nordlige del af området strækker et mindre område, dannet som marint forland, sig ind på morænen.

Jordtype

Den dominerende jordtype indenfor karakterområdet er moræneler.

Terræn

På den del af Bregninge morænebakke, hvor Valdemars Slot Herregårdslandskab ligger, flader terrænet ud og landskabets gradvise fald fra ca. 35 m.o.h. til kysten i øst sker

over en afstand på omkring 1,5 km og underordnes landskabets bølgede terrænformer. Hovedgårdsanlægget ligger på en banke ca. 2,5 m o.h.

Kompleksitet

Naturgrundlaget indenfor karakterområdet fremstår homogent (uden kompleksitet).

Hydrologi

Spredt på markerne findes mindre mergelgrave. I områdets nordlige del nær kysten, strækker et større sammenhængende lavbundsområde på omkring 15 ha, sig ind i land syd og vest om hovedbygningen. Området er dannet som marint forland og har oprindeligt været direkte forbundet med havet. Ved inddæmning er havarmen omdannet til en indsø og senere drænet. Området er for nylig blevet naturgenoprettet til et vådområde, og dræningen er ophørt.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Karakterområdet ligger på Tåsinge, der er en del af det Sydfynske Øhav.

Farvandet udfor karakterområdet afgrænses af Thurø, Langeland og Stenodden på Tåsinge, som afgrænser Lunkebugten.

Dybdeforhold

Farvandet er forholdsvist lavt med maksimale dybder på 10 m.

Vindekspønering

Kysten ligger forholdsvist beskyttet bag Stenodden og Thurø.

Strandbredden

Strandbredden er smal med skovbevoksning helt ud til strandbredden. Nordøst for molen ved Valdemars Slot er dannet et kort stykke sandstrand.

Rumlige og visuelle forhold

Karakteren af landskabet omkring Valdemars Slot er præget af større og små skovmassiver, som danner primært markant afgrænsede og ofte lukkede landskabsrum omkring de store bygningsløse markflader med få lange lige og kraftige levende hegn. Endvidere er selve herregårdsanlægget ud til kysten et vigtigt og meget centralt element for landskabskarakteren.

De karaktergivende landskabselementer i form af skovene, de store markfelter og herregårdsanlægget danner tilsammen et enkelt, middel- til storskala landskab med lukkede rumlige afgrænsninger. Landskabet er præget af få karaktergivende landskabselementer. Mod vest åbner landskabet sig op, og her findes visuel sammenhæng med toppen af Bregninge Bakke og Bregninge Kirke.

Det genoprettede vådområde bag Valdemars Slot afgrænses mod vest af et markant løvskovsbryn og sammen med de kystnære bygninger omkring herregårdsanlægget danner dette et særligt delområde indenfor karakterområdet.

Det er især fra kystvejen omkring Valdemars Slot og vejen mellem Troense og slottet, at områdets kystnære beliggenhed erkendes gennem udsigter til det omkringliggende farvand. I de øvrige dele af karakterområdet afskæres udsigtsmulighederne af Nørreskov.

Terræn og skovbryn former en kile, med vejen lige i midten, der fører ned mod et knudepunkt mellem skovene. Her ligger en række velbevarede gamle husmandssteder og en vandmølle i et fortættet miljø omkring det bugtede vejforløb, Pederskovhuse. Samme sted står en gammel eg, Ambrosius Egen, med sin kraftige krone og understøtter områdets oplevelsesværdier.

Den sydøstlige rand af Troense fremstår meget karakteristisk med gamle bindingsværkshuse, der ligger med indbyrdes ens afstand adskilt af megen grøn bevoksning og med facaderne vendt ud mod det åbne landskab.

Områdets offentligt tilgængelige bilveje giver meget varierede oplevelsesforløb gennem skovene Nørreskov og Hestehave og landbrugsområderne sydøst og nord herfor. Skoven Kohave og landbrugsarealerne vest herfor er kun tilgængelige ad markveje og skovstier.

Området er frit for visuel påvirkning fra tekniske anlæg og fremstår roligt og uforstyrret med velholdte karaktergivende landskabselementer.

Visuelle relationer til naboområderne

De markante rumlige afgrænsninger begrænser den visuelle sammenhæng med

naboområderne. Undtagelsesvist findes der dog, som beskrevet under de rumlige visuelle forhold, visuel sammenhæng med Bregninge Bakke mod vest hvor Bregninge kirke ligger som et markant orienteringspunkt. Byranden af Troense, med den velbevarede række af gamle arbejderboliger til Valdemars slot, fremstår som en vigtig visuel afgrænsning og oplevelsesværdi i området.

Visuelle relationer til kystlandskabet

Fra de kystnære landskaber er der udsigt over øhavet. De modstående kyster på Thurø og på den modsatte side af Lunkebugten ses tæt på og karakteriseres hovedsageligt af skov. Længere ud i horisonten ses kysten af Langeland. De modstående kyster danner en rumlig afgrænsning af farvandet ud for karakterområdet.

Landskabsvurdering

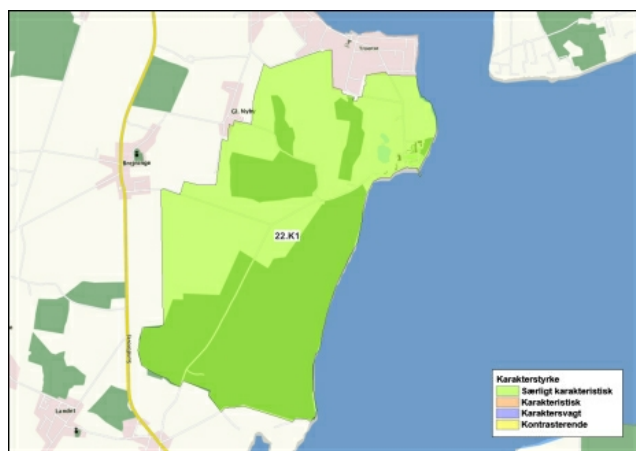
Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Hele karakterområdet - 22.K1

De karaktergivende landskabselementer og rumlige/visuelle forhold, i form af markante skovmassiver og store bygningsløse markfelter med kraftige levende hegn, som skaber et middel- til storskala landskab med velafgrænsede lukkede rum, fremstår meget tydeligt i hele karakterområdets udstrækning og giver området sit tydelige præg af herregårdslandskab. Endvidere fremstår selve hovedgårdsanlægget markant og med sin oprindelige struktur bevaret. Herregårdslandskabet udgår en helhed, med en struktur og nøgleelementer, som kan genfindes på de historiske kort fra ca. år 1900. Dette underbygger oplevelsen af et karakterområde med lang kontinuitet.

Samlet vurderes området som særligt karakteristisk.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

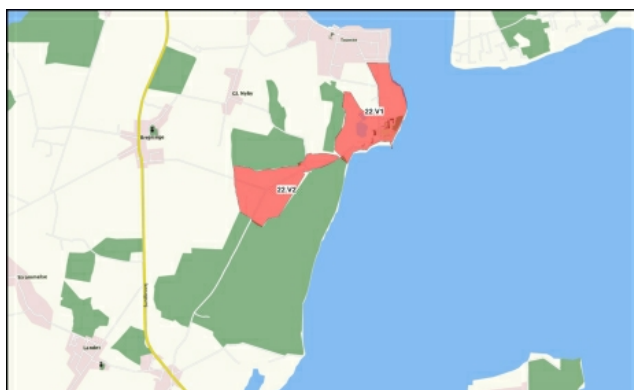
Valdemars Slot og sammenhængen med byranden af Troense - 22.V1

Det store velholdte hovedgårdsanlæg med hovedbygning, porthuse og tepavillon beliggende ud til vandet og omgivet af driftsbygninger og tjenesteboliger samt af store gamle træer og et større lavbundsområde, danner en meget markant helhed, som opleves tydeligt, idet den offentlige vej passerer igennem selve gårdspladsen. Endvidere er der fra området udsigt til Lunkebugten og skovbrynet ved Nørreskoven.

Byranden af Troense med den oprindelige struktur med arbejder boliger til Valdemars Slot styrker den visuelle oplevelse af området.

Pederskov Huse - 22.V2

De fine gamle husmandssteder og vandmøllen omkring det bugtede vejforløb i knudepunktet imellem skovene ligger som et lille oplevelsesrigt delområde midt i ejerlavet.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Hele karakterområdet med undtagelse af delområderne ved Nørreskov og Hestehave - 22.T1

De karaktergivende landskabselementer i form af skovbryn, levende hegn og bygningsløse markflader fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Karakteren er endvidere uforstyrret af tekniske anlæg, og området fremstår roligt og uforstyrret med de oprindelige karaktertræk bevaret.

Middel tilstand

Mellem Nørreskov og Hestehaveskov - 22.T2

Tilstanden af dette delområde vurderes som middel på baggrund af skovbevoksningerne i området. Skovbrynene med deres gamle løvtræer er hovedsagelig i god tilstand, men en række store renafdrifter/stormfældede områder og pyntegrøntbevoksninger lige bag skovbrynet bryder skovenes randvirkning og skaber et tydeligt tomrum bag skovgærderne. Det indre af skovene præges af nyplantninger af løv, hvilket dog primært opleves langs vejen igennem skoven. På baggrund af disse forhold vurderes tilstanden af landskabskarakteren i denne del af området at være middel.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Kapaciteten af områderne i forhold til igangværende udvikling og planlagte ændringer vurderes ligeledes.

Landskabskarakteren generelt

Som beskrevet tidligere fremstår hele ejerlavet Valdemars Slot samt bygningsmassen på Valdemars Slot intakt. Denne intakthed er betinget af landskabselementer med lang regenereringstid, som fx allétræer, de kraftige levende hegn og markante løvskovsbryn. Den enkle landskabskarakter og de store åbne ubebyggede flader betinger endvidere visuelle sammenhænge med begrænsede muligheder for at indpasse nye anlæg eller ændringer i landskabskarakteren. På baggrund af disse forhold vurderes det at landskabskarakteren er særligt sårbar overfor ændringer. Se yderligere detaljer under "Særligt sårbare delområder".

Særligt sårbare delområder

Omkring selve herregårdsanlægget og Pederskovhuse

Særligt sårbart er herregårdsanlægget med de kystnære og meget store, markante bygningsanlæg samt landskabsrummet omkring Pederskovhuse, og den landskabelige sammenhæng med det store åbne landskabsrum mod vest. Sårbarheden er betinget dels af intaktheden dels de åbne rumle forhold dels den lange regenerationstid som knytter sig til skoven og de gamle egeskovbryn.

Den nordlige del af det store åbne landskabsrum vest for Pederskovhuse er udpeget som skovrejsningsområde. Landskabskarakteren og de visuelle oplevelsesmuligheder vil påvirkes af ny skov i dette område da det store åbne landskabsrum vil blive mindre og kontrasten til Pederskovhuse dermed mindre og de visuelle oplevelsesmuligheder herved forringet.

Indsigt til Bregninge kirke

Fra den vestlige del af karakterområdet præges landskabsoplevelsen kraftigt af en bred indsigtskile til Bregninge Kirke, som ligger på toppen af Bregninge Bakke vest for karakterområdet. Den tydelige visuelle sammenhæng på tværs af karakterområdegrænserne, som præges af de store ubrudte markfelter og kraftige levende hegn er sårbar overfor ændringer i landskabskarakteren.

Det udpegede område skovrejsningsområde løber gennem indsigtskilen til kirken. Fortages skovrejsning i området vil store markflader flader forsvinde og sammen med indsigten til kirken i selve skovområdet. Set langtfra, vil kirken stadig kunne ses på bakken oven over skoven.

Byranden af Troense

Den sydøstlige rand af Troense og dens afgrænsning i forhold til det omkringliggende landskab fremstår intakt i forhold til dets oprindelige form og indhold af gamle bygninger og bevoksning. Denne struktur samt de landskabelige kvaliteter, som knytter sig til den, er meget sårbar overfor ny bebyggelse, yderligere tilplantning eller andre markante ændringer i de eksisterende forhold.

Der knytter sig ingen planlagte ændringer eller andre udviklingstendenser til dette område.

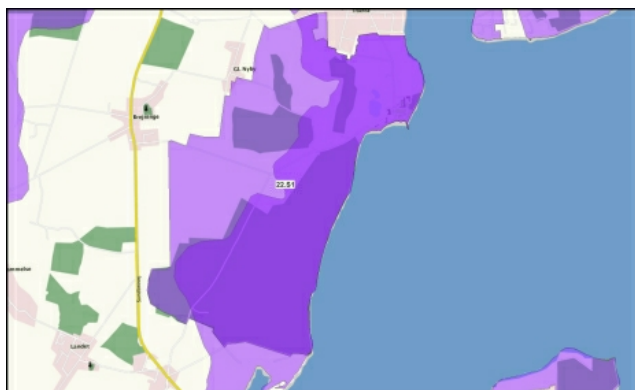
Kystforlandet

Området ligger ud til det Sydfynske Øhav med udsigt til Thurø, Langeland og de modstående kyster af Lunkebugten. De visuelle sammenhænge, som knytter sig til øhavet gør området særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde med kysternes karaktergivende forhold og primært uforstyrrede præg. Området er således sårbart overfor byggeri og tekniske anlæg, som vil fremstå markante i vertikal og horisontal udstrækning.

Sårbarhed i forhold til eksisterende planlægning

Skovrejsning

Skovrejsning i det udpegede område vil potentielt komme til dels at bryde indkigget til Bregninge kirke dels at fragmentere de store sammenhængende markflader, som er karaktergivende for landskabet.

Kort over sårbare områder.

Tåsinge Moræneflade

Baggrund

Nøglekarakter

Intensivt dyrket landbrugslandskab på fladt terræn med mange spredtliggende små landsbyer og middelstore gårde, som tilsammen skaber et enkelt middelskala landskab.

Landskabsområdet er vist på kortet. Samlet dækker karakterområdet et areal på omkring 45km².

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især præget af det flade terræn og de intensivt dyrkede marker, som inddeles i middelstore markfelter af lange levende hegn og bevoksede diger. Karaktergivende er endvidere de mange små landsbyer, som ligger spredt i området samt de udflyttede gårde.

De karaktergivende landskabselementer skaber tilsammen et meget enkelt landskab med svagt markerede rumlige afgrænsninger som skyldes at de levende hegn er stedvist brudt. Pga. det flade terræn udgør overkanten af de levende hegn, landskabets højeste elementer, som alle ligger i samme niveau. Landskabet karakteriseres således at lave elementer.

Nær kysten skræner terrænet jævnt ned mod havet, hvilket giver lange kig henover kystforlandets dyrkede marker og levende hegn, til havet og de omkringliggende småøer.

Mindre delområder nær kysten præges af ekstensiv drift. Især Vejlerne og Monet adskiller sig fra den øvrige del af karakterområdet i kraft af områdernes natur-/halvkulturrealer. Små havneanlæg ligger langs kysten i tilknytning til de kystnære landsbyer.

To større vindmøller, som står vest for Søby præger den sydlige og centrale del af karakterområdet. Herudover findes endnu enkelt små vindmøller i området.

[Klik her for billeder, uddybende beskrivelser af landskabets oprindelse og landskabselementer, og vurdering af karakterstyrke, tilstand og sårbarhed.](#)

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

Vornæs Skov og Vejlerne - 23.M3

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

- Bebyggelsesstrukturen og bebyggelsens skalaforhold langs den vestlige rand af Vornæs Skov skal fastholdes.
- Vejledningens naturmæssige karakter beskyttes og landskabet omkring friholdes for nyt byggeri og anlæg, som visuelt vil påvirke området.

Sydlig del af karakterområdet - 23.M2

Særligt karakteristisk, middel tilstand

- Landsbyernes struktur skal bevares. Ligeledes de små fiskepladser, som ligger ved kysten udfør landsbyerne.
- Landskabets overordnede grønne præg, betinget af de levende hegn og bevoksning omkring eksisterende bebyggelse, skal bevares.
- Karakterens enkelthed bør bevares. Dette ved at undgå visuelle påvirkning af landskabet til flere tekniske elementer eller teknisk prægede byggerier på samme tid.
- Området bør som udgangspunkt friholdes for nye elementer som yderligere tekniske anlæg eller teknisk præget byggeri. Etableres alligevel nyt byggeri skal dette holdes lavt og gives en grøn rand således at de ikke rager op over de levende hegn, der danner overkanten af områdets karaktergivende elementer i det flade og "lave" landskab.

Monet - 23.M4

Kontrasterende, særlige visuelle oplevelsesmuligheder, god tilstand

- Monet skal fortsat græsses med henblik på at bevare områdets strandengs- og overdrevarsarealer og dermed det åbne og meget enkle landskab hvor Vornæs Knude ligger som en markant knold.

Kystforlandet

- I kystforlandet skal i særlig høj grad tages hensyn til de visuelle sammenhænge til og fra det omkringliggende øhav og på tværs af Lunkebugten.
- Den uforstyrrede karakter af de modstående kyster især mod vest og syd på Skarø, Hjortø og Birkholm og kystforlandet på Tåsinge skal forsat holdes uforstyrret. Nyt byggeri af større dimensioner bør således undgås indenfor eller i umiddelbar nærhed til kystforlandet.
- Landskabsrummet omkring Lunkebugten præges af de markante skovbryn. Denne grønne karakter skal bevares.
- De tydelige visuelle sammenhænge på tværs af Lunkebugten, skal friholdes for markante anlæg.

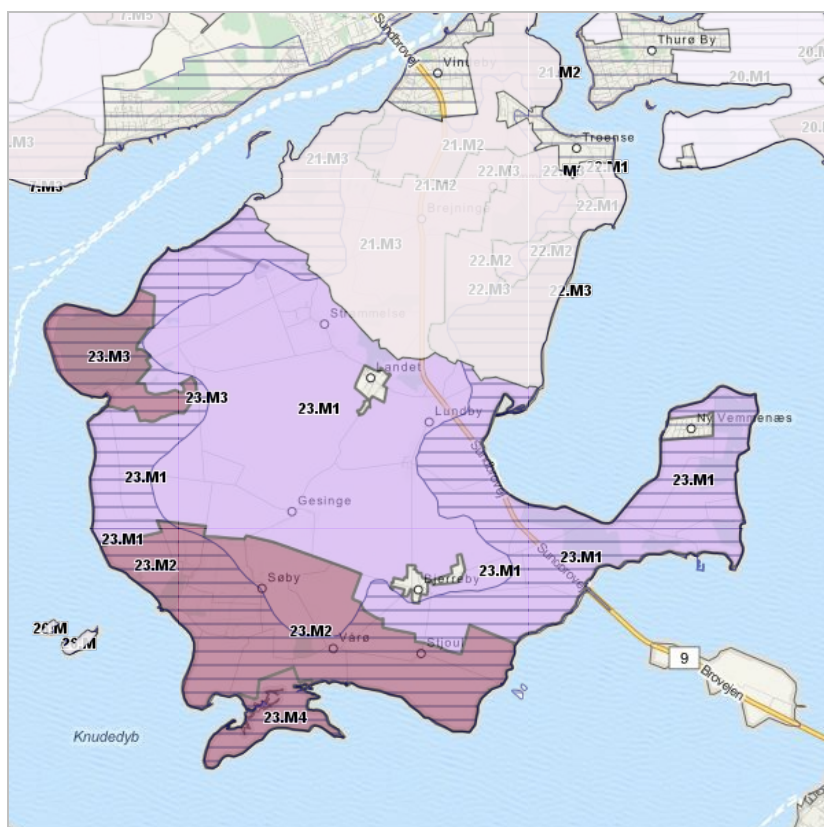
Områder hvor der skal ske en tilpasning

Nordlige del af karakterområdet - 23.M1

Karakteristisk, middel tilstand

- Karakterens enkelthed skal opretholdes. Dette ved at undgå etablering af nyt byggeri eller anlæg med indbyrdes kort afstand således at der opnås visuel sammenhæng til flere af disse elementer på samme tid eller indenfor kort tid ved bevægelse rundt i landskabet.
- Nye elementer holdes lave således at de ikke rager op over de levende hegn, der danner overkanten af områdets karaktergivende elementer i det flade og "lave" landskab. Alternativt skal der være tale om ganske få elementer med et meget enkelt udtryk, som vil få dem til at harmonere med områdets enkle karakter.
- Landskabets overordnede grønne præg, betinget af de levende hegn og bevoksning omkring eksisterende bebyggelse, skal vedligeholdes. Den visuelle påvirkning fra nye elementer i landskabet skal således minimeres ved etablering af enten hel eller delvis afskærmende beplantning.
- De visuelle sammenhænge som knytter sig til landskabet mellem de to bakkedrag, hvor dels Bjerreby dels Lundby ligger, skal holdes for øje ved en konsekvensvurdering ved lokalisering af nyt byggeri eller anlæg.
- Placering af nye anlæg i den nordlige del af karakterområdet skal ses i forhold til de visuelle sammenhænge til Bregninge Bakke og Bregninge Kirke, samt den lidt højere kompleksitet i landskabet, som betinges af småskovene.

- Tilpas
- Beskyt
- Ændre
- Kystforland

Retningslinjer

[Retningslinjerne for de enkelte landskabsområder er samlet her.](#)

Tåsinge Moræneflade - uddybende beskrivelse

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har primært sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen, hvilket afspejles i de spredtliggende gårde. Arealanvendelsen på Monet samt den kulturhistoriske sammenhæng mellem landsbyerne nær kysten og de små havne må imidlertid antages at strække sig markant længere tilbage i tiden.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Området domineres af intensivt dyrkede marker. Spredt i området findes mindre bedrifter med dyrehold - både kvæg- og svinebrug. Markerne er primært omkring 20ha. dog typisk med noget større markfelter på omkring 40ha mod syd/sydøst.

På Monet, sydvest for Vårø, græsses det marine forland og området fremstår som velplejet område med en mosaik af strandengs- og overdrevsarealer.

Ved Stjovl Knude og omkring Bissebjerg opdeles landskabet i små markfelter af levende hegn og præges arealanvendelsen af græssede og stedvist opdyrkede marker. De opdyrkede marker findes primært omkring Bissebjerg, mens Stjovl Knude har et mere ekstensivt udtryk.

Vejlen på vestsiden af øen fremstår i naturtilstand med åbne vandflader der brydes af små øer af rørskov.

Bevoksningsstruktur

Den intensivt dyrkede flade opdeles af lange levende hegn. De er typisk af varierende højde og tæthed og består af en bred vifte af løvfældende arter på diger. Tidligere stynede popler, som nu er vokset til høje individer, er hyppigt forekommende i hegnene og især mod syd omkring Søby og Vårø findes overstandere af eg.

Bebyggelsen i form af gårde og landsbyer omgives typisk af bevoksninger. Randen af landsbyerne fremstår således delvist grønne med kig til dele af bebyggelsen. På markerne findes stedvist småbevoksninger i tilknytning til mindre vandhuller.

En række skovområder domineret af løv iblandet nål ligger langs kysten. Vornæs Skov, som ligger på et mindre næs dækker et areal på omkring 1,5km² og domineres af løv iblandet nål. Ved gennemkørsel af skoven opleves den kystnære beliggenhed hyppigt dels pga. direkte udsigter til vandfladen dels pga. det kraftigere lys, som slår ind igennem skovbrynene.

Tvede Skov på østkysten ligger ligeledes kystnært og adskilles kun fra kysten af vejen. Langs vejen findes ud mod kysten en række gamle ege, ligesom også skovbrynet mod syd domineres af eg.

De to mindre skovområder ved den sydvendte kyst Skovballe Skov og Vårø Skov dækker henholdsvis 15ha. henholdsvis 10ha. og består primært af løv.

På Stenodden ligger Stenodde Skov på den nordøstlige del af halvøen. Den dækker omkring 80ha.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i det åbne land domineres af de små landsbyer og gårde, som ligger spredt på fladen. Gårdene i området er primært små til middelstore. En større koncentration af svinebrug ligger omkring Strammelse mens de øvrige husdyrbrug er dels kvæg dels svin som ligger både i og udenfor landsbyerne.

Landsbyerne Skovballe, Søby, Vårø, Stjovl og Vemmenæs ligger nær områdets sydvendte kyst. Disse landsbyer er alle små og har i store træk bevaret deres oprindelige struktur. Langs den nordlige grænse ligger landsbyerne Strammelse, Landet og Lundby, der alle delvist præges af nyere bebyggelse i form af parcel- og rækkehuse. Landsbyerne Bjerreby og Lundby, som begge er kirkelandsbyer, ligger på de to lokale bakkeformationer mod øst. Centralt i området ligger landsbyerne Gesinge og Melby. Gesinge er præget af en del huludfyldninger mens Melby fremstår mere intakt i sin struktur.

Husmandssteder findes kun få steder i området. Den største koncentration findes omkring Vornæs Skov dels i skovbrynet ved vejen der fører ind i skoven dels langs med kystvejen. Langs kystvejen ligger husmandsstederne med indbyrdes ens afstand trukket

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil.

op mod skovbrynet.

På Vemmenæs ligger en koncentreret og velafgrænset sommerhusbebyggelse.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Langs med kysten findes typisk i tilknytning til landbyerne små lokale havneanlæg, der har fungeret som udgangspunkt for fiskeri og transport. Disse småhavne, der i dag primært præges af hobbyfiskeri ligger ved Vejlen, Skovballe, Vårø, Stjovl og sydøstspidsen af Vemmenæs.

Ved Knasterhav, nordvest for Skovballe, ligger en langdysse.

På kort25 er markeret en række gravhøje i Vornæs Skov. Disse opleves imidlertid ikke fra vejene som fører igennem skoven.

Tekniske anlæg

To større vindmøller (80m), som står øst for Søby, præger den sydlige og centrale del af karakterområdet. Herudover findes stadig enkelte små vindmøller i området.

Sydøst for Bjerreby findes et mindre graveområde omgivet af jordvolde.

I karakterområdets nordvestlige hjørne (nordvest for Strammelse) ligger Tåsinge flyveplads - en mindre flyveplads.

Middelstore dyrkede marker, lange levende hegn på diger og små gårde karakteriserer det åbne land på Tåsinge - her sydøst for Vejlen.

Vejlen ligger i den østlige del af karakterområdet, hvor den strækker sig ind i det ellers intensivt dyrkede landskab med åbne vandflader og øer af rørskov.

Langs kysten ligger en række små havneanlæg i tilknytning til de kystnære landsbyer. Her havnen ved Stjovl.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Den sydlige del af Tåsinge ligger som en flad moræneflade skabt af isen under sidste istid.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Kun i tilknytning til lavbundsområder nær

kysten findes større områder med anden jordtype i form af marint aflejret sand og ler.

Terræn

Terrænet indenfor karakterområdet er altovervejende fladt. På den centrale og vestlige del af øen samt på Stenodden stiger terrænet fra kysten til en maksimal højde på omkring 7,5m.o.h. På østsiden af øen rejser to lokale bakkeformationer sig til omkring 20m.o.h.

Kompleksitet

Naturgrundlaget fremstår homogent uden markante variationer.

Hydrologi

Ved vestkysten strækker Vejlen sig omkring 2 km ind i land, nærmest som en fjorarm, med frit vandspejl brudt af øer af tagrør. Mod syd ligger det marine forland Monet bl.a. med strandengens karakteristiske loer.

Grænsen mod Bregninge Bakke mod nord følger delvist en lokal lavning, som i dag primært fremstår med et svagt fald i terræn samt åløb omkranset af løvtræsbevoksninger.

Kystrelaterede forhold

Farvandsområde

Kysten af Tåsinge ligger som en del af det Sydfynske Øhav og er som sådan omkranset af små og større øer - Skarø, Drejø, Hjortø, Siø, Langeland og Ærø.

Dybdeforhold

Øhavet er et lavvandet farvandsområde med primære havdybder under 5 meter.

Vindeksponering

Kysten ligger i læ bag øerne, der bryder både vind og bølger.

Strandbredden

Strandbredden er, som følge af de begrænsede vanddybder og den begrænsede vindeksponering, smal og bevoksning langs stranden breder sig helt ud til vandkanten.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabelementer i form af det flade terræn, de intensivt dyrkede marker, lange lige hegn og bebyggelsen skaber tilsammen et enkelt landskab med åbne til transparent afgrænsede landskabsrum i middel skala.

Pga. områdets flade terræn og de levende hegn, som primære karaktergivende elementer, fremstår området med en ens og lav højde, således forstået at ingen elementer rager op over overkanten af de levende hegn. Dog med undtagelse af områdets vindmøller.

I et strøg, som strækker sig fra Bjerreby til Lundby, Landet og Strammelse brydes dette karaktertræk. Bjerreby og Lundby ligger begge på bakketoppe, hvilket giver mulighed for kig på tværs af flere landskabsrum mellem de to bakketoppe. Landet og Strammelse ligger ved foden af Bregninge Bakke, hvor dels bakken dels skovområder og bevoksning i lavbundsområderne i nabokarakterområdet skaber en overordnet og mere lukket rumlig afgrænsning.

Især Bjerreby Kirke, der er bygget i røde sten, har en meget udbredt kirkeindsigtszone mens Landet Kirke kun erkendes fra områder umiddelbart nær kirken.

På Vemmenæs skaber skovområderne samt bevoksningen omkring Stenodden Sommerland mindre og markant afgrænsede rum dog med kig til de omkringliggende havområder - primært mod vest til Lunkebugten. På vejen ud mod Stedodden ligger Vemmenæs by, som en vejlandsby bestående af gårde, husmandssteder og huse, hvoraf enkelte er af nyere dato.

De kystnære lavbundsområder, Monet, Vejlerne og Stjovl Knude, fremstår med en særlig karakter, der adskiller sig fra det ellers intensive landbrugspræg. Især Vejlen og Monet præges af natur/halvkulturarealer.

Skovområdet Vornæs Skov fremstår pga. dets størrelse samt kystnære placering med husmandssteder beliggende mellem skoven og kysten ligeledes med en særlig karakter.

Vindmøllerne i området præger især den centrale og sydlige del af karakterområdet.

Visuelle relationer til naboområderne

Især fra den nordlige del af karakterområdet er den visuelle sammenhæng til Bregninge

Bakke tydelig. Her ligger Bregninge Kirke som et markant element på toppen af bakken. Fra de øvrige dele af karakterområdet er det de visuelle sammenhæng ud af området over Øhavet til modstående kyster, som er central.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

I kystforlandet skrånere terrænet jævnt ned mod kysten og præges af de intensivt dyrkede marker, levende hegn og bevoksede diger. Stedvist brydes den visuelle sammenhæng til kysten af områdets skovområder. Udsigterne og de visuelle sammenhænge er primært orienteret mod modstående kyster og den mellemliggende vandflade og i mindre grad på langs af kystlinjen.

Mod vest og syd præges udsigterne af småøerne med deres meget grønne og helt uforstyrrede kystlinjer, der ligger som korte, linjeformede stykker landskab på den åbne vandflade.

Mod øst præges udsigten af Siødæmningen og den fjernereliggende kyst af Langeland.

Fra den vestlige kyst af Vemmenæs, som vender ud mod Lunkebugten, er der tydelig visuel sammenhæng til de omkringliggende kyster, herunder Bregninge Bakke, som i høj grad præges af skovområderne Nørreskov og Lunkeris Skov, der ligger med markante skovbryn helt ud til kysten.

Landskabsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk område

Den nordlige del af karakterområdet - 23.K1

Karakteren af en intensivt dyrket moræneflade fremstår tydelig i hele karakterområdets udstrækning. Dog med nogen grad af variation i den nordlige del nær Bregninge Bakke, mellem Lundby og Bjerreby og på Vornæs. I den nordlige del op mod Bregninge Bakke påvirkes landskabets karakter af nærheden til bakken og skovområderne, som skaber et mere komplekst landskab. Mellem Lundby og Bjerreby er det, det bakkede landskab og de heraf følgende kig henover det mellemliggende landskab, der skaber variationen, mens det på Vornæs er nærheden til skovene. Overordnet set er det dog den landbrugsmæssige karakter, som dominerer.

Landskabet har, som alle andre landbrugsområder, gennemgået en udvikling mod større sammenhængende dyrkningsflader. Bebyggelsesstrukturen, som er et centralt karaktergivende element i landskabet, har bevaret en oprindelig struktur med de udflyttede gårde og små landsbyer. En del af landsbyerne, Bjerreby, Lundby og Landet og til dels Strammelse, er dog udbygget med nyere beboelsesområder i et sådant omfang at deres oprindelige struktur er forsvundet. Landskabskarakterens oprindelse kan således stadig aflæses i landskabet, men er noget reduceret.

Samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen er god, med landbrugsland på den jævne moræneflade.

Samlet vurderes landskabet som karakteristisk i denne del af karakterområdet.

Særligt karakteristisk delområde

Den sydlige del af morænefladen omkring Skovballe, Søby, Vårø og Stjovl samt Monnet - 23.K2

Som for den centrale del af karakterområdet fremstår landskabets enkle karakter tydelig også i denne del af karakterområdet. Her mod syd har landsbyerne imidlertid bevaret deres oprindelige struktur. Endvidere afspejles en tidligere central funktionel sammenhæng mellem landsbyerne og kysten i form af de små fiskerhavne, som knytter sig til hver af landsbyerne. Disse småhavne fungerer i dag som udgangspunkt for hobbyfiskeri.

På baggrund af disse overvejelser omkring tydeligheden af landskabskarakterens oprindelse og sammenhæng mellem natur- og kulturgeografiske forhold vurderes denne del af karakterområdet at være særligt karakteristisk.

Kontrasterende delområder

Vejlerne - 23.K3

Pga. den naturprægede fremtoning fremstår Vejlerne kontrasterende i forhold til den intensivt dyrkede moræneflade, som ellers dominerer karakterområdet.

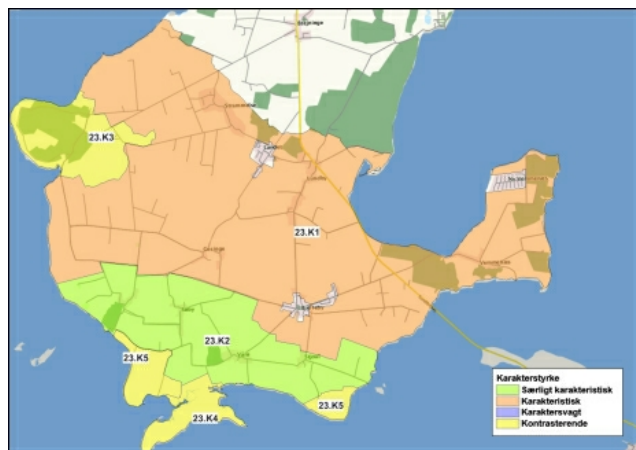
Monet - 23.K4

Monet fremstår med sine åbne græssede strandengsarealer kontrasterende i forhold til den intensivt dyrkede moræneflade.

Stjovl Knude og Bissebjerg (Syd for Søby) - 23.K5

Karakteren i disse områder, præges af mange og tætliggende levende hegn, som skaber små lukkede landskabsrum. På Stjovl Knude græsses en del af arealet, mens størstedelen omkring Bissebjerg dyrkes.

Kort over delområder.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Delområder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Vornæs Skov og Vejlen - 23.V1

Kontrasten mellem skoven og det åbne kystlandskab med udsigter over det Sydfynske Øhav betinger i sig selv særlige visuelle oplevelsesmuligheder, der understreges af det tydelige og intakte mønster, som husmandsstederne i skovkanten ud mod kysten, betinger. Den kulturhistoriske fortælling i landskabet understreges af den lille fiskerhavn, som ligger ved munden af Vejlerne.

Pga. Vejlernes uberørte og naturprægede karakter knytter der sig særlige visuelle oplevelsesmuligheder til dette område. Især set fra munden af Vejlerne er det markante løvskovsbryn ved Vornæs Skov centralt for den landskabelige oplevelse. Tilsammen danner skov, vådområde og kystnærheden grundlag for særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Monnet - 23.V2

Det græssede strandengs- og overdrevsareal på Monnet afspejler en gammel arealanvendelse med høj grad af samspil mellem naturgrundlaget og det kultubetingede landskab. Endvidere knytter der sig gode muligheder for at opleve dyr og planter samt udsigten over havet sig til området. Samlet vurderes området at indeholde særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Kort over særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

Delområder med god tilstand

Området omkring Vornæs Skov og Vejlerne - 23.T2

I dette delområde fremstår de karaktergivende landskabselementer og de visuelle oplevelsesmuligheder, som knytter sig til området i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Endvidere fremstår karakteren og de karaktergivende elementer intakt og uden

forstyrrende landskabselementer.

Derfor vurderes tilstanden i dette delområde som god.

Delområdet omkring Monnet - 23.T3

De græssede strandengsarealer på Monnet fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand og intaktheden vurderes at være høj. Landskabsområdet i sig selv, fremstår roligt og uforstyrret. Dog er der mod nord visuel sammenhæng til de to vindmøller, som står ved Søby. De øverste dele af møllerne ses bag bevoksningen og Vornæs Skov, som danner en grøn rand ind i land. Ved kig mod nord forstyrrer vindmøllerne således landskabsoplevelsen.

Trods vindmøllernes visuelle påvirkning vurderes tilstanden af dette delområde som god.

Områder med middelgod tilstand

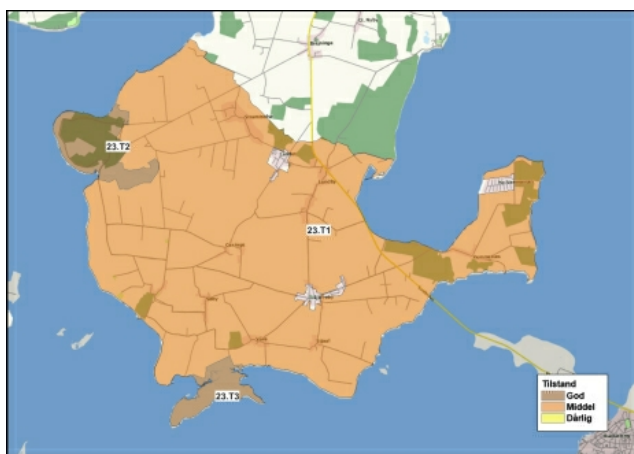
Landbrugsfladen og Vemmenæs - 23.T1

Som beskrevet under vurderingen af karakterstyrken, har landskabskarakteren bevaret sin oprindelige struktur med landsbyernes placering og struktur samt gårdenes beliggenhed i det åbne land. Nyere bebyggelse, især i tilknytning til landsbyerne i den nordøstlige del mindsker imidlertid oplevelsen af et oprindeligt og intakt landskab.

Landskabet fremstår primært roligt og uforstyrret. Vindmøllerne ved Søby påvirker oplevelsen af landskabet i den sydlige og centrale del af området. Set fra nord, vest og øst opleves vindmøllerne dog ikke kraftigt forstyrrende pga. landskabets enkelthed.

De levende hegn, som er et centralt karaktergivende landskabselement fremstår i varierende vedligeholdelsesmæssig tilstand - overordnet god, men de mange tidligere stynede popler, som nu er vokset høje, må forventes indenfor en kort tidsperiode at forfalde.

Samlet vurderes størstedelen af landskabskarakterområdet således at være i middelgod tilstand.

Kort over delområder.

Sårbarhedsvurdering

I det følgende beskrives sårbarheden af området generelt samt baggrunden for vurdering af sårbare delområder. Landskabskarakterens sårbarhed i forhold til igangværende og planlagte udviklingstendenser vurderes ligeledes.

Landskabskarakterområdet generelt

Selvom karakterområdet overordnet set fremstår enkelt og med transparente rumlige afgrænsninger giver bevoksningen i nogen grad mulighed for at indpasse nye elementer i landskabet. Det er dog centralt for området at både terræn og karaktergivende elementer er lave. Således bør også nyt byggeri og anlæg holdes lave, såfremt de skal indpasses i landskabet.

Områdets enkle karakter og middel til store skala giver området en vis kapacitet i forhold til få større anlæg, og eventuelt høje elementer, med et enkelt udtryk. Landskabets enkelthed betyder dog at antallet af anlæg samlet set bør begrænses, idet visuel sammenhæng til for mange anlæg på samme tid vil bryde områdets enkelthed.

I den nordligste del af karakterområdet påvirkes landskabet dels af de visuelle sammenhænge til Bregninge Bakke dels af de små skove i området. Disse elementer giver landskabet en større kompleksitet end de sydlige og centrale dele af karakterområdet. Dette område rummer således ikke samme kapacitet i forhold til de

store og enkle elementer.

Særligt sårbare delområder

Kystforlandet

Tåsinge er en del af det Sydfynske Øhav. De visuelle sammenhænge, som knytter sig hertil gør området særligt sårbart overfor tiltag, som vil bryde med kysternes karaktergivende forhold og primært uforstyrrede præg. Især mod vest og syd fremstår rummet mellem Tåsinge, vandfladen og de omkringliggende øer uforstyrret. Det er karakteristisk for denne del af øhavet at kysterne er lave, fremstår grønne og uden markante tekniske anlæg. Området er således sårbart overfor byggeri og tekniske anlæg, som vil fremstå markante i vertikal og horisontal udstrækning.

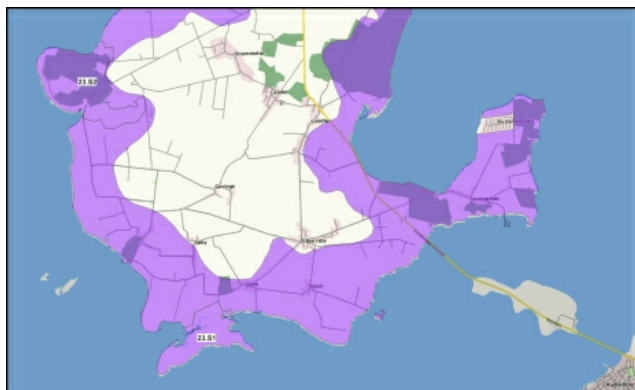
Omkring Lunkebugten er afstanden mellem modstående kyster kort. Her vil ændringer i karakteren og nye anlæg derfor opleves tydeligt fra omkringliggende kyststrækninger.

Monnet - 23.S2

Monet er en del af kystforlandet. Herudover knytter der sig en særlig sårbarhed til området. Karakteren af Monnet, som præges af de græssede strandengsarealer, er særligt sårbar over ændring i de funktionelle forhold, dvs. ophør af græsning. Fortsat græsning er således en central funktion for opretholdelse af landskabets karakter og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Vejlen og Vornæs Skov - 23.S3

Den naturprægede og uberørte tilstand, som knytter sig til Vejlerne gør både karakteren og de visuelle oplevelsesmuligheder særligt sårbare overfor ændringer i de landskabelige forhold, som vil medføre et mere teknisk/menneskepåvirket udtryk. Endvidere er mønsteret af husmandssteder beliggende i skovbrynet af Vornæs Skov ud mod kysten særligt sårbart overfor ny bebyggelse eller ændringer i den eksisterende bebyggelse, som vil bryde områdets mønster og skala.

Kort over sårbare områder.

Øerne

Landskabsanalyse for øerne Drejø, Skarø og Hjortø

Analysen af landskabet på øerne Drejø, Skarø og Hjortø er ikke foretaget grundet manglende økonomiske ressourcer. Svendborg Kommune vurderer med udgangspunkt i samme principper som Miljøministeriets landskabskaraktermetode at øerne landskabeligt skal betragtes som sårbare kystlandskaber hvor der skal tages særlige hensyn for de visuelle landskabsoplevelser mellem øerne og det omgivende øhav. I sagbehandling skal der tages udgangspunkt i samme strategi, målsætning og retningslinjer, som for landskaber der skal beskyttes.

Der henvises til i øvrigt til [kulturarvsafsnittet for Drejø](#).

Såfremt der opstår ønsker til nye projekter af en størrelsesorden, der kan påvirke øernes landskabelige værdier skal der til brug for sagsbehandlingen udarbejdes en landskabsanalyse for øen i lighed med de øvrige 23 delområder.

Strategi og indsats

Områder som skal beskyttes

På øerne Drejø, Skarø og Hjortø skal der i særlig grad tages hensyn til de visuelle sammenhænge til og fra det omkringliggende øhav.

Den uforstyrrede karakter af kysterne på Drejø, Skarø og Hjortø skal forsat holdes uforstyrrede. Nyt byggeri og tekniske anlæg skal undgås uden for de eksisterende landsbyer eller anden samlet bebyggelse i det åbne land og kystlandskab. Evt. tilladelser skal ske med baggrund i en ny landskabsanalyse.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Landskabsområderne er nye i kommuneplanen.

For hvert område er medtaget beskrivelser og vurderinger sammen med strategiske mål og retningslinjer knyttet hertil. De særlig værdifulde landskaber er landskaber med det strategiske mål "beskyt" til sammen med kystforlandet.

Kystnærhedszonen

Kystlandskabet er en af Svendborg Kommunes største ressourcer og er af stor betydning for bosætning og giver helt specielle muligheder for friluftsliv og turisme.

Vandet og kysten er centrale elementer i Svendborg Kommunes identitet, og både bebyggelser og natur er præget af den tætte forbindelse til havet.

Hvis de kommende generationer også skal kunne have glæde af kystlandskabet, er det nødvendigt, at udviklingen her sker med omtanke, og således at værdierne ikke forringes.

Staten har som bilag til Planloven udpeget en ca. 3 km bred zone langs hele kysten i Danmark. I denne kystnærhedszone stiller Planloven særlige krav til kommunernes planlægning uden for byerne. Formålet er, at kysterne bevares, så de fortsat kan udgøre landskabelige helheder med høj natur- og landskabsværdi, men at der samtidig kan ske en kvalitetsbetonet udvikling, der hvor en udvikling er velbegrundet.

Planlægningen skal også medvirke til at sikre og forbedre befolkningens adgang til kysterne.

Kommuneplanen indeholder retningslinjer, der sikrer planlovens krav til udviklingen i kystnærhedszonen.

Se også afsnit om:

- [Feriecentre og overnatning](#)
- [Campingpladser](#)
- [Sommerhusområder](#)
- [Byvækst og byomdannelse](#)

Lovgrundlag

Udsnit af [Planlovens afsnit Planlægning i kystområderne](#):

§ 5 a. Landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed.

[...]

§ 5 b. For planlægningen i kystnærhedszonen gælder,

- 1) at der kun må inddrages nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering,
- 2) at der bortset fra trafikhavneanlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg kun i ganske særlige tilfælde kan planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse,
- 3) at nye sommerhusområder ikke må udlægges, og at eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til ferieformål, jf. dog stk. 2,
- 4) at ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser, og
- 5) at offentlighedens adgang til kysten skal sikres og udbygges.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Der er få justeringer som følge af revision af landskabstemaet og enkelte faktuelle opdateringer.

Kystnærhedszonen er udpeget af staten.

Mål

Det er Byrådets mål, at:

- Kommunens ubebyggede (åbne) kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur- og landskabsressource af national værdi.
- Sikre en balance mellem beskyttelse af de værdifulde åbne kyststrækninger og en kvalitetsbetonet udvikling af nødvendige aktiviteter i kystnærhedszonen.
- Der tages særligt hensyn til mulighederne for udvikling på de små øer.
- Offentlighedens adgang til kysten skal sikres og udbygges. Samtidig beskyttes de områder, der er sårbare over for menneskelig aktivitet, mod belastende færdsel og ophold.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Der er få justeringer som følge af revision af landskabstemaet og enkelte faktuelle opdateringer.

Kystnærhedszonen er udpeget af staten.

Baggrund

Svendborg Kommunes ca. 180 km lange kyststrækning består af det ubebyggede (åbne) kystlandskab, en række sommerhusområder, ferie- og fritidsanlæg samt bymæssig bebyggelse. 32 km af kyststrækningen er i dag byzone.

Presset på kysterne er stort og stigende - især fra bosætning, nye ferieboliger og fritidsaktiviteter tæt på kysten. Desuden er opstilling af vindmøller nær kysten attraktiv på grund af den større vindenergi specielt ved de kyster, der vender mod vest og sydvest.

Statslige interesser i kystnærhedszonen

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er en national interesse, at kysterne bevares, så de fortsat kan udgøre landskabelige helheder med høj natur- og landskabsværdi. Dette gælder ikke mindst de uberørte kyststrækninger og de helt kystnære dele inden for strandbeskyttelseslinjen.

Det er også statens mål at fremme kvaliteten af den udvikling af bebyggelse og veje mv., som nødvendigvis må ligge i kystnærhedszonen. Ligeledes ønsker staten, at udviklingen af turismen og de rekreative områder langs kysterne respekteres og tager udgangspunkt i de natur- og landskabsmæssige værdier i kystnærhedszonen.

Særlige krav til kommunernes planlægning i kystnærhedszonen

I kystnærhedszonen på de ca. 3 km er der særlige krav til kommunernes planlægning med det formål at sikre kystlandskabet og en kvalitetsbetonet udvikling.

Udgangspunktet for planlægningen er, at landets kystområder skal friholdes for bebyggelse og anlæg, med mindre der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær placering. Natur- og landskabshensyn har høj prioritet.

Der kan ikke udlægges nye sommerhusområder og de eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til feriemål. Desuden kan ferie- og fritidsanlæg kun lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.

Der kan kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse. Undtaget er trafikhavneanlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg.

Planlægningen skal også medvirke til at sikre og udbygge befolkningens adgang til kysterne.

Den landbrugsmæssige drift kan fortsætte som hidtil.

Strandbeskyttelseslinien

Den del af kystnærhedszonen, som ligger nærmere kystlinjen end 300 meter - strandbeskyttelseslinien - er beskyttet mod tilstandsændringer i medfør af naturbeskyttelsesloven. Strandbeskyttelseslinjen er tinglyst på den pågældende ejendom. [Kort over strandbeskyttelseslinjen kan ses i afsnit om landskab](#). Der er her tale om en forbudszone, der skal holdes fri for bebyggelse og anlæg, ny beplantning, placering af campingvogne og lignende. Der er også forbud mod at ændre terrænet og at udstykke arealer og fastlægge nye skel.

Kyststrækninger med særlig geologisk interesse

Staten har udpeget en række nationale interesseområder i forbindelse med kystlandskabets geologi, geomorfologi og dynamik (nationale kystlandskaber). Det er områder, der særlig instruktivt viser den udvikling og de procesforløb, som siden istiden har udspillet sig langs landets kyster, og som stadigvæk foregår. De udvalgte lokaliteter er hver for sig nøgleområder for iagttagelse af processer, former og aflejringer i kystzonen og for forståelsen af kystzonernes opbygning og tilblivelse. Disse kyster fortjener derfor særlig opmærksomhed.

I Svendborg Kommune er udpeget to områder:

Det Sydfynske Øhav

Det Sydfynske Øhav er et enestående varieret kystlandskab med utallige større og mindre øer og holme i et druknet istidslandskab. Området rummer hele spektret af

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Der er få justeringer som følge af revision af landskabstemaet og enkelte faktuelle opdateringer.

Kystnærhedszonen er udpeget af staten.

kystmorfologiske elementer (krumodder, drag, vinkelforland, små barrierer samt laguner og strandsøer).

Det Sydfynske Øhav er også udpeget som nationalt geologisk interesseområde og GeoSite. GeoSites er steder af international geologisk videnskabelig betydning, der dokumenterer de processer og miljøer, der har skabt jorden og landskabet.

Kysten ved Åhuse

Ved Åhuse mødes Storebælt af udmundingen af en af Fyns karakteristiske tunneldale - Kongshøj Tunneldal. Kongshøj Tunneldal er den sydøstlige gren af Fyns største dræningssystem for smeltvand fra istidens slutning.

Kysten ved Åhuse er også udpeget som nationalt geologisk interesseområde.

Områderne er nærmere beskrevet i [afsnittet om geologi](#).

Kystbeskyttelse

Kystlinjen er dynamisk og ændrer konstant form og udstrækning.

En større del af Svendborg Kommunes kyststrækning er i dag påvirket af anlæg, der har til formål at beskytte den nuværende kystlinje mod nedbrydning fra havet og/eller beskytte bagved liggende arealer mod oversvømmelse (ved hjælp af diger). Det er specielt i forbindelse med de bymæssige bebyggelser og sommerhusområderne, men også i forbindelse med f.eks. afvanding af nor og fjorde.

Kystbeskyttelse hindrer/dæmper den naturlige zoner og undertrykker strandengspræget og kan begrænse offentlighedens adgang langs kysten.

Lovgrundlag

Kystbeskyttelsesloven: Etablering af faste anlæg på stranden og i vandet - herunder kystbeskyttelsesplaner - kræver tilladelse fra Kystdirektoratet. Før Kystdirektoratet afgør en sag anmodes kommunen om en udtalelse.

Vindmøller i kystnærhedszonen

Vindmøller kan forstyrre kystlandskaberne. Specielt i Øhavet vil store vindmøller være et markant højt landskabselement, som bryder det overvejende horisontale landskab og forvrænger opfattelsen af størrelsesforholdene på stedet.

Staten anbefaler, at kommunerne sikrer en balance mellem landskabshensyn, hensynet til klimapolitik, energiforsyning og hensynet til naboer.

Offentlighedens adgang til kysten

Svendborg Kommune er begunstiget af en lang kystlinje, men mulighederne for at folk kan komme ud til kysten og opholde sig her, må på større strækninger betegnes som ringe - især på østkysten og på kysten mellem Fjællebroen og Lehnkov. En del steder i byerne er det ligeledes vanskeligt at komme til vandet, og det er ikke alle steder muligt at færdes langs stranden.

Der er også behov for muligheder for adgang til kysten fra søsiden. Friluftsmulighederne til søs er særdeles gode i Svendborg Kommune med lukkede og lavvandede farvande i Det Sydfynske Øhav og mere eksponerede kyster ved Storebælt. På vandet er der generelt fri færdselsmulighed med relativt få restriktioner omkring visse fuglebeskyttelsesområder. Dette giver gode betingelser for mange typer søsport. Sejlere og kajakroere har også behov for adgangsmuligheder og faciliteter på land til f.eks. hvil, gåture og overnatning.

Det Sydfynske Øhav og Storebælt er populære sejlområder for et stigende antal borgere og turister, der fra en trailer sætter mindre motorbåde i vandet fra forskellige slæbesteder. Det har øget presset på kommunens slæbesteder, hvor kapaciteten både er bestemt af tilkørselsforholdene og parkeringsarealets størrelse. Meget tyder på, at der især på Fyns østkyst og omkring Svendborg by er behov for at udvide kapaciteten af slæbesteder. Adgang og opholdsmuligheder ved kysten er nærmere beskrevet i [afsnit om rekreative interesser](#).

Naturen kan være sårbar over for menneskelig aktivitet

Naturen i Danmark er generelt robust over for færdsel og ophold, men nogle naturområder er sårbare over for menneskelig aktivitet. Det drejer sig især om de steder, hvor kystfuglene yngler og de steder, hvor ænder, gæs og svaner søger føde på træk eller opholder sig, når de skifter fjer og ikke kan flyve ("fælde-områder"). For en fugl

repræsenterer fældeperioden den måske mest belastende tid på året. I op mod tre uger er anden, gåsen eller svanen ude af stand til at flyve og ligger ofte ude på vandet tæt ved kysten, hvor den ustandseligt er i allerhøjeste alarmberedskab og derfor særlig sårbar overfor forstyrrelser.

Mange kystfugle yngler, søger føde på træk og fælder deres fjer i Det Sydfynske Øhav. Væksten i søsport i det Sydfynske Øhav kan derfor være en trussel mod fuglelivet, hvis der ikke tages de nødvendige hensyn.

Svendborg Kommune har i samarbejde med Naturstyrelsen kortlagt områder, hvor fuglene er særlig sårbare overfor forstyrrelser. Kortet kan ses i [afsnit om rekreative interesser](#).

Adgangsbegrænsninger

I Det Sydfynske Øhav er der i dag - efter reglerne i Jagtloven og Naturbeskyttelsesloven - oprettet områder med adgangsforsbud i yngletiden og steder med henstilling om at undgå færdsel i yngletiden. Svendborg Kommune har ansvaret for henstillingsområderne, som ligger på Skarø (Kalveodde) og Drejø (Mejlhoved). Staten har ansvaret for øvrige områder med adgangsforsbud (Lille Odde på Thurø Rev, Vresen, Monnet på Tåsinge, Odden, Mejlholm, Hjelmshoved, Vestenden af Hjortø og Skarø Odde).

Der er jagtbegrænsninger i forskelligt omfang i zoner ud fra et kerneområde syd for Tåsinge og forbud mod brætsejls på en del af området i Sydfynske Øhav Vildtreservat.

Se også begrænsninger i forhold til sejls med vandscooter under [afsnittet sejls](#).

De kystnære dele af byzonen

I de kystnære dele af byzonen, der ligger ud til kysterne, eller som indgår i et samspil med kystlandskabet gælder der særlige regler i [Planlovens § 11 f](#), efter hvilke Byrådet skal vurdere de fremtidige bebyggelsesforhold, herunder bygningshøjder, med henblik på

- at ny bebyggelse indpasses i den kystlandskabelige helhed,
- at der tages hensyn til bevaringsværdige helheder i bystrukturen og til naturinteresser på de omgivende arealer,
- at der tages hensyn til nødvendige infrastrukturanlæg, herunder havne, og
- at offentligheden sikres adgang til kysten.

Det er Svendborg Kommunes vurdering at de kystnære dele af byzonen er de byområder i byzone, som kan ses fra selve kysten og det nærliggende vandområde. Følgende byområder i Svendborg Kommune indeholder kystnære dele af byzonen: Svendborg By fra Rantzausminde i vest til Gl. Hestehave i øst, Vindeby, Troense, Thurø, Ballen, Åbyskov og Lundeborg.

Svendborg by

Topografien langs Rantzausminde- og Kogtvedkysten er karakteriseret ved et markant stigende terræn tæt på kysten som betyder, at kun bebyggelsen indenfor de nærmeste ca. 200 m er synlig. Bebyggelsen er overvejende parcelhuse og området er fuldt udbygget. Maksimal byggehøjde er 8,5 m.

På grund af den tætte bebyggelse langs hele kysten fra Rantzausminde til Svendborg er den offentlige adgang til kysten begrænset til enkelte rekreative områder og lystbådehavne. Rammebestemmelser for delområder i Kogtved skal sikre muligheden for et sammenhængende stiforløb langs kysten.

Kysten øst for Svendborgsundbroen er lavere, men med højere terræn bag ved og enkelte ret synlige bebyggelser som f.eks. Svendborg Sygehus. I disse mere centrale byområder ind mod bymidten er der stort set ingen restrummelighed og gældende planer muliggør nær kysten maksimal byggehøjde på 11,5 m. Udvidelser af Sygehuset kan dog opføres i op til 22 m højde.

Svendborg Havn strækker sig fra Den Runde Lystbådehavn i syd til de markante silobygninger ved Østre kaj i nordøst. Bortset fra silobygningerne ved Østre Kaj er hele havneområdet præget af op til 3 etagers bebyggelse, som åbner for en oplevelse af middelalderbyens karakteristiske profil pga. bymidtens placering på en fritliggende bakke ud mod sundet. Fra det flade, opfyldte havnelandskab opleves endvidere området på de stejle skråninger fra Dronningegaen meget markant. Planlægningen for bymidten og byomdannelsesområdet på godsbanearalerne og de indre havnearealer sikrer at fremtidig bebyggelse tilpasser sig de eksisterende proportioner bymæssigt og

landskabeligt og dermed en fortsat oplevelse af byens profil set fra Sundet og havnen.

Den gældende planlægning sikrer endvidere, at der tages hensyn til bevaringsværdige kulturhistoriske miljøer på Svendborg Havn, bl.a. i en kommende masterplan.

Industrikulturmiljøet på Østre Kaj med markante op til 50 m høje siloer kan danne udgangspunkt for en fremtidig høj bebyggelse i dette område. Gennem kommuneplanen sikres Svendborg Havn desuden fortsat som trafik- og erhvervshavn, som en væsentlig del af kommunens infrastruktur med færger til Ærø og en række småøer.

Fra havneområdet mod Gl. Hestehave er kysten præget af et markant stigende terræn, men her overvejende som et offentligt tilgængeligt rekreativt område med skovplantning, Christiansminde Strandpark. Den mest synlige del af bebyggelsen fra søsiden er Hotel Christiansminde, hvor ny bebyggelse kan opføres i op til 11,5 m højde. Gennem hele området er der offentlig sti langs sundet.

Parcel- og rækkehuse yderst mod øst på pynten ved Gl. Hestehave er meget synlige fra Sundet på grund af terrænets jævnt stigende karakter fra kysten. En tidligere værftsbygning planlægges erstattet af ny boligbebyggelse i maks. 11,5 m højde.

Vindeby

Ligesom Kogtved er Vindeby på sydsiden af Sundet karakteriseret ved en fuldt udbygget parcelhusbebyggelse på et ret kraftigt stigende terræn som først flader ud ved omkring 20-25 m højde. Dermed er store dele af Vindeby synlige fra kysten og Sundet. De enkelte byggemuligheder, der findes er reguleret ned til maks. 8,5 m højde. Offentlighedens adgang til kysten er begrænset til enkelte rekreative områder og Vindeby Havn.

Troense

Troense ligger i et relativt fladt terræn bag en stejl og delvis træbeklædt kyst-skrænt på 7-8 m højde. Fra vandet er det kun bebyggelsen på kystskrænten, der er synlig sammen med de langt bagvedliggende områder omkring Bregninge, som overvejende er landzone. Troense er omfattet af bevarende lokalplan og uden byggemuligheder. Byvækstområder ligger bag ved Troense og ikke synligt fra kysten. Også ved Troense er den offentlige adgang langs vandet begrænset til en strækning vest for Troense havn.

Thurø

Ligesom ved Troense er det omkring Thurø By den markante, stejle kystskrænt som er synlig fra kysten og vandet. Bebyggelsen på Thurø er overvejende parcelhuse og med meget begrænsede byggemuligheder som ikke kan overstige 8,5 m, bortset fra 12 m ved eksisterende bådeværfter på sydkysten af Thurø By. Ved Thurø By er der på både nord og sydkysten sikret offentlig adgang langs vandet.

Grasten er et lille byområde - uden yderligere bebyggelsesmuligheder - bag ved en ca. 5 m høj kystskrænt.

Ballen

Bebyggelsen i Ballen ligger tæt bag den 7-8 m høje kystskrænt og det jævnt stigende terræn bag ved er landzone. De få uudnyttede byggemuligheder i Ballen er reguleret ned til maks. 8,5 m højde.

Åbyskov

Kysten ved Åbyskov adskiller sig fra kyster langs Svendborgsund ved at være åben og uden den ellers karakteristiske kystskrænt. Bag kysten med kystvejen stiger terrænet jævnt ind i landet og den højest beliggende byzonebebyggelse er i ca. 15 m højde, hvilket gør bebyggelsen ved Åbyskov synlig både fra kysten og havet. Der er få yderligere byggemuligheder, som er begrænset til 8,5 m højde.

Lundeborg

Den oprindelige del af bebyggelsen ved ladepladsen og fiskerihavnen Lundeborg ligger delvist skjult bag en bakkeø, som skyder op ud mod havneområdet. Den nyere del af byen mod nord ligger i et fladt terræn, hvorfor kun bebyggelsen nærmest kysten er synlig. Det kommende byvækstområde ligger i det flade terræn bag ved eksisterende by og er ikke synligt fra kysten.

Strategi og indsats

Det er Byrådets holdning, at natur- og landskabsinteresserne er væsentlige, men at der også skal være plads til beboelse, friluftsliv, turisme, transport, landbrug og andre erhverv i kystnærhedszonen.

Bebyggelse og anlæg

De åbne og uberørte kyststrækninger og de helt kystnære dele af kystnærhedszonen er særligt sårbare. Byrådet ønsker, at disse særligt sårbare kyststrækninger så vidt muligt friholdes for bebyggelse, tekniske anlæg mv. Nødvendigt nyt byggeri og anlæg i kystnærhedszonen skal derfor placeres de steder, hvor kysten påvirkes mindst muligt som f.eks. bag eksisterende bebyggelse. Se også [afsnit om byvækst og byomdannelse](#) og [afsnit om erhverv og turisme](#).

Med hensyn til vindmøller er det Byrådets holdning, at kystnærhedszonen som udgangspunkt skal friholdes for vindmøller. Se også [afsnit om vindmøller](#).

Nye landbrugsbygninger er ofte meget store og kan påvirke landskabet markant. Byrådet ønsker, at der tages særligt hensyn til landskabet inden for kystforlandet, der er den mest sårbare del af kystnærhedszonen.

Private bade- og bådebroer

Der er tradition for private bade- og bådebroer specielt i Svendborg Sund. Byrådet ønsker en balance mellem ønsket om fritidsanlæg og hensynet til kystlandskabet. Se også [afsnit om bade- og bådebroer](#).

Særlig hensyn til småøerne

Byrådet ønsker at åbne mulighed for, at småøerne kan drage nytte af en forventet positiv udvikling af turismen og vil søge at tilgodese ønsker om etablering af faciliteter til turisme "i det små". Det kan f.eks. være mulighed for at etablere rimelige havneforhold for fastboende og besøgende lystsejlere samt mulighed for at etablere mindre campingpladser.

Kystbeskyttelse

Kysterne i Svendborg Kommune er varierede og værdifulde. Byrådet ønsker at bevare de kystnære områder og strandene, da de udover naturmæssige kvaliteter, rummer betydelige oplevelsesmæssige og rekreative tilbud. Det indebærer, at de naturgivne forhold i kystområderne så vidt muligt skal opretholdes, og at de dynamiske processer som f.eks. erosion og pålejring kan forløbe uhindret. Som følge heraf finder Byrådet, at der ikke bør gives tilladelse til kystbeskyttelse af de kyster, der i dag ikke er berørt af kystbeskyttelse, med mindre der er vægtige samfundsmæssige hensyn, der taler for det. Og at jo mere geologisk, naturmæssig og rekreativt værdifuldt kysten er, des højere bør disse samfundsmæssige hensyn vægte. Såfremt der gives tilladelse til kystbeskyttelse, bør det ske, så det påvirker landskabet mindst muligt.

Da Svendborg Kommune ikke er myndighed for anlæg af kystbeskyttelse, er der ikke medtaget retningslinjer for kystbeskyttelse i kommuneplanen. Det er Kystdirektoratet, der afgør, om der kan gives tilladelse til kystbeskyttelse. Til brug for denne afgørelse høres en række instanser, herunder kommunerne. Ovenstående er et udtryk for den praksis, som Svendborg Kommune vil lægge til grund for sine udtalelser til Kystdirektoratet.

Imødegåelse af forventede klimaændringer

I fremtiden vil der - som følge af de forventede klimaændringer (havstigning, vindpåvirkning og nedbør) - skulle ske en fornyet afvejning mellem de landskabelige interesser og beskyttelsen af lavtliggende bebyggelser og jordbrugsarealer langs kysten. Svendborg Kommune forventer, at gennemføre en kortlægning af de sårbare landområder, der kan blive påvirket som følge af klimaændringer. Med baggrund heri vil Svendborg Kommune planlægge for, hvor kysten på sigt skal sikres af hensyn til bebyggelse og erhverv, herunder jordbrug, og hvor kysten og naturområderne skal kunne udvikle sig frit.

Offentlighedens adgang

Byrådet vil arbejde for at sikre og udbygge offentlighedens adgang til kysten både i og

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Der er få justeringer som følge af revision af landskabstemaet og enkelte faktuelle opdateringer.

Kystnærhedszonen er udpeget af staten.

uden for byerne.

Svendborg Kommune vil i løbet af 2013 udarbejde en langsigtet plan for sikring og udbygning af offentlighedens adgang til det åbne land og kysten. Adgang til kysten tænkes sammen med stinet, opholdsarealer og muligheder for isætning og evt. opbevaring af kajaker og surfere samt isætning af mindre motorbåde (slæbesteder). Ved etablering/udvidelse af slæbesteder til mindre motorbåde vil lokaliteter nær robuste naturområder blive foretrukket.

Hensynet til naturinteresserne langs kysterne vil generelt blive givet særlig opmærksomhed. Byrådet ønsker, at udbygning af adgangen til kysten skal ske på et bæredygtigt grundlag i forhold til landskabet og naturen både for at sikre naturværdierne og for at sikre grundlaget for en fortsat udvikling i naturturismen. Udbygning af adgangen til kysten vil derfor ske i sammenhæng med en indsats for at forbedre og udbygge naturområderne.

Gennemgang af uudnyttede arealreservationer

I henhold til Planlovens § 11 f, stk. 2, skal der i forbindelse med kommuneplanrevisionen foretages en gennemgang af de godkendte eller vedtagne, men endnu uudnyttede arealreservationer der ligger inden for kystnærhedszonen. [Gennemgangen af kystnærhedszonen kan ses her.](#)

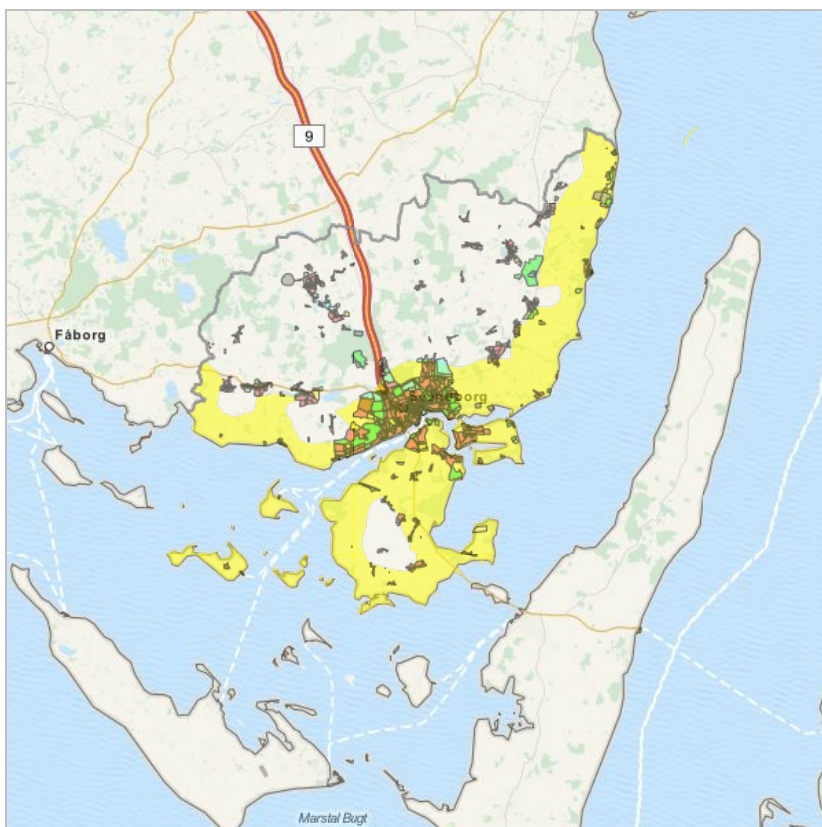
Uudnyttede arealreservationer

I henhold til Planlovens § 11 f, stk. 2, skal der i forbindelse med kommuneplanrevisionen foretages en gennemgang af de godkendte eller vedtagne, men endnu uudnyttede arealreservationer der ligger inden for kystnærhedszonen. Gennemgangen skal ske med henblik på at ophæve de reservationer der ikke er mere aktuelle. Svendborg Kommune har gennemgået kystnærhedszonen, som er vist på kortet herunder.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

- Kystnærhedszone
- Boligområder
- Blandet bolig- og erhvervsområde
- Erhvervsområder
- Butiksområder
- Landsbyområder
- Offentlige områder
- Rekreative områder
- Sommerhusområder
- Tekniske anlæg

Tankefuld

- Rammeområde 07.01.E1.923: Halvdelen af området er indenfor kystnærhedszonen.
- Rammeområde 07.01.C3.919: Halvdelen af området er lokalplanlagt.
- Rammeområde 07.01.B6.921
- Rammeområde 07.01.O2.924
- Rammeområde 07.01.B6.133
- Rammeområde 07.01.B3.922

Ovennævnte rammeområder er en del af Tankefuld-masterplanen og blev en del af kommuneplanen i forbindelse med Kommuneplan 2009. Det er her, at den langsigtede udvikling af Svendborg skal finde sted. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på de udlagte reservationer.

Svendborg by

- Rammeområde 03.01.B2.839 ved Ørbækvej: Arealet er udlagt til boligformål, kan ikke ses fra kysten, og udgør en huludfyldning omgivet af eksisterende bymæssig bebyggelse. Sommeren 2013 er der ved at blive udarbejdet lokalplan for området. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på den udlagte reservation.
- Rammeområde 03.01.E1.739 ved Odensevej: Halvdelen af området er indenfor kystnærhedszonen, men kan ikke ses fra vandet. Inddraget til erhvervsformål i forbindelse med Kommuneplan 2009. Et "rest-areal" mellem Odensevej og motorvejen. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på den udlagte reservation.

Vindeby

- Rammeområde 06.01.O2.121 ved Sundbroskolen: Udvidelsesmulighed omkring skolen til offentlige formål. Højt beliggende med udsigt til og fra kysten. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på den udlagte reservation.
- Rammeområde 06.03.R7.482: Udvidelse for Vindeby Camping. Ligger delvis

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Der er få justeringer som følge af revision af landskabstemaet og enkelte faktuelle opdateringer.

Kystnærhedszonen er udpeget af staten.

landværts eksisterende Campingplads og er delvis afskærmet fra kysten af skov- og hegnsbeplantning. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på de udlagte reservationer.

Troense

- Rammeområde 06.02.B3.717 ved Gammel Nybyvej: Inddraget til boligformål i forbindelse med Kommuneplan 2009. Sommeren 2013 er der ved at blive udarbejdet lokalplan for området. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på den udlagte reservation.

Bjerreby

- Rammeområde 12.03.B2.939 ved Bjerrebyvej: Boligområde, som ikke kan ses fra kysten.

Vejstrup

- Rammeområde 11.03.E2.913: Udlagt til erhvervsområde - lokalt lettere industri. Kan ikke ses fra kysten. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på de udlagte reservationer.
- Rammeområde 11.03.B2.901: Udlagt til boligområde, kan ikke ses fra kysten (huludfyldning langs vej). Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på de udlagte reservationer.

Lundeborg

- Rammeområde 10.04.B2.736 ved Gl. Lundeborgvej: Udlagt til boligområde. Ligger bag eksisterende byggeri. Vil delvis kunne ses fra kysten fra NØ. Eneste mulighed for nybyggeri i Lundeborg. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på de udlagte reservationer.

Bøsøre

- Rammeområde 10.10.R7.848 ved Bøsøre Camping: Udvidelsesmulighed til campingplads, ligger landværts eksisterende campingplads og afskærms fra kysten af skov. Arealet er i 2009 erhvervet af campingpladsens ejer. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på den udlagte reservation.

Klintholm

- Rammeområde 10.10.T2.490 ved Klintholm I/S: Udvidelsesmulighed for deponering. Det vurderes, at det ikke er aktuelt at ændre på den udlagte reservation.

Retningslinjer

Lovgrundlag

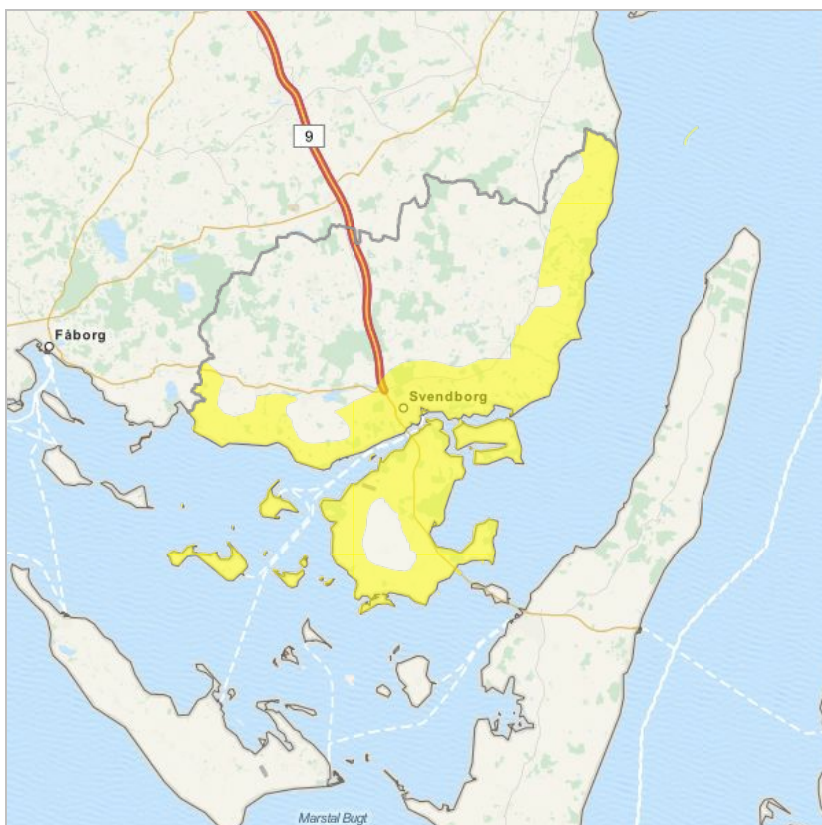
Retningslinjer som varetager arealanvendelsen i kystnærhedszonen er fastsat i medfør af [Planlovens § 11 a, stk. 1](#) og [§§ 5a, stk. 1 og 5b](#).

Kystnærhedszonen er vist på kortet.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

■ Kystnærhedszone

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Der er få justeringer som følge af revision af landskabstemaet og enkelte faktuelle opdateringer.

Kystnærhedszonen er udpeget af staten.

Planlægning i kystnærhedszone og landzone

- I kystnærhedszonen kan der kun planlægges for anlæg i landzone, såfremt der foreligger en særlig planlægningsmæssig og/eller funktionel begrundelse for kystnær placering, og der tages særlige landskabelige hensyn.
- I kystnærhedszonen kan der - bortset fra trafikhavneanlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg - kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse.
- Der kan dog tages særligt hensyn til udviklingsmulighederne på de små øer.
- Planlægningsmuligheder, som i øvrigt fremgår af den gældende kommuneplan, kan realiseres.

Uddybning

Retningslinjen gælder for planlægning i landzone, hvor der ikke skal ske overførsel til byzone.

Administration i kystnærhedszonen

- Jollepladser, offentlige anløbsbroer og lignende mindre anlæg kan tillades, hvor en afvejning af de rekreative ønsker mod andre arealinteresser tillader det.

Retningslinjer for administrationen for anlæg og byggeri på land er medtaget i [afsnit om de enkelte landskabsområder](#).

Retningslinjer for private bade- og bådebroer er medtaget i [afsnit om bade- og bådebroer](#).

Offentlighedens adgang til kysten

Retningslinjer er medtaget i [afsnit om rekreative interesser](#)

Bade- og bådebroer

Baggrund

Svendborg er en udpræget kystkommune med ca. 180 km varieret kystlinje. En del af kysten er præget af bebyggelse, havne og badestrande, mens andre strækninger af kysten er uberørte med klinter, strandenge, nor og holme, der er vigtige levesteder for mange sjældne dyr og planter.

Der er et aktivt maritimt friluftsliv i kommunen. Gennem tiden er der bygget mange private broer til rekreative formål især i de lukkede farvande som Svendborg Sund, Thurø Sund og Skårupøre Sund. De mange private bade- og bådebroer er ét af Svendborgs særkender og med til at understrege områdets maritime tilknytning, men de kan også være dominerende elementer i kystlandskabet. Antallet af broer har som i resten af landet været stigende de seneste år.

Lovgrundlag

Opsætning af bade- og bådebroer, er reguleret af [Bekendtgørelse om bade- og bådebroer nr. 232 af 12. marts 2007](#).

Etablering af nye og renovering/udbygning af gamle bade- og bådebroer kræver en tilladelse fra kommunen. Hvis man ønsker opført en mole eller lignende eller hvis broen ønskes opført i erhvervs- eller lystbådehavne, skal sagen behandles af Kystdirektoratet.

Åbne pælebroer anlagt før 1975 er lovlige, hvis de er opført som enkeltbro uden sidebroer, maksimalt 50 m lange og ud til højst 1,5 m vanddybde og har eksisteret kontinuerligt siden da, også selv om der ikke foreligger en tilladelse.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ifh. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret i tilknytning til revision af temaet om turisme.

For at understøtte udviklingen i det maritime friluftsliv og turisme er der i udpegning og retningslinjer medtaget en zone, hvor der kan etableres blå støttepunkter med kajakfaciliteter.

Strategi og indsats

Svendborg Kommune er opmærksom på, at opsætning af flere bade- og bådebroer i visse områder kan have negativ indvirkning på de offentlige rekreative muligheder, de æstetiske værdifulde landskaber og på sårbare naturområder.

Byrådet ønsker en styring af udviklingen i kystområderne, så der også i fremtiden kan opleves uberørte kyststrækninger. Samtidig ønsker byrådet at understøtte udviklingen i det maritime friluftsliv og turisme, herunder at skabe muligheder for at opbygge blå støttepunkter for hav-relaterede aktiviteter, når det kan ske uden at tilsidesætte væsentlig landskabs- og naturhensyn.

Svendborg Kommune har derfor vedtaget en administrationspraksis med en række specificerede retningslinjer og vilkår for etablering af nye og renovering/udbygning af eksisterende bade- og bådebroer.

Kysten er inddelt i fire zoner ud fra tilstedeværelsen af broer i dag, områder med særlig interesser for friluftslivet og campingpladser samt ud fra kystens beskyttelsesinteresser i form af landskabsværdier, udpegede kystkulturmiljøer, geologiske interesser og følsom natur. Der administreres forskelligt inden for de fire zoner.

Områder med erhvervshavne, lystbådehavne og moleanlæg administreres af Kystdirektoratet, hvorfor disse områder er udenfor de fire zoner og markeret uden en farve på zonekortet.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for opsætning af bade- og bådebroer er fastsat i medfør af Planlovens § 11a.

Opsætning af bade- og bådebroer

- Kysten er på kort inddelt i fire zoner: grøn, gul, rød og blå, og administration af bade- og bådebroer baseres på denne inddeling.
- Inden for kyststrækninger angivet som grøn zone kan der efter specificerede retningslinjer og på en række vilkår gives tilladelse til opsætning af nye bade- og

bådebroer eller til renovering/udbygning af eksisterende.

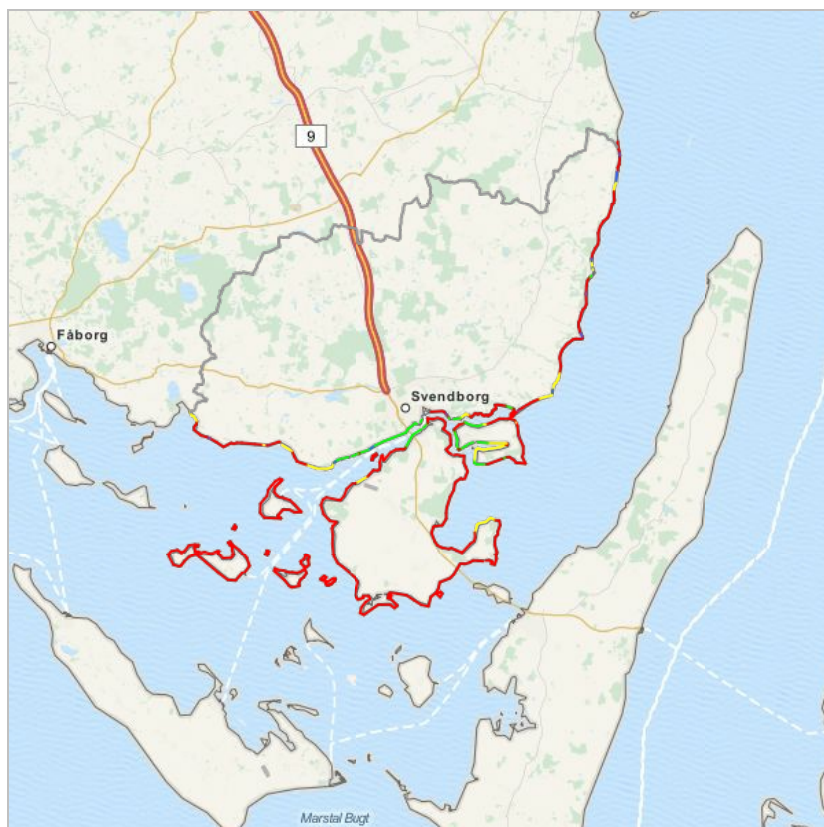
- Inden for kyststrækninger angivet med gult kan der efter specificerede retningslinjer og på en række vilkår i begrænset omfang gives tilladelse til opsætning af nye offentlige badebroer eller til renovering/udbygning af eksisterende.
- Inden for kyststrækninger angivet med rødt kan der, med mindre der foreligger særlige vægtige begrundelser, ikke gives tilladelse til nye broer.
- Inden for kyststrækninger angivet med blå, kan der efter specificerede retningslinjer og på en række vilkår gives tilladelse til en offentlig tilgængelig badebro med mulighed for kajafaciliteter.

□

Læs mere

Læs mere om retningslinjer for behandling af ansøgninger om bade- og bådebroer og vilkår for tilladelse på [kommunens hjemmeside](#).

- Strækning hvor der ikke må opføres nye broer
- Strækning med få eller ingen broer hvor der i begrænset omfang må opføres offent badet.
- Strækning med mange broer hvor der må opføres nye broer
- Strækning med mulighed for en bro med kajakfaciliteter

Badeinteresser

Mange af kommunens kyster er velegnet til badning og udgør udflugtsmål af stor rekreativ værdi, såvel for lokalbefolkning som for turisterhvervet.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i store træk videreført.

Data og lovgivning er opdateret. Badeområdet ved Holmskov/Stokkebækken er indskrænket så det svarer til de faktiske forhold. Retningslinjerne er videreført.

Mål

Det er Byrådets mål, at:

- den hygiejniske vandkvalitet skal være så god, at man uden sundhedsfare kan bade i havet langs hele Svendborg Kommunes kyst.
- badestrandene i Svendborg Kommune skal have en høj standard med hensyn til sikkerhed, adgangsforhold og parkering.
- Svendborg Kommune skal fortsat have Blå Flag-strande.
- badeforbuddet ved udløbet af Syltemade Å skal ophæves.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i store træk videreført.

Data og lovgivning er opdateret. Badeområdet ved Holmskov/Stokkebækken er indskrænket så det svarer til de faktiske forhold. Retningslinjerne er videreført.

Baggrund

Statslige interesser

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er statens mål, at mulighederne for at dyrke friluftslivet øges ved at integrere friluftslivet i den samlede fysiske planlægning så velfærd, sundhed og livskvalitet forbedres.

Kommuneplanen skal udpege badeområder. Ved de udpegede badeområder skal vandkvaliteten i følge statens vandplaner senest ved udgangen af 2015 kunne klassificeres som tilfredsstillende og dermed opfylde kravene i [badevandsbekendtgørelsen](#).

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner, der blev offentliggjort den 22. december 2011 er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring forud herfor i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer.

Kommunen kontrollerer kvaliteten af badevandet

Svendborg Kommune kontrollerer jævnligt badevandskvaliteten i perioden 1. juni til 1. september på de udpegede strande. Hvis der konstateres høje koncentrationer af bakterier eller anden forurening, og forureningen ikke straks kan standses, vil badning blive frarådet ved skiltning.

Badevandskvaliteten er generelt god i Svendborg Kommune. Der er dog forbud mod badning ved udløbet af Syltemade Å vest for Ballen. Badeforbuddet skyldes udledninger af spildevand til åen.

Blå Flag-strande og bedefaciliteter i Svendborg

Svendborg Kommune har i 2013 fem Blå Flag-strande. Det drejer sig om strandene ved Ballen, Valdemars Slot, Smørrøsen, Christiansminde og Lundeberg. Flagene er bevis på, at strandene opfylder Blå Flag-kampagnens strenge krav. Det handler om at sikre et rent hav- og kystmiljø og strandenes generelle sikkerhed, service og kvalitet til gavn for de besøgende. Der skal søges om at opnå Blå Flag-status hvert år gennem Friluftsrådet.

Blå Flag strandene er udvalgt ud fra badevandets og kystens kvalitet samt lokale faciliteter, og således at der er opnået en ligelig geografisk fordeling i kommunen.

Udover Blå Flag-strandene er der en række kommunale og andre offentlig tilgængelige badestrande. De har alle forskellige faciliteter som for eksempel parkeringsforhold, redningskranse, toiletter, information, båtplads osv.

På flere af de kommunale strande er der også opsat badebroer. Ved Christiansminde Strand, Lundeberg og Øreodden står permanente badebroer, og ved Langemarken syd for Vester Skerninge og Klintholm Strand opstilles sommerbroer i badesæsonen.

Kort over kommunens badestrande og bedefaciliteter er vist i [afsnit om rekreative interesser](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i store træk videreført.

Data og lovgivning er opdateret. Badeområdet ved Holmskov/Stokkebækken er indskrænket så det svarer til de faktiske forhold. Retningslinjerne er videreført.

Strategi og indsats

Byrådet lægger vægt på, at de udpegede badeområder er gode badestrande med rent badevand og gode omkringliggende faciliteter som f.eks. parkeringspladser, toilet, affaldsindsamling og badebroer. Og Byrådet ønsker at opretholde Blå Flag-status på de fem nuværende strande.

Ved udløbet af Syltemade Å vest for Ballen Havn er der som det eneste sted i Svendborg forbud mod badning. Når tiltagene for en forbedret spildevandsrensning i det åbne land, jf. [den statslige vandplan](#) er gennemført, forventer kommunen, at forbuddet vil blive ophævet.

Svendborg Byråd ønsker, at de bedste badestrande i kommunen skal have sikre og komfortable badebroer. De kommunale broer opstilles, hvor der tillige er gode adgangs- og parkeringsforhold. Broen ved Christiansminde gøres brugbar for handicappede.

På nogle af de kommunale strande har private opstillet badebroer med offentlig adgang. Det gælder ud for strandene ved Smørmosen, Ballen, Revsøre, Stokkebæk og Åbyskov.

Strandrensningsplan og beredskab ved miljøuheld

I tilfælde af olie- og kemikalieforurening har kommunerne ansvaret for at rense strande og bekæmpe forurening i havne ([lovbekendtgørelse nr. 929 af 24. september 2009 om beskyttelse af havmiljøet](#)).

Farvandet omkring Svendborg Kommune er stærkt befærdet med risiko for forurening af strandene i forbindelse med et udslip af f.eks. olie eller kemikalier fra skibene. Svendborg Kommune har udarbejdet en [strandrensningsplan](#) for indsatsen ved risiko for forurening af strande og havne og i forbindelse med en forurening af strande og havne. Planen indebærer bl.a., at badestrande og naturområder så vidt muligt søges friholdt for forurening, ved f.eks. at olie ledes ind på kysten til opsamling på de mest robuste strækninger.

Svendborg Kommune har et beredskab, der træder i funktion i forbindelse med/risiko for forureninger af strande og havne.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i store træk videreført.

Data og lovgivning er opdateret. Badeområdet ved Holmskov/Stokkebækken er indskrænket så det svarer til de faktiske forhold. Retningslinjerne er videreført.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for anvendelse af vandløb, søer og kystvande er fastsat i medfør af [Planlovens § 11 a, stk. 1](#).

De udpegede badeområder fremgår af kortet.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

 Badeområder

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i store træk videreført.

Data og lovgivning er opdateret. Badeområdet ved Holmskov/Stokkebækken er indskrænket så det svarer til de faktiske forhold. Retningslinjerne er videreført.

Målsætning for kvaliteten af badeområder

- Ved de udpegede badeområder, og i vandområder, hvor der almindeligvis foregår anden rekreativ udnyttelse, såsom surfing samt roning, dykning mv., bør vandkvaliteten kunne leve op til badevandsdirektivets skærpede krav. Langs kysterne i øvrigt skal der være en hygiejnisk vandkvalitet svarende til badevand. Dette gælder dog ikke vandområder tæt ved erhvervshavne, åudløb m.v.
- Belastningen af badevandet fra regnvandsbetingede spildevandsudløb skal løbende minimeres.